

วารสารศึกษาศาสตร์ JOURNAL OF EDUCATION

ปีที่ 29 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2561

Vol. 29 No. 3 September - December 2018

ISSN 0125 - 3212

บทความวิชาการ

- การศึกษาไทย 4.0 กับการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
- ฉันทศึกษา: นวัตกรรมการออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงรุกผ่านการเล่นอย่างสุขใจของเด็กไทยยุค 4.0

บทความวิจัย

- The Effectiveness of the Writing Instructional Model Based on Blended and Self-Directed Learning on Promoting Student's Writing Ability and Self-Directed Learning
- An Inquiry into International Students' Motivation to study at Burapha University, Thailand
- การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและการทำงานเป็นทีมของบุคลากรสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครราชสีมา
- การพัฒนาระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การสอน ภาคทฤษฎีทางออนไลน์ สำหรับอาจารย์นิเทศก์ ครูช่างระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม
- การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมของเล่นพื้นบ้านล้านนา สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา
- การรับรู้เกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์และปรัชญา วิทยาศาสตร์ของครูวิทยาศาสตร์และนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่สอนสาขาวิชาและเพศต่างกัน ในโรงเรียนขนาดใหญ่
- ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
- การพัฒนาตัวชี้วัดการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรม สายพอง-ยุบ ในสังคมไทย
- การตรวจสอบความเที่ยงตรงของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความฉลาดทางวัฒนธรรมในกลุ่มนักศึกษาต่างชาติ
- การสร้างลักษณะเฉพาะของข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
- การประเมินผลการจัดการศึกษาและติดตามผลหลักสูตร ครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- การประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอน ภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาโลก
- ผลของโปรแกรมการให้คำปรึกษารายบุคคลต่อความยืดหยุ่น ในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว

บทความปริทัศน์หนังสือ

- โรอิงญา รัฐชาติพันธุ์ ประวัติศาสตร์ และความขัดแย้ง

วารสารศึกษาศาสตร์

Journal of Education

ปีที่ 29 ฉบับที่ 3 กันยายน- ธันวาคม 2561
Vol. 29 No. 3 September - December 2018
ISSN 0125-3212

ข้อมูลทั่วไปของวารสาร

ชื่อวารสาร

(ภาษาไทย) วารสารศึกษาศาสตร์

(ภาษาอังกฤษ) Journal of Education

ISSN 0125-3212

ชื่อหน่วยงานเจ้าของวารสาร

สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ชื่อบรรณาธิการ

รศ.ดร.เวชฤทธิ์ อังกะนัทรขจร

ที่อยู่ทำงาน

สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

169 ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

โทรศัพท์ 038-102084 โทรสาร 038-391043

E-mail : edubuu_journal@hotmail.com

เว็บไซต์ของวารสาร

<http://www.edu.buu.ac.th/journal/>

วัตถุประสงค์ของวารสาร

วารสารศึกษาศาสตร์ เป็นวารสารวิชาการทางด้านการศึกษาที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ดำเนินการเผยแพร่อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 จนถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลามากกว่า 30 ปี โดยวารสาร อยู่ในฐานข้อมูลของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai-Journal Citation Index Centre: TCI) มีวัตถุประสงค์ เพื่อทำหน้าที่เป็นสื่อกลางแสดงความคิดเห็นเชิงวิชาการ เผยแพร่การทดลอง การค้นคว้า การวิจัยของคณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาทั้งภายในและภายนอกสถาบัน ตลอดจนส่งเสริมพัฒนาการวิจัยแขนงศึกษาศาสตร์ และสาขาที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขตการตีพิมพ์ของวารสาร

วารสารศึกษาศาสตร์พิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ ที่มีสาระเกี่ยวข้องกับ การศึกษา การบริหารการศึกษา การเรียนการสอน หลักสูตร จิตวิทยาการเรียนการสอน จิตวิทยาการศึกษา นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา การวัดผล การประเมินผลทางการศึกษา การศึกษากับการพัฒนาสังคม การศึกษาพิเศษ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การสอนภาษาต่างประเทศ การฝึกอบรม และสาขาวิชาอื่นๆ ใน สหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

<http://www.edu.buu.ac.th/journal/>

นโยบายของวารสารศึกษาศาสตร์

วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้จัดทำวารสารศึกษาศาสตร์มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมพัฒนาวิชาการแขนงศึกษาศาสตร์ โดยเป็นแหล่งกลางในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา สาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ มีกำหนดออกปีละ 3 ฉบับ แบ่งเป็น ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - เมษายน ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม - สิงหาคม และฉบับที่ 3 เดือนกันยายน - ธันวาคม

ปัจจุบันวารสารศึกษาศาสตร์ ได้ดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพตามเกณฑ์จนได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และอยู่ในฐานข้อมูลของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) ของวารสารด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มที่ 1 เพื่อเป็นการรักษาคุณภาพให้มีมาตรฐานเทียบเคียงกับระดับชาติหรือระดับสากล จึงมีข้อกำหนดในการรับตีพิมพ์ผลงานวิจัยและเอกสารเชิงแนวคิด (Conceptual paper) ของนักศึกษาระดับปริญญาโท หรือ ปริญญาเอก อาจารย์ และนักวิจัย จากสถาบันการศึกษาต่างๆ เป็นบทความด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ ครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ จิตวิทยา สหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และสังคมวิทยา ภาษาที่ใช้เขียนบทความอาจเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษก็ได้ แต่ต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ หรืออยู่ในระหว่างการเสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสาร รายงานหรือสิ่งพิมพ์อื่นใดมาก่อน

ทั้งนี้ ผู้เสนอบทความต้องจัดทำบทความตามแบบฟอร์มที่กองบรรณาธิการวารสารกำหนด ทุกบทความจะต้องมีบทคัดย่อและคำสำคัญไม่เกิน 5 คำ ทั้งสองภาษา จะต้องเขียนอย่างพิถีพิถัน มีใช้การนำบทคัดย่อรายงานการวิจัยมาเป็นบทคัดย่อบทความ มีความถูกต้อง และไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ ตลอดจนต้องปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยจรรยาบรรณการวิจัย เนื้อหา บทความ หรือข้อคิดเห็นที่พิมพ์ในวารสารเป็นความคิดเห็นของผู้เสนอบทความเท่านั้น กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย บทความที่ไม่ผ่านการพิจารณาให้ตีพิมพ์ กองบรรณาธิการจะแจ้งให้ผู้เสนอบทความทราบ แต่จะไม่ส่งต้นฉบับคืนผู้เสนอบทความ

ระยะเวลาในการดำเนินการพิจารณากลั่นกรองบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารศึกษาศาสตร์ ใช้เวลาประมาณ 60 วัน กองบรรณาธิการจะออกหนังสือตอบรับการตีพิมพ์ในเมื่อบทความผ่านการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer review) แล้วและผู้ส่งบทความปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วเท่านั้น หากมีความจำเป็นเร่งด่วนโปรดส่งลงตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่นแทน โดยกองบรรณาธิการจะไม่รับบทความหากผู้เสนอบทความไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด

ที่ปรึกษาบรรณาธิการ

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

บรรณาธิการ

รศ.ดร.เวชฤทธิ์ อังกะนัทรขจร

กองบรรณาธิการ

1. ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี
2. ศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี สังข์ศรี
3. ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.สมาน อัครภูมิ
4. Prof.Dr.Madeline Milian
5. Prof.Dr.Maria Lahman
6. Prof.Dr.Dennis Francis
7. รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร บำเรอราช
8. รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ทับศรี
9. รองศาสตราจารย์ ชารี มณีศรี
10. รองศาสตราจารย์ ดร.จิณณวัตร ปะโคทั้ง
11. รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา นันทะไชย
12. รองศาสตราจารย์ ดร.ธูปทอง กว่างสวาสดี
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่ง เจนจิต
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ สุทธิธาทิพย์
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราณภา โหมดหิรัญ
16. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑารัตน์ วิบูลผล
17. ดร.บุญลือ ทองอยู่
18. ดร.ผดุงชาติ สุวรรณวงศ์
19. ดร.พรหมสวัสดิ์ ทิพย์คงคา
20. ดร.ชัยพนธ์ รักงาม

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิชัย โกศัยยะวัฒน์
2. ดร.เด่นชัย ปราบจันดี
3. ดร. พรรณวลัย เกวะระ
4. ดร. วีระพันธ์ พานิชย์

เลขานุการกองบรรณาธิการ

ดร.วาทัญญู วุฒิวรรณ

มหาวิทยาลัยบูรพา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

University of Northern Colorado

University of Northern Colorado

Stellenbosch University

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กระทรวงศึกษาธิการ

SEAMEO

กระทรวงศึกษาธิการ

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยบูรพา

กำหนดออกรวสาร

ปีละ 3 ฉบับ

เดือนมกราคม – เมษายน, เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม
และเดือนกันยายน – ธันวาคม

สถานที่ติดต่อ

สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา

169 ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

โทรศัพท์ 038-102084

โทรสาร 038-391043

E-mail : edubuu_journal@hotmail.com

www.edu.buu.ac.th/journal/

ค่าธรรมเนียมในการส่งบทความ

1. สำหรับนิสิตและบุคลากรของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
จำนวน 2,500 บาท ต่อหนึ่งบทความ
2. สำหรับบุคคลภายนอกคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3,500 บาท ต่อหนึ่งบทความ

วิธีการชำระเงิน

1. เงินสด ชำระด้วยตนเอง ที่สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์
2. ธนาคาติ ส่งจ่ายในนาม บรรณาธิการวารสารศึกษาศาสตร์
ปทล. มหาวิทยาลัยบูรพา 20131

วิธีการส่งบทความ

ทาง <http://www.tci-thaijo.org/index.php/edubuu>

ผู้ที่มีความประสงค์จะส่งบทความผ่านทาง Web จะต้องลงทะเบียน
การใช้งานผ่านทางเว็บไซต์ก่อน จากนั้นสามารถส่งบทความ
และติดตามความเคลื่อนไหวของบทความผ่านทางเว็บไซต์ได้

สารบัญ

หน้า

บทบรรณาธิการ

บทความวิชาการ

การศึกษาไทย 4.0 กับการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

1

วรวิทย์ เฟื่องพันธ์

ฉันท์ศึกษา: นวัตกรรมกรออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงรุกผ่านการเล่นอย่างสุขใจของเด็กไทยยุค 4.0

14

พิไลพร หวังทรัพย์ทวี และอุทิศ บำรุงชีพ

บทความวิจัย

The Effectiveness of the Writing Instructional Model Based on Blended and Self-Directed Learning on Promoting Student's Writing Ability and Self-Directed Learning

32

Chuanpit Sriwichai and Bhornsawan Inpin

An Inquiry into International Students' Motivation to study at Burapha University, Thailand

57

Jie fan Zhang, Prapart Brudhiprabha and Denchai Prabjandee

การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและการทำงานเป็นทีมของบุคลากรสถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครศรีธรรมราช

73

วณิชชากร พงศ์ทัศน์นา

การพัฒนาระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอน ภาคทฤษฎีทางออนไลน์ สำหรับอาจารย์นิเทศก์
ครูช่างระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม

83

ชนิษฐา หินอ่อน ทิพย์เกสร บุญอำไพ และพงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมของเล่นพื้นบ้านล้านนาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

98

จิรวรรณ บุญมี และธวัชชัย บุญมี

การรับรู้เกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์และปรัชญาวิทยาศาสตร์ของครูวิทยาศาสตร์ และนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่สอนสาขาวิชาและเพศต่างกันในโรงเรียนขนาดใหญ่

113

โยติกา ชัยวงษา, พรทิพย์ อติชาติ และจิระพรรณ สุขศรีงาม

ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับ
การเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

130

มงคล พลเยี่ยม วิมลรัตน์ จตุรนนท์ และสิริววรรณ จรัสวีวัฒน์

การพัฒนาตัวชี้วัดการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสายพอง-ยุบ ในสังคมไทย	141
พระเปลี่ยน สิมตะมะ สมศักดิ์ บุญปุ และสิน งามประโคน	
การตรวจสอบความเที่ยงตรงของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความฉลาดทางวัฒนธรรมในกลุ่มนักศึกษาต่างชาติ	162
อนุภูมิ คำยัง เสกสรรค์ ทองคำบรรจง และวรากร ทรัพย์วิระปรณ์	
การสร้างลักษณะเฉพาะของข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	174
กุลจิรา ฝุ่นวัง และฤตินันท์ สมุทร์ทัย	
การประเมินผลการจัดการศึกษาและติดตามผลหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	190
ปิยะนารถ จันทรเล็ก, ภัคพงศ์ ปวงสุข และอังคณา อ่อนธานี	
การประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาโลก	204
รัตนศิริ เข้มราช ประพาศน์ พงษ์ธิประภา ดารณี ภูมวรรณ และจันทรพนิต สุระศิลป์	
ผลของโปรแกรมการให้คำปรึกษารายบุคคลต่อความยืดหยุ่นในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว	218
สิริจิตต์ รัตนมุสิก อาตัม นิละไพจิตร และวรางคณา รัชตะวรรณ	
บทความปริทัศน์หนังสือ	
โรอิงญา รัฐชาติพันธุ์ ประวัติศาสตร์ และความขัดแย้ง	230
สุวิชัย โกศัลยวัฒน์	

Content

Page

Editorial

Review Article

Thai Education 4.0 and the Development of Eastern Economic Corridor 1

Worawut Phengphan

Chanta Education : Innovation in Active Learning Environment Design Through Play to Happiness of Thai Child 4.0 Era 14

Pilaiporn Wangsaptawee and Uthit Bamroongcheep

Research in Education

The Effectiveness of the Writing Instructional Model Based on Blended and Self-Directed Learning on Promoting Student's Writing Ability and Self-Directed Learning 32

Chuanpit Sriwichai and Bhornsawan Inpin

An Inquiry into International Students' Motivation to study at Burapha University, Thailand 57

Jie fan Zhang, Prapart Brudhiprabha and Denchai Prabjandee

School Principal's Participative Management and School Personnel's Team Work in Nakhon Si Thammarat Provincial Office of the Non-formal and Informal Education 73

Wanitchakorn Pongtatsana

Development of an Online-Based Professional Experience Supervisory System on Teaching Theories for Technical Supervisors in Undergraduate Technical Education 83

Kanitta Hinon, Tipkasorn Boonumpai and Pongprasert Hokuwan

The Development of a Training Course on Lanna Folk Toys for Primary School Students 98

Jirawan Boonmee and Thawatchai Boonmee

The Nature of Science and Philosophy of Science as perceived by Science Teachers and Mathayomsuksa 6 students with different Science Teacher majors and Sexes at the Extra-large Sized school 113

Yotika Chaivongsa, Porntip Atichart and Jeeraphan Suksringam

Reading Comprehension Ability of Prathomsusa 5 Students Learning by Graphic Organizers and Cooperative Learning in Thai Subject Group 130

Mongkol Pholyiam, Wimonrat Chaturanon and Sirawan Jaradrawiwat

The Development of Management Indicators for Meditation Centers with Rising-Falling Method in Thai Society	141
--	-----

Phraplien Simtama, Somsak Boonpoo and Sin Ngampracon

Validation of Causal Model Cultural Intelligence among Foreign Students	162
---	-----

Anuphum Kumyoung, Sakesan Tongkhambanchong and Warakorn Supwirapakorn

Constructing Item Specification for an Achievement Test in Mathematics Learning Strands for Grade 1 Students	174
--	-----

Kuljira Funwang and Ruetinan Samutthai

Educational Management Evaluation and Follow-up of Bachelor of Science in Industrial Education Program in Agricultural Education (Revised Version 2011), Industrial Education and Technology, KMITL	190
---	-----

Piyanard Junlek, Pakkapong Pounsuk and Angkana Onthanee

The Evaluation of Master of Education Program in Teaching English as a Global Language	204
--	-----

Rattanasiri Khemraj, Prapart Brudhiprabha, Daranee Pummawan and Janpanit Surasin

Effect of Individual Counseling Program on Resilience of Prepare before Getting Back to Work with Physical Disabilities	218
---	-----

Sirijit Rattanamusik, Adam Neelapaijit and Warangkana Ratchatawan

Book review

Rohingya State Ethnic History and Conflict	230
--	-----

Suwichai Kosaiyawat

บทบรรณาธิการ

วารสารศึกษาศาสตร์มีวัตถุประสงค์ของการจัดพิมพ์เพื่อรองรับการเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการที่มีสาระเกี่ยวข้องทางการศึกษา เนื้อหาภายในวารสารศึกษาศาสตร์ฉบับนี้ ยังคงประกอบด้วยบทความวิชาการและบทความวิจัยโดยมีบทความฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่เป็นของคณาจารย์ และนิสิตนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรอง โดยมุ่งเน้นการนำเสนอความหลากหลายของเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

วารสารศึกษาศาสตร์ จึงขอเชิญชวนนักการศึกษาทุกท่าน ร่วมกันนำเสนอองค์ความรู้ นวัตกรรม ตลอดจนความคิดเห็นต่างๆ เพื่อการสร้างความลุ่มลึกแก่ศาสตร์ด้านการศึกษา ด้วยความยินดียิ่ง

รศ.ดร.เวชฤทธิ์ อังกะภักขจร
บรรณาธิการวารสารศึกษาศาสตร์

การศึกษาไทย 4.0 กับการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก Thai Education 4.0 and the Development of Eastern Economic Corridor

วรวุฒิ เพ็งพันธ์*

worawut@buu.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาไทย 4.0 เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาใหม่ๆ มาเป็นตัวขับเคลื่อน การเข้าถึงความรู้ที่มีอยู่อย่างมากมาย เพื่อนำความรู้นั้นมาต่อยอดอย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับสากลและต้องสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติที่มุ่งเน้นการพัฒนาในทุกมิติ ซึ่งจากนโยบายการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจแบบเดิมไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปและพัฒนาการศึกษาของประเทศ เพื่อยกระดับการศึกษาไทยให้สอดคล้องกับทิศทางของนโยบาย โดยเฉพาะการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกของประเทศไทย โดยเน้นใช้ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นกลไกขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม เพื่อการยกระดับผลผลิตภาพ ใช้การศึกษาเพื่อการสร้างพลเมือง เป็นกลไกการขับเคลื่อนด้วยการสร้างให้คนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง และใช้การบริหารจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งทั้งหมดจะนำไปสู่การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้ทัดเทียมกับนานาชาติ

Abstract

Thai Education 4.0 is education to emphasise the use of new educational innovations and technology for access to various knowledge. Then, the knowledge is expanded and created a new thing based on the quality and educational standard. Thus, this will be acceptable internationally and related to the nation's educational standard by focusing on the development in all dimensions. According to the policy for the original economic structure changing to the economy driven by innovations, it is essential to reform and develop the education of the country. The reason is to upgrade Thai education level alongside the policy guideline, particularly the Eastern Economic Corridor Development with focusing on 21st century learning skills. These skills are the driving method by innovations for productive growth engine, together with the civic education is a mechanism to drive for inclusive growth engine. Education for sustainable development is a tool for impelling the

*อาจารย์ ดร. ภาควิชาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

green growth engine. As a result, these three engines lead to the country capability to compete with other countries.

บทนำ

ปัจจุบันองค์ความรู้ในศาสตร์ต่างๆ มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์ความรู้ทางด้านเทคโนโลยีที่ล้ำหน้า ทำให้ความรู้ที่เป็นปัจจุบันเกิดขึ้นยากตามไปด้วยการเรียนรู้ จึงมิได้เป็นเพียงการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนสู่ผู้เรียน หรือที่เรียกว่า การเรียนการสอนในระบบการศึกษา 1.0 อย่างเช่น ในอดีตที่ผ่านมา ซึ่งการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนด้วยการนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอน หรือที่เรียกว่า การศึกษา 2.0 แต่ก็ยังไม่สามารถนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้ดีเท่าที่ควร และได้มีการปรับการเรียนการสอนเข้าสู่ระบบการศึกษา 3.0 ด้วยการส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อการสอนทุกรูปแบบ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อดิจิทัล ผสมกับการทำงานเป็นกลุ่มและปรับการเรียนการสอนให้มีแนวทางที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนผ่านรูปแบบต่างๆ ที่สามารถตอบโต้กับผู้เรียนได้ (Interactive learning) รวมทั้งการนำสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เข้ามาเป็นเครื่องมือช่วยในการพัฒนาการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น ซึ่งคลาวด์ (Cloud) เป็นต้นเหตุทำให้รูปแบบการศึกษากลับด้าน (Flipped model) จึงได้เข้าสู่ยุคระบบการศึกษา 4.0 อย่างแท้จริง ผู้สอนต้องเข้าใจผู้เรียนยุคใหม่ ในเรื่องรูปแบบของวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป การเรียนที่เปลี่ยนไป การเข้าสู่สังคมแบบใหม่ การเรียนรู้ของคนรุ่นใหม่ในยุคดิจิทัล ความรู้ล่องลอยอยู่บนคลาวด์ ความรู้ที่เป็นเนื้อหา มองเห็นง่าย ซึ่งต้องใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบกลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม Cognitivism ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

(Constructivism) ทฤษฎีการเชื่อมโยง (Connectivism) (ณัฐพร เห็นเจริญเลิศ และคณะ, 2559, หน้า 6)

ดังนั้น การเรียนรู้ในยุคดิจิทัลโมเดลจึงเป็นการเรียนรู้ไปสู่การค้นหา ใช้ชุมชนความรู้ดิจิทัล ความรู้บนคลาวด์เป็นหัวใจของการศึกษายุคใหม่ เมื่ออยากรู้อะไรก็สืบค้นมา เมื่อครูถามผู้เรียนก็ตอบจากสมาร์ทโฟนแล้วเงยหน้าตอบ การเรียนการสอนในวันนี้ต้องเน้นทักษะมากกว่าเนื้อหา การศึกษาต้องสนุก ซึ่งความสนุกต้องเป็นตัวนำและสาระเป็นตัวตาม โดยที่ผู้สอนเป็นผู้บรรยายหรือสอนหนังสือ ซึ่งผู้เรียนเป็นผู้ตรวจสอบข้อมูลอีกที สอนได้ทันทีโดยเข้าถึงกลุ่มข้อมูล จากความรู้ในคลาวด์ได้ง่ายและเร็วมาก ถ้าผู้สอนมีเนื้อหาถูกต้องข้อมูลแม่นยำเพราะได้ถูกตรวจสอบแล้ว (ยีน ภู่วรรณ, 2558, หน้า 135)

จากนโยบายการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจแบบเดิมไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปและพัฒนาการศึกษาของประเทศ เพื่อยกระดับการศึกษาไทยให้สอดคล้องกับทิศทางของนโยบาย โดยเฉพาะการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้ทัดเทียมกับนานาชาติ บทบาทของการศึกษาไทย 4.0 จึงเป็นกุญแจสำคัญ เพื่อการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนต้องมีส่วนร่วมในการสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการศึกษาไทย 4.0 ในทุกรูปแบบ

แนวคิดประเทศไทย 4.0

พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้ประกาศทิศทางของประเทศไทยในเรื่อง “ประเทศไทย 4.0 (Thailand

4.0) ในอนาคต” ในรายการคืนความสุขให้คนในชาติ เฉพาะกิจออกอากาศทางโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย เมื่อคืนวันศุกร์ที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2559 ความตอนหนึ่งว่า (สินธวะ คามดิษฐ์, 2559, หน้า 5)

“...วันนี้ต้องพัฒนารูปแบบของการลงทุน โครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศใหม่ที่เรียกว่า New Economy Model เศรษฐกิจรูปแบบใหม่ ก็คือเราต้องใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คือทำอะไรก็ตาม ต้องมีเหตุผล มีพอประมาณ มีภูมิคุ้มกันที่ดี ภายใต้งู้อื่นไข ความรู้และคุณธรรม... เพราะฉะนั้นกระบวนการพัฒนา ประเทศไทยภายใต้ประเทศไทย 4.0 (Thailand 4.0) จะต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี...”

จากการประกาศดังกล่าวเพื่อที่จะนำไปสู่ประเทศไทย 4.0 ดร.สุวิทย์ เหมอินทรีย์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ในขณะนั้นได้ให้รายละเอียดของประเทศไทย 4.0 อย่างเป็นรูปธรรมที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) จึงทำให้มีแนวคิดการพัฒนาในมิติต่างๆ มากมาย เช่น อุตสาหกรรมไทย 4.0 สาธารณสุข 4.0 และการศึกษา 4.0 เป็นต้น

กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี

(พ.ศ. 2560-2579)

กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ทั้งนี้ วิสัยทัศน์ดังกล่าวจะต้องสนองตอบต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ การดำรงอยู่อย่างมั่นคง ยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติ การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่

ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่น มีความมั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคม และการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติ ความ เป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติ ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ประสานสอดคล้องกัน ด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี โดยที่ความมั่นคงเป็นรากฐานของทั้ง 3 ประการ ที่จะทำให้เกิดความมั่งคั่งและยั่งยืนได้ (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2560, หน้า 24)

ความมั่นคง หมายถึง การมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครอบครัว และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง เช่น ประเทศมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์มีความเข้มแข็งเป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน มีระบบการเมืองที่มั่นคง เป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล สังคมมีความปรองดองและความสามัคคี สามารถผนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศ ชุมชนมีความเข้มแข็ง ครอบครัวมีความอบอุ่น ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิต ความมั่นคงของอาหาร พลังงานและน้ำ มีที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน มีการออมสำหรับวัยเกษียณ

ความมั่งคั่ง หมายถึง การที่ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและมีความยั่งยืนจนเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำ

ของการพัฒนาลดลง ประชากรมีความอยู่ดีมีสุขได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น และมีการพัฒนาอย่างทั่วถึงทุกภาคส่วน (Inclusive Growth) มีคุณภาพชีวิตตามมาตรฐานขององค์การสหประชาชาติ ไม่มีประชาชนที่อยู่ใต้เส้นความยากจน เศรษฐกิจในประเทศมีความเข้มแข็ง ขณะเดียวกันต้องมีความสามารถในการแข่งขันกับประเทศต่างๆ ทั้งในตลาดโลก และตลาดภายในประเทศ เพื่อให้สามารถสร้างรายได้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ ตลอดจนมีการสร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคต เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไป และประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในเวทีโลก และมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าอย่างแน่นแฟ้นกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย เป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาคทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน และการทำธุรกิจ เพื่อให้เป็นพลังในการพัฒนา นอกจากนี้ยังมีความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อไปได้ ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักร ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่อยู่บนหลักการ ใช้การรักษาและการฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ไม่ใช่ทรัพยากรธรรมชาติจนเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศน์ การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals: SDGs) ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น และสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละ เพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม รัฐบาล มีนโยบายที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน

และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และทุกภาคส่วน ในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาในระดับอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน

พัฒนาการประเทศไทย 4.0

สำหรับประเทศไทยได้มีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมมาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการพัฒนาโลกเพื่อการขับเคลื่อนความมั่งคั่งของประเทศมาตลอด ในระยะแรกมีการใช้โมเดลประเทศไทย 1.0 ที่เน้นการขับเคลื่อนประเทศด้วยเกษตรกรรม เนื่องจากประเทศไทย มีความอุดมสมบูรณ์ ทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ การขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ในยุคนี้จึงมีการพึ่งพาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลัก โดยมีการส่งออกสินค้าเกษตรของไทยไปยังต่างประเทศ ระยะต่อมาเมื่อประเทศไทยเข้าสู่ยุคของอุตสาหกรรม จึงมีการใช้โมเดลประเทศไทย 2.0 ซึ่งเน้นในด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมเบา เริ่มจากอุตสาหกรรมการผลิต เพื่อทดแทนการนำเข้าตามด้วยโมเดลประเทศไทย 3.0 ที่เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมหนัก เน้นการผลิต เพื่อการส่งออกมากขึ้น เช่น สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ ปีโตรเคมียานยนต์ และชิ้นส่วนต่างๆ ซึ่งเป็นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยภาคอุตสาหกรรมที่เน้นการพัฒนาประสิทธิภาพ ในการผลิตและการให้บริการขั้นพื้นฐานในการสร้างรายได้ให้แก่ประเทศ ภายใต้โมเดล ประเทศไทย 3.0 ที่อยู่ในปัจจุบัน ประเทศไทยกำลังเผชิญกับปัญหากับดักประเทศรายได้ขนาดปานกลาง (Middle Income Trap) ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้หรือปัญหาความไม่เท่าเทียมกัน (Inequality Trap) และปัญหากับดักความไม่สมดุลของการพัฒนา (Imbalance Trap) อีกทั้งยังมีขีดความสามารถในการแข่งขันต่ำ ในการที่จะก้าวข้ามปัญหาดังกล่าว จำเป็นต้องมีการปฏิรูปประเทศอีกครั้งด้วยความร่วมมือของทุกภาคส่วนโดยใช้โมเดล

ประเทศไทย 4.0 เป็นเครื่องมือในการนำประเทศให้ก้าวไปสู่การเป็นประเทศในโลกที่หนึ่งที่มีความมั่นคงและยั่งยืน พัฒนาจากประเทศรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศรายได้สูง โดยจะต้องมีการปรับเปลี่ยนจากการขับเคลื่อนด้วยประสิทธิภาพ เป็นการขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม และปรับเปลี่ยนจากการให้บริการพื้นฐานเป็นบริการที่ต้องใช้ทักษะขั้นสูง (กระทรวงอุตสาหกรรม, 2559, หน้า 2)

การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญสู่ประเทศไทย 4.0

ประเทศไทย 4.0 ต้องมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจจากเดิมที่ขับเคลื่อนด้วยการพัฒนาประสิทธิภาพในการผลิตภาคอุตสาหกรรม ไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม (Innovation Drive Economy) โดยต้องขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน 3 มิติที่สำคัญ ได้แก่

1) เปลี่ยนจากการผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ไปสู่สินค้าเชิงนวัตกรรม 2) เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรมไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม 3) เปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้าไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น จากแนวคิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างดังกล่าว ประเทศไทย 4.0 จะต้องมีการเปลี่ยนผ่านทั้งระบบใน 4 องค์ประกอบสำคัญ คือ 1) เปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิม (Traditional Farming) ในปัจจุบันไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ที่เน้นการบริหารจัดการและเทคโนโลยี (Smart Farming) โดยเกษตรกรต้องมีรายได้มากขึ้นและเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur) 2) เปลี่ยนจากวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแบบเดิม (Traditional SMEs) ที่รัฐต้องให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลาไปสู่การเป็น Smart Enterprises และ Startups ที่มีศักยภาพสูงและเป็นวิสาหกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Innovation Driven Enterprises: IDE) 3) เปลี่ยนจากการให้บริการแบบเดิม (Traditional

Services) ซึ่งมีการสร้างมูลค่าค่อนข้างต่ำไปสู่การบริการที่สร้างมูลค่าสูง (High Value Services) และ 4) เปลี่ยนจากแรงงานทักษะต่ำไปสู่แรงงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และทักษะสูง (กระทรวงอุตสาหกรรม, 2559, หน้า 3)

พัฒนาการของการศึกษาไทย 4.0

พัฒนาการของการศึกษาไทย 4.0 มีความสอดคล้องกับแนวคิดพัฒนาการของประเทศไทย 4.0 โดยการศึกษาไทยเริ่มการศึกษา 1.0 ในยุคเกษตรกรรม ซึ่งแนวคิดพื้นฐานอยู่กับการเกษตรกรรมเน้นการศึกษาแบบพึ่งตนเอง การศึกษาก็อยู่กับเกษตรกรรมเช่นกัน หลักสำคัญของการศึกษาในยุคนี้คือการศึกษ เพื่อชุมชนของตนเอง ทักษะที่ใช้หลักก็คือทักษะ เพื่อยังชีพได้แก่การปลูกผัก ทำสวนครัว เป็นต้น ส่วนการศึกษาไทย 2.0 คือการศึกษาที่อยู่บนพื้นฐานของอุตสาหกรรมเป็นการศึกษาเพื่อระบบอุตสาหกรรม โดยเริ่มขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) หลักสำคัญคือการศึกษาเพื่อชุมชนของคนอื่น ทักษะที่ใช้เป็นทักษะอุตสาหกรรมคือการแบ่งงานกันทำเป็นส่วนๆ ต่างคนต่างทำของตนเองให้ดีที่สุด เราจะพบทักษะเช่นนี้ในปัจจุบันอยู่เป็นจำนวนมาก สำหรับการศึกษาไทย 3.0 คือการศึกษาในยุคเทคโนโลยี ยุคโลกาภิวัตน์ แต่ยุคโลกาภิวัตน์ในขณะนี้ เป็น Post globalization โลกาภิวัตน์จะค่อยๆ เปลี่ยนไปเป็นการศึกษาเพื่อชุมชนนานาชาติ เน้นทักษะการติดต่อสื่อสารทางเทคโนโลยีเป็นหลัก มนุษย์จะเปลี่ยนไปในลักษณะการช่วยเหลือตนเองมากขึ้น แต่การศึกษาไทย 4.0 เป็นการศึกษาคุณภาพ ยุคที่ต้องการผลผลิต (Products) ให้ได้มากที่สุดเพื่อประโยชน์ของชุมชนตนเองและชุมชนอื่นๆ ด้วย ทักษะของการศึกษาจึงต้องเน้นการทำได้ ลงมือทำแล้วออกมาเป็นผลผลิต (ไพฑูรย์สินลาธน์, 2559, หน้า 1)

คุณลักษณะของผู้เรียนตามแนวคิด

การศึกษาไทย 4.0

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2559) กล่าวว่า ผู้เรียนตามแนวคิดการศึกษาไทย 4.0 ต้องเป็นผู้เรียนในปรัชญาการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพหรือตามแนว CCPR Model ต้องประกอบไปด้วย 1) จิตวิเคราะห์ (Critical Mind) ผู้เรียนที่มีจิตวิเคราะห์หรือคิดวิเคราะห์นั้นควรจะต้องมองสังคมให้รอบด้าน รู้ที่มาที่ไปของปัญหาในสังคม และเข้าใจเหตุผลที่นำไปของสิ่งนั้นอย่างชัดเจน ทักษะที่จำเป็นต้องมีได้แก่ ทักษะการจับประเด็น ทักษะการแยกแยะ ทักษะการจัดหมวดหมู่ ทักษะการสรุป และทักษะการประยุกต์ใช้

2) จิตสร้างสรรค์ (Creative Mind) ผู้เรียนที่มีจิตสร้างสรรค์นั้นคำนึงถึงความคิดใหม่และต่อยอดจากสิ่งที่มีอยู่และมองเห็นประโยชน์การใช้สอยได้ รวมถึงการมองของใหม่ๆ เพิ่มเติม ทักษะที่จำเป็นต้องมีได้แก่ ทักษะการสงสัย ทักษะการมองเห็นอะไรใหม่ๆ ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการแก้ไขปัญหา และทักษะการเปลี่ยนแปลง

3) จิตผลิตภาพ (Productive Mind) เป็นผู้เรียนที่คำนึงถึงผลผลิตเป็นหลัก มีวิธีการในการสร้างผลผลิตสร้างค่าของงานอยู่เสมอและมีสำนึกที่จะสร้างผลงานขึ้นมาใหม่ๆ ทักษะที่จำเป็นต้องมีได้แก่ ทักษะการสังเกต ทักษะการคิดต่อเนื่อง ทักษะการเห็นแนวทางปรับปรุง ทักษะการปฏิบัติ และทักษะการประเมิน

4) จิตรับผิดชอบ (Responsible Mind) เป็นผู้เรียนที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ ต่อผู้เรียน และต่อสังคมด้วย ทักษะที่จำเป็นต้องมีได้แก่ ทักษะการมองภาพรวม ทักษะการประเมินเหตุการณ์ ทักษะการมองเห็นประโยชน์ ทักษะการตัดสินใจ ความดี/ ความไม่ดี และทักษะการช่วยเหลือผู้อื่น

แนวทางของนวัตกรรมเพื่อการศึกษาไทย

4.0

ยีน ญูวรรธณ (2558) กล่าวว่าปัจจุบันการเรียนรู้หรือการแสวงหาความรู้แตกต่างจากในอดีตมาก ซึ่งการศึกษาเราต้องหานวัตกรรมใหม่เพื่อก้าวสู่การศึกษาไทย 4.0 ที่มีความท้าทายเป็นแรงกดดันจากเทคโนโลยี เพราะการศึกษาเป็นการสร้างคน เพื่อไปดำเนินชีวิตในอนาคต ดังนั้นจึงต้องพยายามแสวงหานวัตกรรมมาช่วยจัดการศึกษา การใช้วัตกรรมการจัดการศึกษาจึงมีความสำคัญ ซึ่งจะไม่เรียนเพื่อเนื้อหา (Content) เพียงอย่างเดียวอีกต่อไป ต้องสร้างทักษะที่ไปเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เพื่อความก้าวหน้าในการเรียนรู้เมื่อเทียบกับเวลาแล้ว ควรให้มีแนวโน้มเป็นเส้นโค้งแห่งการเรียนรู้ (Learning Curve) โดยเสนอว่า 1) ต้องให้ความสำคัญของนวัตกรรมคอมพิวเตอร์กับการศึกษา โดยการเรียนการสอนต้องใช้วัตกรรมการใหม่ ต้องใช้เทคโนโลยีช่วย ใช้อินเทอร์เน็ตช่วย เช่น Google, YouTube, Facebook เป็นต้น 2) การศึกษาต้องฉลาด (Smart) ต้องตอบสนองแนวโน้มของอนาคตที่กำลังพัฒนาไปสู่เมืองที่ทันสมัย (Smart city) ดังนั้นการศึกษาจึงต้องสร้างความทันสมัยได้ในทุกที่ เช่น Smart farm, Smart home, Smart office เป็นต้น 3) การพัฒนาการศึกษาต้องเป็นรุ่น (Versions) โดยไม่ดิ่งการศึกษาให้ย้อนยุคของใหม่คือรุ่นใหม่ โดยเด็กรุ่นใหม่จะคิดแบบคู่ขนาน (Parallelism) คือสามารถทำหลายอย่างได้ในเวลาเดียวกัน เช่น นั่งทำการบ้าน อาจดูทีวี ฟังเพลง และเล่นอินเทอร์เน็ตไปด้วยพร้อมกัน มีทักษะการเชื่อมต่อ (Connectivity) กับผู้อื่นและสังคมสูงจนเป็นเครือข่ายสังคม แต่มีความอดทนต่ำเพราะอยู่ในสังคมที่มีความรวดเร็วสูง ซึ่งการเรียนรู้ควรเป็นในแนวราบ ครูจะเป็นผู้จัดการให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาตามศักยภาพของตนเอง ดังนั้นรูปแบบของการเรียนรู้จึงเปลี่ยนแปลงไป 4) ทรัพยากรดิจิทัล (Digital) เพื่อการเรียนรู้ ทำให้การศึกษาและวิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงไป ในอนาคตจะเป็น

เศรษฐกิจยุคดิจิทัล (Digital Economic) จะเกิดสื่อใหม่กับเนื้อหาบนคลาวด์ (Cloud) ทุกสิ่งทุกอย่างของการเรียนรู้มีอยู่อย่างมหาศาล ทุกคนมีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้ได้อย่างเท่าเทียม ขึ้นอยู่กับว่าใครจะต่อยอดได้มากกว่ากันบนข้อมูลสารสนเทศ 5) จากการศึกษาระบบปิดมาสู่ระบบเปิด โดยการเข้าถึงได้อย่างอิสระ การเรียนและการเข้าถึงระบบการเรียนรู้แบบเปิดใหม่ เกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาที่เป็นดิจิทัล เช่น การศึกษาแบบออนไลน์แบบ Massive Open Online Course (MOOC) เป็นต้น

ความเป็นมาของระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor)

ภาคตะวันออกของประเทศไทยตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ที่ดีที่สุดของภูมิภาคอาเซียน สามารถเชื่อมโยงไปยังประเทศจีน และอินเดียที่มีประชากรจำนวนมากและมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจสูง โดยสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP) ของภูมิภาคเอเชียและประเทศแถบแปซิฟิก คิดเป็น 1 ใน 3 ของมูลค่า GDP ของโลก นอกจากนี้ 3 จังหวัดภาคตะวันออกได้แก่ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ยังเป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศ ได้แก่ อุตสาหกรรมปิโตรเคมี และอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน และมีความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ ประกอบด้วยท่าเรือพาณิชย์แหลมฉบัง ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุดทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง (มอเตอร์เวย์) รถไฟทางคู่และสนามบินอู่ตะเภา มีเมืองพัทยาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับโลก รวมทั้งยังมีพื้นที่เพียงพอสำหรับรองรับการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม จึงสามารถพัฒนาต่อยอดสู่การเป็น “ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC)” เพื่อให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจชั้นนำของเอเชียที่จะสนับสนุน

การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งการยกระดับคุณภาพชีวิตและรายได้ของประชาชน คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2559 ได้มีมติเห็นชอบหลักการโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก และมอบหมายให้นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์ ในฐานะรองนายกรัฐมนตรีในขณะนั้นร่วมกับกระทรวงคมนาคม กองทัพอากาศ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาจัดทำแผนการดำเนินโครงการและงบประมาณค่าใช้จ่ายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2561 ให้แล้วเสร็จเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป และมีการกำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ประสานและบูรณาการข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำแผนงานพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (พ.ศ. 2560-2564) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559, หน้า 1) เมื่อแผนงานดังกล่าวแล้วเสร็จ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ โดยความเห็นชอบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีคำสั่งที่ 2/2560 เรื่อง การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2560 จนนำไปสู่การมีพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2561 ให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานได้อย่างเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการพัฒนา ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

จากแผนงานพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (พ.ศ. 2560-2564) ได้กำหนดสาระสำคัญของวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้ 1) เพื่อยกระดับพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเป็นเขตเศรษฐกิจชั้นนำของเอเชีย รองรับการลงทุนอุตสาหกรรม Super Cluster

และอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ และกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่นๆ ซึ่งจะสนับสนุนการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ 2) เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงระบบคมนาคมขนส่งโลจิสติกส์ ทางบก ทางราง ทางเรือ และทางอากาศให้เชื่อมโยงทั้งระบบ และบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ 3) เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเมืองและสภาพแวดล้อมเพื่อรองรับการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และการเจริญเติบโตในพื้นที่ 4) เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ลงทุน การให้สิทธิประโยชน์ และการนำแนวคิด การให้บริการแบบเบ็ดเสร็จครบวงจรมาปรับใช้ในการให้บริการของภาครัฐ 5) เพื่อส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง และการท่องเที่ยว โดยการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาจากพื้นที่เป้าหมายประกอบด้วย 3 จังหวัด คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง รวมถึงพื้นที่อื่นใดที่จะมีการออกพระราชกฤษฎีกากำหนดเพิ่มเติม และมีอุตสาหกรรมเป้าหมาย ประกอบด้วย 1) ซูเปอร์คลัสเตอร์ ได้แก่ คลัสเตอร์ยานยนต์และชิ้นส่วน คลัสเตอร์เครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ และอุปกรณ์โทรคมนาคม คลัสเตอร์ปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ 2) 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย: กลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต (New Engine of Growth) ประกอบด้วย อุตสาหกรรม ยานยนต์สมัยใหม่ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดี และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ อุตสาหกรรมการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ อุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร อุตสาหกรรมหุ่นยนต์ อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ อุตสาหกรรมดิจิทัล และอุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559, หน้า 1)

หน่วยงานที่รับผิดชอบในการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

จากพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 ได้กำหนดคณะทำงานและหน่วยงานที่รับผิดชอบในการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 คณะทำงานคือ คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ประกอบด้วย

- 1) นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ
- 2) รองนายกรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย 1 คน เป็นรองประธานกรรมการ
- 3) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นกรรมการ

4) ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เป็นกรรมการ

5) ประธานกรรมการสภาพการค่าแห่งประเทศไทย ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และประธานสมาคมธนาคารไทย เป็นกรรมการ

6) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้หรือความเชี่ยวชาญอันจะเป็นประโยชน์แก่การกำหนดนโยบายและการดำเนินการเขตพัฒนาพิเศษ

ภาคตะวันออก จำนวนไม่เกินห้าคน เป็นกรรมการ และให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ

และส่วนที่ 2 หน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่เป็นหน่วยงานของรัฐ แต่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ โดยสำนักงานดังกล่าว เป็นหน่วยงานเลขานุการของคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

ผลกระทบต่อการจัดการศึกษาในพื้นที่

ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ โดยความเห็นชอบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติมีคำสั่งที่ 27/2560 เรื่อง การพัฒนาการศึกษาของประเทศศาสตร์และเทคโนโลยี และคำสั่งที่ 29/2560 เรื่อง การส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยสถาบันอุดมศึกษาที่มีศักยภาพสูงจากต่างประเทศ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ. 2560 สรุปสาระสำคัญได้จากนโยบายการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจแบบเดิมไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม จึงจำเป็นที่ต้องมีการปฏิรูปและพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยเพื่อยกระดับการศึกษาไทยให้สอดคล้องกับทิศทางของนโยบายดังกล่าว ซึ่งการเพิ่มช่องทางการจัดการศึกษาโดยสถานศึกษาเอกชนที่มีศักยภาพสูงจากต่างประเทศให้สามารถเข้ามาจัดการเรียนการสอนในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต และเปิดโอกาสให้เยาวชนไทยได้มีโอกาสเข้าศึกษาในสถานศึกษาที่มีศักยภาพสูงจะเป็นเครื่องมือ และกลไกสำคัญในการผลิตและพัฒนาทรัพยากรบุคคลในสาขาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน รวมถึงการส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการถ่ายทอดความรู้ ความเชี่ยวชาญดังกล่าวจากสถาบันอุดมศึกษาที่มีศักยภาพสูงจากต่างประเทศ

การเสริมสร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษาและการวิจัยระหว่างสถาบันอุดมศึกษาที่มีศักยภาพสูงจากต่างประเทศกับสถาบันอุดมศึกษา หรือสถาบันอื่นในประเทศไทย อันจะเป็นการยกระดับคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาของไทย เพื่อจะได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ และมีความสำคัญต่อการรองรับการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกหรือเขตเศรษฐกิจพิเศษอื่นๆ ตามที่คณะรัฐมนตรี จะกำหนด ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้ทัดเทียมกับนานาชาติ รวมทั้งเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการดำเนินการปฏิรูปประเทศทั้งในด้านการศึกษาและด้านเศรษฐกิจ ส่งผลให้สถานศึกษาเอกชนที่มีศักยภาพสูงจากต่างประเทศซึ่งมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สามารถดำเนินการได้ในเขตพื้นที่ดังกล่าวให้เป็นพื้นที่จัดตั้งสถานศึกษาที่มีศักยภาพสูงตามคำสั่งนี้นอกจากนี้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจพิจารณาสรรหา อนุมัติ และจัดทำข้อตกลงกับสถานศึกษาที่มีศักยภาพสูงที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศเพื่อเข้ามาดำเนินการจัดการศึกษาในประเทศไทย โดยให้คำนึงถึงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับสากลและต้องสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ

กลไกการขับเคลื่อนการศึกษาไทย 4.0 เพื่อการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

1) กลไกขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม เพื่อการยกระดับผลิตภาพ (Productive Growth Engine) มีเป้าหมายสำคัญ เพื่อปรับเปลี่ยนประเทศไทยจาก

ประเทศที่มีรายได้ปานกลาง (Middle Income Country) ไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง (High Income Country) ที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ปัญญา เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ กลไกนี้ประกอบไปด้วย การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในรูปแบบประชารัฐ การบริหารจัดการสมัยใหม่ การสร้างคลัสเตอร์ทางด้านเทคโนโลยี การพัฒนาขีดความสามารถด้านการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาโมเดลธุรกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม กิจกรรมร่วมทุนรัฐและเอกชนในโครงการขนาดใหญ่ รวมถึงการบ่มเพาะธุรกิจด้านเทคโนโลยี เป็นต้น กลไกขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม จึงเป็นการตอบโจทย์ความพยายามในการก้าวข้าม “กับดักประเทศรายได้ปานกลาง” ที่ประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่ (กระทรวงอุตสาหกรรม, 2559, หน้า 5)

ดังนั้น การศึกษาไทย 4.0 เพื่อการพัฒนาาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จึงควรเน้นที่ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ การเรียนรู้ 3R x 7C ซึ่ง 3R คือ Reading (อ่านออก), (W) Writing (เขียนได้), (A) Rithematics (คิดเลขเป็น) และ 7C คือ 1) ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) 2) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) 3) ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural Understanding) 4) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) 5) ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information, and Media Literacy) 6) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) 7) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) (วิจารณ์ พานิช, 2555, หน้า 9) ต้องก่อให้เกิดเป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่มีความหมายและน่าจดจำอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

มุ่งเน้นไปที่ความท้าทายให้ผู้เรียนกระตือรือร้นแก้ปัญหา ประดิษฐ์คิดค้น และมีความคิดสร้างสรรค์ ในการพัฒนาชุมชน สังคม ประเทศและโลกให้ดียิ่งขึ้น (Trilling & Fadel, 2009)

2) กลไกการขับเคลื่อนด้วยการสร้างให้คนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Growth Engine) มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ การสร้างโอกาสและความมั่งคั่งอย่างเท่าเทียม เพื่อตอบโจทย์ประเด็นปัญหาและความท้าทายทางสังคม ในมิติต่างๆ โดยกลไกนี้ประกอบด้วย การสร้างคลัสเตอร์เศรษฐกิจ ระดับกลุ่มจังหวัด การพัฒนาเศรษฐกิจระดับฐานรากในชุมชนการส่งเสริมวิสาหกิจ เพื่อสังคม การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการทำธุรกิจ การส่งเสริมและสนับสนุนให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเข้มแข็ง และสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก การสร้างแรงงานที่มีทักษะ และความรู้ด้านเทคโนโลยี เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต การยกระดับขีดความสามารถ การเสริมสร้างทักษะและการเติมเต็มศักยภาพของประชาชนให้ทันกับพลวัตการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก และการจ่ายภาษีให้แก่ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดแบบมีเงื่อนไข (Negative Income Tax) เป็นต้น กลไกการขับเคลื่อนด้วยการสร้างการมีส่วนร่วม จึงเป็นการตอบโจทย์ความพยายามในการก้าวข้าม “กับดักความเหลื่อมล้ำ” ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน (กระทรวงอุตสาหกรรม, 2559, หน้า 5)

ดังนั้นการศึกษาไทย 4.0 เพื่อการพัฒนาาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกจึงควรมุ่งเน้นที่การศึกษาเพื่อการสร้างพลเมือง 3 แบบสู่สังคมประชาธิปไตย ได้แก่ 1) พลเมืองที่มีความรับผิดชอบ (Personally Responsible Citizen) เป็นพลเมืองที่จะแก้ปัญหาและพัฒนาสังคมจะต้องมีคุณลักษณะที่ดี ซื่อสัตย์ รับผิดชอบ เคารพกฎหมายและกติกาของสังคม 2) พลเมืองที่มีส่วนร่วม (Participatory Citizen) เป็นพลเมืองที่จะแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม จะต้องมี

ส่วนร่วมและเป็นผู้ดำเนินการวางระบบและโครงสร้างของสังคม 3) พลเมืองที่มุ่งเน้นความเป็นธรรมต่อสังคม (Justice-Oriented Citizen) เป็นพลเมืองที่จะแก้ปัญหาและพัฒนา จะต้องตั้งคำถามและเปลี่ยนระบบหรือโครงสร้างที่เป็นอยู่ของสังคมที่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม (Westheimer & Kahne, 2004) สถาบันการศึกษา จะสามารถสอนทักษะของพลเมืองที่จำเป็นสำหรับการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้ โดยวิธีการที่หลากหลาย และมีประสิทธิภาพมากในการสอนเยาวชนให้มีส่วนร่วม ในการพิจารณาปัญหาทางสังคม และมีส่วนร่วมในการอภิปรายที่แท้จริง นั่นคือจุดมุ่งหมายสูงสุดในการศึกษาเพื่อผลิตคนที่ดีกว่าและมีพลเมืองที่มีส่วนร่วมมากขึ้น (Westheimer, 2015)

3) กลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Growth Engine) เนื่องจากการสร้างความมั่งคั่งของประเทศไทยในอนาคต จะต้องคำนึงถึงการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งกลไกนี้ประกอบไปด้วย การมุ่งเน้นการใช้พลังงานทดแทน การปรับแนวคิดจากเดิมที่คำนึงถึงรายได้เปรียบเรื่องต้นทุน (Cost Advantage) เป็นหลักมาสู่การคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้จากการลดความสูญเสียที่เกิดขึ้นทั้งระบบ (Lost Advantage) โดยมีหัวใจสำคัญอยู่ที่การพัฒนากระบวนการผลิตให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด อันจะเกิดประโยชน์กับประเทศและประชาคมโลกด้วยในเวลาเดียวกัน กลไกการขับเคลื่อนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เป็นการตอบโจทย์การหลุดออกจาก “กับดักความไม่สมดุลของการพัฒนา” ระหว่างคนกับสภาพแวดล้อมที่กำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน (กระทรวงอุตสาหกรรม, 2559, หน้า 6)

ดังนั้น การศึกษาไทย 4.0 เพื่อการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จึงควรมุ่งเน้นที่การบริหารจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีสาระที่จำเป็นและเกี่ยวข้องดังต่อไปนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรที่ก่อให้เกิดความยั่งยืนในระดับต่างๆ ของการศึกษา

ควรจะเป็นการจัดหลักสูตร ที่มีเนื้อหาในการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเรียงลำดับความสำคัญและความยากง่ายของการศึกษาวิจัย สืบค้นข้อมูลเป็นลำดับขั้นไป การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมสีเขียว ที่ก่อให้เกิดความยั่งยืนที่บรรจุอยู่ในหลักสูตรที่สามารถสร้างให้เกิดองค์ความรู้ ในทุกระดับได้และการเรียนรู้เกี่ยวกับสภาพความหลากหลาย แตกต่างของวัฒนธรรมของประชากรโลก เพื่อความเข้าใจอันดีและความร่วมมือในการดำเนินชีวิตโดยปราศจากความขัดแย้ง 2) การพัฒนาผู้สอนและผู้เรียนให้มีสมรรถนะ (Competencies) ในด้านต่างๆ คือ การคิดเชิงวิเคราะห์ การวาดภาพอนาคตที่พึงประสงค์ การตัดสินใจในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่นและด้านสภาพแวดล้อมในลักษณะสมดุล และการพัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับปรากฏการณ์และการเปลี่ยนแปลงของโลกเพื่อความเข้าใจ คิดหาแนวทางสร้างกิจกรรมหรือบทเรียนในการแก้ไขปรับปรุงให้คุณภาพชีวิตของตนเอง ชุมชนและสังคมให้ดีขึ้นเช่น ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (Climate change) ความหลากหลายทางชีวภาพ ภัยพิบัติ การจัดการความเสี่ยง ระบบเมือง และวิถีชีวิต เป็นต้น 3) การพัฒนาผู้อยู่ในระบบการศึกษาและขาดโอกาสให้มีความเสมอภาพและลดความเหลื่อมล้ำทางโอกาสด้วยการมีการจัดการศึกษาให้ประชากรที่ไม่อยู่ในกลุ่มของการศึกษาในระบบได้มีบทเรียน แบบเรียน ความรู้ที่ถ่ายทอดอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อสร้างให้สมาชิกของชุมชนและสังคมเป็นประชากรที่มีการศึกษาตลอดชีวิต (Life-long education) และมีความยั่งยืนในการรู้จักยืดหยุ่น ปรับตัว ให้เกิดความสมดุลในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นสิ่งมีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิต หรือมนุษย์ด้วยกัน ให้สามารถยืนหยัดอยู่ในโลกอย่างเป็นผู้ที่มีความดีศรีและมี อัตลักษณ์ของตนเอง (กาญจนา เจริญศรี, 2559, หน้า 17)

ความท้าทายของการศึกษาไทย 4.0 เพื่อการพัฒนาาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ภาคตะวันออก

การผลักดันให้การศึกษาไทย 4.0 เป็นกระบวนการพื้นฐานที่จะนำสังคมสู่การพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ควรริเริ่มด้วยกระบวนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีประเด็นท้าทายดังต่อไปนี้ 1) การเสริมสร้างความตระหนักให้เห็นความสำคัญของการศึกษาไทย 4.0 ที่เป็นกุญแจสำคัญ ในการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ด้วยการส่งเสริมให้คนในพื้นที่มีสำนึกรับผิดชอบร่วมกันในฐานะพลเมืองภูมิภาค พลเมืองไทยและพลเมืองโลก

2) การบูรณาการหลักสูตรและเนื้อหาสาระของการศึกษาไทย 4.0 ด้วยการสอดแทรกการบูรณาการในหลักสูตรท้องถิ่นในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และรายวิชาการศึกษาทั่วไปในระดับอุดมศึกษาของภูมิภาคตะวันออกโดยทุกระดับต้องเชื่อมโยงกันและเน้นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ซึ่งต้องตอบโจทย์การพัฒนาเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืนเป็นสำคัญทั้งเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม 3) การให้ชุมชนและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไทย 4.0 ตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 โดยเฉพาะนิคมอุตสาหกรรมทุกแห่งควรให้ผู้เรียนในทุกระดับที่สนใจเข้าศึกษาหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง

ตลอดชีวิต อันจะเป็นการมุ่งส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกให้มีความยั่งยืน 4) การพัฒนาศักยภาพของกลุ่มผู้นำการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากการส่งเสริมให้ทรัพยากรมนุษย์ได้รับการฝึกอบรม พัฒนาทักษะและเพิ่มพูนประสบการณ์อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดของงานด้านการศึกษาไทย 4.0 และที่จะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกโดยตรง 5) บทบาทของหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบต้องกำหนดนโยบายส่งเสริมทั้งด้านการศึกษาไทย 4.0 และด้านการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ต้องแสดงวิสัยทัศน์ให้ชัดเจนและลงมือปฏิบัติตามพันธกิจจัดระบบงบประมาณและปัจจัยสนับสนุนให้เพียงพอต่อเนื่องด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบได้

บทสรุป

กลไกขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0 จะปรับเปลี่ยนประเทศไทยให้ก้าวไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง มีการกระจายความมั่งคั่งอย่างทั่วถึง ตลอดจนเป็นระบบเศรษฐกิจสีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของการเป็น “ประเทศโลกที่หนึ่ง” ในศตวรรษที่ 21 นั้นต้องอาศัยการศึกษาไทย 4.0 เป็นตัวแบบของการขับเคลื่อนความสำเร็จในการพัฒนาาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกให้ภูมิภาคอื่นได้ประจักษ์และนำไปโมเดลในการศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงอุตสาหกรรม. (2559). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาวอุตสาหกรรมไทย 4.0 ระยะ 20 ปี* (พ.ศ. 2560-2579). กรุงเทพฯ: กระทรวงอุตสาหกรรม.
- กาญจนา เกรียงชี. (2559). การศึกษากับการพัฒนาที่ยั่งยืน. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 21(2), 13-18.
- ณัฐพร เห็นเจริญเลิศ และคณะ. (2559). *ขอบแดนใหม่แห่งการเรียนรู้: การศึกษาระบบ 4.0*. กรุงเทพฯ: ศูนย์นวัตกรรม การเรียนรู้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลรัตน์. (2559). *การศึกษาไทย 4.0: ปรัชญาการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยีน ภู่วรรณ. (2558). นวัตกรรมการเรียนการสอนกับการศึกษาระบบ 4.0. *วารสารเทคโนโลยีสุรนารี Suranaree Journal of Social Science*, 9(2), 133-156.
- ราชกิจจานุเบกษา. (17 มกราคม 2560). เล่ม 134 ตอนพิเศษ 19 ง คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 2/2560 เรื่อง การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก.
- ราชกิจจานุเบกษา. (26 พฤษภาคม 2560). เล่ม 134 ตอนพิเศษ 142 ง คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 27/2560 เรื่อง การพัฒนาการศึกษาของประเทศด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- ราชกิจจานุเบกษา. (26 พฤษภาคม 2560). เล่ม 134 ตอนพิเศษ 142 ง คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 29/2560 เรื่อง การส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยสถาบันอุดมศึกษาที่มีศักยภาพสูงจากต่างประเทศ.
- ราชกิจจานุเบกษา. (14 พฤษภาคม 2561). เล่ม 135 ตอนที่ 34 ก เรื่องพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ.2561.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนงานพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (พ.ศ. 2560-2564)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2560). *ร่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)*. กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.
- สินธะวา ความดิษฐ์. (2559). *ประเทศไทย 4.0: การศึกษาไทย 4.0 ในการศึกษา 4.0 เป็นยิ่งกว่าการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Trilling, B., & Fadel, C. (2009). *21st Century Skills: Learning for Life in Our Times*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Westheimer, J. (2015). *What Kind of Citizen? Educating Our Children for the Common Good*. New York: Teachers College Press.
- Westheimer, J., & Kahne, J. (2004). Educating the “Good Citizen”: Political choices and pedagogical goals. *Journal of American Political Science Association*, 37(2), 241-247.

ฉันทศึกษา : นวัตกรรมการออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงรุก ผ่านการเล่น อย่างสุขใจของเด็กไทยยุค 4.0

Chanta Education : Innovation in Active Learning Environment Design Through Play to Happiness of Thai Child 4.0 Era

พิไลพร หวังทรัพย์ทวี*
pilaipom.ttt@gmail.com
อุทิศ บำรุงชีพ**

บทคัดย่อ

ฉันทศึกษา (Chanta Education) เป็นนวัตกรรมการออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงรุกในรูปแบบของกิจกรรมการเรียนรู้ โดยต้องอาศัยสื่อที่หลากหลายทั้งสื่อประสบการณ์ สื่อดิจิทัลที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละช่วงวัย คำว่า “ฉันทศึกษา” นี้เป็นหลักธรรมอิทธิบาท 4 ในศาสนาพุทธอันเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองสู่ความสุขและความสำเร็จ ซึ่งฉันทศึกษา นั้นคือ ความรู้สึกที่แสดงออกทางพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงความรักพึงพอใจ เต็มใจ ความสุขใจ และเป็นแรงบันดาลใจสนใจใฝ่รู้ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ด้วยการลงมือปฏิบัติ มุ่งมั่น ให้บรรลุเป้าหมาย และเห็นคุณค่าของสิ่งที่ตนเองได้คิดสร้างสรรค์ขึ้นมา ฉันทศึกษาสำหรับเด็กไทยยุค 4.0 นี้ประกอบด้วยกิจกรรมที่เน้นพัฒนาการและความสนใจไปสู่ทักษะที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ได้แก่ มีทักษะความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและการทำงาน ทักษะสารสนเทศสื่อเทคโนโลยี ซึ่งทักษะดังกล่าว เป็นพื้นฐานของเด็กไทยในยุค 4.0 ที่ต้องมีคุณลักษณะคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม คิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา คิดอย่างเป็นระบบ การแบ่งปัน ร่วมกันทำงาน กล้าสื่อสาร กล้าแสดงออก และมีความฉลาดทางอารมณ์ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ฉันทศึกษาสำหรับเด็กไทย 4.0 แบ่งตามช่วงชั้นและพัฒนาการในระดับประถมศึกษา ได้แก่ ช่วงชั้นที่ 1 ฉันทะการเล่น (Play Studio) จำนวน 11 ฐานกิจกรรม และช่วงชั้นที่ 2 ศูนย์การเรียนรู้ฉันทะ (Resources Center) จำนวน 15 ฐานกิจกรรม ครูมีบทบาทเป็นพี่เลี้ยง (Coaching) และผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการประสานความร่วมมือและการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ซึ่งหลักการของฉันทศึกษา มุ่งพัฒนาเด็กไทยให้สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ค้นพบวิธีการพัฒนาตนเองอย่างมีคุณค่าส่งผลให้เด็กไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เพื่อเปลี่ยนผ่านสู่คนไทย 4.0 ได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : ฉันทศึกษา สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงรุก การเล่น สุขใจ เด็กไทยยุค 4.0

*อาจารย์โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Abstract

Chanta education was innovation in active learning environment management based on learning activities models by using diversity instructional media as follows experience media and digital media which suitable to each age range of the learner. The words of “Chanta Education” is once four Iddhipada in the Buddhist philosophy of happiness and success. In addition, Chanta Education are feels to shown about lovely, satisfaction, and be willing to happiness. Furthermore, it's can help to seek knowledge , inspiration, and knowledge searching skills using hands-on to objectives of learning. Moreover, can support self- esteem of product creativity. Therefore Chanta education for Thai child 4.0 era comprises activities about development and interesting into 21st century skills. For instance creativity and innovation skills, career and life skills and information media and technology skills. There are the basic skills characteristic for Thais Child 4.0 which must have innovation creativity thinking, analyze thinking, problem solving thinking, system thinking, share co-working, courage in assertive , courage in communication and emotional quotient. Besides of Chanta Education learning environment management for Thai child 4.0 era can two stratification for instance ; 1) Play Studio 11 activity stations and 2) Resources Center 15 activity stations. In addition, the teachers roles are coaching, mentoring and facilitator to the cooperation and learning environment management. In conclusion, Chanta education principle of concern the new generation of the Thai child to acquire: ability for self-learning; discovery ways of self development to self-esteem. Finally, to effects transformative learning to the humanized educare for transition to sustainable development Thai people 4.0.

Keywords: Chanta education, Active Learning Environment, Playing, Happiness, Thai Child 4.0 Era

บทนำ

นวัตกรรมและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลแบบก้าวกระโดด ก่อให้เกิดการปฏิวัตินวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ที่ส่งผลกระทบต่อการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ไปสู่การสร้างยุทธวิธีการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ให้มีคุณภาพอย่างเท่าทัน และมีทักษะการเรียนรู้ในการดำรงตนอยู่ในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข ภายใต้การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวและโรงเรียนเป็นสำคัญ ดังที่ ประเวศ วะสี (2556 หน้า 10) กล่าวว่า “เด็กไทยทุกคนมีโอกาสดีบดในสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เกิด

พัฒนาการที่สมบูรณ์ ทั้ง 4 มิติ คือ กาย จิต สังคมและปัญญา เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เต็มตามศักยภาพ และคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ เป็นคนฉลาด เป็นคนดี และเป็นคนมีความสุข” ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2560-2569 ที่ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน เพื่อพัฒนาคนและสังคมให้เป็นสากล มีทักษะการคิด วิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมายมีคุณธรรมจริยธรรม รู้คุณค่าความเป็นไทย มีครอบครัวที่มั่นคง มั่งคั่ง ซึ่งจะมุ่งเน้นในเรื่องการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ การยกระดับคุณภาพ

การศึกษา และการเรียนรู้ให้มีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึง การปลูกฝังระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ การสร้างเสริมให้คนมีสุขภาวะที่ดี การสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย เสริมสร้างบทบาทของสถาบันครอบครัวในการบ่มเพาะจิตใจให้เข้มแข็ง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ซึ่งการพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์อย่างเท่าทันการเปลี่ยนแปลงนั้น สถานศึกษาต้องผนึกกำลังในการออกแบบนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ด้วยการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อเปลี่ยนผ่านประเทศไปสู่เป้าหมายตามนโยบายประเทศไทย 4.0 ที่มุ่งปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจ ไปสู่ “Value-Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” ดังนั้นจึงต้องมีการปฏิรูปการจัดการศึกษากันทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาผู้เรียนการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานให้ถึงพร้อมด้วยสติปัญญาที่เปี่ยมด้วยทักษะและการปรับตัว เป็นเด็กไทย 4.0 โดยต้องมีคุณลักษณะคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม คิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา คิดอย่างเป็นระบบ คิดแบ่งปันร่วมกันทำงาน กล้าสื่อสารกล้าแสดงออก และมีความฉลาดทางอารมณ์ อันเป็นพลังในการหล่อหลอมให้เด็กไทย 4.0 เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งกาย ใจ สติปัญญา ให้สามารถคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยมีผลิตภัณฑ์ทางความคิดออกมาเป็นผลผลิตนิยม (Productivism) ให้มีพื้นฐานการสร้างช่องทางจำหน่ายบนโลกแห่งการสื่อสารดิจิทัล รวมทั้งผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ในสถานการณ์ชีวิตจริงได้

จากสภาพที่พึงประสงค์ และการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีหน้าที่บ่มเพาะทุนทางปัญญาที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศอย่างรอบด้าน จึงต้องพัฒนาและออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมทางกายภาพ จิตภาพ สังคมภาพ และเทคโนโลยี ทั้งนี้เนื่องจากสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบพื้นฐานในการสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยจะหล่อหลอมออก

มาในรูปแบบของกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถตอบโจทย์ดังกล่าว ซึ่งหลักการหนึ่งที่น่าสนใจและสามารถบูรณาการพุทธศาสตร์ ด้วยหลักธรรมทางพุทธศาสนาที่เรียกว่า อิทธิบาท 4 อันประกอบด้วย ฉันทะ คือ ความพอใจ วิริยะ คือ ความเพียร จิตตะคือ ความคิดจดจ่อ และวิมังสา คือ การไตร่ตรอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งฉันทะ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นและมีบทบาทที่สำคัญในการสร้างความสำเร็จดังพุทธวจนะ ของ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (2542, หน้า 490) ที่กล่าวว่า “ธรรมทั้งปวงมีฉันทะเป็นมูล” นำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินชีวิตและการงาน ดังนั้นฉันทศึกษา จึงเป็นหลักการนวัตกรรมการออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงรุกที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงใจ ขอบใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ก่อให้เกิดแรงจูงใจ แรงบันดาลใจ ใฝ่รู้อย่างมีความสุข สามารถพัฒนาเด็กไทยในยุค 4.0 ได้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้น หลักการฉันทศึกษา (Chanta Education) จึงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงรุกในรูปแบบของกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activities) โดยครูนั้นลดบทบาทการสอนและการให้ความรู้โดยตรง แต่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการสร้างองค์ความรู้ด้วยความรัก ความพึงใจ และเต็มใจ ในการลงมือปฏิบัติ ใฝ่เรียนรู้ นำไปสู่การเห็นคุณค่าของสิ่งที่ตนได้ลงมือปฏิบัติ ส่งผลให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียน ซึ่งนวัตกรรมการออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงรุกในรูปแบบของกิจกรรมนั้นต้องมีการบูรณาการหลักการของฉันทศึกษาให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กในช่วงวัยประถมศึกษา ได้แก่ กิจกรรมการเล่น ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลินไปพร้อมกับการเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ อย่างมีความหมายและก่อให้เกิดการสร้างสรรค์ตามวัยของผู้เรียนที่เชื่อมโยงความรู้ระหว่างประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่ได้อย่างกลมกลืน และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการค้นพบความสามารถของตนเองผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ในฉันทะต่างๆ ที่จัดขึ้น การฝึกปฏิบัติจนเกิดความชำนาญสามารถสร้างสรรค์ผลงาน นำเสนอ

ผลงานได้อย่างมั่นใจและภาคภูมิใจในตนเอง นำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์โดยตรงต่อตนเอง ครอบครัว สังคม ภายใต้อสภาพแวดล้อมในยุคดิจิทัลและสังคมฐานความรู้

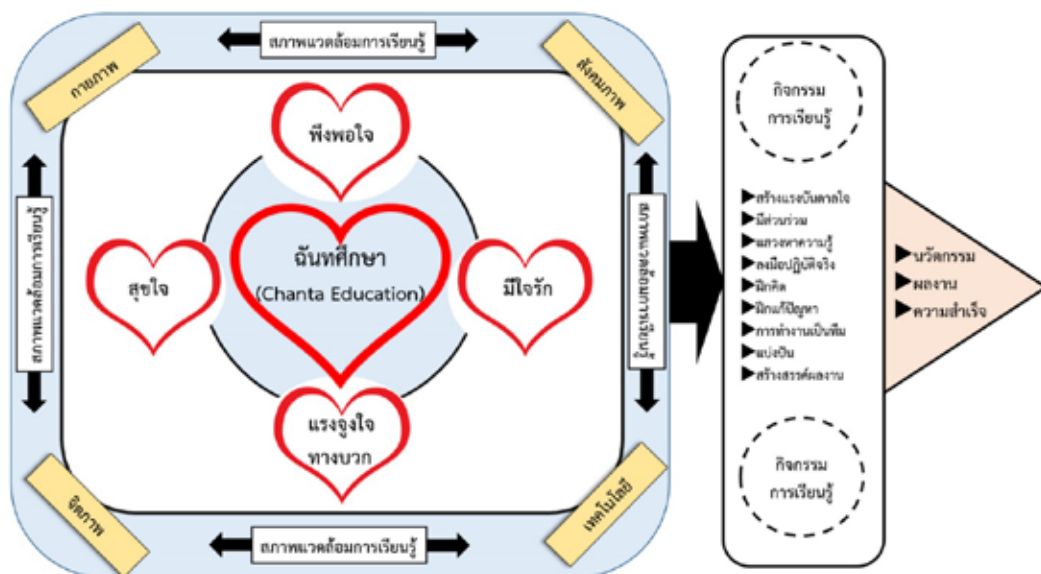
ดังที่กล่าวมาข้างต้น ฉันทศึกษาจึงเป็นนวัตกรรม การออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงรุกผ่านการเล่น การสร้างสรรค์ อย่างสุขใจของเด็กไทยยุค 4.0 ในรูปแบบของกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นทางเลือกหนึ่งที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับผู้เรียนให้เกิดความสุข ความพึงพอใจ ความรักที่อยากจะเรียนรู้ แรงจูงใจทางบวก และนำตนเองไปสู่เป้าหมายความสำเร็จของการเรียนรู้ที่เต็มเปี่ยมและถึงพร้อมด้วยพัฒนาการทางกาย ใจ และสติปัญญาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์สมดังเจตนารมณ์ในการพัฒนาทุนมนุษย์ของประเทศไทย 4.0 ที่ยั่งยืนสืบไป

ความหมายของฉันทศึกษา

ฉันทะ เป็นหลักธรรมทางพุทธศาสนาของอิทธิบาท 4 ซึ่งเป็นเหตุหรือเครื่องมือที่นำไปสู่ความสำเร็จ

ประกอบด้วย ฉันทะ คือความพอใจ วิริยะ คือความเพียร จิตตะ คือความคิดจดจ่อ และวิมังสา คือความสอบสวนไตร่ตรอง ฉันทะจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาเพื่อการพัฒนาตนหรือต้องการรู้ในสิ่งต่างๆ เพราะถ้ามีฉันทะอยากทำ อยากเรียนรู้ ก็เกิดการอยากศึกษา เมื่อพบปัญหาก็พยายามอย่างไม่ท้อถอย

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (2542) จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า ฉันทะเป็นจิตสำนึกของการศึกษา และการเรียนรู้ศาสตร์วิชาในแขนงใดๆ ก็ตาม ถ้าวิชานั้นเป็นที่ถูกใจชอบใจและสนใจแล้ว ก็จะเกิดความใส่ใจศึกษาหรือกระทำให้สำเร็จได้โดยง่าย ตรงกันข้ามถ้าถูกบังคับให้เรียนรู้หรือถูกบังคับให้ทำกิจกรรมใด ก็จะส่งผลให้การดำเนินงานนั้นบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ค่อนข้างยาก ดังนั้นการทำให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายและประสบความสำเร็จตามเป้าหมายนั้น ต้องเกิดจากความพอใจหรือความสนใจ ซึ่งเป็นหลักการเบื้องต้นอันจะนำเราไปสู่ความสำเร็จในที่สุด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดความหมายของฉันทศึกษา

สรุปความหมายของ ฉันทศึกษา (Chanta Education) นั้นเป็นหลักการการออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning Environment) ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางด้านกายภาพ สังคมภาพ จิตภาพ และเทคโนโลยี โดยหลอมรวมเป็นรูปแบบเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยสร้างแรงบันดาลใจ สร้างสรรค์ผลงาน การลงมือปฏิบัติ แสวงหาความรู้ การทำงานเป็นทีม การแบ่งปัน การแสวงหาความรู้ และการมีส่วนร่วม ฝึกคิดและฝึกแก้ปัญหา ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวจะตอบสนองผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้หลักความชอบ ความพอใจ ความมีใจรักในสิ่งที่ทำ และพอใจ โดยมีวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่ลงมือปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วมของการดำเนินงานในสิ่งที่ทำนั้นได้สำเร็จ และบรรลุเป้าหมาย ดังนั้น ผู้เรียนหากมีรักพอใจ

ตารางที่ 1 กรอบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับฉันทศึกษา

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	หลักการของฉันทศึกษา	ทักษะเป้าหมายเด็กไทย 4.0
▶ แนวคิดที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner Centered)	▶ กิจกรรมที่ผู้เรียนเกิดความชอบ	▶ คิดสร้างสรรค์นวัตกรรม
▶ แนวคิดสมกับการเรียนรู้ (Brain-Based Learning)	▶ ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจเชิงบวก	▶ คิดวิเคราะห์
▶ แนวคิดการเล่นกับการเรียนรู้ (Play with Learn)	▶ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงรุก	▶ คิดแก้ปัญหา
▶ แนวคิดการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (Learning Environment)	▶ การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างมีความหมาย	▶ คิดอย่างเป็นระบบ
▶ ทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา (Constructionism)	▶ เกิดการเรียนรู้วิธีเรียนรู้	▶ คิดแบ่งปัน
▶ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget)	▶ ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง	▶ ทักษะร่วมกันทำงาน
▶ ทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple Intelligences)	▶ ผู้เรียนได้ฝึกคิด และฝึกแก้ปัญหา	▶ ทักษะสื่อสาร
	▶ ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์อย่างเป็นรูปธรรม	▶ ทักษะเทคโนโลยี
		▶ มีความฉลาดทางอารมณ์
		▶ ทักษะชีวิตและการทำงาน

1. แนวคิดที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner Centered) ฉันทศึกษา เป็นการออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะกับผู้เรียน เน้นการฝึกปฏิบัติมากกว่าการสอนเนื้อหา ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้มีส่วนร่วมในกิจกรรม ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจมีทักษะอันจะทำให้ผู้เรียนไปสู่การเรียนรู้ที่แท้จริง ดังมีแนวคิด

ในการทำสิ่งใดแล้ว ต้องฝึกฝนตนเอง ให้มีทักษะ พัฒนาที่จุดเริ่มต้นของตนเอง ได้ทำในสิ่งที่รักและรักในสิ่งที่ลงมือปฏิบัตินำไปสู่การสร้างสรรค์นวัตกรรม ผลงาน และความสำเร็จ

กรอบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับ

ฉันทศึกษา

กรอบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับฉันทศึกษานั้นมีการบูรณาการแนวคิดอย่างหลากหลายที่มุ่งให้มีการออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ที่ต่างกันและเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งพอสรุปเป็นตารางวิเคราะห์ ได้ดังนี้

ในการจัดการเรียนการสอนดังที่ ทิศนา ขัมมณี (2558, หน้า 120) ที่ประกอบด้วยกิจกรรมที่เน้นตัวผู้เรียน เน้นประสบการณ์ เน้นปัญหา เน้นทักษะกระบวนการ และการบูรณาการ กล่าวคือ ฉันทศึกษาเป็นการนำเนื้อหาสาระที่มีความเกี่ยวข้องกันมาสัมพันธ์ให้เป็นเรื่องเดียวกัน จัดกิจกรรมให้เกิดความรู้ความเข้าใจแบบองค์รวม และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. แนวคิดสมองกับการเรียนรู้ (Brain-Based Learning : BBL) กล่าวคือ การออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในลักษณะของกิจกรรมชั้นศึกษานั้น ต้องสอดคล้องและสัมพันธ์กับการทำงานของสมองทางธรรมชาติ โดยมีทั้งการเรียนรู้ทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ ซึ่งกิจกรรมนั้นต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม รวมทั้งการได้สัมผัสประสบการณ์ต่างๆ ด้วยการเล่น หรือกิจกรรมอื่นๆ ที่ให้ผู้เรียนมีความเครียดน้อยที่สุด โดยมุ่งเน้นสิ่งเร้าในทางบวก แต่มุ่งให้ผู้เรียนได้เกิดความอยากรู้ อยากเห็น และกระบวนการคิด

3. แนวคิดการเล่นกับการเรียนรู้ (Play with Learn) กล่าวคือ ชั้นศึกษามุ่งให้ผู้เรียนมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งให้เกิดความชอบและพอใจ ด้วยการสร้างประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้สนุกสนาน ดังนั้นการเล่นจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งในการส่งเสริมพัฒนาการและความเจริญเติบโตของเด็ก การเล่นในฐานะที่เป็นเครื่องมือที่นำไปสู่พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ช่วยวางรากฐานการเรียนรู้และพัฒนา เด็กเรียนรู้ที่จะเรียนรู้จากการเล่น การเล่นเป็นการให้รางวัลแก่ตัวเอง ช่วยสร้างแรงจูงใจให้อยากเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นการแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆ ที่ท้าทาย โดยธรรมชาติของเด็กมีความอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับโลก สิ่งที่ยังมองไม่เห็น ได้กลิ่น ได้สัมผัส ได้คิดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ รอบตัวและมีความต้องการที่สำรวจค้นคว้าและทำความเข้าใจ โดยแสดงออกผ่านการเล่น ซึ่งเป็นกระบวนการที่เด็กใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ ในกิจกรรมของชั้นศึกษาให้สามารถมีความพร้อมทั้งทาง ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา ด้านการแก้ปัญหา และด้านความคิดสร้างสรรค์

4. แนวคิดการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (Learning Environment) กล่าวคือ ชั้นศึกษานั้นเป็นการออกแบบสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ตัวผู้เรียนซึ่งหลอมรวมให้เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ส่งผลต่อผู้เรียน และมีผลกระทบ

ต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผล การเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งถ้ามีบรรยากาศในการเรียนที่ดี ก็จะส่งผลทางบวกต่อผู้เรียนทำให้เรียนรู้อย่างมีความสุขมีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการเรียน โดยสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ประกอบด้วย

4.1 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางกายภาพ ได้แก่ อาคารสถานที่ สื่อ อุปกรณ์การสอนต่างๆ ในห้องเรียน หรือ แหล่งการเรียนรู้ทางธรรมชาตินอกห้องเรียน ที่สามารถส่งผลต่อการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้

4.2 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางจิตภาพ ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกจิตใจ ของผู้เรียนในเชิงบวกเพื่อให้เกิดแรงบันดาลใจ ในการกระทำกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ อย่างเป็นสุข และบรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้

4.3 สภาพแวดล้อมทางด้านสังคม ได้แก่ การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เชี่ยวชาญ ในระหว่างการทำกิจกรรมการเรียนรู้

4.4 สภาพแวดล้อมทางด้านเทคโนโลยี ได้แก่ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร มาส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีที่หลากหลาย ในการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสืบเสาะแสวงหาความรู้ และสร้างสรรค์ผลงาน

5. ทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา (Constructionism) กล่าวคือ ชั้นศึกษามีกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ จากการสร้าง การออกแบบ การผลิตผลงาน ซึ่งความรู้ที่นั้นเกิดจากการคิด วางแผน การปฏิบัติ การมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน การแก้ปัญหา และการสร้างสรรค์ผลงานจากการเรียนรู้ของผู้เรียนเองตลอดกระบวนการศึกษา โดยผู้สอนได้เป็นผู้อำนวยความสะดวก จัดสภาพแวดล้อมที่หลากหลาย และเป็นกัลยาณมิตรกับผู้เรียน เพื่อเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ออกมาเป็นรูปธรรม โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือใน

การเรียนรู้และสร้างความรู้ด้วยตนเองด้วยการสร้างสรรค์ผลงาน

6. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget) กล่าวคือ ฉันทศึกษาตั้งอยู่บนรากฐานของทั้งองค์ประกอบที่เป็นพันธุกรรม และสิ่งแวดล้อม ตามแนวทางของทฤษฎีพัฒนาการของเพียเจต์ โดยการเรียนรู้ของเด็กเป็นไปตามพัฒนาการทางสติปัญญา ซึ่งจะมีพัฒนาการไปตามช่วงวัยต่างๆ เป็นลำดับขั้น (Lall and Lall, 1983) ประกอบด้วย ขั้นประสาทรับรู้และการเคลื่อนไหว ขั้นก่อนปฏิบัติการคิด ขั้นปฏิบัติการคิดด้านรูปธรรม และขั้นปฏิบัติการคิดด้วยนามธรรม ด้วยการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละช่วงวัย

7. ทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple Intelligences) ตามแนวคิดของการ์ดเนอร์ (Gardner, 1983) กล่าวคือ กิจกรรมของฉันทศึกษานั้นผู้ออกแบบได้พิจารณาถึงสถานการณ์ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดเชาวน์ปัญญา ซึ่งประกอบด้วย ด้านภาษา ด้านตรรกศาสตร์และคณิตศาสตร์ ด้านมิติสัมพันธ์ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ด้านดนตรี ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการเข้าใจตนเอง และปัญญาด้านธรรมชาติวิทยา จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าฉันทศึกษานั้น เป็นการผสมผสานแนวคิดทฤษฎีที่หลากหลาย โดยมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในยุคดิจิทัล ให้มีทักษะชีวิตอย่างรู้เท่าทัน

ฉันทศึกษาผ่านการเล่นอย่างมีความสุข

กิจกรรมการเล่นนั้นเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดความสุข เปรียบเสมือนการผ่อนคลาย ไม่เคร่งเครียดกับการเรียน แต่เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีพลังในการเรียนรู้อย่างเป็นสุข ซึ่งฉันทศึกษานี้มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายซึ่งการเล่นเป็น

ส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้มาจากการออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ตามหลักการฉันทศึกษา โดยเป็นการเปิดโอกาสและให้ผู้เรียนได้เลือกเล่นอย่างอิสระ โดยยึดลักษณะการเล่นตามรอยพระยุคลบาท ซึ่งสถาบันส่งเสริมอัจฉริยภาพและนวัตกรรมการเรียนรู้ (2556) ได้ออกแบบกิจกรรมที่มุ่งการเรียนรู้ ด้วยการลงมือปฏิบัติ (Learning by Doing) โดยทุกกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการฉันทศึกษา มีลักษณะที่ครอบคลุมโดยสรุปได้ดังนี้

1. กิจกรรมการเล่นอิสระ: เป็นกิจกรรมการเล่นในสถานการณ์ที่เปิดกว้าง เด็กมีเวลา มีโอกาสในการเล่นเคลื่อนไหวและวิธีการเล่นเป็นของตนเองทำให้รู้ว่าตนเองชอบ สนใจหรือถนัดด้านใด

2. กิจกรรมการเล่นกับธรรมชาติ: ทราย ดิน เป็นกิจกรรมการเล่นโดยขณะเล่นทราย เด็กจะเกิดกระบวนการคิด และทักษะการสื่อสารทั้งด้านภาษา การคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ จะเข้าสู่สมองผ่านช่องทางการเรียนรู้ด้วยประสาทสัมผัส หู ตา มือ จมูก ผิวสัมผัส ใจ

3. กิจกรรมการเล่นกับธรรมชาติ: น้ำ เป็นกิจกรรมการเล่นที่มีองค์ความรู้ด้านภาษาจากเสียงของน้ำ คณิตศาสตร์จากปริมาณของน้ำในภาชนะ และกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ เกี่ยวข้องกับน้ำหนัก การไหล ความเย็น ความร้อน การลอยการจม “น้ำพุได้แต่สอนเด็กได้”

4. กิจกรรมการเล่นกับธรรมชาติ: สัตว์เลี้ยง เป็นกิจกรรมที่ได้รับความรู้ด้านภาษา เสียง จำนวน ของขา ปีก การเคลื่อนไหว ปฏิสัมพันธ์โต้ตอบ ความเมตตากรุณา รับผิดชอบ พื้นฐานนำไปสู่การเรียนรู้เรื่องความเมตตาและคุณธรรม

5. กิจกรรมการเล่นกับธรรมชาติ: ลม ไฟ เป็นกิจกรรมการศึกษากฎของธรรมชาติโดยผ่านการเล่น ลมจากว่าว ความร้อนจากไฟ

6. กิจกรรมการเล่นแก้ปัญหา: เป็นกิจกรรมการลองผิดลองถูก ค้นหาสาเหตุและแนวทางการแก้ปัญหา

ภูมิใจเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ค้นพบความสามารถ และมีกำลังใจในการแก้ปัญหาต่อไป “การแก้ปัญหาของเด็ก ถึงแม้จะดูเล็กน้อย แต่มีคุณค่ามหาศาลสำหรับการเรียนรู้ของเด็ก

7. กิจกรรมการเล่นบทบาทสมมติ: เป็นกิจกรรมการเรียนรู้บทบาทอารมณ์ของตนเอง ผู้อื่น ควบคุมตนเอง มีวินัย มีจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาด้านสังคม

8. กิจกรรมการเล่นเดินทางและท่องเที่ยว: เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้สมองเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 เชื่อมโยงความคิด จินตนาการ และประสบการณ์เดิม

9. กิจกรรมการเล่นท่องเที่ยวชมโรงงาน: เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ กระบวนการลำดับขั้นตอนจากสถานที่จริงทำให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น

10. กิจกรรมการเล่นกับของจริง: เป็นกิจกรรมกระตุ้นสมองได้เรียนรู้จากของจริงและประสบการณ์ตรง ทำให้เข้าใจกระบวนการทำงาน เช่น เครื่องยนต์ กลไก ระบบต่างๆ

11. กิจกรรมการทำบุญทำทาน การปลูกฝัง และสร้างคุณธรรม เป็นกิจกรรมที่: ต้องสั่งสมและสร้างจนเป็นนิสัย ความมีเมตตาต่อผู้อื่น

12. กิจกรรมการเล่นท่องเที่ยวชมวัด เป็นกิจกรรมทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมอันดีงาม: ซึ่งการสวดมนต์ไหว้พระ คือ ครูด้านคุณธรรมของสมองเด็ก ให้ซึมซับแนวทางของศาสนา

13. กิจกรรมการฟังและเล่นดนตรี เป็นกิจกรรมดนตรีสร้างสรรค์อัจฉริยภาพของสมอง เรียนรู้จดจำ ทำนอง จังหวะ การเคลื่อนไหวของร่างกาย ความพอดี สุนทรีย์และความกลมกลืน กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์

14. กิจกรรมการเล่นกับสถานการณ์จริง : ภาษา เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาตามธรรมชาติในสถานการณ์จริง การอ่าน การเขียน สร้างนิสัยรักการอ่านเขียน

15. กิจกรรมการเล่นกับเพื่อนที่หลากหลาย: เป็นกิจกรรมการเล่นเป็นกลุ่มทำให้เกิดการเข้าใจผู้อื่น มีระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ในการเล่น อดทนเคารพสิทธิของผู้อื่น ฝึกการตัดสินใจ ใช้เหตุผล

16. กิจกรรมการเล่นกับงานบ้าน: เป็นกิจกรรมเรียนรู้หน้าที่และบทบาทของตนต่อครอบครัว

17. กิจกรรมการเล่นกีฬา เป็นกิจกรรมกีฬา เสริมสร้างสมองที่มีคุณภาพสูงด้านสติ ปัญญา ปฏิภาณ ทักษะความสามารถ รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย

18. กิจกรรมการเล่นแบบมีครู: เป็นกิจกรรมที่ต้องมีครูที่มีความรู้และความชำนาญ เพื่อสร้างพื้นฐานที่ถูกต้อง เรียนรู้อย่างรวดเร็ว ส่งเสริมอย่างเต็มศักยภาพ เช่น ดนตรี ศิลปะ ช่างประดิษฐ์ ช่างไม้ ชี้นำ กีฬา ครูเป็นผู้ช่วยกระตุ้นให้เกิดความอยากเรียนรู้มากขึ้น

19. กิจกรรมการเล่นที่ท้าทาย: เป็นกิจกรรมที่ได้เรียนรู้ความสามารถของตนเอง การทรงตัว สร้างปฏิสัมพันธ์กับสัตว์

20. กิจกรรมการเล่นกับงานประดิษฐ์: เป็นกิจกรรมจากการเล่นธรรมชาติ ที่หลากหลายกลายเป็นของจริงย่อส่วน ก่อนที่จะเป็นของจริงในอนาคต ศิลปะ งานประดิษฐ์สร้างเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

ภายใต้การจัดสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ และประสบการณ์ที่เหมาะสมในลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการฉันทศึกษา ส่งผลให้สมองเกิดการเรียนรู้โดยง่าย รวดเร็ว ลึกซึ้ง ทั้งทางด้านอารมณ์ สังคม ความรู้และคุณธรรม จากประสบการณ์การเล่นที่หลากหลายพอเพียงสำหรับการเลือกเล่นได้อย่างอิสระ ด้วยตนเอง ตั้งแต่ช่วงแรกของชีวิต ทำให้ค้นพบสิ่งที่ตนเองสนใจชอบและมีความถนัด สามารถนำเด็กไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็น การงาน อาชีพ สิ่งประดิษฐ์และความสำเร็จของชีวิต พัฒนาตนเอง รวมทั้งการสร้างสรรค์ผลงาน บรรลุเป้าหมายตามหลักการของฉันทศึกษา ได้อย่างเป็นสุข

บทบาทผู้สอนในกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลัก การฉันทศึกษา

ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ ในการจัดกิจกรรม พัฒนาทักษะที่จำเป็นให้แก่ผู้เรียน ทั้งนี้รวมถึงผู้เชี่ยวชาญ ในสาขาวิชาต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับความร่วมมือจาก ผู้ปกครองและหน่วยงานต่างๆ นอกจากมาถ่ายทอด ความรู้ทักษะเฉพาะด้านแล้ว ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จาก ผู้มีประสบการณ์ตรง และยังสามารถสอดแทรกคุณธรรม เสมือนพ่อแม่สอนลูก และครูยังมีบทบาทในการจัดเตรียม สื่อและสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่ครอบคลุมสภาพ แวดล้อมกายภาพ สังคมภาพ จิตภาพ และเทคโนโลยี เพื่อการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ตามหลักการฉันท ศึกษาในลักษณะโค้ช พี่เลี้ยง และผู้อำนวยความสะดวก (Coaching , Mentoring and Facilitator) ได้แก่

1. ผู้สอนสร้างโอกาสให้ผู้เรียนปฏิสัมพันธ์กับ ประเด็น ปัญหาของสังคมด้วยวิธีต่างๆ เพื่อให้สามารถเห็น บริบทของปัญหา และความรู้ที่จำเป็นในการแก้ปัญหา รวมถึงช่องทางการนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาอย่าง ชัดเจน

2. ผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน แนะนำ ตั้งคำถามให้คิด และแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างเป็น กัลยาณมิตร เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบหรือสร้างความรู้ ความเข้าใจได้ด้วยตนเองอย่างมีคุณค่า

3. ผู้สอนสร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียน คิดค้นต่อไปฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม และ ขยายความรู้ไปสู่การเชื่อมโยงกับทักษะชีวิตประจำวัน การเรียน และการทำงาน

4. ผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะ (Guide) แนะนำ ผู้วิจารณ์ เชิงสร้างสรรค์ (Commentator) และเป็นพี่เลี้ยง กระตุ้น ให้ผู้เรียนคิด และสร้างแรงบันดาลใจ มากกว่าการบอก ความรู้

5. ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัด ประสบการณ์ให้กับผู้เรียน (Facilitator)

6. ผู้สอนใช้คำถามกระตุ้นการสะท้อนคิด (Reflection) จัดบรรยากาศให้ผู้เรียนรู้สึกมั่นคงปลอดภัย ที่จะเรียนรู้และลงมือปฏิบัติ

7. ผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญ และผู้เรียนร่วมประเมิน การเรียนรู้ร่วมกันด้วยการประเมินตามสภาพจริง และ ประเมินผลงานจากการปฏิบัติ

8. ผู้สอนมุ่งเน้นถ่ายทอดเฉพาะส่วนที่สำคัญ (Essential)

บทบาทของผู้เรียนในกิจกรรมการเรียนรู้ตาม หลักการฉันทศึกษา

ผู้เรียนเป็นบุคคลที่เป่าหมาย และผลลัพธ์ของ การเรียนรู้ เนื่องจากผู้เรียนจะต้องเกิดความรู้สึกที่เป็น เจ้าของและอยากที่จะเรียนรู้ได้เลือกเรียนตามความพอใจ ของตนเอง สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง กระตือรือร้นใน การเรียน ได้คิดกล้าแสดงออกและนำเสนอความคิดเห็น ลงมือทำ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี เคารพสิทธิผู้อื่น จนสามารถนำความทักษะ ความรู้ความเข้าใจไปใช้ ประโยชน์ได้ ทั้งนี้ผู้เรียนที่เรียนในกิจกรรมการเรียนรู้ ตามหลักการฉันทศึกษาจึงต้องมีบทบาท ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ผู้เรียนเป็นผู้ควบคุม และนำตนเองในการ เรียนรู้

2. ผู้เรียนต้องตื่นตัวในการแสวงหา ความรู้ และมีทักษะในการใช้เครื่องมือในการหาความรู้ จากเทคโนโลยีได้อย่างเท่าทัน และมีวิจารณญาณ

3. ผู้เรียนเป็นผู้ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง และการ เรียนรู้ร่วมกันในชุมชนการเรียนรู้

4. ผู้เรียนต้องเปิดใจ เปิดประสบการณ์จากการ แสวงหาคำตอบด้วยทักษะในการแก้ปัญหา

5. ผู้เรียนต้องรู้จักการแบ่งปัน เพื่อสร้างความ ร่วมมือในการเรียนรู้เพื่อสร้างทักษะการสื่อสารและการ ทำงานเป็นทีม

6. ผู้เรียนต้องรู้จักการฟังอย่างตั้งใจ ฟังอย่างใคร่ครวญ ในการสนทนาหาข้อสรุปเพื่อการสร้างองค์ความรู้ เชื่อมโยงและบูรณาการเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

7. ผู้เรียนต้องสร้างจินตนาการ คาดการณ์ล่วงหน้า เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการสร้างผลผลิตในการเรียนรู้

แนวทางการประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการฉันทศึกษา

การประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการฉันทศึกษานั้นต้องเป็นการประเมินอย่างรอบด้านในลักษณะ 360 องศา โดยประเมินจากผู้สอน ผู้เรียนประเมินเอง ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ปกครอง โดยประเมินด้วยหลัก 4 Ps ประกอบด้วยกระบวนการ (Process) ความก้าวหน้า (Progress) ผลงาน (Product) และพฤติกรรมการแสดงออก (Performance) ได้แก่

1. กระบวนการเรียนรู้ (Process of Learning) คือ การประเมินผลกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมตามหลักการฉันทศึกษา เช่น การประเมินตนเอง การมีปฏิสัมพันธ์ การมีส่วนร่วมในการเรียน กระบวนการคิด กระบวนการในการแก้ปัญหา การประยุกต์ใช้ความรู้ในการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นต้น ซึ่งสามารถใช้แบบประเมินตามสภาพจริงได้อย่างครอบคลุม

2. การประเมินผลความก้าวหน้า (Progress of Learning) คือ การประเมินผลความก้าวหน้าในการเรียนรู้ที่ครอบคลุมความรู้ตามเป้าหมายของการเรียนรู้เป็นระยะๆ โดยมีการวัดความพร้อมก่อนเรียน ระหว่างเรียน และการวัดประเมินผลหลังเรียน ซึ่งเป็นการวัดประเมินผลความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ทั้งระบบ โดยอาจใช้แบบสอบถามความเข้าใจ และสมุดบันทึกกิจกรรมอย่างมีความสุขของผู้เรียน

3. การประเมินผลลัพธ์ (Product) คือ การประเมินผลลัพธ์ในการเรียนรู้กิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการฉันทศึกษาที่สร้างขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมผ่านกระบวนการคิดและสร้างสรรค์ขึ้นมาเป็นผลงานจากการทำโครงงาน หรือผลงานในรูปแบบต่างๆ ซึ่งใช้แบบประเมินผลงาน (Scoring Rubric) ในการประเมินคุณภาพของผลงานดังกล่าว

4. ประเมินพฤติกรรมการแสดงออก (Performance) คือ การประเมินผล สิ่งที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ ในลักษณะผลการดำเนินงานที่แสดงออกมาว่า มีทักษะในระดับใดจากการเรียนรู้ ผสมผสานแบบยืดหยุ่น โดยอาจเป็นการวัดประเมินตัวอย่างของงานที่มอบหมายให้ทำ (work-sample test) หรืออาจเป็นผล การปฏิบัติงานจากการนำเสนอผลงาน ลำดับขั้นตอนในการสร้างผลงาน การนำเสนอผลงาน ทักษะในการทำงานเป็นทีม การแบ่งปันความรู้ในกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ตลอดจนทักษะในการแสวงหาความรู้การสร้างผลงาน

กรณีศึกษา ฉันทศึกษา ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ได้พัฒนาศักยภาพของผู้เรียน โดยจัดการเรียนการสอนที่มุ่งสู่ โรงเรียนพัฒนาการคิด โดยมีเป้าหมาย คือ ต้องการให้ผู้เรียน รู้วิธีเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต อันจะ

ส่งผลต่อเนื่องไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้และการศึกษาที่ยั่งยืน มุ่งส่งเสริมทักษะสำคัญ 4 ประการคือ ทักษะการเรียนรู้ ทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์ ทักษะการสื่อสาร และทักษะทางอารมณ์

โรงเรียนได้มีการดำเนินการเพื่อให้เป็นโรงเรียนพัฒนาการคิด ปรับหลักสูตรพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ โดยจัดให้มีการศึกษาตามหลักการฉันทศึกษาให้นักเรียน โดยใช้หลักการเรียนรู้ด้วยตนเอง มุ่งให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความพอใจ สนใจ และค้นหาตนเองตามความชอบด้านต่างๆ มีความสุขใจที่ได้ทำในสิ่งที่ตนเองชอบอย่างอิสระ ผ่านการเล่น อย่างมีความสุขสู่การทำงานที่ยั่งยืน โดยไม่มีการบังคับ ทำให้ได้ผู้เรียนที่มีคุณลักษณะ 7 เป็น คือ คิดเป็น พูดเป็น ทำเป็น ผลิตเป็น ขายเป็น เป็นคนดีมีวัฒนธรรม และเป็นคนมีความสุข และเป็นที่พึ่งพาของผู้อื่น แก้ไขปัญหาได้ มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนบูรณาการการเรียนรู้เชิงสัมพันธ์สหวิทยาการ บนความสามารถที่แท้จริงไม่ใช่ตามค่านิยมตามหลักคิดวิธีปลูกรากแก้วของแผ่นดิน ด้วยฉันทศึกษาสู่แม่ทั้งแผ่นดินตามรอยสมเด็จพระเจ้า (ดิศสกร กุณธร, 2556) และผลสานการเรียนรู้สังคม ความรู้เทคโนโลยีและเศรษฐกิจ เน้นพัฒนาทักษะให้เกิดความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเอง ในลักษณะรู้ตน รู้สามารถ (Can do School) อันเป็นแนวทางบ่งชี้วิชาชีพของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 และก้าวสู่คนไทย 4.0 ได้อย่างสมบูรณ์

1. วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

- 1.1 นักเรียนได้ค้นพบและพัฒนาความสามารถในด้านที่ตนเองสนใจ
- 1.2 นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองทำให้เกิดการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน
- 1.3 นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเล่นอย่างมีความสุข

2. กิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนตามหลักการฉันทศึกษา

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการฉันทศึกษาของโรงเรียน เป็นการสร้างให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามธรรมชาติของมนุษย์ เพื่อพัฒนาทักษะของตนเองอย่างมีความสุข ทุ่มเต็มจิตฝึกใฝ่รักและเอาใจใส่ พัฒนาตามแนวทางการสอนตามหลักธรรมทางพุทธศาสนา คือ อิทธิบาท 4 ได้แก่ ฉันทะ (มีความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) วิริยะ (มีความพยายามทำในสิ่งนั้น) จิตตะ (เอาใจฝึกใฝ่ในสิ่งนั้น) วิมังสา (พิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น) ขั้นตอนการฝึกปฏิบัติมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการฉันทศึกษาประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

- 2.1 ขั้นกิจกรรมฉันทะพื้นฐาน (Basic)
- 2.2 ขั้นกิจกรรมฉันทะฝึกปฏิบัติ (Practice)
- 2.3 ขั้นกิจกรรมฉันทะโครงการ (Project)
- 2.4 ขั้นกิจกรรมฉันทะแสดงผลงาน (Present)

สรุปได้ว่า หากต้องการให้นักเรียนทำอะไรให้สำเร็จ ต้องเริ่มที่การปลูกฐานกิจกรรมฉันทะพื้นฐานก่อน ทำให้ร่างกายแข็งแรง นักเรียนจึงพร้อมที่จะเรียนรู้เมื่อถึงขั้นตอนการให้ความรู้ นักเรียนจะเกิดความคิดหรือปัญญา จินตนาการ ความชำนาญ และสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างเป็นรูปธรรมตามเป้าหมาย

3. แนวการจัดกิจกรรมฉันทศึกษาของโรงเรียน

โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ได้ออกแบบฐานกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการฉันทศึกษา โดยจัดอยู่ในรายวิชา กิจกรรมฉันทะงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็น 2 ระดับ ดังนี้

3.1 กิจกรรมฉันทะ ช่วงชั้นที่ 1 ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

วิชากิจกรรมฉันทะ ชั้น ป.1-3 จัดกิจกรรมเล่นตามรอยพระยุคลบาท ค้นหาและค้นพบพลังอัจฉริยะที่

มีอยู่ในตัวเองนักเรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจ โดยใช้ระบบให้เลือกเอง โดยแต่ละคนจะเลือก 1 ฉันทะ และใช้เวลาในการเรียน 4 คาบ เมื่อครบ 4 คาบ ก็จะเลือกและเปลี่ยนฉันทะใหม่ตามที่ตนสนใจ ทำเช่นนี้ตลอดปีการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้ให้นักเรียนได้มีระยะเวลาในการพัฒนาทักษะและความสามารถของตนเอง จนสามารถสร้างสรรค์ผลงาน นำเสนอผลงานได้อย่างมั่นใจและภาคภูมิใจในตนเอง วิชากิจกรรมฉันทะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายในห้องฉันทะการเล่น (Play Studio) ซึ่งประกอบด้วย 10 ฐานกิจกรรมประสบการณ์ฉันทะ ได้แก่

3.1.1 ฉันทะภาษาและการแสดง คือ ฐานกิจกรรมเรียนรู้ฝึกทักษะทางด้านการแสดง การเลือกเสื้อผ้าให้เหมาะสมกับการแสดง การแสดงออกด้านการพูด แนะนำตนเอง ร้องเพลง เต้นประกอบเพลงได้ และเรียนรู้การใช้ทักษะทางภาษาไทยในการฟัง พูด อ่าน เขียน และนำความรู้ที่ได้ไปสร้างสรรค์

การออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางกายภาพ และเทคโนโลยีของโรงเรียนที่ตอบสนองกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการของฉันทศึกษา มีลักษณะจำลองโรงละคร มีเวที ฉาก ผ้า幔 ห้องแต่งตัว เครื่องเสียง จอทีวี คอมพิวเตอร์พร้อมระบบคาราโอเกะ กล้องบันทึกภาพ จอมอนิเตอร์

3.1.2 ฉันทะร้านค้า คือ ฐานกิจกรรมการเรียนรู้การซื้อขายสินค้า เข้าใจบทบาทหน้าที่เป็นผู้ซื้อ และผู้ขาย การบริหารจัดการร้าน การคิดราคา การทอนเงิน การเขียนใบเสร็จ การซื้อของตามรายการ

การออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการฉันทศึกษามีลักษณะจำลองเป็นร้านค้า มีชั้นวางสินค้า เครื่องคิดเงิน สินค้า ผักผลไม้จำลอง อาหาร เบเกอร์รี่จำลอง ตะกร้าใบเสร็จ อุปกรณ์ตกแต่งร้าน

3.1.3 ฉันทะงานไม้ คือ ฐานกิจกรรมการเรียนรู้วิธีการใช้อุปกรณ์ในการฝึกทักษะงานไม้ ฝึกทักษะการตัด การตัด การติด การสร้างชิ้นงานได้ด้วยตนเอง

การออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการฉันทศึกษามีลักษณะเป็นห้องปฏิบัติการงานไม้ ประกอบด้วยโต๊ะ workshop เครื่องมือช่าง ค้อน เครื่องตอกตูดู กรรไกร กระดาษเขียนแบบ วัสดุอุปกรณ์ในงานช่าง หนังสือพิมพ์ ไอศกรีม ชิ้นไม้ผลงาน ชิ้นเก็บอุปกรณ์

3.1.4 ฉันทะเย็บปักถักร้อย คือ ฐานกิจกรรมการเรียนรู้ฝึกทักษะการใช้อุปกรณ์เย็บปักถักร้อย ในการสร้างสรรค์ผลงาน รวมทั้งการเก็บและทำความสะอาดอย่างถูกวิธี

การออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการฉันทศึกษามีลักษณะเป็นมุมที่มีอุปกรณ์เย็บปักถักร้อย เครื่องทอผ้า เครื่องถัก เครื่องเย็บ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ ชิ้นเก็บอุปกรณ์และชิ้นผลงาน โต๊ะปฏิบัติงาน โต๊ะรีดผ้า เตารีด

3.1.5 ฉันทะคิดสร้างสรรค์ คือ ฐานกิจกรรมการเรียนรู้ฝึกทักษะทางด้านศิลปะ ในการตัด การลากเส้น การเตรียมอุปกรณ์ในการทำงานด้วยตนเองฝึกการทำงานเป็นทีม เกิดการคิดในการแก้ปัญหาผ่านกิจกรรม

การออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการฉันทศึกษามีลักษณะเป็นมุมที่มีอุปกรณ์ทางด้านศิลปะ วัสดุ อุปกรณ์ สีประเภทต่างๆ เครื่องมือกรรไกร กระดาษ กาว โต๊ะปฏิบัติงาน กระดาษวาดรูป ชั้นแสดงผลงาน

3.1.6 ฉันทะตัวต่อสร้างสรรค์ คือ ฐานกิจกรรมการเรียนรู้วิธีการต่อตัวต่อประเภทต่างๆ ฝึกทักษะในการคิดแก้ปัญหา สร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบต่างๆ เป็นพื้นฐานในการต่อหุ่นยนต์ต่อไป

การออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้มีลักษณะเป็นมุมที่มีตัวต่อ ลากิวิ แอปโซบอท IKidMakeblock ชั้นแสดงผลงาน กล่องเก็บตัวต่อ โต๊ะ

3.1.7 ฉันทะปั้นภาพเคลื่อนไหว คือ ฐานกิจกรรมการเรียนรู้การปั้นด้วย ดินน้ำมัน ดินไทย ดินเบา

การแต่งเรื่อง เขียน Storyboard และเรียนรู้ขั้นตอนการสร้างภาพเคลื่อนไหว การถ่ายภาพ และนำเสนอผลงาน

การออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นมุมที่มีเครื่องมืออุปกรณ์ในการปั้นดินประเภทต่างๆ เครื่องมือในการถ่ายภาพเคลื่อนไหว กล้องถ่ายภาพ จอภาพ เครื่องคอมพิวเตอร์ สื่อภาพเคลื่อนไหว โต๊ะปฏิบัติการ ชั้นเก็บผลงานของนักเรียน

3.1.8 ฉันทะทำอาหาร คือ ฐานกิจกรรมการเรียนรู้ เตรียมวัตถุดิบและอุปกรณ์ในการทำอาหาร ฝึกทักษะในการหั่น การผสม การตวง การชั่ง การประกอบอาหารอย่างง่าย และล้าง เก็บ เช็ด ทำความสะอาด

การออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ เพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการฉันทศึกษา มีลักษณะจำลองห้องครัว ที่ประกอบไปด้วยเครื่องครัว วัสดุอุปกรณ์ในการประกอบอาหารและทำขนม เตาอบ ไมโครเวฟ เครื่องทำไอศกรีม เครื่องอบขนมวิซ เครื่องทำทาโกะยากิ เครื่องทำขนมวาฟเฟิล

3.1.9 ฉันทะคอมพิวเตอร์ คือ กิจกรรมการเรียนรู้คอมพิวเตอร์เบื้องต้น ส่วนประกอบของคอมพิวเตอร์ ฝึกการคิดแบบมีเหตุผล โดยการสร้างเกมอย่างง่ายด้วยโปรแกรม Scratch การสร้างตัวละคร ฉาก กำหนดเงื่อนไข และนำเสนอผลงานได้

การออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ เพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการฉันทศึกษา มีลักษณะเป็นห้องคอมพิวเตอร์ มีจอ Interactive Board ใช้ในการสอน เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรม scratch สื่อผลงานการสร้างเกม

3.1.10 ฉันทะออกกำลังกาย คือ ฐานกิจกรรมการเรียนรู้การฝึกทักษะการทรงตัว กระโดด การรับส่งลูกบอล เพื่อพัฒนาทางด้านร่างกาย เรียนรู้เกี่ยวกับกีฬาประเภทต่างๆ เรียนรู้วิธีเล่นกติกา คิดสร้างสรรค์เกม และเล่นเกมที่เน้นความสามัคคี ไหวพริบสติปัญญา สังคมและการทำงานเป็นทีม

การออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ เพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการฉันทศึกษา มีลักษณะเป็นมุมออกกำลังกาย อุปกรณ์กีฬา แทมโพลีน ห่วงยาง ม้ากระโดด มีพื้นเป็นยางนุ่ม ยึดหยุ่นได้

3.2 กิจกรรมฉันทะ ช่วงชั้นที่ 2 ชั้น ป.4-6

วิชากิจกรรมฉันทะ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีการจัดกิจกรรมในลักษณะศูนย์การเรียนรู้ฉันทะ (Chanta Resources Center) เป็นกิจกรรมพัฒนาทักษะตามความสนใจ นักเรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจโดยใช้ระบบให้เลือกเอง โดยแต่ละคนจะเลือก 1 ฉันทะ และใช้เวลาเรียนตลอดปีการศึกษา เป็นระยะเวลา 3 ปีจนจบ ป.6 ทั้งนี้ เพื่อให้นักเรียนได้มีระยะเวลาในการพัฒนาทักษะและความสามารถของตนเองมากขึ้น จนสามารถสร้างสรรค์ผลงาน นำเสนอผลงานได้อย่างมั่นใจและภาคภูมิใจในตนเอง วิชากิจกรรมฉันทะชั้น ป.4-6 จัดภายในศูนย์การเรียนรู้ (Resource Center) ซึ่งประกอบด้วย 15 ฉันทะ ได้แก่

3.2.1 ฉันทะ Little Magic คือ ฐานกิจกรรมมายากล ฝึกทักษะทางมายากล ฝึกการใช้มือ การแสดงออก สมารถในการแสดง การประดิษฐ์มายากลด้วยตนเอง

การออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ เพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการฉันทศึกษา มีลักษณะเป็นห้องฝึกซ้อมมายากล ตู้เก็บอุปกรณ์ เวทีการแสดง อุปกรณ์ มายากล วัสดุอุปกรณ์ในการผลิตมายากล เครื่องเสียงโทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ และแผ่นกระจก

3.2.2 ฉันทะ Bakery คือ ฐานกิจกรรมการเรียนรู้การประกอบอาหาร ขนม ตกแต่งและคิดสร้างสรรค์อาหารได้ด้วยตนเอง และล้าง เก็บ เช็ด ทำความสะอาดได้

การออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ เพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการฉันทศึกษา มีลักษณะห้องครัว ที่ประกอบไปด้วยโต๊ะปฏิบัติการ ประกอบอาหาร ชิงค์น้ำ เครื่องครัว วัสดุอุปกรณ์ในการประกอบอาหารและทำขนม เตาอบ ไมโครเวฟ เครื่องทำ

ไอศกรีม เครื่องอบแซนวิช เครื่องทำทาโกะยากิ เครื่องทำขนมวาฟเฟิล

3.2.3 ฉันทะ Singing Kids คือ ฐานกิจกรรมการเรียนรู้ฝึกทักษะการร้อง การเต้น จัดการแสดง ฝึกทักษะเบื้องหลังการแสดง การเขียนบท กำกับเวที หรือกำกับการแสดง

การออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการฉันทศึกษา มีลักษณะจำลองโรงละคร มีเวที ฉาก ม่าน ห้องแต่งตัว เครื่องเสียง จอทีวี คอมพิวเตอร์พร้อมระบบคาราโอเกะ กล้องบันทึกภาพ จอมอนิเตอร์

3.2.4 ฉันทะ Gamer Create คือ ฐานกิจกรรมการเรียนรู้ ฝึกการคิดสร้างสรรค์ โดยการสร้างเกมอย่างง่ายด้วยโปรแกรม RPG Maker, Mind Craft ฝึกการทำงานร่วมกันเป็นทีม การวางแผน การสร้างเรื่อง กำหนดตัวละคร สร้างฉาก กำหนดเงื่อนไข และนำเสนอผลงานได้

การออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการฉันทศึกษา มีลักษณะเป็นห้องคอมพิวเตอร์ มีจอ Interactive Board ใช้ในการสอน เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรม RPG Maker , Mind Craft สื่อผลงานการสร้างเกม

3.2.5 ฉันทะ Robot คือ ฐานกิจกรรมการฝึกทักษะพื้นฐานการสร้างหุ่นยนต์ การวาง รูปแบบเงื่อนไข กำหนดชุดคำสั่งให้หุ่นยนต์ทำตามคำสั่ง การเขียนโปรแกรมด้วยภาษา C การออกแบบวัตถุ 3 มิติและถ่ายทอดจินตนาการผ่านเครื่องพิมพ์ 3 มิติ ฝึกการเขียน Coding และเป็นนักประดิษฐ์ด้วยเครื่องพิมพ์ 3 มิติ

การออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการฉันทศึกษา มีลักษณะเป็นห้องฝึกการประกอบหุ่นยนต์ หุ่นยนต์ เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมภาษา C โปรแกรมการสร้างภาพ 3D เครื่องพิมพ์ 3D Notebook สนามแข่งขัน หุ่นยนต์ Projector Monitor

3.2.6 ฉันทะ Animation คือ ฐานกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นตอนการสร้างภาพเคลื่อนไหว ด้วยโปรแกรม Flash และโปรแกรมสร้างภาพ 3D

การออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการฉันทศึกษา มีลักษณะเป็นห้องคอมพิวเตอร์ มีจอ Interactive Board ใช้ในการสอน เครื่องคอมพิวเตอร์ สื่อภาพเคลื่อนไหว

3.2.7 ฉันทะฟุตบอล คือ ฐานกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะทางด้านกีฬาฟุตบอลการแข่งขันเป็นทีม

การออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการฉันทศึกษา สนาม ฟุตบอลหญ้าเทียม ลูกฟุตบอล อุปกรณ์ในการฝึกซ้อม

3.2.8 ฉันทะ ปิงปอง คือ กิจกรรมทักษะทางด้านกีฬาปิงปอง หรือ เทเบิลเทนนิส

การออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการฉันทศึกษา โต๊ะปิงปอง ลูกปิงปอง อุปกรณ์ประกอบในการฝึกซ้อม

3.2.9 ฉันทะ โขนและการต่อสู้โบราณ คือ ฐานกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะและวัฒนธรรมทางการแสดง โขนและการต่อสู้โบราณ กระบี่กระบอง ฝึกซ้อมการแสดง

การออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการฉันทศึกษา ลักษณะเป็นห้องที่มีกระฉาก มีอุปกรณ์ในการต่อสู้โบราณ

3.2.10 ฉันทะกลองสะบัดชัย คือ ฐานกิจกรรมการฝึกทักษะการตีกลองสะบัดชัยด้วยท่าทางและจังหวะที่เหมาะสม

การออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการฉันทศึกษา กลองสะบัดชัย ไม้ตีกลอง และอุปกรณ์ในการประกอบจังหวะการตีกลอง

3.2.11 ฉันทะสนุกกับวิทยุ คือ ฐานกิจกรรมเรียนรู้ทุกกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การทดลอง

ค้นคว้าสิ่งมีชีวิต พืช สัตว์ สสาร น้ำ ลม สุขภาพ สิ่งแวดล้อม สิ่งประดิษฐ์ ฯลฯ วิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน

การออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ เพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการฉันทศึกษา มีลักษณะเป็นห้องวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วยอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์ โต๊ะทดลอง คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ อุปกรณ์ในการทำความสะดวก

3.2.12 ฉันทะ D.I.Y. คือ ฐานกิจกรรมการเรียนรู้การนำวัสดุมาคิดสร้างสรรค์ประดิษฐ์เป็นของใช้ ของตกแต่งได้ด้วยตนเอง

การออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ เพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการฉันทศึกษา มีลักษณะเป็นมุมที่มีอุปกรณ์เย็บปักถักร้อย เครื่องทอผ้า เครื่องถัก เครื่องเย็บ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ชิ้นเก็บอุปกรณ์และโชว์ผลงาน โต๊ะปฏิบัติงาน โต๊ะรีดผ้า เตารีด

3.2.13 ฉันทะคบเด็กสร้างบ้าน คือ ฐานกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการสร้างบ้าน ประกอบบ้านจำลอง ทักษะการใช้เครื่องมืองานช่าง การต่อวงจรไฟฟ้า จัดสวน ต่อท่อประปา การออกแบบและเขียนแบบบ้านด้วยโปรแกรม Google Sketch Up การเก็บและดูแลรักษาเครื่องมือ

การออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ เพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการฉันทศึกษา มีลักษณะเป็นห้องฝึกปฏิบัติงานช่างไม้ ห้องเขียนแบบด้วยคอมพิวเตอร์ บ้านจำลอง อุปกรณ์เครื่องมือช่างไฟฟ้า ประปา เกษตร โต๊ะ Workshop ตู้เก็บอุปกรณ์

3.2.14 ฉันทะ Stylist คือ ฐานกิจกรรมการฝึกทักษะการออกแบบและตกแต่งเสื้อผ้า แต่งหน้า ทำผม เครื่องประดับ

การออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ เพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการฉันทศึกษา มีลักษณะเป็นห้องที่มีอุปกรณ์ในการออกแบบเสื้อผ้า วัสดุอุปกรณ์ในการตกแต่งเสื้อผ้า อุปกรณ์ในการแต่งหน้า ทำผม

3.2.15 ฉันทะ Photo คือ ฐานกิจกรรมการฝึกทักษะพื้นฐานการถ่ายภาพเบื้องต้น เทคนิคการถ่ายภาพ การตกแต่งภาพ การนำภาพไปใช้งานจริง

การออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการฉันทศึกษา มีลักษณะเป็นห้องสตูดิโอถ่ายภาพ อุปกรณ์ประกอบในการถ่ายภาพ เครื่องคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ รูปภาพตัวอย่าง กล้องถ่ายภาพ

4. การประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการฉันทศึกษา โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ได้มีกระบวนการประเมินผลซึ่งอยู่ในขั้นตอนของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ฝ่ายวิชาการ โดยเกณฑ์ในการประเมินคือ ผ่าน และไม่ผ่าน ซึ่งครอบคลุมกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการฉันทศึกษา ที่มีการกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

4.1 ประเมินจากการทำกิจกรรม (ประเมินตามสภาพจริง)

4.1.1 ประเมินด้านผลงาน

4.1.2 ประเมินด้านความรับผิดชอบ

4.1.3 ประเมินด้านความคิดสร้างสรรค์

4.2 ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ของโรงเรียน)

4.2.1 ประเมินด้านการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ

4.2.2 ประเมินด้านการพึ่งตนเองได้

4.2.3 ประเมินด้านความตั้งใจทำงานและรับผิดชอบต่อในงานของตนเอง กิจกรรมการประเมินผลนั้นครอบคลุม 7 คุณลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการฉันทศึกษา ได้แก่ ลักษณะ 1) เป็นคนดี (มีวินัย คุณธรรม วัฒนธรรม) 2) คิดเป็น (คิดสร้างสรรค์ เลือกปรับ ข้อมูล การแก้ปัญหา) 3) สื่อสารเป็น (คิดวิเคราะห์ นำเสนอ อธิบายแสดงความคิดเห็น) 4) ทำเป็น (คิดอย่างเป็นระบบ มีทักษะทำตามขั้นตอน) 5) ผลดีเป็น (นำความรู้ที่ได้ไปสู่การผลิต นำไปใช้) 6) ขายเป็น (วางแผนการตลาด คำนวณ

ต้นทุนกำไร) และคุณลักษณะที่ 7) เป็นคนมีความสุขและภูมิใจในตนเอง นำเสนอผลงาน แฟ้มสะสมผลงานและให้เป็น

บทสรุปกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการฉันทศึกษาของโรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ได้ประสบความสำเร็จและมีการทำวิจัยและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเป็นหนึ่งในแนวปฏิบัติที่ดี

(Best Practice) ของโรงเรียนที่ตอบโจทย์นโยบายและสภาพการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ และสังคมไทยในยุคประเทศไทย 4.0 ได้เป็นอย่างดี โดยมีสื่อมวลชนได้มาผลิตเป็นสารคดี และข่าวให้ความรู้เผยแพร่ต่อสาธารณชน ดังเช่น รายการครอบครัวข่าวเด็ก ตอน ฉันทะการเล่น โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 (6 มี.ค.58)

ภาพที่ 3 หน้าจอรายการครอบครัวข่าวเด็ก และ 2D บาร์โค้ดเชื่อมโยงรับชมรายการย้อนหลังทาง YouTube

รายการข่าวทางสถานีโทรทัศน์สปริงนิวส์ (Springnews) ในช่วงโรงเรียนต้นแบบ “เรียนรู้จากการเล่น” โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) - Springnews (4 ส.ค. 2558)

ภาพที่ 4 รายการข่าวทางสถานีโทรทัศน์สปริงนิวส์ (Springnews) และ 2D บาร์โค้ดเชื่อมโยงรับชมรายการย้อนหลังทาง YouTube

บทสรุป

ฉันทศึกษา (Chanta Education) เป็นนวัตกรรม การออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงรุกในรูปแบบ ของกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activities) ที่สอดคล้อง กับทฤษฎีสร้างสรรค์ด้วยปัญญา ทฤษฎีพัฒนาการทางสติ ปัญญาของเพียเจต์ ทฤษฎีพหุปัญญา แนวคิดที่มุ่งผู้เรียน เป็นสำคัญ แนวคิดสมองกับการเรียนรู้ แนวคิดการเล่นกับ การเรียนรู้ และแนวคิดการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ที่มุ่งให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติในกิจกรรมที่ชื่นชอบผ่านการ เล่นอย่างเข้าใจผู้เรียน และสุขใจ ซึ่งอันนำไปสู่แรงบันดาลใจ และเป็นพื้นฐานของการสร้างความสำเร็จ ก่อให้เกิด จินตนาการ กระบวนการคิดที่สมบูรณ์ในการสร้างสรรค์ นวัตกรรมอย่างมีความหมายและมีคุณค่า ถึงพร้อมด้วย ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งกาย วาจาใจ และทักษะชีวิต

ของเด็กไทยยุค 4.0 ที่ต้องมีคุณลักษณะในการแสวงหา ความรู้ รู้จักรับผิดชอบ มีความสามารถในการปรับตัว ทักษะในการนำตนเอง ทักษะในการสื่อสาร แก้ไขปัญหา โดยบทบาทของครูผู้สอนเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะ โค้ช พี่เลี้ยง และผู้อำนวยความสะดวก และบทบาท ของผู้เรียนก็เช่นกันที่ต้องตื่นตัวในการแสวงหา ความรู้ และมีทักษะในการใช้เครื่องมือในการหาความรู้ จากเทคโนโลยีได้อย่างเท่าทัน และมีวิจารณญาณ รู้จัก ปรับตัวและแก้ไขปัญหาได้อย่างเท่าทัน อีกทั้งต้องพร้อม รับการประเมิน และการวิพากษ์วิจารณ์อย่างเปิดใจ โดยฟังอย่างมีสติ ใคร่ครวญ อันนำไปสู่รากฐานของการ พัฒนาศักยภาพมนุษย์ของประเทศไทย 4.0 ได้อย่างยั่งยืน สมดังเจตนารมณ์ของยุทธศาสตร์ชาติ แผนการศึกษาชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สืบไป

บรรณานุกรม

- ดิสสกร กุณธร. (2556). *วิธีปลูกรากแก้วของแผ่นดิน ด้วยฉันทศึกษาสู่แม่ทั้งแผ่นดินตามรอยสมเด็จพระเจ้า*. กรุงเทพมหานคร. เอกสารอัดสำเนา.
- ทิตนา แชมมณี. (2558). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 19. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ประเวศ วะสี. (2556). *คุณภาพชีวิตเด็ก 2556. สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว*. กรุงเทพฯ: แอ๊ปเปิ้ล ฟรันทิ่ง กรุ๊ป จำกัด
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2542). *พุทธธรรม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2560). *ร่างกรอบยุทธศาสตร์ระยะ 20 ปี 2560-2579*. สืบค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2560. เข้าถึงได้จาก <http://www.nesdb.go.th/>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพฯ : บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สถาบันส่งเสริมอัจฉริยภาพและนวัตกรรมการเรียนรู้.(2556). *เล่นตามรอยพระยุคลบาท*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัท พลัสเพรส จำกัด.
- สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3. (2558). *รายการครอบครัวข่าวเด็ก ตอน ฉันทะการเล่น โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)*. ออกอากาศเมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2558. สืบค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2560. เข้าถึงได้จาก <https://www.youtube.com/watch?v=nmP5KZ1zXFk>.
- สถานีโทรทัศน์สปริงนิวส์ (Springnews). (2558). *โรงเรียนต้นแบบ “เรียนรู้จากการเล่น” โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)*. ออกอากาศเมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2558. สืบค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2560. เข้าถึงได้จาก https://www.youtube.com/watch?v=o_mf7RuwoOc
- Gardner, Howard. (1983). *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences*. New York: BasicBooks.
- Lall, G.R. and Lall, B.M. (1983). *Ways children learn*. Illinois : Charles C. Thomas Publishers.

The Effectiveness of the Writing Instructional Model Based on Blended and Self-Directed Learning on Promoting Student's Writing Ability and Self-Directed Learning

ประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนเขียนโดยใช้การเรียนรู้แบบผสมผสาน
และการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมความสามารถทางการเขียนและ
การเรียนรู้แบบนำตนเอง

Chuanpit Sriwichai*

Chuanpitsriwichai@gmail.com

Bhornsawan Inpin**

Abstract

Developing self-directed learning along with language skills is one of ultimate goals of teaching and learning in this century. It is claimed that blended learning (BL) is one of innovative approaches of ELT can be used to reach that goal. This study, hence, aims to investigate the effectiveness of the writing instructional model based on blended and self-directed learning on promoting writing ability and self-directed learning of EFL university students with different levels of English proficiency (high, average, and low). The model used in the study was developed by the researcher and evaluated the quality by the experts and the pilot study. The instruments included writing pre-test and post-post, questionnaires for self-directed learning pre-assessment and post-assessment, and learning logs investigating self-directed learning in the aspects of self-management, self-monitoring, and motivation. The students' writing answer sheets were rated by two raters and Krippendoff's α (interval) inter-rater reliability reached almost perfect range (pre-test=.84, and post-test .87). The writing scores of the post-test of the students

in every group significantly increased from the pre-test scores ($p=.05$), and the results achieved very large effect size ($d=1.61$). The comparison of the scores among three groups found

*Ph.D. Candidate, English for Professional Development Program, School of Liberal Arts, Mea Fah Luang University

**Dr., English for Professional Development Program, School of Liberal Arts, Mea Fah Luang University

significant difference ($p=.05$). The high English proficient group gained the highest writing scores, followed by average and low English proficient students. The mean scores of self-directed learning post-assessments of all groups were significantly higher than the pre-assessment means ($p=.05$) in every aspect, and the effect size was high ($d=.83$), but self-directed learning of the students with three levels of English proficiency did not significantly differ ($p=.05$). The findings of learning logs showed that the students constructed essential knowledge for writing together with developing self-directed learning and other kinds of life skills. The study also provided suggestions for using the model.

Keyword: writing instructional model, blended learning, self-directed learning, writing ability

บทคัดย่อ

การพัฒนาการเรียนรู้แบบนำตนเองควบคู่กับทักษะทางภาษาเป็นหนึ่งในเป้าหมายสำคัญของการเรียนการสอน ในศตวรรษนี้มีการอ้างว่าวิธีการเรียนรู้แบบผสมผสานเป็นหนึ่งในนวัตกรรมการสอนที่สามารถบรรลุเป้าหมายนั้นได้ งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนการเขียนที่ใช้วิธีการเรียนรู้แบบผสมผสานและการเรียนรู้แบบนำตนเองในการส่งเสริมความสามารถทางการเขียนและการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศและมีความสามารถทางภาษาอังกฤษต่างกัน (สูง กลาง ต่ำ) รูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้ในงานวิจัยนี้ได้รับการพัฒนาขึ้นโดยผู้วิจัยและการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญและการทดลองนำร่อง เครื่องมือเก็บข้อมูลคือแบบทดสอบการเขียนก่อนและหลังเรียน แบบสอบถามและแบบบันทึกหลังเรียนที่สำรวจการเรียนรู้แบบนำตนเองด้านการจัดการตนเอง การติดตามดูตนเอง และแรงจูงใจในการเรียน กระดาษคำตอบข้อเขียนได้รับการตรวจโดยผู้ประเมินสองคนและค่าความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมิน (คริฟเฟนดอฟฟิอัลฟา-มาตราอันตรภาค) อยู่ในระดับเกือบสมบูรณ์ (ก่อนเรียน = .84 และหลังเรียน = .87) คะแนนการเขียนจากแบบทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนทั้งสามกลุ่มสูงขึ้นจากคะแนนจากแบบทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ($p=.05$) และมีค่าขนาดอิทธิพลสูงมาก ($d= 1.61$) การเปรียบเทียบคะแนนของทั้งสามกลุ่มพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($p=.05$) โดยผู้เรียนที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษสูงได้คะแนนสูงสุดถัดมาคือกลุ่มที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษปานกลางและต่ำ ค่าเฉลี่ยของการเรียนรู้แบบนำตนเองหลังเรียนของผู้เรียนทุกกลุ่มสูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ($p=.05$) และค่าขนาดอิทธิพลสูง ($d=.83$) แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างการเรียนรู้แบบนำตนเองของผู้เรียนทั้งสามกลุ่ม ($p=.05$) ข้อค้นพบจากแบบบันทึกหลังเรียนพบว่าผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ที่จำเป็นในการเขียนควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้แบบนำตนเองและทักษะชีวิตด้านอื่นๆ การศึกษานี้ยังเสนอข้อเสนอแนะในการใช้รูปแบบการเรียนการสอนนี้อีกด้วย

คำสำคัญ: รูปแบบการเรียนการสอนการเขียน การเรียนรู้แบบผสมผสาน การเรียนรู้แบบนำตนเอง ความสามารถทางการเขียน

Introduction

It is broadly accepted that English has played prominent roles in education. It has become one of basic skills needed for acquiring new knowledge in the future (Graddol, 2006). In Thailand, the importance of English has been recognized since 1981. Since then, it has always been one compulsory subject in curricula of primary to tertiary level. Thai university students have to take two basic English courses and two more courses of English for Specific Purposes to fulfill bachelor's degree, and teaching has covered four areas: listening, speaking, reading, and writing (Darasawang, 2007).

Although English instruction in Thai universities has emphasized on four main skills, it was reported that writing is regarded to be one of the most difficult areas in English language learning for Thai undergraduates (Pawapatcharaudom, 2007; Wongsothorn, n.d.). It was found that the writing skills of the students were in low level. The students' main problems in writing included inability to write in limited time, incorrect use of grammar rules, and inappropriate arrangement of the contents.

However, writing is perceived as essential skill for profession, and education. It can enable career progress because it is one of the important skills required by employers (Walvoord, 2014). In academic contexts, writing helps extend students' language knowledge as it can be the great mean to study and practice using words and grammar rules correctly (Hammer, 2004

cited in Gordon, 2008). This kind of skill is used as the indicator of language competence. Writing is always included in English standard tests (e.g. IELTS and TOEFL) and the entrance or placement tests of many higher educational institutions all over the world (Agusten, 2011).

Apart from writing ability, another necessary skill for living in today's drastically changing world is self-directed learning or SD. Nowadays, people need to take part in education throughout their lives, so they should develop self-directed learning since it is conducive to lifelong learning. It is stated in 21st century that one component of expected student learning outcomes for life and career skills is self-direction. Individuals should be self-directed learners who show intention to perform lifelong learning process (The Partnership for 21st Century Skills, 2012). Moreover, there is connection between self-directed learning and writing ability (Orawiwatnakul & Wichadee, 2011; Siriwongs, 2015). It was suggested that self-directed learning activities which enabled students to plan, manage, and evaluate learning process with friends helps improve writing skill because students had chances to take responsibility in their learning process and gain more idea to write.

Self-directed learning (SD) is originally adopted in adult education (Fisher, King & Tague, 2001). At first, it was defined by Knowles (1975) as the learning process started and carried out by the learners themselves with or without assistance from others. To process their learning, the learners determine their own

learning needs, set up learning goals, choose material and learning resources, find and employ learning method, and evaluate their learning outcome. Fisher et al. (2001) described SD as an instruction method which the learners assume that they need to be responsible for their own learning. The term 'self-directed learning' may be used as the synonym of independent learning, autonomous learning, and self-study. According to Knowles (1975), independent learning, self-education, self-instruction, self-teaching, self-study, and autonomous learning strongly require learners to acquire knowledge in isolation. Those kinds of learning are usually connected with the learning courses which learners learn in prescribed manner, and little support, advice, or feedback are provided for them. On the other hand, SD involves with guidance and feedback from teachers, facilitators, mentors, or additional human interactions. Correspondingly, Hiemstra (1994) explained that in SD, the learners do not need to isolate from others, but they can learn from group work or chatting with peers. Also, teacher can involve with students' SD by interacting with them, providing them learning resources, and assessing their learning outcomes. Garrison (1997) added SD is related to cognitive process (i.e. self-monitoring), contextual process (i.e. self-management) and motivational dimension. Self-management is the management of learning tasks and learning process or what learners do when they are carrying on learning process. Self-monitoring refers to the process in which the learners take responsibility for self-

monitoring learning process, constructing new knowledge, and applying acquired knowledge for further learning, and motivation is the intention to initiate learning and keep effort on carrying on learning process, and it is related to students' perception on their learning. Hence, he defined SD as learning approach that the learners are motivated to take responsibility in learning, self-monitoring and self-managing processes in order to building up their meaningful learning outcomes.

Regarding the importance of writing skills and SD, there has been an attempt to find an approach which can empower teaching and learning English writing and enhance students writing ability and SD. Over the past ten years, blended learning approach has been introduced. Blended learning or BL is the teaching method in which combines face-to-face instruction with online learning mode (Allan, 2007). The central concept of blended learning is employing teaching in classroom as the basis of instruction and making use of internet-based and other educational technology as a complement to enrich teaching and extend learning experience outside class (Marsh, 2012). This approach has become well-known in ELT because of its characteristic and benefits. Face-to-face instruction is helpful for teacher and students to know each other better through person-to-person communication. The teacher can observe students' progress throughout the course, give feedback, and answer students' questions directly and immediately (McKenzie, 2000). On

the other hand, online learning mode permits learner to learn knowledge on their flexible and convenient time, and the interaction between teacher and students is extended outside class via online tools (Dennis, Bichelmeyer, Henry, Cakir, Korkmaz, Watson & Bunnage, 2006), so learning experience and social interaction are extended. BL requires students to take ownerships of their learning both in and out of class. The approach, hence, is productive as it can enrich teaching method, increase students' learning achievement and satisfaction (Inpin, 2015).

There have been the studies investigating the results of employment of BL to enhance students' writing achievement and SD. Liu (2013) evaluated the use application of BL in academic English writing course at a university of Beijing. The study revealed the BL was beneficial in terms of promoting students' writing skills, increasing interaction among class members and teacher, and developing independent learning. Pongto (2011) studied the effect of BL using local culture content on students writing ability. The results showed the increase of writing scores after learning in BL environment and the students expressed positive attitudes towards this teaching approach because it provided more chances to learn and they could set a plan for writing easily. Moreover, the effect of BL on developing SD was conducted by Sriarunrasmee, Techataweenan and Mebusaya (2015). They found that blended learning setting was effective on promoting SD because online learning mode

required students to learn on individuals' paces. Blended environment inspired students to learn more and made learning more convenient for them to reach learning goals.

Although there have been a number of studies conducted to study the effect of BL on students' writing proficiency and SD, less is known about the research on the impact of using writing instructional model which applies SD process to teaching procedures in BL environment. In addition, it is suggested that the results of implementation of BL can vary in different learning contexts (The Department of Education and Early Childhood Development, State of Victoria, 2012). This means more research in this area is still needed. The current study, therefore, examines the effectiveness of the writing instructional model based on blended and self-directed learning with the following objectives.

Research Objectives

1. To investigate the effectiveness of the writing instructional model based on blended and self-directed learning on enhancing writing ability of EFL university students with different levels of English proficiency
2. To investigate the effectiveness of the writing instructional model based on blended and self-directed learning on promoting self-directed learning of EFL university students with different levels of English proficiency

Methodology

1. Participants

The participants were 42 undergraduate first year English major students enrolling in section 7 of Progressive Reading & Writing course at the University of Phayao in the 2/2016 semester. They were classified into three groups depended on their percentage and grade point from Practical Reading & Writing course they enrolled in the previous semester.

2. Research Instruments

1. The writing instructional model based on blended and self-directed learning was developed based on related theoretical concepts (e.g. BL approach, SD, EFL writing, and instructional model), specific information of problems and opinions on teaching and learning English writing, and the synthesis of three models for instructional design. The model consisted of nine phases: 1) considering learning needs, 2) formulating objectives, 3) analyzing learning environment, 4) identifying instructional strategies, 5) selecting instructional technology, 6) determining teaching materials, 7) implementing the writing instruction, 8) evaluating, and 9) revising. Teaching and learning activities and content were delivered in two modes of instruction: face-to-face and online learning modes. The proportion of blending is 40% of face-to-face instruction and 60% of online learning. The instructional procedures were processed applying ABCME self-directed learning cycle (e.g. Analyzing learning needs, Building up learning plans, Carrying out learning

plans, Monitoring learning performance, and Evaluating learning process and outcomes). The students spent two hours per week for face-to-face classroom instruction and three hours per week for online learning through Edmodo, Google Docs, and Facebook.

2. The instructional manual was made up to present significant information about teaching materials, activities, teacher and students' roles, evaluation, and other helpful suggestions.

3. Two lesson plans for teaching writing descriptive essay were constructed based on the core concept of blended learning combining face-to-face and online instructional modes. Each lesson plan consists of topic, objective, time period, teaching methods, materials, instructional procedures, contents, and evaluation.

The instructional procedures applying SD cycle with brief details were as follows:

Stage 1: Analyzing learning needs (Face-to-Face)

- Analyzing of task requirements by specifying the type of writing assignment, a set of knowledge needed for completing the task, assessment, and students' needs on specific topic to write

Stage 2: Building up learning plans (Face-to-Face)

- Selecting topic to write, setting timeline for completing the task, developing outline as a writing plan, setting a plan to work on assignment with partner, and learning essential knowledge for writing.

Stage 3: Carrying out learning plans (Online Mode)

- Doing exercises to review and practice writing knowledge learned in the class through Edmodo

- Implementing writing plan by jointly working with partner on Google Docs to produce first, second, and final drafts, providing feedback on their peers' work and receiving comments on their writing samples from their peers

- Interacting with peers and teacher via chat room and discussion group on Facebook and Edmodo.

Stage 4: Monitoring learning performance (Online Mode)

- Self-monitoring learning performance using learning logs, self-assessing and revising essay.

Stage 5: Evaluating learning process and outcomes (Face-to-Face)

- Being provided feedback on the final draft by teacher, comparing multiple drafts of essay to see an improvement, and identifying the areas should be improve.

4. Face-to-face and online lessons were designed to prepare the content and material for two learning modes of blended learning environment.

5. The writing pre-test and post-test were to write three paragraph descriptive essays with 150-200 words. The tests employed the same kinds of essay with different topics. Pre-test's topic was describing place, and post-test's topic was describing people.

The analytic scoring rubric was adapted from Jacobs et al.'s ESL Composition Profile (1981, cited in Weigle, 2002) and criteria for assessment of writing quality of Augusten (2011). The rubric measured students' writing ability in five types of knowledge including content, organization, vocabulary, language use, and mechanics.

6. The SD questionnaires adapted from the studies of Abd-El-Fattah (2010), and Fisher, King, and Tague (2001) employed as tools for pre-assessment and post-assessment of students' SD. The instruments comprised three dimensions of self-directed learning based on Garrison's SD model: self-management, self-monitoring, and motivation. The 4-point Likert-type scale was adopted (a score of 1 denotes strongly disagree and score of 4 represents strongly agree). To provide the participants a better understanding of the content, the items were bilingual.

7. Learning logs with five guiding questions were used to elicit qualitative data of students' SD. Concerning to the data richness in the logs, the questions were bilingual, and the participants were allowed to write in either Thai or English language.

3. Validity and Reliability of the Instruments

1. The writing instructional model was evaluated the consistency of the model's phases and appropriateness of the phases' descriptions by nine experts.

2. The instructional manual and the lesson plans were assessed the appropriateness and completeness by three experts.

3. The face-to-face and online lessons were evaluated appropriateness of content, content presentation, and language use by three experts.

4. The writing prompts and scoring rubric were examined the appropriateness and validity by three experts, IOC value was in appropriate level at .50. Then they were revised based on the experts' suggestions, trialed in the pilot study, and established reliability utilizing the index of difficulty and discrimination of Whitney & Sabers (1970, cited in Hong, 2009). The level of pre-test and post-test difficulty (p) was in good scale at .47 and .41, respectively. The level of discrimination (r) of pre-test was .57 and post-test was .62. Both values were in very high discrimination range.

5. The questionnaires for self-directed learning were evaluated by three experts and IOC value (0.93) suggested high validity. Then they were tried out in the pilot study to verify reliability using Cronbach's Alpha, and the reliability was high (.78).

6. The prompt questions in learning log were evaluated validity by three experts and IOC result was .78. The prompts were revised based on the experts' comments and tried out in the pilot study.

4. Research Procedures

1. The participants were investigated self-directed learning using the questionnaire.

2. They were pretested their writing ability using writing test.

3. The orientation and training sessions were held to briefly introduce the background of writing instructional model, provide the students the understanding of teaching and learning activities, and knowledge of using online learning platforms.

4. The instruction was implemented for six weeks during January 20 – March 3, 2017, using the writing instructional model, the lesson plans and the lessons

5. The participants took the post-test examining writing ability.

6. Students' self-directed learning was investigated using the questionnaires.

5. Data Analysis

1. The writing pre-test and post-test were rated by two raters. Next, the web-based inter-coder reliability calculators named ReCal OIR developed by Freelon was utilized to figure out inter-rater reliability of Krippendorff's Alpha for interval variable.

To analyze and compare the writing scores from pre-test and post-test of the students with different levels of English proficiency, mean, standard deviation, paired t-test, and one way ANOVA were used.

2. The questionnaires for SD pre-assessment and post-assessment were analyzed employing mean, standard deviation, and paired t-test to compare self-directed learning of students with high, average, and low English proficiency before and after intervention using the developed model. One way ANOVA was used to compare SD of the participants in three groups.

3. The data from learning logs were analyzed using thematic analysis and coding method. Garrison's SD comprehensive model (1997) was used as a framework to broadly identify three main themes: self-management, self-monitoring, and motivation. The guiding questions in the logs were classified into each theme according to the purpose of each prompt. The purposes of the questions also were used to determine the sub-themes of each major category. Next, the data were coded line-by-line, and the emergent codes were categorized to observe key

features of identified sub-theme. The guideline for determining SD characteristics was derived from the key words appeared in the statement of the SD questionnaire and the knowledge about SD from the literature review. The main themes with descriptions and subthemes were presented in table 1, and the guideline for identifying SD characteristics was demonstrated in table 2.

Table 1 Main themes with descriptions, sub-themes, and guiding questions from learning log

Main Theme and Description	Sub-theme	Guiding Question from Learning Log
Self-monitoring : The process in which the learners take responsibility for self-monitoring learning process and outcomes, constructing new knowledge, and applying for further learning by connecting previous concepts to recently acquired knowledge.	1. Constructing new knowledge	Q1) In learning English writing, what did you learn from both face-to-face classroom and online learning mode?
	2. Applying constructed knowledge for further learning	Q5) How will you use the knowledge of writing and evaluation results of your writing assignment in this unit to improve your learning in the next unit or in the future?
	3. Self-monitoring learning process	Q2) What problems did you face in learning English writing in blended environment?
Self-management : The management of learning tasks and learning resources (What learners do when they are carrying on learning process)	1. Managing learning process when having problems	Q3) What did you do when you faced the problems in learning English writing?
Motivation : The intention to initiate learning and keep effort on carrying on learning process.	1. Intention to carry on learning process	Q4) How did you feel when you faced problems or found your mistake in learning English writing?

Table 2 The guideline for identifying SD characteristics

Self-Directed Learning	Key Word
Self-Monitoring	know weaknesses/mistakes/....realize weaknesses/mistakeslearn from mistakes and improve learning/writing skillstake control/responsibilities in learning processresponsible for learning processself-evaluate/self-assess/self-checkthink/consider causes of problems in learning
Self-Management	self-disciplinedset up learning plans/goalsmanage/arrange learning timeallocate time to learningcan prioritize workcan pursue/follow learning planlearn on my own pace
Motivation	enjoy learning/challenging in learninghappy to learnprefer/like learning from mistakeswill try my best to find solution of problem in learningtrust in my ability to learn/....believe I can learn

Findings

1. Findings One: The effectiveness of the writing instructional model based on blended and self-directed learning on enhancing writing ability of EFL university students with different levels of English proficiency

Table 2 The comparison of writing pre-test and post-test mean scores of all participants

Writing test	n	Inter-rater reliability			t	p	Cohen's d effect size
		Krippendorff's α (interval)	$\bar{x}$	SD			
Pre-test	42	.84	14.20	3.55	10.41	.000	1.607
Post-test	42	.87	18.18	4.25			

$P < .05$

Table 2 showed that the post-test mean score ($\bar{x}$ = 18.18, SD = 4.25) was greater than pre-test mean ($\bar{x}$ = 14.20, SD = 3.55), and the statistically significant difference between two mean scores was found at .05 level (t = 10.41, p = .000). Krippendorff's alpha reliability of pre-test was .84 and post-test was .87 which achieved almost perfect level according to benchmark of Landis and Koch

(1977, cited in Gwet, 2014). This indicated adequate agreement among the raters and the study had strong inter-rater reliability. Moreover, the results gained very large Cohen's d effect size ($d=1.61$). This meant the developed model had very high effect on students' writing ability.

Table 3 Comparison of mean scores of writing pre-test and post-test of students with high, average, and low English proficiency

Group	Writing Scores		$\bar{x}$	SD	t	p
One (High English Proficient Students) n= 18	Content & Organization (16)	Pre	8.39	1.78	8.162	.000
		Post	12.22	2.03		
	Vocabulary (4)	Pre	2.25	.55	5.772	.000
		Post	2.83	.45		
	Language Use (4)	Pre	2.47	.67	3.220	.005
		Post	2.89	.47		
	Mechanics (4)	Pre	3.03	.74	2.255	.020
		Post	3.44	.48		
	Total (28)	Pre	16.14	3.17	8.915	.000
		Post	21.39	3.05		
Two (Average English Proficient Students) n= 15	Content & Organization (16)	Pre	7.20	1.99	9.727	.000
		Post	10.00	2.20		
	Vocabulary (4)	Pre	1.90	.57	4.036	.001
		Post	2.27	.46		
	Language Use (4)	Pre	2.03	.67	.459	.653
		Post	2.10	.51		
	Mechanics (4)	Pre	2.67	.65	1.586	.135
		Post	2.93	.41		
	Total (28)	Pre	13.80	3.37	13.096	.000
		Post	17.30	3.19		
Three (Low English Proficient Students) n= 9	Content & Organization (16)	Pre	6.00	1.25	2.165	.062
		Post	7.61	1.60		
	Vocabulary (4)	Pre	1.50	0.43	2.294	.051
		Post	1.78	0.26		
	Language Use (4)	Pre	1.39	0.42	1.890	.095
		Post	1.67	0.35		
	Mechanics (4)	Pre	2.11	0.49	.316	.760
		Post	2.17	0.35		
	Total (28)	Pre	11.00	1.73	2.261	.054
		Post	13.22	1.60		

$P < .05$

Based on table 3, there were statistically significant differences between the mean scores of pre-test and post-test of high English proficient students in every feature and in total at .05. The means of all areas from post-test were higher than those from pretest.

The writing scores in every aspect of the average English proficient students appeared to go up after the intervention. There were significant differences between the means of pre-test and post-test of content & organization ($t= 9.727, p= .000$), vocabulary ($t= 4.036, p= .001$) and total scores ($t= 13.096, p= .000$), but there was no significant difference between

pre-test and post-test means of language use ($t= .459, p= .653$) and mechanics ($t= 1.586, p= .135$) at .05 level.

For the students with low English proficiency, the writing post-test scores were greater than the scores of pre-test in all features. However, at significant level .05, there were differences between the means of vocabulary of pre-test and post-test ($t= 2.294, p= .051$) and total scores ($t= -2.261, p= .054$), but there was no significant difference between pre-test means and post-test means of content & organization ($t= 2.165, p= .062$), language use ($t=1.890, p= .095$), and mechanics ($t= .316, p= .760$)

Table 4 The comparison of writing pre-test and post-test scores of the students with three levels of English proficiency

Writing Evaluation	Level of English Proficiency	n	Pre-Assessment				Post-Assessment			
			$\bar{x}$	SD	F	p.	$\bar{x}$	SD	F	p.
Content & Organization	High	18	8.39	1.78	5.702	.007	12.22	2.03	16.252	.000
	Average	15	7.20	1.99			10.00	2.20		
	Low	9	6.00	1.25			7.61	1.60		
Vocabulary	High	18	2.25	.54	6.031	.005	2.83	.45	19.894	.000
	Average	15	1.90	.57			2.27	.46		
	Low	9	1.50	.43			1.78	.26		
Language Use	High	18	2.47	.67	9.015	.001	2.89	.47	24.138	.000
	Average	15	2.03	.67			2.10	.50		
	Low	9	1.39	.42			1.67	.35		
Mechanics	High	18	3.03	.74	5.832	.006	3.44	.48	26.083	.000
	Average	15	2.67	.64			2.93	.42		
	Low	9	2.11	.48			2.17	.35		
Total	High	18	16.14	3.17	8.930	.001	21.39	3.06	25.310	.000
	Average	15	13.80	3.37			17.30	3.19		
	Low	9	11.00	1.73			13.22	1.60		

P < .05

According to table 4, one way ANOVA analysis indicated that there were statistically significant differences among three groups in all assessed areas in pre-test and post-test at .05. The high English proficiency students got the highest scores in every aspect, followed

by average and low English proficiency groups, respectively in both pre-test and post-test.

4.2 Finding Two: The effectiveness of the writing instructional model based on blended and self-directed learning on promoting self-directed learning of EFL university students with different levels of English proficiency

1. The findings from the questionnaires

Table 5 Comparison of the mean scores of pre-assessment and post-assessment SD

SD assessment	n	$\bar{x}$	SD	t	p.	Cohen's d effect size
Pre-assessment	42	2.82	.44	5.37	.000	0.83
Post-assessment	42	3.25	.33			

P < .05

According to table 5, the mean scores of SD post-assessment ($\bar{x}$ = 3.25, SD= .33) were higher than pre-assessment ($\bar{x}$ = 2.82, SD= .44), and there was significant difference between the

mean of pre and post assessment at .05 level. The study reached Cohen's d large effect size ($d=0.83$). This indicated that the model had high effect on students' SD.

Table 6 Comparison of the mean scores of SD pre-assessment and post-assessment of the students in three groups

Group	Self-Directed Learning Assessment		$\bar{x}$	SD	t	P.
One (High English proficient students) n= 18	Self-management	Pre	2.77	.43	2.973	.009
		Post	3.17	.43		
	Motivation	Pre	3.02	.54	2.311	.034
		Post	3.37	.44		
	Self-monitoring	Pre	2.90	.55	2.713	.015
		Post	3.31	.37		
Two (Average English proficient students) n= 15	Self-management	Pre	2.74	.45	2.656	.019
		Post	3.17	.33		
	Motivation	Pre	2.97	.44	2.809	.014
		Post	3.39	.41		
	Self-monitoring	Pre	2.86	.48	2.330	.035
		Post	3.29	.38		
Three (Average English proficient students) n= 9	Self-management	Pre	2.56	.34	2.921	.019
		Post	2.94	.45		
	Motivation	Pre	2.68	.28	4.175	.003
		Post	3.19	.33		
	Self-monitoring	Pre	2.52	.47	3.305	.011
		Post	3.09	.24		

P < .05

Table 6 displayed that the mean scores from post-assessment in three evaluated aspects of the high, average, and low students were higher than pre-assessment, and there were

statistically significant differences between the means of pre and post assessment of all areas at .05 level. This meant students' SD increased after the intervention.

Table 7 The comparison of SD pre-assessment and post-assessment mean scores of the participants with three level of English proficiency

Self-Directed Learning	Level of English Proficiency	n	Pre-Assessment				Post-Assessment			
			$\bar{x}$	SD	F	p.	$\bar{x}$	SD	F	p.
Self-Management	High	18	2.77	.43	.829	.444	3.12	.42	.429	.654
	Average	15	2.74	.45			3.17	.33		
	Low	9	2.56	.34			3.03	.42		
Motivation	High	18	3.02	.54	1.720	.192	3.38	.44	.780	.465
	Average	15	2.97	.44			3.39	.41		
	Low	9	2.68	.28			3.19	.33		
Self-Monitoring	High	18	2.90	.55	1.765	.185	3.31	.37	1.045	.361
	Average	15	2.86	.48			3.29	.38		
	Low	9	2.52	.47			3.11	.22		

P < .05

Table 7 showed that the differences of all focused areas among three groups were not statically significant at .05 level both from pre-assessment and post-assessment. This suggested that the SD level of students with high, average, and low English competence was similar.

2. The findings from the learning logs

2.1 Self-monitoring

2.1.1 Subtheme: Constructing new knowledge

The key features of constructing new knowledge found from students logs were:

a) Essential knowledge of essay writing

The students reflected that they learned the steps of writing essay, content and idea organization, essay components, structure of each paragraph, characteristic of descriptive essay, new vocabulary and synonyms used for descriptive essay, and grammar rules. For example, they stated:

"I learned principle of English essay writing, essay components, and structure of each paragraph such as hook, thesis statement and supporting detail in introduction."

"I learned that descriptive essay should give readers clear picture of person, place or event being described. I also learned steps to write the essay."

"I learned correct sentence structures, the use of new vocabulary and synonyms to avoid repetition of word use."

b) The knowledge of using technology in online learning

They learned how to use online learning platforms in reviewing the lessons, doing exercises, jointly working on assignment with their partner, and interacting with peers and teachers. For instance, they exposed:

"I learned to review lesson and extend learning by doing exercises online."

"I learned to use online-based technology to work with peer without meeting each other face-to-face."

"I learned to do exercises on Edmodo and use internet-based technology to communicate with friends and teacher about learning activities and assignments."

c) Teamwork and collaboration skills

The students reported they learned to work, share, and exchange their opinions with friends. To illustrate, they revealed:

"I learned to share ideas and answers of exercises with my friends."

"I learned to work in pair and exchange ideas with my partner."

"I learned to work with my peer to make the writing tasks complete by composing essay, checking word use and word order together."

d) Self-directed learning skills

The participants learned to set a plan, be responsible, be self-disciplined, and manage their time in learning. In illustration, they expressed:

"I learned on my own paces and need to be regularly responsible for my learning."

"I learned to be self-disciplined in my learning."

"Now I learned that before writing, I should set a plan what should be thesis or main idea of the essay."

"I learned to manage my free time for learning."

e) Critical thinking skill

Learning critical thinking skills by analyzing ideas and information for essay writing were mentioned.

"In writing essay, I learned to analyze information to find reason and results."

2.1.2 Subtheme: Applying constructed knowledge for further learning

The key features included:

a) Improving writing skills and learning in the future

All students mentioned application the knowledge they learned from blended and self-directed writing instruction to improve writing skills. For example, they told:

"I'll use knowledge I have gained to writing research report or blog."

"I'll apply knowledge of principle of writing essay and ideas organization to writing new assignment and other subjects."

"I'll use knowledge of punctuation, capitalization, the correct use of words in completing new assignment."

b) Developing SD: self-monitoring and self-management

There were statements reflecting application knowledge to developing self-monitoring and self-management. This could be seen from examples:

"I'll learn from my mistakes to improve the quality of new writing tasks."

"I'll apply knowledge to self-check and correct my essay."

"I'll learn from my mistakes in the previous work such as wrong word use, and grammatical errors to improve my new written work."

"I'll use learning experience to set a plan for my learning in the future."

c) Developing critical thinking skill Applying knowledge and experience to developing critical thinking was stated.

"I will apply knowledge and learning experience to analyze information and gather ideas when I write essay."

d) Developing problem-solving skill Application learning experience to developing problem-solving skill was found.

"I will apply experience of logically organizing ideas for writing to finding solution of problems in real life."

2.1.3 Subtheme: Self-monitoring learning process

When the students were asked to self-monitor their problems in learning, the key features emerged from the logs included:

a) Limited knowledge of English language Most students stated problems of limited knowledge of English language such as narrow vocabulary range, incorrect use of words, grammatical errors: wrong tenses and word order in sentences. To illustrate:

"I couldn't communicate my ideas clearly because I have limited range of vocabulary"

"I have limited knowledge of vocabulary. When I wrote I didn't know how to use words appropriately, and I didn't understand English

sentence structures because the structures of Thai and English sentence are different."

"I had problems in selecting right words for the right context and using wrong verb tenses or writing sentence without verbs."

b) Shortage of ideas to write The students exposed:

"Sometimes, I didn't have ideas for writing thesis statement."

"I didn't have ideas to give examples to support the main ideas in my essay."

c) Internet Accessibility The students explained:

"I had problems in learning online because of slow and choppy internet connection at my dorm."

"Choppy and slow internet connection caused problems in doing exercises and writing tasks online."

d) Using technology in learning It was described:

"I had problem in turning writing task via online learning platform."

"I had problems when I wrote in Thai and use web-based translation tools to translate in English. After getting the translated text, I rechecked word meanings and found that they were not in the way that I wanted."

e) Collaboratively working in pair The participants disclosed:

"My time to work on assignment online didn't match with my friends."

"My partner and I didn't agree on the ideas to write essay."

2.2 Self-management

Subtheme: Managing learning process when having problems

Key features of dealing with difficulties in learning process reported by the students including putting attempts to solve problems by themselves and calling for assistance from others.

a) Trying to address problems on their own

To deal with difficulties in learning resulted from their own language competence the students self-studied vocabulary and grammar from other resources, reviewed the lessons, practiced writing skills, and previewed new lesson. They explained:

"I reviewed the lesson back and forth until I clearly understood."

"I put more effort on studying vocabulary and grammar from books and internet."

"I studied content of the next unit and did exercises before attending the class so that I could understand the lesson well."

"I searched information on the internet and learned from my mistakes, and tried to correct them."

To solve problems of internet accessibility, the students told:

"I use the personal hotspot in my phone to connect the internet instead of using Wifi connection of the dormitory."

For the problems of working in pair, they exposed:

"I made appointment with friend to go online and work on assignment together because if we work online concurrently, we can finish assignment faster."

"When we disagreed on the ideas to write, I tried to accept that everyone is different and adjust my thought in order to maintain our relationship and could be able to finish the task together."

b) Asking for assistance from others

The students also sought for help from their peers and teacher. For example, they mentioned:

"I asked friends to help check the correctness of my work."

"I asked for comments from the teacher."

"I asked the teacher or friends for more explanation on that point."

2.3 Motivation

Subtheme: Intention to carry on learning process

When the participants faced problems in learning English writing with the model based on blended and self-directed learning, although they felt discouraged, most of them showed strong intention to keep going on learning and believed it could help improve their writing ability. For instance, they expressed:

"I was discouraged, but I tried my best to learn, I believed I could do it!"

"I felt good to know my own mistakes because I could learn and improve my writing ability from them."

“Sometimes I felt tried and discouraged, it was good to learn my own problems and try to fix it.”

“When I made mistakes, I thought I should learn from them and keep practicing writing to improve my ability.”

Conclusion and Discussion

The overall results of the study showed that there was significant increase of the students' writing scores at .05 level, and the effect size was very large at 1.607. This indicated that the model was effective in enhancing students' writing ability. The investigation of writing scores of the participants with different levels of English proficiency after intervention showed that post-test mean scores of high English proficient group were significantly greater than the means from pre-test in all evaluated areas. For average English proficient students, their scores rose in every kinds of knowledge, but there was significant rise in the aspects of content & organization, and vocabulary whereas the group of low English skill gained higher scores from post-test than pre-test, but there was the statistically significant growth in knowledge of vocabulary only. The results of one way ANOVA analysis comparing the writing scores of the students from three groups were significantly different. The high English proficient students got the highest scores in all types of knowledge, followed by average and low English proficient students in both pre-test and post-test.

This pointed out that the students with higher English proficiency could improve their writing ability better than those with lower proficiency. This may result from students' English language knowledge. The students with high proficiency had more prior knowledge, so they could write better than those with less background knowledge. This lent support to the previous studies (Ka-kan-dee & Kaur, 2014; Al-Khasawneh, 2010 ; Mourtaga, 2010 cited in Adas and Bakir, 2013; Pawapatcharaudom, 2007) which unveiled that low background knowledge of grammar rules and inadequate vocabulary led to low writing achievement.

The evaluation of the model effectiveness on promoting students' self-directed learning presented that the mean scores of post-assessment increased from pre-assessment at significant level .05, and the Cohen's d effect size was large at .828. The statistical analysis showed that after learning with the writing instructional model, all dimensions of self-directed learning (e.g. self-management, self-monitoring, and motivation) of the students with three levels of English proficiency were significantly grew at .05 level. This meant the model was productive in developing students' SD. Nonetheless, one way ANOVA results found no significant difference of all focused areas among three groups at .05 level both from pre-assessment and post-assessment. The students with different levels of English proficiency displayed similar level of SD, especially high and average English proficiency students' SD levels were very close.

The results from quantitative data analysis were asserted by the findings from students' log entries. It was found that the blended and self-directed learning based instructional model for English writing enabled students to learn basic knowledge for essay writing such as essay components and organization, vocabulary, and grammar features in face-to-face classroom and expanded their learning outside class by reviewing lesson, practice writing by doing exercises and writing assignment online. What is more, they concurrently learned to be more responsible and self-disciplined in learning, allocate time to learn on their own, plan for working on writing tasks, and self-evaluate their work before submitting. The students mentioned the plan to apply learning experience to setting learning plan for new assignment, managing learning time for next unit, self-assessing new writing tasks, and learning from mistake to improve their English writing skills. In carrying on learning process, students needed to self-study from grammar books or internet-based resources, preview the next unit, and call for help from teacher or friends to deal with problems they faced in learning. Although learning English writing through blended and self-directed learning setting was challenging and not easy for them because they lacked of experience in using online learning platforms and had limited knowledge of English language, they still expressed strong motivation in learning.

The aforementioned findings of present study proved that the writing instruction model employing blended delivery modes and the

steps in self-directed learning cycle was practical and productive for improving writing and self-directed learning skills of the students with all level of English competence. The model could enhance teaching and learning effectiveness and enlarge learning opportunities. this could be the reason that the present model was systematically constructed with the concern of possible factors related to instruction such as the needs and problems on teaching and learning English writing, theoretical concepts supporting the model development, teacher and learners' roles, learning modes and process, and learning facilities. Moreover, the model and related instructional documents were evaluated the quality by nine experts, tried out in the pilot study, and revised before implementing.

Another reason could lead to high efficiency of the model was an adaptation of self-directed learning cycle into teaching procedures requiring students to accept responsibility for their learning both inside and outside class. The analyzing learning needs stage provoked students' interests and motivated them to assume responsibility in their own learning by analyzing the needs of writing tasks (task requirements) and their own needs on the topics to write. This could reduce the problems of misinterpreting task instructions and helped students to produce written work which meet unit objectives. The building up learning plans step encouraged students to become more responsible for their own learning by having them to take part in setting learning plans (e.g.

making agreement on submission due date, and developing outline as a plan for writing essay), discussing on process and evaluation method, and acquiring essential knowledge for learning and working on online learning mode. In carrying out learning plans stage students were allowed to take ownership of their learning by implementing their writing plans and reviewing lesson they learned in class via online learning platforms. The monitoring learning process and outcomes provoked them to monitor and self-reflect on their own learning tasks by using assessment forms and learning logs. Finally, in evaluating learning performance and outcomes stage, students were asked to evaluate their progress and improve their learning based on evaluation and feedback on multiple drafts of their written work. This could be supported by the studies of Siriwongs (2015) and Orawiwatnakul & Wichadee (2011) discovering the benefit of self-directed learning on promoting students' language proficiency. The research proposed that when the students were given chance to accept responsibility in planning, managing, and monitoring their learning process as well as evaluating their learning outcomes their reading and writing ability could be improved.

The findings were consistent with previous studies which found favorable results of blended learning approach on enhancing writing skills (Adas & Bakir, 2013; So, 2013; Liu, 2013; Pongto, 2011). Those studies posited that face-to-face learning mode of blended environment provided high quality of interaction. Students

could communicate with teacher in person, and they could ask for elaborations on the points that they did not understand, or suggestions on revising of their work spontaneously. Online learning setting helped teachers to solve problems of insufficient practices of writing skills because online tasks could be added to regular in-class learning activities, and learning through materials uploaded to the internet could increase students' motivation. The students had a plenty of opportunity to produce and revise their multiple drafts via online learning complemented to classroom learning. The interaction among students and teacher increased because it was not limited in classroom only but the communication could be done outside class via online tools. This also decreased students' anxiety in interacting with teachers. Moreover, Sriarunrasmee, Techataweenan, and Mebusaya (2015) reported that blended learning environment could effectively promote students self-directed learning because they were inspired to learn more on their own pace to achieve learning goals, and online tools such as E-learning and social network facilitated them to conveniently learn.

In addition to the effectiveness on enhancing writing ability and self-directed learning, there was evidence from the log entries exposed that when participants learned through the writing instructional model based on blended and self-directed learning, they were trained in other kinds of life and careers skills including using new technology in learning, teamwork

and collaboration, critical and problem-solving skills. Lalima (2017) suggested that learning in blended environment helped students to experience in making use modern technology and acquire important life skills such as self-management, critical thinking, and decision-making. Correspondingly, Siriwongs (2015) stated self-directed learning could provide students experience of confronting and solving problems that they might face in real situation.

Suggestions

It could be seen that the writing instructional model based on blended and self-directed learning was effective on promoting students' writing ability and SD, but there were some concerns need to be taken into consideration. According to the learning logs, in addition to problem of their own insufficient English language proficiency (e.g. knowledge of vocabulary and grammar), the other difficulties the students faced in learning English writing in blended and self-directed learning environment were internet accessibility and using technology in learning. The students reported that unstable

internet connection and complicated steps of using learning platforms in doing and turning in learning tasks obstructed their learning. To keep students engage in learning activities and help them handle with the learning obstacles, online communicative channel for the interaction among students and teacher should be provide throughout the course in order to provide support both in and out of class when the students confronted problems or needed help from their peers or teacher. For better understanding of task requirements, how to use online platforms in learning, learning and doing assignments on their own, they should be trained in using the learning tools at the beginning of the course and the side-bar instruction or manual with clear explanation and steps of using technology and learning out of class should be provided. Also, to facilitate students' learning, the internet access with strong Wifi signal should be provided throughout the area of the university and public computer should be available in learning center of the campus for the students who do not have private notebook or PC.

References

- Abd-El-Fattah, S. (2010). Garrison's Model of Self-Directed Learning: Preliminary Validation and Relationship to Academic Achievement. *The Spanish Journal of Psychology*, 13(2), 586-596. Retrieved December 27, 2014, from <http://www.redalyc.org/pdf/172/17217376006.pdf>
- Adas, D. & Bakir, A. (2013). Writing Difficulties and New Solutions: Blended learning as an approach to improve writing abilities. *International Journal of Humanities and Social Science*.3(9), 254-264.
- Agusten, M. P. (2011). *Lexical Errors and Accuracy in Foreign Language*. UK: MPG Books Group.
- Al-Khasawneh, F. (2010). Writing for Academic Purposes: Problems faced by Arab Postgraduate Students of the College of Business. *ESP World*, 9 (2). Retrieved from http://www.esp-world.info/Articles_28/WRITING.pdf.
- Allan, B.(2007). *Blended Learning: Tools for teaching and training*. London: Facet Publishing.
- Darasawang, P. (2007). English Language Teaching and Education in Thailand: A decade of Change. English in Southeast Asia: Varieties, Literacies and Literatures Newcastle D. Prescott (ed.) Cambridge Scholars Publishing. pp. 187-204.
- Dennis, A. Bichelmeyer, B., Henry, D., Cakir, H., Korkmaz, A. Watson, C. & Bunnage, J. (2006). A Model for the Study of Student Success in a Blended learning Environment. In Bonk, C.J., and Graham, C.R. (Eds.). *The Handbook of Blended Learning: Global Perspectives, Local Designs* (pp.120 – 135) USA: Pfeiffer Publishing.
- Department of Education and Early Childhood Development. (2012). Blended Learning: A Synthesis of Research Finding. *Victorian Education 2006-2011*. State of Victoria: Melbourne. Retrieved from <http://www.education.vic.gov.au/Documents/about/research/blendedlearning.pdf>
- Fisher, M., King, J. & Tague, G. (2001). Development of a Self-Directed Learning Readiness Scale for Nursing Education. *Nurse Education Today*, 21 (7), 516–525.
- Garrison, D.R. (1997). Self-Directed Learning: Toward a Comprehensive Model. *Adult Education Quarterly*, 48 (1), 18-33.
- Gordon, L. (2008). Writing and Good Language Learners. In Griffiths, C. (Ed.), *Lessons from Good Language Learner* (pp.244-254). Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Graddol, D. (2006). *English Next*. British Council. United Kingdom.
- Gwet, K.L. (2014). *Handbook of inter-rater reliability: The definitive guide to measuring the extent of agreement among raters*. USA: Advanced Analytics, LLC.

- Hong, K. (2009). *Effects of Media-based Instruction in English for Junior Tour Guides on Speaking Ability of Students at Kampong Cheuteal High School*. Unpublished master thesis, Chulalongkorn University, Thailand.
- Hiemstra, R. (1994). Self-directed learning. In T. Husen & T. N. Postlethwaite (Eds.), *The International Encyclopedia of Education* (second edition), Oxford: Pergamon Press.
- Inpin, P. (2015). *A Development of a Blended Learning Model for English Reading Instruction to Enhance Reading Achievement of University Students*. Unpublished doctoral thesis, Naresuan University, Thailand.
- Ka-Kan-Dee, M. and Kaur, S. (2014). Argumentative Writing Difficulties of Thai English Major Students. *The 2014 WEI International Academic Conference Proceedings*, 193-207.
- Knowles, M.S. (1975). *Self-Directed Learning: A Guide for Learners and Teacher*. New York: Association Press.
- Lalima, Dangwal, K.L. (2017). Blended Learning: An Innovative Approach. *Universal Journal of Educational Research*, 5(1), 129 - 136. doi: 10.13189/ujer.2017.050116.
- Liu, M. (2013). Blended Learning in a University EFL Writing Course: Description and Evaluation. *Journal of Language Teaching Research*, 4(2), 301-309.
- Marsh, D. (2012) *Blended Learning: Creating Learning Opportunities for Language Learners*. USA: Cambridge University Press.
- McKenzie, B. (2000) Needs, Concerns and Practices of Online Instructors. *Online Journal of Distance Learning Administration*, 3 (3).
- Orawiwatnakul, W. and Wichadee, S. (2011). A Comparison of Students' Outcomes In Two Classes: Business Administration Students VS Communication Arts Students Based on Self-Directed Learning Activities. *Contemporary Issues In Education Research* 4(5), 23-32.
- Pawapatcharaudom, R. (2007). *An Investigation of Thai Students' English Language Problems and Their Learning Strategies in the International Program at Mahidol University*. Unpublished master thesis, Mahidol University, Thailand.
- Pongto, M. (2011). *Effects of Blended Learning Using Local Culture Content on English Writing ability of Tenth Grade Students In Ayutthaya Province*. Unpublished master thesis, Chulalongkorn University, Thailand.
- Siriwongs, P. (2015). Developing Students' Learning Ability by Dint of Self-Directed Learning. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 197 (2015), 2074 – 2079.
- So, L. (2013). A Case Study on the Effects of an L2 Writing Instructional Model for Blended Learning in Higher Education. *TOJET: The Turkish Online Journal of educational Technology*, 12(4), 1-10.

Sriarunmasee, J., Techataweewan, W. and Mebusaya, R.P. (2015). Blended Learning Supporting Self-directed Learning and Communication Skills of Srinakharinwirot University's First Year Students. *Procedia-social and Behavioral Sciences*, 197(2015), 564-1569.

The Partnership for 21st Century Skills. (2012). Framework for 21st Century Learning: 21st Century Student Outcomes: Life and career skills. Retrieved from <http://www.p21.org/about-us/p21-framework/266>

Walvoord, B.E. (2014). *Assessing and Improving Student Writing in College: A guide for Institutions, General Education, Departments, and Classrooms* (1st ed.). San Francisco: ossey-Bass.

Weigle, S. (2002). *Assessing Writing*. United Kingdom: Cambridge University Press.

Wongsothorn, A. (n.d.) Levels of English Skills of Thai Students. Language Institute Chulalongkorn University. Retrieved from http://www.culi.chula.ac.th/Research/e-Journal/research_10.htm

An Inquiry into International Students' Motivation to Study at Burapha University, Thailand

การศึกษาแรงจูงใจของนักเรียนนานาชาติในการศึกษา
ที่มหาวิทยาลัยบูรพา ประเทศไทย

Jie fan Zhang*

fan.viveka@gmail.com

Prapart Brudhiprabha**

Denchai Prabjandee ***

Abstract

The purposes of this study were to investigate factors influencing international students' motivation to enroll in international programs in Thailand and to examine the differences in students' motivation by nationality. The participants were randomly selected from five nationalities, studying at Burapha University. This study employed a mixed-method research approach. A four-point Likert scale rating questionnaire and the photo-elicitation interviews were used to collect the data. The findings show that the first five factors influencing the international students' decisions were: (1) geographic proximity of host country; (2) recognition of qualifications by home country; (3) lifestyle in host country; (4) historical or economic links between host country and home country and safety; (5) climate in host country and visa cost. On the other hand, the study motivation factors discovered differences between Chinese and Cambodian; Chinese and Korean; and Cambodian and Vietnam.

Keywords: Motivation, international students

*Master degree student of Education in Teaching English as a Second Language, Department of International Graduate Studies Human Resource Development, Faculty of Education, Burapha University.

**Associate Professor, Dr., Department of International Graduate Studies Human Resource Development, Faculty of Education, Burapha University.

***Dr., Department of International Graduate Studies Human Resource Development, Faculty of Education, Burapha University.

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้คือเพื่อสำรวจปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจของนักเรียนนานาชาติที่เลือกมาเรียนหลักสูตรของประเทศไทย และเพื่อทดสอบแรงจูงใจของนักเรียนต่างชาติมีความแตกต่างระหว่างสัญชาติหรือไม่ ผู้เข้าร่วมเลือกมาหาสัญชาติ โดยใช้วิธีการสุ่มผู้เข้าร่วมทั้งหมดกำลังศึกษาที่มหาวิทยาลัยบูรพา งานวิจัยนี้ใช้แนวคิดการวิจัยแบบผสมผสาน การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การแบบสอบถามและการสัมภาษณ์โดยใช้รูปภาพประกอบ ผลที่ได้พบแสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดห้าข้อแรกคือ (1) ความใกล้เคียงภูมิศาสตร์ของประเทศเจ้าภาพ (2) การยอมรับใบจบที่ประเทศตัวเอง (3) วิธีการดำเนินชีวิตที่ประเทศเจ้าภาพ (4) การเชื่อมต่อประวัติและเศรษฐกิจระหว่างประเทศตัวเองและประเทศเจ้าภาพและความปลอดภัย (5) ภูมิอากาศที่ประเทศเจ้าภาพและค่าใช้จ่ายของวีซ่า และอีกอย่างหนึ่งในผลพบว่าแรงจูงใจมีความแตกต่างระหว่างนักเรียนประเทศจีนและนักเรียนประเทศกัมพูชา นักเรียนประเทศจีนและนักเรียนประเทศเกาหลี นักเรียนประเทศกัมพูชาและนักเรียนประเทศเวียดนาม

คำสำคัญ: แรงจูงใจ นักเรียนนานาชาติ

Introduction

In today's world situation, internationalization and globalization of economies has brought about the commercialization of higher education around the world. As a result of this global expansion, educational institutions around the world have become a key point in the development of knowledge societies. Worldwide educational institutions have attempted to find ways to attract international students, because international students play an important role in their societies, bringing academic, cultural, and economic benefits to the learning environment and society.

Many students are thinking about studying abroad to gain higher education. Several years ago, this idea was difficult to achieve, but now, it is easily available. Previous studies have shown that studying abroad has multiple benefits for students; for example, an appreciation for other country's cultures (Kaufmann, Martin, Weaver &

Weaver, 1992), learning a second language (Vera, Howard, & Lemee, 2009), international interest or "world-mindedness" (Sutton & Rubin, 2004); and personal growth (Dwyer & Norris, 2005).

In 2007, over 2.8 million students enrolled in educational institutions outside of their country of origin. This represented 123,400 more students than in 2006, an increase of 4.6%. The global number of international students has grown by 53% since 1999 (UNESCO Institute for Statistics, 2009). By 2025, the expected number of international students from Asian countries, especially China and India, will increase continuously (Bohm, Davis, Meares, & Pearce, 2002).

In Thailand, the number of international programs in 2002 has grown from 387 to 844 in 2006 (Study in Thailand, 2009). The statistics show that international higher education program in Thailand has visibly increased. Office of Education Council (2004) reported that international programs in Thailand supply various

courses and cover almost all fields of studies, such as Business Administration, Information Technology, Medical Science, and International Business. According to the Office of the Higher Education Commission of Thailand (2011), there were 19,052 international students from 124 countries, studying in more than 100 higher education institutions. In 2010, the number of international students was about 20,155 (5.7% increasing). By the end of 2011, there were approximately 20,309 international students in more than 100 Thai higher education institutions; the number of foreign students has increased by 0.74% from the year 2010.

Statement of Problems

A large number of international students prefer to choose western countries as their study destination; therefore, many studies researched motivation of the international students in the western context. The statistics of Ministry of Education in Thailand shows an increasing number of international students choosing Thailand as their study destination. However, only a few studies in the Thai context have investigated the motivation of international students. Therefore, the question of what attracts international students to choose Thailand as their study destination warrants the need to do further research.

Significance of the study

The findings in this study will add to the knowledge base in the field of studying program's abroad. The present study will also be beneficial for educational institutions in Thailand because an understanding of why international students choose to study in Thailand may help them make informed decisions about their policies. Additionally, the results in this study will be helpful for the Thai teachers and professors to gain a deeper understanding about their international students' expectations so that they can adjust their teaching methods tailored to the students' needs. Lastly, this study will be valuable to curriculum developers because they can use the findings to revise the curriculum so that they can better attract international students to come to Thailand.

Literature Review

This section presents main theories: Push-Pull Theory. In the Push-pull theory, the push factors push students to go in quest of higher education in other countries. The pull factor is a stimulus that pulls students to study abroad. Figure 1 shows the basic Push-Pull Theory in relation to student mobility (Rounsacille, 2011).

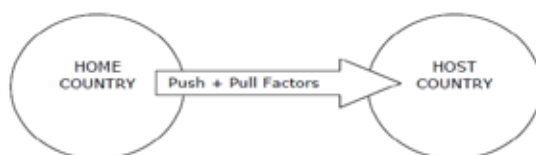

Figure 1 The Push-Pull model (Rounsacille, 2011)

Additionally, Mazzarol, Kemp and Savery (1996) pointed out 15 factors for student's choice of study abroad: 1). Reputation of the host country, 2). Reputation of the host institution(s), 3). Safety, 4). Cost or fees, 5). Visa cost, 6). Historical or economic links between host country and home country, 7). Availability of specific teaching programs, 8). Geographic proximity of host country, 9). Lifestyle in host country, 10). Climate in host country, 11). Recognition of qualifications by home country, 12). Family and friends in host country, 13). Plans for immigration, 14). Value for money, 15). Availability of scholarships or work.

Therefore, this study is depend on the theoretical framework taken from Mazzarol, Kemp and Savery (1996) who categorized 15 factors for student's choice of stud abroad.

Research questions:

1. What factors influence international students' motivation to enroll in international programs in Thailand?
2. Are there any differences in students' motivation by nationality?

Research Method

Research Design

This study employed a mixed-method research approach to investigate factors influencing international students' motivation to study in Thailand. According to Creswell (2012), a mixed-method research approach is a

procedure for collecting and analyzing the data by combining both quantitative and qualitative methods in a study to better understand a research problem.

Population and Participants

The population in this study was all international students at Burapha University, Thailand. In this study, there were two types of participants: survey participants and photo-elicitation interview participants. For the survey participants, the number selected based on the Table Krejcie & Morgan (1970), the number of returned the questionnaires was 231 students. All these students included undergraduate and graduate students and total have five nationalities: Chinese, Laotians, Cambodian, Vietnamese and Korean. The number of interview participants is five students from each nationality. The participants who I chose, they provided a rich understanding of the phenomenon. (Stake. 1995)

Research instruments

In this study, I used the questionnaire for my quantitative data collection and the photo-elicitation interview for my qualitative data collection.

Questionnaire

To ensure a high level of content validity of the questionnaire, the expert evaluated the Item Objective Congruence (IOC) used the ratings good and not good. For the contents, which were not good, the experts provided written comments, and I revised it accrding to the experts' suggestions.

As all participants were from five nationalities, I designed the questionnaire in English and later translated or asked the experts to translate the questionnaire into the native language of the participants.

The questionnaire consisted of two parts: first part was the background information, such as gender, nationality and major, second part was motivation to study in Thailand.

To validate the questionnaire, I asked three experts to check the validity, and then I revised the research instruments and tried them out with a group of students who have similar characteristics to the participants.

Photo-elicitation Interview

In this study, after the participants completed the questionnaire, I chose five students (one from each nationality) to study in-depth about the reasons why the decisions were made. The criteria to select participants were as follows: willingness to participant, and volunteer to be a participant (Stake, 1995). These criteria were used because they maximize an understanding of this study.

To conduct the photo-elicitation interview, I first loaned a camera to the participants or let them use their own camera, and told them to take pictures that represented their reasons for coming to Thailand. I also accompanied the participants to clarify any directions if they needed me to. Finally, after

the participants finished taking pictures, we went to find a quiet place to talk about the pictures.

Data collection and analysis

The questionnaire was distributed face to face to the participants, for the questionnaire of Vietnam students and Korean students I sought the help of a teacher in the nursing faculty and international college. After the completing the questionnaire, I employed the photo-elicitation interview in order to get in-depth information. Before I interviewed participants, I asked them to go outside to take pictures together, but most participants had pictures about Thailand already. Therefore, I asked them to send me an email before the interview, and saved it in my Ipad, and then went to meet my participant to carry out an interview.

The data of questionnaire was analyzed by using a computer software program. Descriptive Statistics (frequency, percentage, and graphs) were used to analyze and represent the data. To analyze the differences among nationalities, one-way ANOVA was employed. The qualitative data analysis in this study was from the photo-elicitation interview. To analyze the data, I transcribed the interviews first. Then, I code the data. The codes were grouped into themes. While coding, I wrote my reflections and hunches to generate themes.

Results

What factors influence international students' motivation to enroll in international programs in Thailand?

To answer this research question, the data from the questionnaire and the photo-elicitation interview were used. Table 1 below presents average scores and standard deviations of the factors reported by the participants.

Table 1. *Mean and standard deviation of the factors determining the decision to study in Thailand*

Factors	$\bar{X}$	SD	Rank
1.Reputation of the host country	2.69	0.64	8
2.Reputation of the host institution(s)	2.71	0.62	7
3. Safety	2.76	0.81	4
4. Cost or fees	2.52	0.55	9
5. Visa cost	2.73	0.66	5
6. Historical or economic links between host country and home country	2.76	0.63	4
7. Availability of specific teaching programs	2.72	0.48	6
8. Geographic proximity of host country	3.10	0.69	1
9. Lifestyle in host country	2.82	0.53	3
10. Climate in host country	2.73	0.57	5
11. Recognition of qualifications by home country	3.00	0.78	2
12. Family and friends in host country	2.21	0.50	12
13. Plans for immigration	2.24	0.96	11
14. Value for money	2.38	1.07	10
15. Availability of scholarships or work	2.17	0.55	13

Table 1 presents the ranking of 15 factors influencing international students to study in Thailand. As shown in the Table, the first five ranks are: geographic proximity of host country, recognition of qualifications by home country, lifestyle in host country, historical or economic links between host country and home country& safety, climate in host country& visa cost.

For the results from the photo-elicitation interview shows: the analysis found six themes: *culture, life style, environment, education and working, economy and technology, and recommended from friend*. Each theme will be presented below:

1. Culture

All participants mentioned that culture was the reason that they decided to choose Thailand as their study destination. That is incontrovertible fact that when international students came to stay in a second country, everyone wants to know the culture about this country even when it is not relevant to his or her major.

For example, in an interview, a participant from China chose the photo of the sculpture artwork to explain his first motivation. In this point, he mentioned about three things: traditional handcraft culture, Buddhist culture, and manifestation of Buddhist architecture. Figure 2 below illustrates the detail of point.

Figure2 Thailand sculpture art work

P3: I came to Thailand about one year ago. I felt a strong sense of culture and heavy cultural foundation. This point affected me to choose to study in Thailand. This picture I took this picture when I traveled in Chiang Mai. It gave me deep feelings that Thai people spend their own time to do these things. In other words, they try to keep the traditional civilian arts in memory, For me this thing is not about

making money, or the value and price are very low, and the practical price of these handicrafts are embodied in decoration, so market of handicrafts is not very good. But Thai people still spend their own time to do these things, so I personally admire them. In my hometown, it is different from here. In my country, most people only follow the money or they just do the things which can make much more money and faster. In my opinion, I think most Thai people they like to do the thing what they really love. And another reason that my major is design, so I want to learn more about handicraft, or some stories, everything about handicraft I also want to know more, and I think the Thai handicraft is wonderful.

The next example was from a participant from Korea. She chose the photo of a graduation ceremony of the first-year students, majoring in product design at Fine Art faculty to explain her reason.

Figure 3 Graduation of the first students in major product design at Fine art faculty

P2: I think I chose here because of an important reason. When I saw the Thai students,

it made me miss my school days in Korea. At that time, teachers taught you, encourage you...the students have to be polite, in this atmosphere. You were felt warm, but as the rapid development of Korea becomes more competitive for students, they didn't have so much time to take care about them by parents, most of them were focused on developing themselves, so that makes everyone feel tired. Even now, when I go back to my country to visit my study place, this traditional culture had faded away. However, Thailand still keeps this good traditional culture, students are politely. No matter how far of Thailand will develop in the future, but I hope this traditional culture could still keep and it be passed down.

The next example was from a Cambodian participant. He chose a picture, which was a similar culture between Thailand and Cambodia to share his opinion as shown in Figure 4.

Figure 4 The similar culture between Thailand and Cambodia

P1: Thailand has similar culture with my home country, so I am not worried about the problem of the culture.

The last example was from a Lao participant. He chose a picture, which was taken in a high school of Thailand and shares his opinion

Figure 5 An activity in high school

P4: I chose to study in Thailand because I wanted to know about the culture of Thailand. Even though the culture of Thailand was similar to my country, I still want to know about it. I want to see it through my eyes. I want to know what they do, and what they think

2. Life style

This point has strong support from all of the participants. Every participant talked about their study abroad life in Thailand. This point included cost of living, friendly people, travel, and less stress. The details are as follow:

2.1 Cost of living

The cost of living in Thailand is cheaper than western country. The example below was from a participant. He said that if comparing with their country, the cost of living is also cheaper.

Figure6 A shopping mall in Thailand

P3: If compared with my country, the cost of living in Thailand is cheaper, in here you can taste many kinds of foods for much less money

2.2 Friendly people

Thai people made a friendly impression on international students. They think most Thai friends are kind and pleasant to be around. The next example comes from the participant sharing his opinions.

Figure7 At Bangsaen

P4: In this photo, they were all of my Thai friends. I chose it because even though I came here alone, but I never felt lonely. My Thai friends they're friendly and kind to me, we can chat together, and we can be good friends. I have lots of Thai friends now, and they did many kind things for me, for example, I can't understand some knowledge points in the class, they helped me to translate it or explain it in easy words, whatever I have any questions, I can talk with them any time

2.3 Travel

Studying abroad also provides an opportunity to travel. This point is a convenient attraction for international students. They can study in a second country, and also can travel around in this country. They think that's a good experience as well. The example below was from a Cambodian participant

Figure 8 Go to travel with my friends

P1: Study in second country has opportunity to travel. When you travel to the place which is outside your country, you can learn more experience and widen your horizon

2.4 Less stress

Every participant they thinks that the life in Thailand is slow and relaxed, competition is not strong like in their home country, and the next example was explained by a participant who comes from China:

Figure 9 A glass of drink

P3: I think Thai people, whatever they did, most of them were like “zhaiyanyan”, they like to take their time, so, the pace of life here is slow, and less stressful here, including the low competition between people, therefore, the life here is easier and more comfortable

3. Environment

Whether you chose which country to be your study abroad place, the environment is a requirement which the international students must consider. For the environment of Thailand, most of participants think here is good for study, good for work, and have a good natural environment. The example below was sharing by a Chinese participant

Figure10 Coffee shop at Bangsaen

P3: I think Thailand have a good environment for work. When you stay alone outside your home country, you have your own time to do anything you want. When I study in Thailand, I can stay at a coffee shop all afternoon, order a cup of coffee, open my laptop, I can do anything I want, I like it and enjoy this work time, because the quite

environment could help me to eliminate all distractions and it's easy to concentrate on the things what I do

4. Education and Working

Based on the answers from the participants, five sub themes were found: *teaching method, academic exchange opportunity, scholarship, benefit to find a job in home and easy to find a job in Thailand*. The details are as follow:

4.1 Teaching Method

Every country has different teaching methods and the focus of instruction is also different. In this research, some students reported that the teaching method of Thailand is different to their home countries. For example, some participants mentioned that Thai teacher let the students try many methods in their own projects to explore the right way, but the teachers of his or her home country told the students directly which is the right way. Some participants said that the teaching method in Thailand was learning by doing. In other words, in the class not only learning knowledge, but also have practice. Students could use the knowledge from the class and apply it in real situations. And Thailand also has better technology. Figure10 presents example of the teaching method that the participant reported:

Figure 11 Class time

P4: I prefer the teaching method of Thailand. Because the method here is learning by doing, in other words, in the class not only learning knowledge, but also you have the opportunity to practice

4.2 Academic Exchange Opportunity

When I interviewed the participants, I heard an interesting point that Thailand has a better academic exchange program. Some faculties in the University have invited professors from other countries to communicate with the students. The next example were explained by a participant, this picture was taken in Singapore when the participants went here for academic exchange with the faculty; he shares his opinion as blew:

Figure 12 A building in Singapore

P3: Before I came here, I heard Thailand has better academic exchange. This program is better than my University where I studied before. We have the opportunity to learn more in other countries and that was what I wanted. So after I arrived here, in my faculty we have a chance to go to Korean, Japan, Italy, and Singapore... this is really good news for us. In my class, we chose Singapore as this country. This country pays attention to art, there we can see many different art works.

4.3 Scholarship

No matter in which country, scholarship undoubtedly is the best motivation for international students. In this research, the students who got the scholarship they mostly come from Lao, Cambodia, and Vietnam. The examples below were shared by a Cambodian participant

Figure 13 The students who got the scholarship take a photo with the Thai Princess

P1: When I came to study in Thailand it has an important reason in that I got the scholarship from the Thai Princess.

4.4 Benefit to find a job in home

In general, most people think the students who study abroad that he/she has lots of experience. Therefore, most international students they think if they study in a second country and find some part-time job as well, these experiences will be helpful for them finding a job back in their home country.

The example below was shared by a Cambodian participant. It's a general idea in Cambodia. If you could study abroad, you must be an outstanding person

Figure 14 Thai alphabet

P1: In my hometown, the person who graduated from outside the country, they were able to have more opportunity to find a job. Because they think that overseas returnees were equipped with rich experience and extensive knowledge

4.5 Easy to find a part-time job in Thailand

For some international students, they think that it is easy to find a part time job in Thailand, so they decided to come to Thailand. Most jobs they do are teacher, waiter, singer at small pub, and so on.

Figure 15 Part-time job

P4: It's easy to find a part-time job in Thailand. I have been working in a restaurant at Bangsaen, and sometimes I'm singer at small pub. I don't want stay at only one place, I want to know new friends, I want to study how to make Thai food, it's interesting, I think do something is better than staying in my room

5. Economy and Technology

For the Lao and Korean students, they think Thai has a good economic links with their home country, and Lao student said that

Thailand has better technology than his home country.

Figure 16 In the class

P4: Thailand has better technology than my hometown, most of my hometown's school, they didn't have computers to support students studying. Moreover, I can learn the professional knowledge which I never learned it before in my hometown. So I decided to study in Thailand

6. Recommendation from friend

In recent years, along with the growth of a high number of foreign students, especial there are a number of students' who come from Asia countries. Therefore, some international students come to Thailand receiving a recommendation from their friends. The next example was explained by a participant who comes from Cambodia, he said that he remembers when his senior recommended this university to him, the senior shows this photo:

Figure 17 Burapha University

P1: I came here have a reason, it was my senior recommended here to me. At first, she told me about two universities, one is Chulalongkorn, and the other one is Burapha. I

considered that to get into Chulalongkorn was so difficult, and another reason is Burapha has a major which I am interested in. And my senior told me this major was very famous in Burapha

Are there any differences in students' motivation by nationality?

To answer this research question, the data from the questionnaire was presented in the table 2 and 3 as below; the data was also analyzed by using a computer software program. We can see the detailed data as below:

Table 2 The result of ANOVA analysis

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	2.65	4	0.66	6.35	0.00
Within Groups	23.56	226	0.10		
Total	26.21	230			

An analysis of variance showed that the effect of nationality on students' motivation was significant, $F(4,226) = 6.35$, $p = 0.00$, which is

below 0.05. For the specific groups differences, we can find this out in the multiple comparisons table, which is Table 3as below:

Table 3 Mean difference and significance of each nationalities students

(I)Nation	(J) Nation	Mean difference (I-J)	Sig.
Chinese	Cambodian	0.22*	0.00
	Lao	0.22	0.63
	Vietnam	0.034	1.00
	Korean	0.29*	0.04
Cambodian	Chinese	-0.22*	0.00
	Lao	0.01	1.00
	Vietnam	-0.19*	0.03
	Korean	0.07	0.95

(I) Nation	(J) Nation	Mean difference (I-J)	Sig.
Lao	Chinese	-0.22	0.63
	Cambodian	-0.01	1.00
	Vietnam	-0.19	0.83
	Korean	0.068	1.00
Vietnam	Chinese	-0.03	1.00
	Cambodian	0.19*	0.03
	Lao	0.19	0.83
	Korean	0.26	0.08
Korean	Chinese	-0.29*	0.04
	Cambodian	-0.07	0.95
	Lao	-0.07	1.00
	Vietnam	-0.26	0.08

From the results, we know that there are significant differences between the groups as a whole. We can see from the table 3 which shows that there is significant difference in time to complete the problem between the group that took the Chinese and Cambodian ($p = 0.00$), Chinese and Korean ($p = 0.15$), as well as between the Cambodian and Vietnam ($p = 0.03$). However, there were no differences between the groups which the $p > 0.05$

Recommendations

From the results of the study analysis and the conclusion, there are some recommendations for further study, different nationalities of

international students should be added; the finding would be more interesting. For the photo-elicitation interview method, it may not be well known in Asia countries, therefore, before using it with your participant, you should explain more about this method to your participant. Student number of each nationality in interviews should include more than one person that would be better for your analysis.

Note:

1. This paper is part of a Master's Thesis, entitled *An Inquiry into International Students' Motivation to Study at Burapha University, Thailand*

References

- Bohm, A., Davis, D., Meares, D., & Pearce, D. (2002). *Global student mobility 2025, forecast of demand for international education*. Sydney: IDP Education Australia.
- Creswell, J. W. (2012). *Educational research planning, conducting and evaluating quantitative and qualitative research* (4th ed.). Boston, MA: Pearson Education.
- Dwyer, M., & Norris, E.M. (2005). Testing assumptions: The impact of two study abroad program models. *Frontiers: The Interdisciplinary Journal of International Education*, 11, 121-142.
- Kaufmann, N. L., Martin, J.N., Weaver, H.D., & Weaver, J. (1992). *Students abroad: Strangers at home: Education for a global society*. Yarmouth, Maine: Intercultural.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Mazzarol, T. W., Kemp, S., Savery, L. (1996). *International student who choose not to study in Australia: an examination of Taiwan and Indonesia*. Perth, WA: Institute for Research into International Competitiveness (IRIC) Curtin Business School, Curtin University of Technology.
- Office of the Education Council. (2004). *Education in Thailand 2004*. Bangkok: Amarin Printing and Publishing.
- Office of the Higher Education Commission of Thailand. (2011). *Foreign students in Thai higher education institutions*. Retrieved from <http://inter.mua.go.th/main2/article.php?id=337>.
- Rounsacille, C.A. (2011). *Where should I study? international students' perceptions of higher education in the UK, Ireland, and the U.S.* n.p.
- Stake, R. (1995). *The art of case study research*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Study in Thailand. (2009). *Study in Thailand: List of universities and 4-year colleges in Thailand*. Retrieved from http://studyinthailand.org/study_abroad_thailand_university/university_college_thailand.html
- Sutton, R. C. & Rubin, D. L. (2004). The GLOSSARI project: Initial finding from a system-wide research initiative on study abroad learning outcomes. *Frontiers: The Interdisciplinary Journal of International Education*, no. 10, 65-82.
- UNESCO Institute for Statistics. (2009). *Global education digest 2009 comparing education statistics across the world*. Montreal, Canada: UNESCO Institute for Statistics.
- Vera, R., Howard, M., & Lemee, I. (2009). *The acquisition of sociolinguistic competence in a study abroad context*. Buffalo, NY: Multilingual Matters

การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและการทำงานเป็นทีม
ของบุคลากรสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครศรีธรรมราช
School Principal's Participative Management and School Personnel's
Team Work in Nakhon Si Thammarat Provincial Office of the
Non-formal and Informal Education

วนิชชากร พงศ์ทัศนาศ*

pwanitch@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครศรีธรรมราช 2) ศึกษาการทำงานเป็นทีมของบุคลากรสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครศรีธรรมราช และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ของการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา บุคลากรในสถานศึกษา จำนวน 203 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามออนไลน์ และใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย เลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า

- 1) การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
- 2) การทำงานเป็นทีมของบุคลากรสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
- 3) การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรสถานศึกษาสังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครศรีธรรมราช มีความสัมพันธ์กัน ($R_{xy} = 0.799$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม

*ดร. หัวหน้ากลุ่มอำนวยการ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครศรีธรรมราช

Abstract

This research aimed to 1) To study school principal's participative management of Nakhon Si Thammarat provincial office of the non-formal and informal education 2) To study school personnel's team work in Nakhon Si Thammarat provincial office of the non-formal and informal education 3) To study the relationship of school principal's participative management and school personnel's team work in Nakhon Si Thammarat provincial office of the non-formal and informal education. The samples used in this research were school principal and personnel with the total of 203. The research instrument was an online questionnaire. The statistical analysis was performed by frequency, percentage, mean, standard deviation and Pearson's product-moment correlation coefficient.

The results of this research revealed the following :

1) The school principal's participative management of Nakhon Si Thammarat provincial office of the non-formal and informal education, as a whole and as an individual, were found at a high level.

2) The school personnel's team work in Nakhon Si Thammarat provincial office of the non-formal and informal education, as a whole and as an individual, were found at a high level.

3) The principal's participative management and school personnel's team work in Nakhon Si Thammarat provincial office of the non-formal and informal education was in related ($R_{xy} = 0.799$) at the level of significant .01

Keyword: Participative management, team work

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2575 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ ในการพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เพื่อให้แผนการศึกษาแห่งชาติบรรลุเป้าหมายตามจุดมุ่งหมาย วิสัยทัศน์ และแนวคิดการจัดการศึกษาตามแนวทางของแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ ในยุทธศาสตร์ที่ 6 ได้กำหนดให้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา ผู้วิจัยจึงเห็นว่า การบริหารจัดการการศึกษาตามหลักการดังกล่าวต้องเกิดการหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารทุกระดับ โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทของตนเอง

โดยใช้หลักการบริหารจัดการให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ต้องมีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการการศึกษาให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลง สร้างผลการจัดการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เป็นแกนนำในการขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยซึ่งเป็นสถานศึกษาที่ต้องจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดำเนินการตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์การจัดการศึกษาเช่นกัน ต้องอาศัยการขับเคลื่อนจากผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรใน

สถานศึกษาที่ต้องอาศัยการทำงานเป็นทีม ซึ่งองค์การด้านการศึกษาก็จำเป็นต้องเข้าใจการทำงานเป็นทีมเป็นวิธีการที่ได้ผลมากที่สุด ในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงาน ถ้าผู้บริหารสถานศึกษามุ่งปรับปรุงคุณภาพความสัมพันธ์ที่มีอยู่ต่อกันระหว่างสมาชิกของกลุ่มบุคลากร และมุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับงานที่กำลังทำ จะช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่ต้องการของสถานศึกษาเป็นการสร้างพื้นฐานสำคัญเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจในการทำงานเป็นทีม และสามารถนำไปสู่การพัฒนาทีมงานได้โดยไม่ต้องอาศัยเทคนิค วิธีการหลายอย่างที่สร้างทีมงานให้เข้มแข็ง และพัฒนาทีมงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสภาพการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมาในปัจจุบัน ยังขาดความชัดเจนและความเข้าใจที่ไม่สอดคล้องกันของผู้บริหารสถานศึกษาในเรื่องการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ในขณะที่ยังไม่เคยมีการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมในเรื่องการใช้หลักการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา ดังนั้น ถ้าผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมและบุคลากรในสถานศึกษาเน้นหลักการทำงานเป็นทีม ก็จะทำให้สถานศึกษาปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สามารถสนองการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของแผนการศึกษาแห่งชาติต่อไป ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา การทำงานเป็นทีมของบุคลากรสถานศึกษา ตลอดจนความสัมพันธ์ของการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา เพื่อประโยชน์ของการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา และเพื่อนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางการบริหารการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาปัจจุบันและในระดับที่

สูงขึ้นไป เพื่อเป้าหมายประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการศึกษามีศักยภาพสูงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา
- 2) เพื่อศึกษาการทำงานเป็นทีมของบุคลากรสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา
- 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา

แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม (Participative Management)

ในงานวิจัยนี้ใช้หลักการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารตามแนวคิดของ Russell C. Swansburg (1996) ซึ่งมี 4 ประการ ประกอบด้วย 1) ด้านความไว้วางใจในการปฏิบัติงาน (Trust) 2) ด้านความยึดมั่นผูกพันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากร (Commitment) 3) ด้านการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน (Goals and objectives) และ 4) ด้านความมีอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน (Autonomy)

2. แนวคิดการทำงานเป็นทีม

ในงานวิจัยนี้ใช้แนวคิดการทำงานเป็นทีมตามแนวคิดของ Mick Woodcock (1989) ซึ่งได้นำเสนอแนวคิดของการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพนั้น

จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 11 ประการคือ 1) บทบาทที่สมดุล (Balanced roles) 2) วัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและเป้าหมายที่เห็นพ้องต้องกัน (Clear objective and agree goals) 3) การเปิดเผยต่อกันและการเผชิญหน้าเพื่อแก้ปัญหา (Openness and Confrontation) 4) การสนับสนุนและความไว้วางใจต่อกัน (Support and trust) 5) ความร่วมมือและการใช้ความขัดแย้งในทางสร้างสรรค์ (Cooperation and conflict) 6) การปฏิบัติงานที่ชัดเจน (Sound procedures) 7) ภาวะผู้นำที่เหมาะสม (Appropriate leadership) 8) การทบทวนการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ (Regular Review) 9) การพัฒนาตนเอง (Individual development) 10) ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม (Sound intergroup relation) และ 11) การสื่อสารที่ดี (Good communication)

กรอบแนวคิดของการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดของ Swansburg และศึกษาการทำงานเป็นทีมของบุคลากรของสถานศึกษาตามแนวคิดของ Woodcock จากบุคลากรของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครราชสีมาการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation, SD) และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson correlation coefficient)

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. เป็นขั้นตอนการจัดเตรียมการวิจัยโดยการศึกษาค้นคว้าและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากเอกสารวารสาร ตำรา บทความวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อออกแบบระเบียบวิธีและเครื่องมือสำหรับการวิจัย
2. เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยพัฒนาเครื่องมือตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยเขียนรายงานสรุปผลการวิจัย และอภิปรายผลการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่ บุคลากรของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา ทั้ง 23 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 430 คน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 23 คน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 50 คน ลูกจ้างประจำจำนวน 15 คน พนักงานราชการ จำนวน 265 คน และบุคลากรประเภทอื่น จำนวน 77 คน

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 302 คน ได้มาโดยการใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและ มอร์แกน (Krejcie & Morgan 1970: 608) โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทของบุคลากร ดังนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 22 คน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 44 คน ลูกจ้างประจำ จำนวน 14 คน พนักงานราชการจำนวน 157 คน และบุคลากรประเภทอื่น จำนวน 65 คน

เครื่องมือที่ใช้ดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการ แบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ด้วยวิธีการค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha Coefficient by Cronbach method) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.982 โดยเครื่องมือมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการ แบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครราชสีมา และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครราชสีมา โดยจัดทำแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามออนไลน์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ผู้วิจัยได้จัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามการวิจัย เรื่องการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา และการทำงานเป็นทีมของบุคลากรสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

จังหวัดนครราชสีมา ในลักษณะการตอบแบบสอบถามออนไลน์

2. ผู้วิจัยตรวจสอบการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างแต่ละประเภท เมื่อได้ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละประเภทจะหยุดการรับข้อมูลผ่านระบบออนไลน์

3. นำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์หาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

สรุปผลการวิจัย

1. การบริหารจัดการ แบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.21$, $SD = 0.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับแต่ละด้านตามค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ด้านความมีอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน (Autonomy, $\bar{x} = 4.46$, $SD = 0.33$) 2) ด้านความไว้วางใจในการปฏิบัติงาน (Trust, $\bar{x} = 4.33$, $SD = 0.40$) 3) ด้านการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน (Goals and objectives, $\bar{x} = 4.12$, $SD = 0.45$) และ 4) ด้านความยึดมั่นผูกพันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากร (Commitment, $\bar{x} = 3.91$, $SD = 0.60$)

2. การทำงานเป็นทีมของบุคลากรสถานศึกษา ในสังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.08$, $SD = 0.41$) เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยเรียงตามลำดับแต่ละด้านตามค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปน้อย 5 อันดับ ดังนี้ 1) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม ($\bar{x} = 4.21$, $SD = 0.40$) 2) ด้านการสนับสนุน และ

ความไว้วางใจต่อกัน ($\bar{x} = 4.18$, $SD = 0.51$) 3) ด้านการเปิดเผยต่อกันและการเผชิญหน้า เพื่อแก้ปัญหา ($\bar{x} = 4.18$, $SD = 0.51$) 4) ด้านการสื่อสารที่ดี ($\bar{x} = 4.13$, $SD = 0.40$) และ 5) ความร่วมมือ และการใช้ความขัดแย้งในทางสร้างสรรค์ ($\bar{x} = 4.12$, $SD = 0.37$)

3. การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา (X_t) และการทำงานเป็นทีมของบุคลากรสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครศรีธรรมราช (Y_t) มีความสัมพันธ์กันทุกด้าน ($r_{xy} = 0.799$) โดยมีค่าความสัมพันธ์กันทั้งในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายตามกัน เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของบุคลากรในด้านการสนับสนุนและไว้วางใจต่อกันในระดับมากที่สุด ($r_{xy} = 0.817$) และมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของบุคลากรในด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการปฏิบัติงานสอดคล้องกัน ในระดับน้อยที่สุด ($r_{xy} = 0.589$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เนื่องจากโดยทั่วไปบุคคลทุกระดับในองค์กรจะมุ่งร่วมกันจัดการงานที่รับผิดชอบ ให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด จึงทำให้เกิดการมีส่วนร่วมอยู่ในขั้นตอนเกือบทุกขั้นตอนในระบบงาน โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาที่ผ่านการพัฒนาจนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาตามเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ.กำหนดมาก่อนแล้ว จึงสามารถใช้ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และกระบวนการบริหารเป็นเกณฑ์ในการดำเนินงานตามหลักการบริหาร

จัดการแบบมีส่วนร่วมได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของโสภิตา คล้ายหนองสรวง (2559) ซึ่งศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน ซึ่งการทำงานวิจัยส่วนใหญ่มีทิศทางไปทิศทางเดียวกัน เนื่องจากทุกฝ่ายเห็นความสำคัญของการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งการเปลี่ยนทิศทางในการบริหารสถานศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมเป็นสำคัญ ทำให้เกิดการพัฒนาแนวคิดที่มีประสิทธิภาพในทุกด้านของการบริหารสถานศึกษา นำไปสู่การบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่าย โดยที่แรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานส่วนหนึ่งมาจากการให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานซึ่งทำให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของประเสริฐศักดิ์ เหมไธสง (2559) ซึ่งได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า ผลการศึกษาระบบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีแนวทางที่ชัดเจนว่าควรให้การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเกิดขึ้นในทุกกระบวนการบริหารสถานศึกษา จะช่วยให้สถานศึกษาบรรลุเป้าประสงค์ทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแนวทางในลักษณะนี้ก็เป็นไปตามทิศทางการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการและผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงรองรับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมในศตวรรษที่ 21 (สถาพร พุทธิพิฏฐกุล, 2560) และเป็นไปตามแผนการศึกษาชาติฉบับล่าสุดที่เน้นให้ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้สร้างบรรยากาศในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

ใช้การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการประเมิน
ทุกระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของวรวิชุด สุขตาม
(2556) ซึ่งศึกษาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของ
ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขตบางขุนเทียน พบว่า
การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน
ในเขตบางขุนเทียนอยู่ในระดับมาก และควรให้มีการใช้
หลักการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทุกระบบทั้ง
ในด้านการตัดสินใจ การประเมิน การรับผลประโยชน์
จากเหตุผลเหล่านี้ จึงทำให้การบริหารจัดการแบบมี
ส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน
ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
จังหวัดนครราชสีมาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.จากผลการวิจัย พบว่า การทำงานเป็นทีม
ของบุคลากรสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริม
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก
ทั้งหมด เนื่องจากนโยบายกระทรวงศึกษาธิการและ
พระราชบัญญัติการศึกษาชาติกำหนดให้กระทรวง
กระจายอำนาจไปยังส่วนภูมิภาค เพื่อให้สอดคล้องกับ
ทิศทางดังกล่าว แต่ละสถานศึกษาจึงต้องร่วมแรง ร่วมใจ
ทำงานให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งในการปฏิบัติงานจะ
ต้องมีความสัมพันธ์กันให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
ทำให้ผู้รับผิดชอบแต่ละด้านมีโอกาสทำงานร่วมกันและ
มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ส่งผลให้มีสภาพการทำงาน
เป็นทีมในสถานศึกษามากยิ่งขึ้น ยิ่งใน การปฏิบัติงาน
ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่เน้นการทำงาน
ในพื้นที่ ก็เป็นโอกาสให้เกิดการทำงานเป็นทีมของ
บุคลากรในสถานศึกษามากขึ้น อาศัยพลังการทำงานร่วม
กัน เพื่อให้งานประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น สอดคล้อง
กับงานวิจัยของกัญญารัตน์ ธนะสีลังกูร (2556) ซึ่ง
ศึกษาการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูและบุคลากร
ทางการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเขาฉกรรจ์

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว
เขต 1 พบว่าการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูและ
บุคลากรทางการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
โดยเฉพาะในด้านการยอมรับนับถือ การไว้วางใจและการ
มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน เนื่องจาก คุณลักษณะการทำงาน
เป็นทีมเอื้อให้เกิดการยอมรับฟังความคิดเห็นของทีม
ทำให้เกิดความไว้วางใจในการทำงานมากขึ้น ทุกฝ่ายมุ่ง
ให้เกิดความสำเร็จของงานเป็นหลัก โดยที่การทำงาน
เป็นทีม ยังก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมากขึ้น
เช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของลำเทียน เผ่าอาจ
(2559) ที่ได้ศึกษาการทำงานเป็นทีมของข้าราชการ
ครูในโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอเมืองตราด สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด และ
พบว่าการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูในโรงเรียน
ขยายโอกาสอำเภอเมืองตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก
เมื่อดูรายละเอียดแต่ละด้านพบว่า ด้านการมีปฏิสัมพันธ์
ระหว่างกัน การไว้วางใจซึ่งกันและกัน การยอมรับนับถือ
เป็นปัจจัยที่อยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเพราะผู้บริหารสถาน
ศึกษาพยายามเน้นให้เกิดการทำงานเป็นทีม ให้มีผู้นำ
ในการทำงานร่วมกัน เพื่อมุ่งไปยังเป้าหมายความสำเร็จ
เดียวกัน ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมที่
สูงขึ้นเป็นไปตามงานวิจัยของกมลนิตย์ วิลัยแสง (2559)
ซึ่งศึกษาประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของข้าราชการ
ครูโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง
และพบว่าประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของข้าราชการ
ครูจะอยู่ในระดับมาก ถ้าปฏิบัติงานโดยเน้นที่ความไว
วางใจซึ่งกันและกัน มีการยอมรับนับถือกันระหว่างบุคคล
มีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน จากเหตุผล
ดังกล่าวจึงทำให้การทำงานเป็นทีมของบุคลากร
สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอก
กระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครราชสีมา
โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

3.จากที่ผลการวิจัย พบว่าการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและการทำงานเป็นทีมของบุคลากรสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครศรีธรรมราช มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้อยตามกัน เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครศรีธรรมราชมีความสัมพันธ์กันทุกด้านกับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครศรีธรรมราช อาจเกิดจากการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการนำพาสถานศึกษาให้มุ่งสู่ความสำเร็จ โดยผู้บริหารเน้นการผลักดันหรือกระจายอำนาจสู่ผู้ปฏิบัติเพื่อขับเคลื่อนให้เกิดประสิทธิผล ซึ่งผู้บริหารอาจใช้การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ทำให้ผู้บริหารเน้นความสำคัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมจากผู้ร่วมงานในสถานศึกษาเดียวกับ เช่น การวางแผนร่วมกัน การตัดสินใจร่วมกัน เป็นต้นอันจะส่งผลโดยตรงต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งเหตุผลเหล่านี้จะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมมีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานอย่างเห็นได้ชัดเป็นไปตามแนวทฤษฎีของ Michael West (2012) ซึ่งได้เสนอชัดเจนว่าผลของการทำงานเป็นทีมให้ประสบความสำเร็จนั้น ต้องอาศัยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเป็นตัวขับเคลื่อน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชาอุณี เหมือนโพธิ์ทอง และ นพดล เจริญอักษร (2555) ซึ่งได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการทำงานเป็นทีมของพนักงานครูในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของพนักงานครู

ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 มีความสัมพันธ์กัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของดวงฤดี เสมามพู่ (2559) ซึ่งศึกษาอิทธิพลของการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ซึ่งพบว่า การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมส่งผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานแสดงว่า ในการบริหารองค์กรควรมีนโยบายที่สนับสนุนการมีส่วนร่วม การประสานงานข้ามฝ่ายและการทำงานเป็นทีมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลจากการปฏิบัติ อีกทั้งเมื่อเกิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ก็จะเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการทำงานเป็นทีมของบุคลากรสอดคล้องกับงานวิจัยของ Druskat & Pescosolido (2002) ที่ได้ศึกษารูปแบบปัจจัยของประสิทธิผลของการทำงานเป็นทีมในระบบการจัดการตนเองของทีม พบว่า ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานจะเพิ่มมากขึ้น เมื่อเกิดการทำงานเป็นทีม และต้องอยู่ภายใต้ความเห็นชอบและการกำหนดทิศทางของผู้บริหารที่เน้นการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม จึงยังเป็นการสร้างข้อสรุปให้เห็นว่าการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1.ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้

1.1 การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครศรีธรรมราชในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความยืดหยุ่นผูกพันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษาอยู่ในระดับที่น้อยกว่าด้านอื่น ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจึงควรมีแผนงาน/โครงการที่

เน้นความยืดหยุ่นผูกพันระหว่างผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษา ตลอดจนเปิดโอกาสให้ได้มีการสื่อสารในลักษณะ bottom up เพื่อสะท้อนภาพการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาด้วย

1.2 ในด้านการทำงานเป็นทีมของบุคลากรสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ในด้านการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและการตัดสินใจที่ถูกต้องเหมาะสม ด้านการทบทวนการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ และด้านการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับที่น้อยกว่าด้านอื่น ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้บุคลากรสถานศึกษามีการทบทวนการ

ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอทั้งในลักษณะรายบุคคลหรือรายกลุ่ม ส่งเสริมให้มีระบบการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและการตัดสินใจที่ถูกต้องและเหมาะสม ตลอดจนมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

2.ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารการศึกษาในระดับจังหวัด ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสังกัดระดับจังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษา

2.3 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กมลนิตย์ วิลัยแสง.(2559).ประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง.วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยบูรพา.ชลบุรี.
- กัญญารัตน์ ธนะสีลังกูร.(2556).การศึกษาการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอเขาฉกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยบูรพา.ชลบุรี.
- ชาฤณี เหมือนโพธิ์ทอง และ นพดล เจนอักษร.(2555).การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการทำงานเป็นทีมของพนักงานครูในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1. วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2(2), 195-200.
- ดวงฤดี เสมามู.(2559).อิทธิพลของการบริหารแบบมีส่วนร่วมต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยรามคำแหง.กรุงเทพฯ.
- ประเสริฐศักดิ์ เหนือสง.(2559).การพัฒนากระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก.วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต,มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.มหาสารคาม.
- ลำเทียน หน้าอาจ.(2559).การทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาสอำเภอเมืองตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด.วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยบูรพา.ชลบุรี.
- วรัญชิต สุขตาม.(2556).การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขตบางขุนเทียน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.สมุทรปราการ.
- ไศภิดา คล้ายหนองสรวง.(2559).การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3.วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.27(2),135-146.

- สถาพร พฤษภูมิกุล.(2560). การบริหารการศึกษากับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*. 28(2),36-49.
- Druskat,U.V. & Pescosolido,A.T. (2002). The Content of Effective Teamwork Mental Models in Self-Managing Teams : Ownership, Learning and Heedful Interrelating. *Human Relation Journal*. 55(3), 283-314.
- Krejcie,R.V. & Morgan,D.W.(1970). Determining sample size for research activities. *Education and Psychological Measurement*. November, 607-609.
- Michael A. West. (2012). *Effective Teamwork : Practical lessons from organizational research*. (3rd edition). London : BPS Blackwell.
- Swansburg,Russell C. (1996). *Management and Leadership for Nurse Managers*. Boston : Jones and Bartlett Publishers.
- Woodcock,Mick. (1989). *Team Development Manual*. (2nd edition). Great Britain : Gower Pulishing Company.

การพัฒนาระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎี
ทางออนไลน์ สำหรับอาจารย์นิเทศก์ครูช่างระดับปริญญาตรี
สาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม

Development of an Online-Based Professional Experience Supervisory
System on Teaching Theories for Technical Supervisors in
Undergraduate Technical Education

ชนิษฐา หินอ่อน*

nittakik@hotmail.com

ทิพย์เกสร บุญอำไพ**

พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์สำหรับอาจารย์นิเทศก์ครูช่างระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยการศึกษาผลการใช้และความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญในการประเมินต้นแบบระบบ จำนวน 10 คน อาจารย์นิเทศก์การสอน จำนวน 25 คน และนักศึกษาฝึกสอน จำนวน 40 คน ซึ่งคัดเลือกโดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลจากการวิจัยพบว่า 1) ระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์สำหรับอาจารย์นิเทศก์ครูช่างระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม (OBPSS) ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ การวิเคราะห์สถานการณ์ แนวทางในการปฏิบัติ ช่องทางสนับสนุน การวางแผนการนิเทศ การเตรียมการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ การประเมินผลการนิเทศ และการตรวจสอบและปรับปรุงระบบ 2) ผลการทดลองการใช้ระบบของอาจารย์นิเทศก์จากการประเมินตนเองก่อนการเข้าใช้ระบบ ได้ผล อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับ

*นิสิตระดับคุณวุฒิปบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

**รองศาสตราจารย์ ดร.ภาควิชาวิศวกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

***รองศาสตราจารย์ ดร.ภาควิชาวิศวกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ผลจากการประเมินตนเองหลังการใช้ระบบได้ผลอยู่ในระดับมาก 3) ด้านความพึงพอใจในการใช้ระบบของอาจารย์นิเทศก์มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ระบบการนิเทศ, การฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอน, ครุศาสตร์อุตสาหกรรม

Abstract

The objectives of this research were to develop an Online-Based Professional Experience Supervisory System (OBPSS) on Teaching Theories for Technical Supervisors in Undergraduate Technical Education, This is an R & D research. The research were to study the effects of OBPSS and the satisfaction of the OBPSS users. The samples used for the study were ten specialists in supervisory system management, Twenty-five supervisors on teaching, and forty student teachers, selected by simple random sampling technique. The instruments used in the research consisted of an interview guide, an assessment forms and a satisfaction questionnaire. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

Research findings: 1) The OBPSS comprises of eight components: Context Analysis, System Guideline, Online Promotion, Planning Supervision, Preparing Supervision, Conducting Supervision, Assessing Supervision and System Validating and Revising 2) The system implementation showed the supervisors' use of the OBPSS before the implementation was at the moderate level, but after the implementation the supervisors' use of the OBPSS was at a high level 3) the users' satisfaction in using the OBPSS, it was found that the supervisors' satisfaction was at the highest level.

Keywords: Supervisory system, professional experience, technical education

บทนำ

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือได้เปิดสอนวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูช่างมากกว่า 40 ปี โดยมีแนวทางการฝึกครูโดยอาศัยหลักการฝึกช่างมาประยุกต์ใช้ด้วยการผสมผสานองค์ความรู้วิชาชีพครูและองค์ความรู้วิชาชีพช่างเฉพาะด้านเข้าด้วยกัน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นหัวใจสำคัญของครุศาสตร์อุตสาหกรรมเป็นการฝึกประสบการณ์ด้านการสอนที่จะเป็นวิชาชีพของผู้จบการศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ดังนั้นในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนของช่างเฉพาะด้านแต่ละสาขาวิชานั้นจึงได้จัดกระบวนการฝึกโดยให้

ความช่วยเหลือให้นักศึกษาฝึกสอนจากมากไปน้อยจนกระทั่งนักศึกษาฝึกสอนเป็นผู้เตรียมการเองทั้งหมด (สุรพันธ์ ตันศรีวงศ์, 2538) สำหรับวิชาปฏิบัติการศึกษาหรือการฝึกสอน ปัจจุบันคือวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนเป็นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูช่าง ซึ่งผู้ที่ได้เริ่มพัฒนาและนำมาใช้ก็คือ Mr.Wilhelm Wagener และ Mr.Dieter Hermanns ผู้เชี่ยวชาญการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูช่างจากโครงการให้ความช่วยเหลือวิทยาลัยเทคนิคพระนครเหนือ ในปี พ.ศ. 2512 โดยรัฐบาลเยอรมันที่ได้ตกลงให้ความช่วยเหลือโครงการผลิตครูช่างระดับปริญญาของคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม อาจารย์ทั้งสองได้ใช้ปรัชญาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนี้เช่น

เกี่ยวกับการฝึกทักษะวิชาเทคนิค นั่นคือการจัดอย่างมีระบบและ ต้องใช้เวลาฝึกทักษะแต่ละแบบ ดังนั้นคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงจัดให้มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพตลอด 4 ภาคการศึกษา โดยจัดเป็นขั้นตอนดังนี้ (20 ปี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2522)

1. ภาคการศึกษาที่ 1 จัดเป็น Microteaching เพื่อให้ให้นักศึกษาได้รู้จักใช้วิธีสอนแบบต่าง ๆ นักศึกษาจะฝึกสอนกับเพื่อนร่วมชั้นแล้วอภิปรายร่วมกันเพื่อปรับปรุงวิธีสอนให้ดีขึ้น

2. ภาคการศึกษาที่ 2 นักศึกษาจะต้องสอนจริงโดยสอนนักเรียนระดับ ปวช. และ ปวส. จะสอนเฉพาะวิชาทฤษฎีช่างหรือเขียนแบบช่างเท่านั้น โดยครูจะกำหนดจุดประสงค์ทำ Work sheet และ Test sheet ให้ส่วนงานที่เหลือนักศึกษาจะต้องทำเอง

3. ภาคการศึกษาที่ 3 นักศึกษาจะฝึกสอนทั้งวิชาทฤษฎีและวิชาปฏิบัติ โดยครูจะกำหนดจุดประสงค์และทำ Test sheet ให้เท่านั้น

4. ภาคการศึกษาที่ 4 นักศึกษาจะฝึกสอนทั้งวิชาทฤษฎีและวิชาปฏิบัติโดยต้องทำทุกอย่างเองหมดตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 เตรียมสอนกับอาจารย์ประจำวิชาและอาจารย์นิเทศก์

4.2 ซ้อมสอนกับเพื่อนร่วมกลุ่ม เพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดหรือปรับปรุงวิธีสอน

4.3 สอนจริง

4.4 ถกปัญหา ซึ่งกระทำทันทีหลังจากฝึกสอนแล้วกับอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์ประจำวิชาและเพื่อนร่วมกลุ่ม เพื่อวิเคราะห์ผลการสอนและประเมินผลทันที

4.5 เขียนรายงานโดยมีข้อวิจารณ์ข้อเสนอแนะ เก็บสถิติ และเสนอแผนบทเรียนที่ปรับปรุงแล้ว

โดยวิธีการดังกล่าวได้ปฏิบัติกันมาเป็นระยะเวลายาวนานจากรุ่นสู่รุ่นและได้ถูกปรับเปลี่ยนให้เข้ากับยุคสมัยจากผู้ที่ได้รับให้ดูแลรับผิดชอบในรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพของแต่ละภาคการศึกษาด้วยความหลากหลายของผู้รับผิดชอบนี้จึงทำให้วิธีการบางขั้นตอนในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพถูกปรับเปลี่ยนไปจากเดิมทำให้เกิดความหลากหลายในการปฏิบัติอันเป็นผลให้การผลิตรูปร่างไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน (ชนิษฐา หินอ่อน, 2555) ผู้วิจัยจึงเกิดแนวคิดที่จะจัดทำระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนที่จะเป็นแนวทางในการปฏิบัติการนิเทศ (การให้คำแนะนำ ปรีกษา ควบคุม ดูแลนักศึกษาฝึกสอน) สำหรับอาจารย์นิเทศก์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนครูช่าง (การฝึกสอนสาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม) เพื่อแก้ปัญหาในการให้ข้อมูลกับนักศึกษาฝึกสอนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้โดยการพัฒนาให้เกิดระบบที่สามารถยึดใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติและดำเนินการตามกระบวนการที่เหมาะสมได้ โดยจัดขั้นตอนให้มีความสอดคล้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนครูช่าง และเพื่อให้ได้มาซึ่งขั้นตอนการนิเทศที่เหมาะสมกับบริบทการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนครูช่าง ที่จะทำให้อาจารย์นิเทศก์มีแนวทางที่ชัดเจนในการนิเทศนักศึกษาฝึกสอน อันจะส่งผลให้นักศึกษาฝึกสอนมีมาตรฐาน และประสิทธิผลในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนครูช่างที่ดียิ่งขึ้น จึงได้เริ่มจากการสำรวจรวบรวมความต้องการ สอบถามความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ที่มีต่อสภาพปัจจุบัน เพื่อให้ได้ข้อมูลและความต้องการในการปฏิบัติร่วมกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันของอาจารย์นิเทศก์ในด้านการปฏิบัติการนิเทศ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการนิเทศการสอนที่จะมีแนวคิดและแนวทางปฏิบัติที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันก่อน ซึ่งผลการสำรวจความต้องการด้านแนวทางข้อมูลในการปฏิบัติและความต้องการระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอน

จากการใช้แบบสอบถามกับอาจารย์นิเทศก์ จำนวน 5 ท่าน ที่กำลังปฏิบัติหน้าที่ในการนิเทศก์การสอนครูช่าง พบว่า อาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะพัฒนาระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนครูช่าง โดยคิดเป็นร้อยละ 100 จากการตอบแบบสอบถามทั้งหมด ดังนั้นเพื่อให้เกิดแนวทางด้านการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้านการสอนของครูช่างสาขา ครุศาสตร์อุตสาหกรรม ในการปฏิบัติการสอนของอาจารย์นิเทศก์ควรเป็นไปในทิศทางเดียวกันก่อน อาทิ มีการปฏิบัติตามขั้นตอนของการปฏิบัติการณ์นิเทศ มีความรู้ความเข้าใจในด้านการบริหารการฝึกเพื่อที่จะได้ดำเนินการนิเทศในบริบทครูช่างได้ถูกต้อง โดยจะมีข้อมูลเหล่านี้ให้อาจารย์นิเทศก์สำหรับการเตรียมข้อมูลและทบทวนความรู้ทางออนไลน์ ซึ่งมีข้อดีคือสามารถศึกษาทบทวนได้พร้อมกันและทำงานร่วมกันได้ทุกที่ทุกเวลาไม่ว่าจะผ่านอุปกรณ์ประเภทใดก็ตาม อีกทั้งยังเป็นการนำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ทางด้านการศึกษาในการเพิ่มความสะดวกในการปฏิบัติการณ์นิเทศอีกด้วย ซึ่งนอกจากนี้ยังนำวิธีระบบและการออกแบบระบบทางด้านเทคโนโลยีการศึกษาเข้ามาใช้กับงานวิจัยด้วยโดยได้ออกแบบเป็นเว็บไซต์ของระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนโดยเฉพาะ สำหรับใช้งานออนไลน์เพื่อความสะดวกในการเข้าถึงและเพื่อความเร็วในการใช้งานซึ่งจะเป็นเครื่องมือส่วนหนึ่งที่จะช่วยอาจารย์นิเทศก์ในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนครูช่างในแต่ละครั้งได้เป็นอย่างดี

ดังนั้นหากมีการจัดระบบเพื่อเป็นการพัฒนาทั้งทางด้านตัวบุคคลและด้านการบริหารการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนที่สอดคล้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พร้อมกันกับกำหนดบทบาทของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอน กำหนดขั้นตอนและวิธีการที่ใช้ในกระบวนการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนให้ชัดเจนว่าขั้นตอนใดใครมีส่วนเกี่ยวข้องใน

เรื่องใดบ้างและในแต่ละขั้นตอนนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรปฏิบัติอย่างไร เพราะหากทุกส่วนที่เกี่ยวข้องทราบหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติแล้วก็ต้องรับผิดชอบในหน้าที่ของตน ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์สำหรับอาจารย์นิเทศก์ครูช่างระดับปริญญาตรีสาขา ครุศาสตร์อุตสาหกรรมขึ้น เพื่อให้อาจารย์นิเทศก์สามารถปฏิบัติได้ในแนวทางเดียวกันอันจะช่วยให้ปัญหาดังกล่าวคล่องไปได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์สำหรับอาจารย์นิเทศก์ครูช่างระดับปริญญาตรีสาขา ครุศาสตร์อุตสาหกรรม
2. เพื่อศึกษาผลการใช้ระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์สำหรับอาจารย์นิเทศก์ครูช่างระดับปริญญาตรีสาขา ครุศาสตร์อุตสาหกรรม
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์ สำหรับอาจารย์นิเทศก์ครูช่างระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม

คำถามการวิจัย

1. ระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์สำหรับอาจารย์นิเทศก์ครูช่างระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมีองค์ประกอบและขั้นตอนอย่างไร
2. หลังจากอาจารย์นิเทศก์ใช้ระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์ สำหรับอาจารย์นิเทศก์ครูช่างระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม ส่งผลให้อาจารย์นิเทศก์มีความก้าวหน้าในการนิเทศระดับใด

3. ความพึงพอใจของอาจารย์นิเทศก์ที่มีต่อระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์ สำหรับอาจารย์นิเทศก์ครูช่างระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม อยู่ในระดับใด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์สำหรับอาจารย์นิเทศก์ครูช่างระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and development) ที่ได้นำแนวคิดการวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556) ประกอบไปด้วย 7 ขั้นตอน (R4D3) มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินการวิจัย โดยมีขั้นตอนการวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนานวัตกรรมดังกล่าวในขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่

2.1.1 ผู้เชี่ยวชาญในการประเมินต้นแบบระบบ ด้านเทคโนโลยีการศึกษาหรือเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา และด้านหลักสูตรและการสอนหรือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอน

2.1.2 อาจารย์นิเทศก์การสอนผู้ดูแลนักศึกษาฝึกสอนในรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนครูช่าง จำนวน 45 คน

2.1.3 นักศึกษาฝึกสอนที่ได้ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 96 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ

2.2.1 ผู้เชี่ยวชาญในการประเมินต้นแบบระบบ รวมจำนวน 10 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาหรือเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา จำนวน 5 คน และด้านหลักสูตรและการสอนหรือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอน จำนวน 5 คน

2.2.2 อาจารย์นิเทศก์การสอนผู้ดูแลนักศึกษาฝึกสอนในรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนครูช่าง จำนวน 25 คน

2.2.3 นักศึกษาฝึกสอน สาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม ชั้นปีที่ 3 ที่ได้ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 40 คน

3. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

3.1 ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาองค์ความรู้ เนื้อหาสาระเกี่ยวกับต้นแบบระบบฯ เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนกรอบแนวคิดในการพัฒนา (ร่าง) ต้นแบบระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์สำหรับอาจารย์นิเทศก์ครูช่างระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม

3.2 ขั้นตอนที่ 2 สำรวจและประเมินความต้องการระบบฯ จากอาจารย์นิเทศก์ จำนวน 5 คน เพื่อสอบถามความต้องการในการใช้ระบบฯ และเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการปฏิบัติการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอน จากอาจารย์นิเทศก์การสอนผู้ดูแลนักศึกษาฝึกสอนในรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

3.3 ขั้นตอนที่ 3 พัฒนารอบแนวคิดต้นแบบระบบฯ เพื่อสร้าง (ร่าง) ต้นแบบระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์สำหรับอาจารย์นิเทศก์ครูช่างระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม

3.4 ขั้นตอนที่ 4 สอบถามความเห็นผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน เพื่อนำเสนอ (ร่าง) ต้นแบบระบบฯ ให้ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบและประเมินความเหมาะสม โดยการสนทนากลุ่ม

3.5 ขั้นตอนที่ 5 ยกร่างต้นแบบระบบฯ เพื่อให้ได้ต้นแบบระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์สำหรับอาจารย์นิเทศก์

ครูช่วงระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม
ที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงแล้ว

3.6 ขั้นตอนที่ 6 ทดลองระบบฯ โดยทดลอง
การใช้ระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการ
สอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์ของอาจารย์นิเทศก์ จำนวน
2 ครั้ง ครั้งที่ 1 ทดลองการใช้ระบบฯ กับอาจารย์นิเทศก์
จำนวน 5 คน ครั้งที่ 2 ทดลองการใช้ระบบฯ กับอาจารย์
นิเทศก์ จำนวน 20 คน

3.7 ขั้นตอนที่ 7 ปรับปรุงต้นแบบระบบฯ
และเขียนรายงานการวิจัย เพื่อนำเสนอระบบการนิเทศ
การฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทาง
ออนไลน์สำหรับอาจารย์นิเทศก์ครูช่วงระดับปริญญาตรี
สาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม

4. เครื่องมือวิจัย

4.1 เครื่องมือวิจัยที่เป็นต้นแบบชิ้นงาน
ได้แก่ ระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการ
สอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์ สำหรับอาจารย์นิเทศก์ครูช่วงระดับ
ปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม

4.2 เครื่องมือวิจัยที่ใช้จำแนกคุณลักษณะ
ของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ แบบกำหนด
คุณสมบัติของอาจารย์นิเทศก์

4.3 เครื่องมือวิจัยที่ประเมินผลการใช้ระบบ
ได้แก่ 1) แบบประเมินต้นแบบระบบการนิเทศการฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์
2) แบบประเมินตนเองสำหรับให้อาจารย์นิเทศก์ประเมิน
ความพร้อมและประเมินความก้าวหน้าในการนิเทศของตน
โดยประเมินก่อนและหลังใช้ระบบ 3) แบบประเมินเว็บไซต์
ของระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการ
สอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ
ในการใช้ระบบของอาจารย์นิเทศก์ที่มีต่อระบบการ
นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทาง
ออนไลน์ สำหรับอาจารย์นิเทศก์ครูช่วงระดับปริญญาตรี
สาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อย
ละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์
วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์ สำหรับ
อาจารย์นิเทศก์ครูช่วงระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์
อุตสาหกรรม ได้ออกแบบให้มีความเหมาะสมกับบริบท
การฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนครูช่างและม
ีความสอดคล้องกับกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
การสอน ประกอบไปด้วย 8 องค์ประกอบ มีรายละเอียด
ดังนี้

1.1 องค์ประกอบที่ 1.0 การวิเคราะห์
สถานการณ์หรือบริบท สำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ บริบท
การฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนครูช่าง ในวิชาทฤษฎี
ช่างของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต
(4 ปี) คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม โดยมีการพิจารณาดังนี้

1.1.1 หลักการและเหตุผลของระบบ

1.1.2 วัตถุประสงค์ของระบบ

1.1.3 กลุ่มเป้าหมายและจำนวนผู้
ใช้ระบบ

1.1.4 ระยะเวลาในการใช้ระบบ

1.1.5 สถานที่ในการใช้ระบบ

1.1.6 เครื่องมือในการใช้ระบบ

1.2 องค์ประกอบที่ 2.0 การเสนอแนวทาง
ในการปฏิบัติสำหรับอาจารย์นิเทศก์ (บทวนหลักปฏิบัติ
ให้กับอาจารย์นิเทศก์) ประกอบไปด้วยองค์ประกอบย่อย
ดังนี้

1.2.1 หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
บัณฑิต (4 ปี)

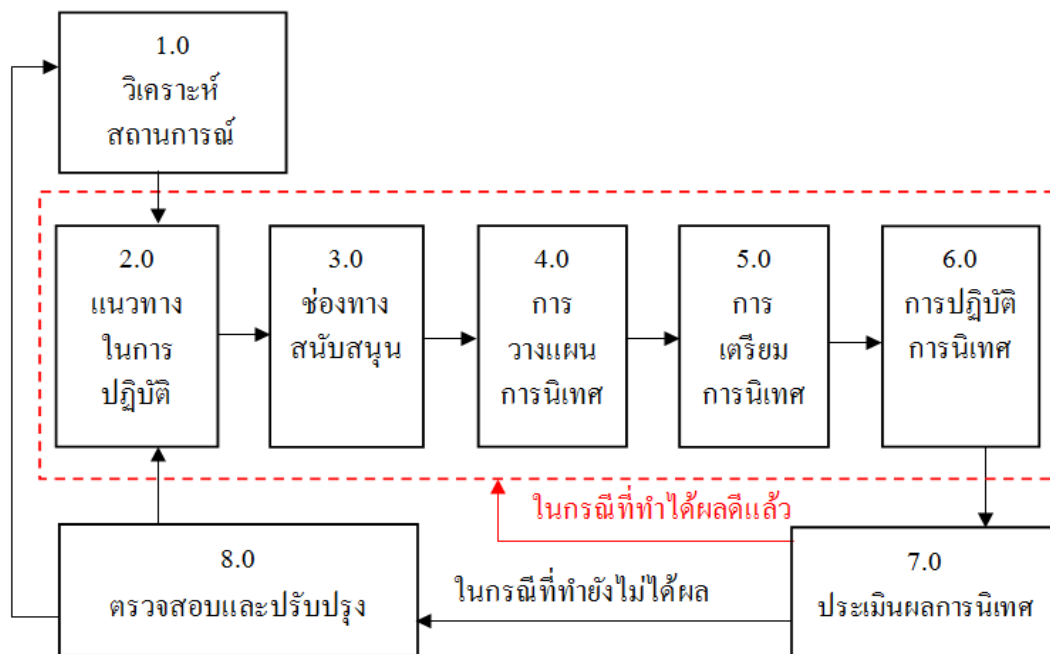
1.2.2 วัตถุประสงค์ของการนิเทศการ
ฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอน

1.2.3 ความมุ่งหมายของการนิเทศ

1.2.4 รายวิชาและขอบเขตเนื้อหา สำหรับฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	1.4.5 กำหนดรูปแบบเอกสารการจัดทำ แผนการสอน
1.2.5 บทบาท แนวปฏิบัติสำหรับ ผู้นิเทศ	1.4.6 กำหนดแนวทางการปฏิบัติการ ข้อเสนอ
1.2.6 ทักษะการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ	1.4.7 กำหนดแนวทางการประเมิน ผลการสอน
1.2.7 รูปแบบการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ	1.4.8 กำหนดกฎเกณฑ์ที่ใช้ในรายวิชา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอน
1.2.8 กระบวนการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ	1.5 องค์ประกอบที่ 5.0 การเตรียมการนิเทศ ประกอบไปด้วยองค์ประกอบย่อยดังนี้
1.2.9 วิธีสอนแบบ M-I-A-P ในการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพการสอน	1.5.1 เตรียมและทบทวนเนื้อหาที่จะ ใช้สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
1.2.10 จุดประเมินและเกณฑ์ในการ ประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	1.5.2 รูปแบบการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ
1.3 องค์ประกอบที่ 3.0 การเสนอช่องทาง สนับสนุนอาจารย์นิเทศก์ (อำนวยความสะดวกให้กับ อาจารย์นิเทศก์) ประกอบไปด้วยองค์ประกอบย่อยดังนี้	1.5.3 กระบวนการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ
1.3.1 เอกสารประกอบการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ	1.5.4 วิธีสอนแบบ M-I-A-P
1.3.2 ช่องทาง Up Load และ Down Load รับส่งเอกสารไฟล์ทุกประเภทสำหรับการ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	1.5.5 ทักษะการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ
1.3.3 ช่องทางออนไลน์สำหรับ สนทนาและนิเทศการสอนแบบไม่เผชิญหน้า	1.5.6 จุดประเมินและเกณฑ์ในการ ประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
1.4 องค์ประกอบที่ 4.0 การวางแผนการ นิเทศ ประกอบไปด้วยองค์ประกอบย่อยดังนี้	1.6 องค์ประกอบที่ 6.0 การปฏิบัติการนิเทศ ประกอบไปด้วยองค์ประกอบย่อยดังนี้
1.4.1 ประชุมแนวทางปฏิบัติในการ ดูแล/ให้คำแนะนำนักศึกษาฝึกสอน	1.6.1 สังเกตการณ์การสอน
1.4.2 จัดแบ่งอาจารย์นิเทศแต่ละ กลุ่ม/แต่ละห้อง	1.6.2 ให้ผลย้อนกลับหลังการฝึกการ สอน
1.4.3 กำหนดวิชา/เลือกหัวข้อเรื่องที่ ใช้ในการฝึกการสอน	1.6.3 การใช้ช่องทางออนไลน์สำหรับ ผู้นิเทศ
1.4.4 กำหนดวัตถุประสงค์และ ขอบเขตเนื้อหาในแต่ละหัวข้อเรื่อง	1.7 องค์ประกอบที่ 7.0 ประเมินผลการ นิเทศ ประกอบไปด้วยองค์ประกอบย่อยดังนี้
	1.7.1 สรุปผลการประเมินการสอน
	1.7.2 ประชุมปรึกษา รายงานผล การนิเทศ

1.8 องค์ประกอบที่ 8.0 ตรวจสอบและปรับปรุงระบบ เป็นขั้นการตรวจสอบ ปรับปรุงและแก้ไขระบบ จากผลการใช้ของผู้ใช้ระบบ

โดยสามารถแสดงด้วยแบบจำลองระบบได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แบบจำลองระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์สำหรับ อาจารย์นิเทศก์ครูช่างระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม

2. การทดลองการใช้ระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์ สำหรับอาจารย์นิเทศก์ครูช่างระดับปริญญาตรีสาขา

ครุศาสตร์อุตสาหกรรม โดยให้อาจารย์นิเทศก์ได้ประเมินตนเองด้านพฤติกรรม/ การปฏิบัติการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอน ของตนเองทั้งก่อนและหลังการเข้าใช้ระบบฯ ซึ่งได้ผลการทดลองดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินตนเองของอาจารย์ในสังกัดด้านพฤติกรรม/ การปฏิบัติการณ์เทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอน ก่อนและหลังการเข้าใช้ระบบฯ

การประเมินตนเองด้านพฤติกรรม/ การปฏิบัติการนิเทศ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอน	จำนวนอาจารย์ นิเทศก์ (คน)	ก่อนเข้าใช้ระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์				หลังเข้าใช้ระบบการนิเทศการฝึก ประสบการณ์ วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์			
		$\bar{x}$	SD	แปลผลคะแนนด้าน ความพร้อมในการนิเทศ		$\bar{x}$	SD	แปลผลคะแนนด้าน ความก้าวหน้าในการนิเทศ	
ชั้นวิเคราะห์สถานการณ์/ แนวทางในการปฏิบัติ/ ช่องทางสนับสนุน									
1) มีการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาของการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพการสอนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศ ก่อนปฐมนิเทศ นักศึกษาฝึกสอนภาคเรียนใหม่เสมอ	20	2.15	0.93	น้อย		3.70	0.57	มาก	
2) มีการวางแผนการนิเทศร่วมกันที่สอดคล้องกับสภาพบริบท การฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนครูช่าง	20	1.90	0.97	น้อย		3.85	0.49	มาก	
3) มีการปฏิบัติตามนิเทศตามกำหนดการนิเทศที่ได้กำหนดไว้	20	2.85	0.88	ปานกลาง		4.75	0.44	มากที่สุด	
ชั้นวางแผนการนิเทศ/ เตรียมการนิเทศ									
4) มีแนวทางปฏิบัติการนิเทศอย่างชัดเจนรวมถึงบทบาทของ การเป็นผู้นิเทศ	20	2.90	0.91	ปานกลาง		4.70	0.47	มากที่สุด	
5) มีความรู้ความเข้าใจในทักษะที่ใช้ในการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพการสอน	20	2.75	0.72	ปานกลาง		4.75	0.44	มากที่สุด	
6) มีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการจัดการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพการสอน	20	2.85	0.93	ปานกลาง		4.80	0.41	มากที่สุด	
7) มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การสอน	20	3.10	0.85	ปานกลาง		4.75	0.44	มากที่สุด	
8) มีความรู้ความเข้าใจในวิธีการสอน M-I-A-P (Motivation- Information-Application-Progress)	20	3.15	0.93	ปานกลาง		4.90	0.31	มากที่สุด	

การประเมินตนเองด้านพฤติกรรม/ การปฏิบัติการณ์เทศ การฝึกประสบการณ์ วิชาชีพการสอน	จำนวน อาจารย์นิเทศก์ (คน)	ก่อนเข้าใช้ระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์		หลังเข้าใช้ระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการ สอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์	
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
ชั้นปฏิบัติการนิเทศ/ ประเมินผลการนิเทศ					
9) สังเกตการสอนและบันทึกสิ่งที่สังเกตได้ ตรงตามจุดสังเกตใน แบบประเมินการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพการสอน	20	3.15	1.04	ปานกลาง	มาก
10) สามารถชี้แจงรายละเอียดในการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ การสอนได้อย่าง ชัดเจน รวมถึงเนื้อหาการสอนที่ใช้ฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ	20	2.65	0.93	ปานกลาง	มาก
11) ให้คำแนะนำนักศึกษาฝึกสอนได้อย่าง เหมาะสมในด้านเทคนิคการสอน	20	2.55	1.00	ปานกลาง	มาก
ชั้นตรวจสอบและปรับปรุงระบบ					
12) ให้ข้อมูลย้อนกลับและให้ข้อเสนอ แนะได้ทันทีหลัง เสร็จสิ้นการสอน	20	3.00	0.86	ปานกลาง	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบประเมินตนเองของอาจารย์นิเทศก์ด้านพฤติกรรม/ การปฏิบัติหน้าที่ โดยจะเห็นได้ว่าก่อนการเข้าใช้งาน
อาจารย์นิเทศก์ได้ประเมินความรู้ความเข้าใจในด้านการนิเทศก์ของตนเองอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง และมีผลการประเมินตนเองหลังการใช้ระบบการนิเทศ
การฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์ได้ค่าเฉลี่ยจากการให้คะแนนการประเมินตนเองอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

3. การประเมินความพึงพอใจของอาจารย์นิเทศก์ จากการใช้ระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์ สำหรับ
อาจารย์นิเทศก์ครูช่างระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม โดยให้อาจารย์นิเทศก์ได้ประเมินความพึงพอใจจากการเข้าใช้ระบบ ซึ่งได้ผลการ
ประเมินดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจของอาจารย์ในภาคการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์สำหรับ

อาจารย์ในภาคการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์

	ผลการประเมินของผู้มีหน้าที่		
	$\bar{X}$	SD	ระดับการประเมิน
ด้านการเข้าใช้งานเว็บไซต์			
1) เอกสารแนะนำการเข้าใช้งาน ปฏิบัติตามได้ง่าย	4.90	0.31	มากที่สุด
2) วิธีการเข้าใช้งาน ง่าย ไม่ยุ่งยาก	4.75	0.44	มากที่สุด
3) หมดเรื่อใช้ที่มีการจัดวางที่เหมาะสม ดูง่าย	4.80	0.52	มากที่สุด
4) การเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การสอนภายในเว็บไซต์ มีความสะดวก	4.90	0.31	มากที่สุด
5) การเชื่อมโยงไปยังแหล่งข้อมูลภายนอก มีความสะดวก	4.90	0.31	มากที่สุด
ด้านระบบการนิเทศ			
6) ระบบการนิเทศทั้ง 8 องค์ประกอบ มีความเหมาะสม ปฏิบัติตามได้ง่าย			
องค์ประกอบที่ 1 การวิเคราะห์สถานการณ์ (Analyze)			
องค์ประกอบที่ 2 การเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติ (Process)			
องค์ประกอบที่ 3 การเสนอช่องทางสนับสนุน (Promote)			
องค์ประกอบที่ 4 การวางแผนการนิเทศ (Plan)	4.95	0.22	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 5 การเตรียมการนิเทศ (Prepare)			
องค์ประกอบที่ 6 การปฏิบัติการนิเทศ (Perform)			
องค์ประกอบที่ 7 การประเมินผลการนิเทศ (Assess)			
องค์ประกอบที่ 8 การตรวจสอบและปรับปรุงระบบ (Adjust)			
7) การร่วมกันวางแผนการนิเทศ ทำให้มีแนวทางปฏิบัติ การนิเทศมากขึ้น	4.90	0.31	มากที่สุด
8) การร่วมกันวางแผนการนิเทศ ทำให้ได้กำหนดการนิเทศ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนที่ชัดเจนขึ้น	4.85	0.37	มากที่สุด
9) การเตรียมการก่อนปฏิบัติการนิเทศ ทำให้ได้พบทวนวิธีการปฏิบัติและข้อมูลที่เป็นต่อการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอน	4.90	0.31	มากที่สุด
ได้ครบถ้วนยิ่งขึ้น			

การสอบถามความพึงพอใจ		ผลการประเมินของผู้ให้ผล	
		X	SD
10) การประชุมทั้งก่อนและหลังการนิเทศ เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนในรายวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอน		4.95	0.22
ด้านการเข้าใช้ข้อมูลหลังจากประชุม วางแผนการนิเทศ (โดยข้อมูลเหล่านี้จะปรากฏบนเว็บไซต์)			
11) ข้อมูลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนของแต่ละห้อง		4.95	0.22
12) ข้อมูลแนวทางการปฏิบัติ/บทบาทในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอน		4.85	0.37
13) ข้อมูลของการจัดทำแผนการสอน		4.95	0.22
14) ข้อมูลของเนื้อหาวิชาสำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอน		4.60	0.50
15) ข้อมูลของรูปแบบในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอน		5.00	0
16) ข้อมูลของกระบวนการในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอน		4.95	0.22
17) ข้อมูลของทักษะที่จำเป็นในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอน		4.90	0.31
18) ช่องทางการติดต่อเอกสารข้อมูลที่สำคัญสำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอน		5.00	0
ด้านช่องทางการนิเทศออนไลน์			
19) กระดานประชาสัมพันธ์หน้าแรก (Board) ใช้งานง่าย ไม่ยุ่งยาก		5.00	0
20) กระดานสนทนากระดานผู้นิเทศ (Board Chat) ใช้งานง่าย ไม่ยุ่งยาก		5.00	0
21) ช่องทางรับ-ส่งข้อความระหว่างอาจารย์นิเทศ (Chat) ใช้งานง่าย ไม่ยุ่งยาก		4.95	0.31
22) ช่องทางรับ-ส่งเอกสารระหว่างอาจารย์นิเทศ (Download) ใช้งานง่าย ไม่ยุ่งยาก		4.95	0.31
23) ช่องทางสำหรับส่งเอกสารสอนออนไลน์ (Streaming) ใช้งานง่าย ไม่ยุ่งยาก		4.75	0.44
24) ช่องทางสำหรับส่งเอกสารสอนย้อนหลัง (YouTube) ใช้งานง่าย ไม่ยุ่งยาก		4.95	0.31
25) โดยรวมแล้วเว็บไซต์ของระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนนี้ ส่งเสริมการนิเทศการสอนของอาจารย์ นิเทศก์		4.95	0.31
รวม		4.90	0.27

จากตารางที่ 2 พบว่าผลจากการประเมินความพึงพอใจในการเข้าใช้ระบบของอาจารย์นิเทศก์ อยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.90 โดยจากการสอบถามอาจารย์นิเทศก์แบ่งเป็นการสอบถามด้านการเข้าใช้งานเว็บไซต์ด้านระบบการนิเทศ ด้านการเข้าใช้ข้อมูล และด้านช่องทางการนิเทศออนไลน์ ในทุกด้าน อาจารย์นิเทศก์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.60-5.00

สรุปและอภิปรายผล

การพัฒนาระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์ สำหรับอาจารย์นิเทศก์ครูช่างระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนครูช่าง (การฝึกสอน สาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม) ได้มีขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติที่สามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสมกับบริบทการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนครูช่างอุตสาหกรรมที่จะทำให้อาจารย์นิเทศก์มีแนวทางการนิเทศนักศึกษาฝึกสอนในทิศทางเดียวกันได้อย่างถูกต้อง อันจะส่งผลให้นักศึกษาฝึกสอนมีแนวทางการปรับปรุงการปฏิบัติการสอน และมีคุณภาพด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอน ครูช่างที่ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น โดยเว็บไซต์ของระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์ ได้ออกแบบให้มีความสะดวกในการเข้าถึงได้ง่ายและรวดเร็วในการใช้งานทั้งการแสดงผลข้อมูลบนออนไลน์ และการดาวน์โหลดข้อมูลและเอกสารสำหรับใช้งานออฟไลน์ผ่าน Google sites (Google for Education, 2014) ซึ่งจะเป็นตัวช่วยอาจารย์นิเทศก์ในการดำเนินการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนครูช่างในแต่ละครั้งได้เป็นอย่างดี โดยสามารถดำเนินการตามขั้นตอนการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น โดยการดำเนินการในแต่ละขั้นอาจารย์นิเทศก์สามารถใช้ช่องทางออนไลน์ได้ทันทีโดยไม่ต้องมา

เผชิญหน้ากัน ซึ่งเป็นทางเลือกหนึ่งที่จะทำให้อาจารย์นิเทศก์มีความสะดวกในการนิเทศมากขึ้น โดยในขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศได้ใช้การสตรีมมิงแบบสดเข้ามาช่วยนับเป็นช่องทางการสื่อสารระหว่างอาจารย์นิเทศก์กับนักศึกษาฝึกสอนและเป็นช่องทางสำหรับนิเทศออนไลน์ในลักษณะห้องเรียนเสมือนได้อีกด้วย

ผลจากการออกแบบระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์ สำหรับอาจารย์นิเทศก์ครูช่างระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม ได้ออกแบบให้มีความเหมาะสมกับบริบทการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนครูช่างและมีความสอดคล้องกับกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอน ประกอบไปด้วย 8 องค์ประกอบ โดยได้อ้างอิงระบบ CIPOF Model (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556) ประกอบไปด้วย Context, Input, Process, Output และ Feedback และผลจากการใช้ระบบได้สะท้อนให้เห็นว่าจากการใช้ระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์ นอกจากจะได้ทราบผลการประเมินตนเองของผู้นิเทศที่สามารถแสดงให้เห็นว่าระบบมีประสิทธิภาพที่สามารถส่งเสริมให้อาจารย์นิเทศก์เกิดความรู้ความเข้าใจ มีความก้าวหน้าในการนิเทศเพิ่มขึ้น สามารถให้รายละเอียดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนแก่นักศึกษาฝึกสอนได้ครบถ้วนยิ่งขึ้น ซึ่งผลทำให้อาจารย์นิเทศก์ได้มีแนวทางในการปฏิบัติอันจะส่งผลให้เกิดการปฏิบัติการนิเทศไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งอาจารย์นิเทศก์ได้ประเมินความพึงพอใจในการเข้าใช้ระบบอยู่ในระดับมากที่สุด โดยจากการเปรียบเทียบผลการประเมินตนเองของอาจารย์นิเทศก์ด้านพฤติกรรม/การปฏิบัติการนิเทศจะเห็นได้ว่าการเข้าใช้งานอาจารย์นิเทศก์ได้ประเมินความรู้ความเข้าใจในด้านการนิเทศของตนเองอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง (ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.90-3.15) แต่เมื่อสังเกตที่ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) จะเห็นว่าข้อมูลมี

การกระจายตัวมาก ซึ่งเกิดจากการมีค่าความแปรปรวนสูง นั้นหมายถึงการประเมินตนเองของอาจารย์นิเทศก์มีความหลากหลายจึงได้ผลการประเมินค่าต่างกันพอสมควร นั้นอาจเป็นเพราะอาจารย์นิเทศก์มีประสบการณ์นิเทศที่แตกต่างกัน โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม โดยกลุ่มหนึ่งจะมีประสบการณ์นิเทศการสอนอยู่ระหว่าง 0-3 ปี ผลจากการประเมินตนเองในกลุ่มนี้จะไม่สูงมากเนื่องจากประสบการณ์ในการนิเทศยังน้อยและส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ใหม่และอาจารย์พิเศษส่วนอีกกลุ่มหนึ่งเป็นอาจารย์นิเทศก์ที่มีประสบการณ์ในการนิเทศสูงโดยทั้งหมดเป็นอาจารย์ประจำและมีประสบการณ์นิเทศการสอนมากกว่า 7 ปี โดยอาจารย์นิเทศก์กลุ่มนี้มีความรู้และความเข้าใจในทุกองค์ประกอบของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนในระดับดีมากอยู่แล้วจึงสามารถดำเนินการนิเทศได้อย่างไม่ติดขัดและไม่ต้องทบทวนอะไรมาก และเมื่อนำผลการประเมินตนเองหลังการใช้ระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์มาเปรียบเทียบ ปรากฏว่าหลังการเข้าใช้งานเว็บไซต์ของระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์ ทำให้อาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในการนิเทศมากขึ้น โดยได้ค่าเฉลี่ยจากการให้คะแนนการประเมินตนเองอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.70-4.90) นั้นเป็นการสะท้อนให้เห็นว่า การใช้ระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์สำหรับอาจารย์นิเทศก์ครูช่างระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม สามารถส่งผลให้อาจารย์นิเทศก์มีความก้าวหน้าทางการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนมากขึ้น โดยสามารถตอบคำถามการวิจัยได้ว่า “ระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์ สำหรับอาจารย์นิเทศก์ครูช่างระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม สามารถส่งเสริมความ

ก้าวหน้าในการนิเทศการสอนแก่อาจารย์นิเทศก์ได้” อยู่ในระดับมาก

ระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์ สำหรับอาจารย์นิเทศก์ครูช่างระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม สามารถใช้งานผ่าน Google sites โดยสามารถรองรับการบริหารจัดการในระบบการนิเทศ เช่นเดียวกับการสร้างบทเรียนผ่านเครือข่าย สำหรับการเรียนการสอนทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งพัฒนาไปสู่การเรียนการสอนภาควันตภาพ (Ubiquitous Learning or Pakawanta Learning) ที่เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ส่งความรู้ ประสบการณ์และข้อมูลให้ปรากฏอยู่ทุกแห่งหนและรับรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2553) โดยในกระบวนการนอกจากจะเป็นไซต์ที่เป็นตัวช่วยอาจารย์นิเทศด้านข้อมูลและเอกสารออนไลน์แล้ว ในระบบยังสามารถอัปโหลดดาวน์โหลดและเป็นช่องทางสนทนากลุ่มและสนทนาเดี่ยวได้ พร้อมกันกับรับส่งภาพและเสียง โดยยูทิลิตี้แองเอทออนแอร์ ซึ่งสามารถใช้ยูทิลิตี้แองเอทออนแอร์เพื่อสตรีมการถ่ายทอดสดจากเว็บแคมและสามารถตั้งเวลาถ่ายทอดสดได้ในภายหลัง อีกทั้งสามารถบันทึกภาพและเสียงลงในยูทูปเพื่อให้สามารถย้อนกลับมาดูการปฏิบัติการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนของนักศึกษาฝึกสอนรายบุคคลได้ตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้

1. ควรพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตของสถานศึกษา ให้สามารถรองรับการทำงานได้อย่างครอบคลุมและรองรับการใช้งานในกรณีสื่อสารทางไกลได้
2. สามารถประยุกต์ใช้ช่องทางสังเกตการสอนออนไลน์ (Streaming) กับรายวิชาอื่นได้หากต้องการสื่อสารกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ในลักษณะไม่เผชิญหน้าแบบประสานเวลา Synchronous

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรพัฒนาระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์ สำหรับนักศึกษา ฝึกสอนร่วมด้วย เพื่อจะได้บริหารจัดการในรายวิชาฝึก ประสบการณ์วิชาชีพการสอนได้สะดวกและได้รับข้อมูล ตรงกันกับอาจารย์นิเทศก์ได้อย่างครบถ้วน

2. ควรมีการนำไปใช้ร่วมกันระหว่างระบบ บริหารจัดการเรียนการสอนในรายวิชาฝึกประสบการณ์ วิชาชีพการสอนกับระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์สำหรับอาจารย์นิเทศก์ครูช่างระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม เพื่อให้เป็นระบบเดียวกันทำให้มีความสะดวกในการ จัดการเรียนการสอน

เอกสารอ้างอิง

- ชนิษฐา หินอ่อน. (2555). ปัญหาและแนวทางพัฒนากระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้านการสอน คณะครุศาสตร์ อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหา บัณฑิต, สาขาวิชาไฟฟ้า, ภาควิชาครุศาสตร์ไฟฟ้า, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). การวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา (อัตสำเนา).
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2553). ประมวลสาระชุดวิชาการจัดระบบทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุรพันธ์ ต้นศรีวงษ์. (2538). วิธีการสอน. ปทุมธานี: สกายบุ๊กส์.
- 20 ปี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ. (2522). งานฉลองครบรอบ 20 ปี สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้า พระนครเหนือ. กรุงเทพฯ. 16-19 กุมภาพันธ์ 2522.
- Google for Education. (2014). บริการพิเศษเพื่อภาคการศึกษา. เว็บไซต์แบไต๋ วันที่ค้นข้อมูล 5 กันยายน 2558, เข้าถึงได้จาก <http://www.beartai.com/news/31624>

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมของเล่นพื้นบ้านล้านนา สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

The Development of a Training Course on Lanna Folk Toys for Primary School Students

จิรวรรณ บุญมี*

Jirawanyui@g.cmrui.ac.th

ธวัชชัย บุญมี*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม และ เพื่อประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมของเล่นพื้นบ้านล้านนา สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับของเล่นพื้นบ้านล้านนาจากปราชญ์ชาวบ้านและผู้รู้ในชุมชน โดยเปิดโอกาสให้ปราชญ์ชาวบ้านและบุคลากรทางการศึกษาได้ร่วมกันพัฒนาหลักสูตร และนำหลักสูตรไปใช้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 ของโรงเรียนบ้านท่าหลุกสันทราย สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. หลักสูตรฝึกอบรมของเล่นพื้นบ้านล้านนาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาพัฒนาขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการทำและวิธีการเล่น ตลอดจนสามารถเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนาได้ ถือเป็นการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป คุณสมบัติของผู้เข้าอบรม คือ นักเรียนระดับประถมศึกษา และเยาวชนที่สนใจ โครงสร้างหลักสูตร ประกอบไปด้วย 6 หัวข้อ ได้แก่ บะข่างไว้ เติ่นกะลา ไม้โก้งแก้ง คอปเตอร์ไม้ไผ่ จักจั่น และ ก้องท้อป ใช้เวลารวมทั้งสิ้น 15 ชั่วโมง
2. ผู้เข้าอบรมมีคะแนนหลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
3. ผลการสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้าอบรมระหว่างการฝึกอบรม พบว่าโดยภาพรวมผู้เข้าอบรมทุกคนแสดงพฤติกรรมที่คาดหวังในระหว่างการฝึกอบรม
4. ผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นต่อระดับความรู้และทักษะของตนเองก่อนเข้ารับการอบรม โดยภาพรวมจัดอยู่ในระดับน้อย ผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นต่อระดับความรู้และทักษะของตนเองหลังเข้ารับการอบรม โดยภาพรวมจัดอยู่ในระดับมาก ความคิดเห็นของผู้เข้าอบรมที่มีต่อวิทยากรด้านความรู้และความสามารถในการถ่ายทอดความรู้

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ของวิทยากรจัดอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้เข้าอบรมเห็นด้วยอย่างยิ่งสำหรับความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่วิทยากร สำหรับผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมโดยภาพรวมจัดอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: หลักสูตรฝึกอบรม ของเล่นพื้นบ้านล้านนา ประถมศึกษา

Abstract

The objectives of this research aimed to develop a training course and evaluate the outcomes of the course with the primary school students. The researcher collected the body of knowledge of Lanna folk toys from local scholars and knowledgeable people in communities. The local scholars and educators were the ones who developed the training course and did the course with the fourth-year primary school students at Thaluksansai School. The research results were as follows:

1. The training course on Lanna folk toys for primary school students was developed with an aim to make the participants know how to produce and play Lanna folk toys and also ensure that they could play the toys. This study was a way to preserve and pass local wisdom and cultural heritages for the next generations. The participants were primary students and young people who were interested. The training course consisted of 6 topics such as bakhangwo, doenkala, maikongkeng, coptermaiphai, chakchan, and kongtop. It lasted for 15 hours and the course was conducted through lecturing, demonstrating, practicing and arranging a competition.

2. The participants had a higher score after undertaking the training course at the level of 0.01, which was statistically significant.

3. The observations of the behaviors of the participants during the training showed that every participant performed expected behaviors while attending the course.

4. The attitude of the participants towards the level of understanding and skills before the training course was low. The attitude of the participants towards the level of understanding and skills after the training course was high. The attitudes of the participants towards the lecturers' knowledge and teaching skills were at the highest level. The participants thoroughly approved of the lecturers' abilities to conduct the training course. The satisfaction of the participants towards the training course was at the highest level.

Keywords: Training Course, Lanna Folk Toys, Primary Education

บทนำ

การฝึกอบรม (Training) เป็นการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์รูปแบบหนึ่งซึ่งใช้ระยะเวลาสั้น และมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน เฉพาะเจาะจงในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจ พัฒนาทักษะ สร้างทัศนคติ และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางที่ต้องการ ในขณะที่การศึกษา (Education) เป็นกระบวนการพัฒนาศักยภาพของ คนให้เป็นมนุษย์โดยสมบูรณ์ มีความเจริญงอกงามทั้งด้านจริยธรรม คุณธรรม ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เพื่อให้สามารถปรับตัว และใช้ชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาได้ ถึงแม้ว่าทั้งการศึกษาและการฝึกอบรมจะเป็นกระบวนการ พัฒนาศักยภาพของคนเหมือนกัน แต่ก็มีความแตกต่างกันในแง่ของขอบเขต กล่าวคือการฝึกอบรมมีจุดมุ่งหมายที่จะเตรียมคนเข้าทำงาน หรือฝึกอบรมคนที่ทำงานอยู่แล้ว ให้สามารถปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี ดังนั้นการฝึกอบรมจึงมีเนื้อหา ประเด็น และจุดเน้นเฉพาะเรื่อง ซึ่งหลังจากที่เข้ารับการอบรมแล้วผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากวิทยากรไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ได้ทันที ในขณะที่การศึกษามุ่งพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของคน ดังนั้นระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาจึงต่อเนืงยาวนานมากกว่าระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม เนื่องจากมีเนื้อหาวิชาหลากหลายเป็นจำนวนมาก เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคลได้ในอนาคตหลังจากสำเร็จการศึกษา

การฝึกอบรมจะไม่สามารถสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หากปราศจากหลักสูตรที่ดี (จิรวรรณ บุญมี, 2559) ดังนั้นหลักสูตรจึงเป็นหัวใจสำคัญที่เปรียบเสมือนแผนการปฏิบัติงาน และแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับผู้เข้าอบรม เป้าหมายสำคัญของการสร้างหลักสูตร คือ การได้มาซึ่งหลักสูตรที่

สามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และทัศนคติที่ดีให้แก่ผู้เข้าอบรม ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ดังนั้นการสร้างหลักสูตรฝึกอบรม จึงเกี่ยวข้องกับการกำหนดหัวข้อและเนื้อหา วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม วิธีการประเมินผล เทคนิค และสื่อการเรียนการสอน รวมถึงระยะเวลาของหลักสูตรให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ตามวัตถุประสงค์นั้น นอกจากหลักสูตรที่ดีจะสามารถนำไปใช้จัดฝึกอบรมได้จริง และสามารถช่วยให้ผู้เข้าอบรมเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมได้แล้ว หลักสูตรที่ดีจะต้องมีการประเมินเพื่อทราบถึงข้อบกพร่อง ตลอดจนได้รับการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความถูกต้อง เหมาะสม และทันสมัยอีกด้วย ดังนั้นการประเมินผลการใช้หลักสูตรจึงเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการฝึกอบรม ซึ่งจะช่วยให้ผู้รับผิดชอบการฝึกอบรมและผู้เกี่ยวข้องทราบถึงผลสำเร็จของการจัดฝึกอบรม ในแง่การบรรลุถึงวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างการฝึกอบรม ผลที่ได้รับจากการฝึกอบรม รวมถึงความเหมาะสมในด้านต่างๆ เช่น หัวข้อและเนื้อหาในหลักสูตร กิจกรรม วิทยากร สถานที่ เวลา และอุปกรณ์ในการฝึกอบรม เป็นต้น การประเมินผลโครงการฝึกอบรมจึงเปรียบเสมือนกระจกสะท้อนการดำเนินงาน ข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะเป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับการจัดฝึกอบรมในครั้งถัดไป

ของเล่นพื้นบ้านมีประโยชน์มากกว่าความสนุกสนาน กล่าวคือ การเล่นของเล่นโบราณที่หลากหลายสามารถกระตุ้นเซลล์สมอง ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้และจดจำ ตลอดจนพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กและเยาวชนเป็นอย่างมาก แต่ปัจจุบันความนิยมในการเล่นของเล่นพื้นบ้านนั้นลดลงอย่างมาก เนื่องจากถูกแทนที่ด้วยของเล่นทันสมัยสำหรับเด็กยุคใหม่ นายทวีทรัพย์

นามขจรโรจน์ ผู้ประสานงานกลุ่มรุ่งอรุณของเล่น
พื้นบ้าน ซึ่งเป็นเครือข่ายชุมชนทำของเล่น การเล่นของ
เล่นพื้นบ้าน 4 ภาค และการละเล่นเด็กเพื่อการพัฒนา
เด็ก เปิดเผยว่าของเล่นโบราณกว่า 300 ชนิด กำลังจะ
สูญหาย และบางอย่างได้สูญหายไปแล้วจากสังคมไทย
เพราะสังคมเปลี่ยนไปจากชุมชนท้องถิ่น เป็นสังคมเมือง
อีกทั้งเด็กไทยก็ให้ความสนใจกับการเล่นเกม เล่น
อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์มือถือมากกว่า ดังนั้นของเล่น
โบราณจึงมีให้ชมในงานที่จัดขึ้นเฉพาะเท่านั้น ซึ่งอาจมี
การทำขึ้น เพื่อแสดงหรือสาธิตให้เด็กและเยาวชนคนรุ่น
ใหม่ได้เล่น (เด็กไทยสลักไอที ห่วง 300 ของเล่นโบราณ
สูญหาย, 2554)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรฝึ
กอบรมของเล่นพื้นบ้านล้านนา และประเมินผลการใช้
หลักสูตรฝึกอบรมของเล่นพื้นบ้านล้านนาสำหรับนักเรียน
ระดับประถมศึกษา ซึ่งถือเป็นการอนุรักษ์ และ สืบสาน
ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านของเล่นพื้นบ้านล้านนาอันเป็น
มรดกทางวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมของเล่น
พื้นบ้านล้านนาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา
2. เพื่อประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมของ
เล่นพื้นบ้านล้านนาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

1. เนื้อหาการวิจัย คือ พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม
ของเล่นพื้นบ้านล้านนาสำหรับนักเรียนระดับประถม
ศึกษา โดยอาศัยความร่วมมือจากปราชญ์ชาวบ้านของ
ศูนย์การเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน “สลีปิงจัยแก้ว
กว้าง” ซึ่งก่อตั้งขึ้นโดยนายอานนท์ ไชยรัตน์ ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ 7 บ้านสันทรายต้นกอก หลังจากนั้นนำหลักสูตร
ฝึกอบรมของเล่นพื้นบ้านล้านนา สำหรับนักเรียน

ระดับประถมศึกษา ให้ผู้เชี่ยวชาญจาก คณะครุศาสตร์,
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัย
ราชภัฏเชียงใหม่ประเมิน แล้วจึงนำหลักสูตรไปจัดเป็น
โครงการฝึกอบรมให้แก่ักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนบ้านท่าหลุกสันทราย ตำบลสันผีเสื้อ อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน หลังจากนั้นจึงดำเนิน
การประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมของเล่นพื้นบ้าน
ล้านนาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

2. ของเล่นพื้นบ้านล้านนา หมายถึง ของเล่น
พื้นบ้านล้านนา ที่ปราชญ์ชาวบ้านของศูนย์การเรียนรู้
ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน “สลีปิงจัยแก้วกว้าง” ได้รื้อฟื้นขึ้น
มาโดยอาศัยองค์ความรู้และประสบการณ์ในการประดิษฐ์
จากวิถีชีวิตธรรมชาติ ได้แก่ บะข่างโว่ เติงกะลา ไม้โก้งแก้ง
คอปเตอร์ไม้ไผ่ จักจั่น และ ก้องท้อป ทั้งนี้การเรียกชื่อ
และสะกดชื่อของเล่นพื้นบ้านล้านนาทั้ง 6 ชนิดนั้นเป็น
ไปตามที่ปราชญ์ชาวบ้านได้ให้ข้อมูล

3. หลักสูตรฝึกอบรม หมายถึง หลักสูตรฝึ
กอบรมระยะสั้น เรื่อง ของเล่นพื้นบ้านล้านนา ซึ่งประกอบ
ไปด้วยหัวข้อและเนื้อหา วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ระยะ
เวลาของแต่ละหัวข้อ วิธีการประเมินการเรียนรู้ เทคนิค
การฝึกอบรมและสื่อการสอน ที่ออกแบบขึ้นเพื่อให้ผู้เข้า
อบรมซึ่งเป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาได้รับความรู้และ
ทักษะเกี่ยวกับการทำและการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนา

4. ประชากรผู้เกี่ยวข้องในการวิจัย คือ ปราชญ์
ชาวบ้านของศูนย์การเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน
ล้านนา “สลีปิงจัยแก้วกว้าง” บ้านสันทรายต้นกอก
ตำบลฟ้าฮ่าม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่, ผู้รู้ในชุมชน,
ผู้เชี่ยวชาญจากคณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, ผู้บริหาร
ครู และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านท่า
หลุกสันทราย

5. พื้นที่วิจัย คือ ศูนย์การเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม
พื้นบ้าน “สลีปิงจัยแก้วกว้าง” ตั้งอยู่เลขที่ 137 หมู่ 7
ตำบลฟ้าฮ่าม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และโรงเรียน

บ้านท่าหลุกสันทราย ตั้งอยู่เลขที่ 191 หมู่ 8 ถนน ท่าข้าม-
สันผีเสื้อ ตำบลสันผีเสื้อ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

บททวนวรรณกรรม

จากเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับการละเล่นของเด็ก
ล้านนา พบว่าการละเล่นล้านนามีความหลากหลายมาก
แต่จากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ทำให้สังคมไทย
อันเป็นสังคมเกษตรดั้งเดิมเปลี่ยนเป็นสังคมอุตสาหกรรม
หรือสังคมเมืองอย่างชัดเจน ส่งผลให้เด็กถูกจำกัดพื้นที่
เล่น มีการเปลี่ยนแปลงไปจากการเล่นในอดีต ชีวิตเด็กใน
เมืองจะไม่มีสถานที่เล่นของชุมชน การเปลี่ยนแปลงต่างๆ
ดังกล่าวมีผลกระทบต่อการเล่นล้านนาใน 2 ลักษณะ
คือ การละเล่นล้านนาบางอย่างไม่มีการเล่นอีกเลย
และการละเล่นล้านนาบางอย่างที่ยังคงมีการเล่นอยู่ใน
ปัจจุบันแต่มีการเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งผลจากการศึกษา
พบว่า การละเล่นล้านนามีการเปลี่ยนแปลงไปจำนวน
มาก สูญหายไปมากกว่าครึ่ง (55%) สาเหตุหลัก คือ เกิด
จากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ส่วนการละเล่น
ที่พบว่ายังคงมีการเล่นในปัจจุบันนั้น สภาพแวดล้อมที่
รองรับการละเล่นก็ไม่เอื้ออำนวยให้เกิดการเล่นได้อย่าง
เต็มที่ (มณิชาวาส จินตพิทักษ์, 2552) ซึ่งผลจากการ
ศึกษาสภาพภาพของภูมิปัญญาของเล่นพื้นบ้านในพื้นที่
ตำบลท่าข้าม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ของ ทิพย์พู
กฤษสุนทร (2558) พบว่าสภาพภาพของภูมิปัญญาของ
เล่นพื้นบ้านกำลังพิการหรือบกพร่อง (ผู้ส่งสารหดตัวลง
หรือขาดผู้รับสารรุ่นใหม่) จำเป็นต้องหาทางสืบทอด ทั้ง
ตัวผู้ส่งสารและผู้รับสาร สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อการขาด
ความนิยม คือ ปัจจัยที่มาจากภายในตัวภูมิปัญญาของ
เล่นพื้นบ้านเอง (อันได้แก่ บทบาทและสภาพภาพของ
ผู้ส่งสารลดลง สื่อวัตถุพื้นบ้านมีลักษณะเป็น “สื่อเจียบ”
ช่องทาง/พื้นที่/วาระโอกาสในการเข้าถึงตัวสื่อหดลง และ
รสนิยมของผู้รับสารเปลี่ยนไป) ปัจจัยจากภายในชุมชน
(อันได้แก่ สภาพภูมิศาสตร์ชุมชน ลักษณะชุมชนเปิด/ปิด
และความเชื่อของชุมชน) และปัจจัยจากภายนอกชุมชน

(อันได้แก่ มิติทางการเมือง มิติทางสังคม มิติทางเศรษฐกิจ
มิติทางเทคโนโลยี/สื่อมวลชน/สื่อสมัยใหม่ มิติการเข้ามา
ของหน่วยงานภายนอก มิติความเจริญและความทันสมัย
มิติความเร็ว/ความรุนแรงของการเข้ามาของปัจจัย
ภายนอก และมิติคู่แข่ง มิติโครงสร้างครอบครัว และวิถี
ชีวิตประจำวันของทั้งเด็กและผู้ใหญ่เปลี่ยนไป)

ของเล่นพื้นบ้านส่วนใหญ่แฝงไว้ด้วยวัฒนธรรม
คติความเชื่อ ภูมิปัญญา และความหมายที่แฝงในเรื่องของ
การสัมผัสใกล้ชิดธรรมชาติ รองลงมา คือ เรื่องของวิถีการ
ดำเนินชีวิต ซึ่งย่อมแตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่น นอกจากนี้
นั้นของเล่นพื้นบ้านยังสามารถส่งเสริมพัฒนาการทาง
ศิลปะสำหรับเด็กอายุ 6-12 ปี ตามกรอบการพัฒนา
ทางศิลปะ 7 ด้าน ได้แก่ พัฒนาการทางด้านร่างกาย
พัฒนาการทางด้านอารมณ์ พัฒนาการทางด้านสังคม
พัฒนาการทางด้านสติปัญญา พัฒนาการทางการ
สร้างสรรค์ พัฒนาการทางการรับรู้ และพัฒนาการ
ทางด้านสุนทรียภาพได้ โดยผลการวิจัยพบว่า ของเล่น
พื้นบ้านสามารถส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์ได้
มากที่สุด รองลงมาคือ ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย
ด้านสังคม และด้านการสร้างสรรค์ เป็นจำนวนใกล้เคียง
กัน ถึงแม้ว่าจะสามารถส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติ
ปัญญา ด้านการรับรู้ และด้านสุนทรียภาพ ได้ค่อนข้าง
น้อยเมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่นๆ (สวลี ศิลปวรศาสตร์,
2555) สอดคล้องกับ วรณวิภา เทียงธรรม และ อัญญมณี
บุญเชื้อ (2557) ที่ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมนอก
ห้องเรียนโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านตามแนวคิดการประมวล
ข้อมูลการรับรู้ลึกเพื่อส่งเสริมทักษะการเคลื่อนไหว
ของเด็กอนุบาล ซึ่งพบว่าหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมี
ค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะการเคลื่อนไหว ด้านการเคลื่อนไหว
แบบเคลื่อนที่ การจัดการร่างกาย และการควบคุม
อุปกรณ์ สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ 0.01 และหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ย
คะแนนทักษะการเคลื่อนไหว ด้านการเคลื่อนไหวแบบ
เคลื่อนที่ การจัดการร่างกาย และการควบคุมอุปกรณ์

สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นอกจากนั้น พชร บัญเป้ง (2554) ยังได้ศึกษาการใช้ชุดกิจกรรมการประดิษฐ์ของเล่นพื้นบ้านเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ได้ชุดกิจกรรมการประดิษฐ์ของเล่นพื้นบ้านทั้ง 9 กิจกรรม ที่สามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนได้ ซึ่งผลของการนำคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ TCT - DP มาเทียบกับเกณฑ์การแปลผลระดับความคิดสร้างสรรค์ พบว่านักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 46.93 คะแนน ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับสูง

ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน เกิดจากการสั่งสมการเรียนรู้จากบรรพบุรุษในอดีต และได้ถ่ายทอดความรู้เหล่านั้นผ่านไปยังลูกหลาน แต่เนื่องด้วยวิถีชีวิตในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก เพื่อให้ภูมิปัญญาสามารถดำรงอยู่และมีการสืบทอดต่อยังอนุชนรุ่นหลัง ภายใต้สภาพการณ์ของสังคมที่แตกต่างและเคลื่อนไหวตลอดเวลา ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553) ได้เสนอแนะวิธีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. โรงเรียนเป็นผู้นำกิจกรรมหรือเนื้อหาสาระที่เป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน ไปจัดการเรียนการสอนหรือพัฒนาหลักสูตรขึ้นในโรงเรียน ให้เด็กได้เรียนรู้โดยคัดเลือกเนื้อหาหรือกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

2. โรงเรียนเชิญเจ้าของภูมิปัญญา ได้แก่ ปราชญ์ชาวบ้าน ปัญญาชาวบ้าน ช่างเทคนิคชาวบ้าน หรือช่างฝีมือชาวบ้าน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในการนำภูมิปัญญาชาวบ้านไปใช้ ควรอยู่ในดุลยพินิจของโรงเรียน ในด้านความเหมาะสมทั้งกิจกรรม เนื้อหาสาระ และวัยของเด็ก

อย่างไรก็ตามการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนควรร่วมมือกับชุมชนโดยเชิญปราชญ์ชาวบ้าน ปัญญาชาวบ้าน ช่างฝีมือต่างๆ ผู้ทรงคุณวุฒิ เข้ามามีบทบาทมีส่วนร่วมใน

การพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและความต้องการของท้องถิ่น

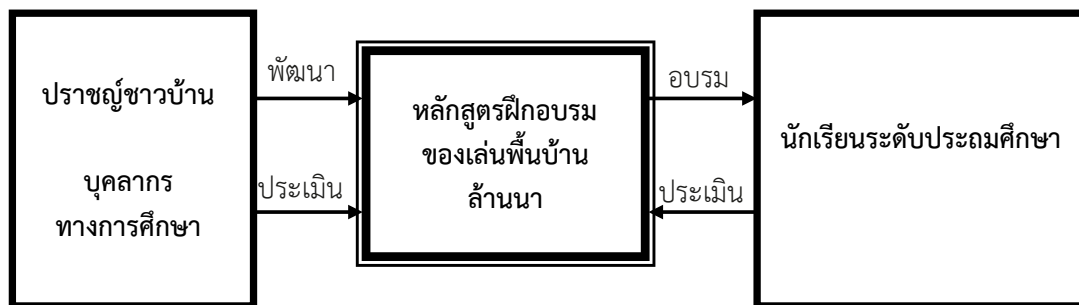
นอกจากวิธีการดังกล่าวข้างต้นแล้วยังสามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปจัดทำเป็นหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น เพื่อให้บุคลากรทางการศึกษานำหลักสูตรที่พัฒนาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อีกด้วย ดังเช่นงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาการปั้นตุ๊กตาชาววัง ที่ได้ศึกษาองค์ความรู้การปั้นตุ๊กตาชาววัง และพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การปั้นตุ๊กตาชาววังบ้านบางเสด็จ โดยหลักสูตรมีรายละเอียดเกี่ยวกับ แนวคิด หลักการ และเหตุผล วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร เวลาการจัดการเรียนรู้ แนวการจัดการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล หน่วยการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดที่เหมาะสมกับผู้เรียน (กนกวรรณงามฉวี, 2554)

การฝึกอบรมเริ่มต้นจากการเลือกหัวข้อการฝึกอบรม เลือกสถานที่และอุปกรณ์ที่เหมาะสม คัดเลือกวิทยากรที่มีความสามารถเพียงพอที่จะยกระดับความรู้และทักษะของผู้เข้าอบรมได้ แล้วจึงกำหนดหัวข้อและเนื้อหาให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการฝึกอบรม ทั้งนี้กระบวนการดังกล่าวข้างต้นจะส่งผลต่อการพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะของผู้เข้าอบรม (Diamantidis & Chatzoglou, 2012) วิทยากรเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญที่สุดในการฝึกอบรม ผลจากการวิจัยพบคุณลักษณะที่สำคัญของวิทยากร 2 ประการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการฝึกอบรม กล่าวคือ วิทยากรที่มีความรู้ความเข้าใจในหัวข้อที่อบรม (Knowledge level) จะสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ได้เป็นอย่างดี และวิทยากรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเป็นกันเองกับผู้เข้าอบรม (Interpersonal skill) ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญเช่นเดียวกัน (Ghosh, Satyawadi, Joshi,

Ranjan & Singh, 2012) นอกจากวิทยากรแล้ว ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (Context factors) ก็เป็นสิ่งที่ผู้จัดฝึกอบรมต้องคำนึงถึง ได้แก่ สถานที่ฝึกอบรม อาหาร

และเครื่องดื่ม และการจัดกิจกรรมสันทนาการ เป็นต้น (Ghosh, Joshi, Satyawadi, Mukherjee & Ranjan, 2011)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สถานที่ดำเนินการวิจัย

สถานที่ดำเนินการวิจัย คือ ศูนย์การเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน “สลีปิงจัยแก้วกว้าง” ตั้งอยู่เลขที่ 137 หมู่ 7 ตำบลฟ้าฮ่าม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และโรงเรียนบ้านท่าหลุกสันทราย ตั้งอยู่เลขที่ 191 หมู่ 8 ถนนฟ้าฮ่าม-สันผีเสื้อ ตำบลสันผีเสื้อ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ประชากร

ประชากรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ได้แก่ ปราชญ์ชาวบ้านของศูนย์การเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน “สลีปิงจัยแก้วกว้าง” และผู้รู้ในชุมชน ตำบลฟ้าฮ่าม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 4 คน, ผู้เชี่ยวชาญจากคณะครุศาสตร์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 6 คน, ผู้บริหารครู และบุคลากรของโรงเรียนบ้านท่าหลุกสันทราย จำนวน 7 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านท่าหลุกสันทราย จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมของเล่นพื้นบ้านล้านนาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ประเภท มีรายละเอียดดังนี้

1) แบบประเมินหลักสูตรฝึกอบรมของเล่นพื้นบ้านล้านนา ที่ให้ผู้เชี่ยวชาญซึ่งประกอบด้วย อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 6 ท่าน ทำการประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้ โดยใช้แบบประเมินซึ่งมีรายการประเมิน 6 ด้าน ได้แก่ รูปเล่ม องค์ประกอบของหลักสูตร หัวข้อและเนื้อหา ภาพประกอบ การใช้ภาษา และวิธีการประเมินการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended Form) และแบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เกณฑ์ที่ใช้ในการให้คะแนนระดับความคิดเห็น คือ

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน

เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็น คือ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง น้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

2) แบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม (Pre-test and Post-test) มีลักษณะเป็นข้อสอบแบบปรนัย 25 ข้อ แบ่งออกเป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 17 ข้อ และแบบเติมคำ จำนวน 8 ข้อ

3) แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้าอบรมระหว่างการฝึกอบรม (Observation Form) โดยมีการระบุประเด็นที่จะสังเกตไว้ เพื่อให้ผู้สังเกตสามารถจดบันทึกข้อมูลได้อย่างอิสระ และแบบสังเกตที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวนทั้งสิ้น 10 ข้อ เกณฑ์ที่ใช้ในการให้คะแนนพฤติกรรมที่คาดหวังในระหว่างการฝึกอบรม คือ

5 หมายถึง ผู้เข้าอบรมทุกคนแสดงพฤติกรรมนั้น

4 หมายถึง ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่แสดงพฤติกรรมนั้น

3 หมายถึง ผู้เข้าอบรมประมาณครึ่งหนึ่งแสดงพฤติกรรมนั้น

2 หมายถึง ผู้เข้าอบรมส่วนน้อยแสดงพฤติกรรมนั้น

1 หมายถึง ไม่มีผู้เข้าอบรมแสดงพฤติกรรมนั้น

เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยคือ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง 5

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง 4

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง 3

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง 2

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง 1

4) แบบสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมหลังการฝึกอบรม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 2 ส่วน มีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าอบรม มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Close Ended Form) และแบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended Form) และแบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการให้คะแนนระดับความคิดเห็นและความพึงพอใจ คือ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง / มากที่สุด	5	คะแนน
เห็นด้วย / มาก	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ / ปานกลาง	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย / น้อย	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง / น้อยที่สุด	1	คะแนน

เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นและความพึงพอใจ คือ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง / มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง เห็นด้วย / มาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง ไม่แน่ใจ / ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง ไม่เห็นด้วย / น้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง / น้อยที่สุด

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) เก็บรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการทำของเล่นพื้นบ้านล้านนา และวิธีการเล่นของเล่นพื้นบ้าน

ล้านนา 6 ชนิด ได้แก่ บะข่างไว้ เติ่นกะลา ไม้โก้งแก้ง คอปเตอร์ไม้ไผ่ จักจั่น และ ก้องท้อป จากปราชญ์ชาวบ้านและผู้รู้ในชุมชน

3) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ขึ้น ณ. ศูนย์การเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านล้านนา “สลีปิงจายแก้วกว้าง” บ้านสันทรายต้นกอก ตำบลฟ้าฮ่าม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้รู้ในชุมชน และบุคลากรทางการศึกษาได้ร่วมกันพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมของเล่นพื้นบ้านล้านนาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

4) จัดทำหลักสูตรฝึกอบรมของเล่นพื้นบ้านล้านนาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา และผลิตสื่อการสอนที่ต้องใช้ในระหว่างการพัฒนา ตลอดจนพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่เป็นผู้เข้าอบรม

5) นำหลักสูตรฝึกอบรมของเล่นพื้นบ้านล้านนาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ออกแบบไว้ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 ท่านประเมินคุณภาพของหลักสูตรก่อนนำไปใช้

6) ปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมของเล่นพื้นบ้านล้านนาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตามที่ได้ผู้เชี่ยวชาญแนะนำก่อนนำไปใช้

7) นำหลักสูตรฝึกอบรมของเล่นพื้นบ้านล้านนาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาไปใช้จริง โดยการจัดโครงการฝึกอบรมในระหว่างเดือน สิงหาคม ถึงเดือน กันยายน พ.ศ. 2560 ณ. โรงเรียนบ้านท่าหลุก สันทราย

8) ประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมของเล่นพื้นบ้านล้านนาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยใช้แบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้าอบรมระหว่างการฝึกอบรม และแบบสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมหลังการฝึกอบรม

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมมาวิเคราะห์ผล โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ และใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ประกอบการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบคะแนนก่อนอบรมและคะแนนหลังอบรม ด้วยการทดสอบค่าที (Paired Sample t-test)

ผลการวิจัย

1. หลักสูตรฝึกอบรมของเล่นพื้นบ้านล้านนา สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

หลักสูตรฝึกอบรมของเล่นพื้นบ้านล้านนา สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาพัฒนาขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจ ในขั้นตอนการทำและวิธีการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนา ตลอดจนสามารถเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนาได้ ถือเป็นภาระหน้าที่และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นของเล่นพื้นบ้านล้านนา อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป คุณสมบัติของผู้เข้าอบรม คือ นักเรียนระดับประถมศึกษา และเยาวชนที่สนใจ

โครงสร้างหลักสูตร ประกอบไปด้วย 6 หัวข้อ ได้แก่ บะข่างไว้ เติ่นกะลา ไม้โก้งแก้ง คอปเตอร์ไม้ไผ่ จักจั่น และก้องท้อป ใช้เวลารวมทั้งสิ้น 15 ชั่วโมง วิทยากร คือ คุณอนันท์ ไชยรัตน์ และ คุณคณโท อินทแก้ว ปราชญ์ชาวบ้านของศูนย์การเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน “สลีปิงจายแก้วกว้าง” ผู้ช่วยวิทยากร คือ คุณสรศักดิ์ ดวงศรี และ คุณจรรยาศักดิ์ ปัญญาเรือน โดยวิทยากรใช้เทคนิคการบรรยาย การสาธิต การฝึกปฏิบัติ และเกมการแข่งขัน

ประเมินการเรียนรู้ของผู้เข้าอบรมโดยใช้แบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม แบบบันทึกการสังเกต

พฤติกรรมของผู้เข้าอบรมระหว่างการฝึกอบรม และแบบสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของ ผู้เข้าอบรมหลังการฝึกอบรม สำหรับสื่อการสอน ประกอบด้วย หนังสือการ์ตูน เรื่อง ของเล่นพื้นบ้านล้านนา..ย้อนอดีต.. วิถีทัศน์เกี่ยวกับของเล่นพื้นบ้านล้านนา และเอกสารประกอบการฝึกอบรมจากเนื้อหาในเล่มหลักสูตรฝึกอบรมของเล่นพื้นบ้านล้านนา สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับ ประวัติความเป็นมาของบะข่างโว่ ส่วนประกอบของบะข่างโว่ ขั้นตอนการทำบะข่างโว่ วิธีการเล่นบะข่างโว่ และ เทคนิคการเล่นบะข่างโว่ สำหรับหัวข้อ “บะข่างโว่” โดยในหัวข้อ “เดินกะลา” “ไม้โก้งแก้ง” “คอปเตอร์ไม้ไผ่” “จิกจั่น” “ก้องท้อป” นั้นจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือใช้ในการทำ ขั้นตอนการทำ และ วิธีการเล่น

2. ผลการประเมินหลักสูตรฝึกอบรมของเล่นพื้นบ้านล้านนาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาก่อนนำไปใช้

ผลการประเมินคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมของเล่นพื้นบ้านล้านนาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ก่อนนำไปใช้ โดยผู้เชี่ยวชาญ 6 ท่าน พบว่าไม่มีรายการประเมินข้อใดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 4.00 และมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.64 (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.489) จัดอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นจึงถือว่าหลักสูตรฝึกอบรมของเล่นพื้นบ้านล้านนาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ได้

3. ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการฝึกอบรมของผู้เข้าอบรม

ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนอบรม และคะแนนหลังอบรมของผู้เข้าอบรม โดยใช้แบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม ซึ่งเป็นข้อสอบปรนัยจำนวน 25 ข้อ พบว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนอบรมเท่ากับ 7.33 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยหลังอบรมเท่ากับ 19.07 คะแนน เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคลพบว่าผู้เข้าอบรมทุกคนมี

คะแนนหลังอบรมเพิ่มขึ้น สามารถคำนวณหาค่าร้อยละความก้าวหน้าของผลการเรียนรู้เฉลี่ยได้ร้อยละ 46.93 ซึ่งเมื่อนำไปทดสอบทางสถิติโดยใช้ค่าที (Paired Sample t-test) พบว่าผู้เข้าอบรมมีคะแนนหลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. ผลการสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้าอบรมระหว่างการฝึกอบรม

ผลการสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้าอบรมระหว่างการฝึกอบรมในครั้งที่ 2 ครั้งที่ 3 และครั้งที่ 4 โดยใช้แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้าอบรมระหว่างการฝึกอบรม พบว่าโดยภาพรวมผู้เข้าอบรมทุกคนแสดงพฤติกรรมที่คาดหวังในระหว่างการฝึกอบรม (ค่าเฉลี่ย 4.71 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.224) ทั้งนี้ ผู้เข้าอบรมทุกคนแสดงพฤติกรรมดังนี้ กระตือรือร้นที่จะเล่นของเล่น เกิดความสนุกสนานในขณะที่กำลังเล่น ของเล่น ตั้งใจเรียนรู้ขั้นตอนการทำของเล่น ได้ฝึกเล่นของเล่น พยายามที่จะเล่นของเล่นให้เป็น สามารถเล่นของเล่นได้ และสนใจเรียนรู้ขั้นตอนการทำของเล่น นอกจากนั้นผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่ยังแสดงพฤติกรรมดังต่อไปนี้ มีส่วนร่วมในขั้นตอนการทำของเล่น สามารถบอกวิธีการเล่นของเล่นให้ผู้อื่นได้ และสามารถบอกวิธีการทำของเล่นให้ผู้อื่นได้

5. ผลการประเมินความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมหลังการฝึกอบรม

ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.0 มีอายุเฉลี่ย 10.50 ปี มีเกรดเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 3.50 – 4.00 คิดเป็นร้อยละ 36.6

ผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นต่อระดับความรู้และทักษะของตนเองก่อนเข้ารับการอบรม โดยภาพรวมจัดอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.12 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.674) โดยมีความรู้และทักษะก่อนเข้ารับการอบรม หัวข้อ บะข่างโว่ ไม้โก้งแก้ง คอปเตอร์ไม้ไผ่ จิกจั่น และ ก้องท้อป จัดอยู่ในระดับน้อย ในขณะที่หัวข้อ เดินกะลา จัดอยู่ในระดับปานกลาง

ผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นต่อระดับความรู้และทักษะของตนเองหลังเข้ารับการอบรม โดยภาพรวมจัดอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.37 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.467) โดยมีความรู้และทักษะหลังเข้ารับการอบรมหัวข้อ บะช่างโว่ ไม้โก่งแก้ง คอปเตอร์ไม้ไผ่ จักจั่น และ ก้องท้อป ในระดับมาก ในขณะที่หัวข้อ เดินกะลา จัดอยู่ในระดับมากที่สุด

ความคิดเห็นของผู้เข้าอบรมที่มีต่อวิทยากรด้านความรู้ของวิทยากรจัดอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.82 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.310) ด้านความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรจัดอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.87 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.308) และผู้เข้าอบรมเห็นด้วยอย่างยิ่งสำหรับความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่วิทยากร (ค่าเฉลี่ย 4.57 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.435)

ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมโดยภาพรวมจัดอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.74 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.273) โดยประเด็นย่อยทุกประเด็นจัดอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ อาหารว่างและเครื่องดื่ม การฝึกปฏิบัติทำของเล่นพื้นบ้านล้านนา การฝึกปฏิบัติเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนา การสาธิตของวิทยากร หนังสือการ์ตูน เรื่อง ของเล่นพื้นบ้านล้านนา..ย้อนอดีต.. วิถีทัศน์เกี่ยวกับของเล่นพื้นบ้านล้านนา การดำเนินงานของผู้จัดโครงการฝึกอบรม ช่วงเวลาที่จัดฝึกอบรม ระยะเวลาการฝึกอบรมตลอดหลักสูตร ความพร้อมของเครื่องมือที่ใช้ในการทำของเล่นพื้นบ้านล้านนา ความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ประกอบการฝึกอบรม เกมการแข่งขันของเล่นพื้นบ้านล้านนา การบรรยายของวิทยากร เอกสารประกอบการฝึกอบรม และ สถานที่จัดฝึกอบรม

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมของเล่นพื้นบ้านล้านนา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม และ

เพื่อประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมของเล่นพื้นบ้านล้านนาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา หลักสูตรฝึกอบรมประกอบด้วย ชื่อหลักสูตร หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ คุณสมบัติของผู้เข้าอบรม โครงสร้างหลักสูตรซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับหัวข้อและเนื้อหา วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ระยะเวลาของแต่ละหัวข้อ วิทยากร วิธีการประเมินการเรียนรู้ เทคนิคการฝึกอบรม สื่อการสอน และ กำหนดการฝึกอบรม สอดคล้องกับ ชัยวัฒน์ จิวพานิชย์ และ ชัยวัฒน์ วารี (2554) ที่ได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสร้างบทเรียนออนไลน์โดยใช้ LMS Moodle เพื่อการเตรียมความพร้อมในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ซึ่งหลักสูตรมีองค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้าง เวลาการอบรม เนื้อหาสาระ กิจกรรม การฝึกอบรม สื่อการฝึกอบรม การติดตาม การวัดและการประเมินผล

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมของเล่นพื้นบ้านล้านนาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเก็บรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการทำของเล่นพื้นบ้านล้านนา และวิธีการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนา 6 ชนิด ได้แก่ บะช่างโว่ เดินกะลา ไม้โก่งแก้ง คอปเตอร์ไม้ไผ่ จักจั่น และ ก้องท้อป จากปราชญ์ชาวบ้านและผู้รู้ในชุมชน แล้วดำเนินการพัฒนาหลักสูตรโดยจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ณ ศูนย์การเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านล้านนา “สลึงจ้อยแก้วกว้าง” บ้านสันทรายต้นกอก ตำบลฟ้าฮ่าม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้รู้ในชุมชน และบุคลากรทางการศึกษาได้ร่วมกันพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม แล้วผู้วิจัยจึงจัดทำหลักสูตรฝึกอบรม ผลิตภัณฑ์การสอนที่ต้องใช้ในระหว่างการทำของเล่น และพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินการเรียนรู้ของผู้เข้าอบรม หลังจากนั้นจึงนำหลักสูตรฝึกอบรมให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพของหลักสูตรก่อนที่จะนำไปใช้จริงกับ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนบ้านท่าหลุก สันทราย นอกจากนี้ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบก่อนและหลัง การฝึกอบรม แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้า อบรมระหว่างการฝึกอบรม แบบสอบถามความคิดเห็น และความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมหลังการฝึกอบรม เป็น เครื่องมือในการประเมินผลการใช้หลักสูตรด้วย โดยมี ประชาชนชาวบ้านท่าหลุกที่เป็นวิทยากรตลอดระยะเวลา ของการฝึกอบรม สอดคล้องกับ ชัยวัฒน์ รังสิมันตุวงศ์ และ ทิพย์วิมล วังแก้วศิริ (2559) ที่กล่าวว่า การพัฒนา หลักสูตรเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ระเบียบ รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ ท้องถิ่น สามารถได้จำแนกออกเป็น 3 ขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้ ขั้นตอนแรก การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นที่สอง การพัฒนาหลักสูตร และตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร ขั้นที่สาม การศึกษาผลการใช้หลักสูตร

สำหรับผลการประเมินหลักสูตรฝึกอบรมของ เล่นพื้นบ้านล้านนาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ของผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงใหม่ก่อนนำไปใช้ จัดอยู่ในระดับมากที่สุด ผลจากการใช้แบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม ซึ่ง มีลักษณะเป็นข้อสอบแบบปรนัย 25 ข้อ แบ่งออกเป็น ข้อสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 17 ข้อ และ แบบเติมคำ จำนวน 8 ข้อ พบว่าผู้เข้าอบรมมีคะแนนหลัง อบรมสูงกว่าก่อนอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยผู้เข้าอบรมทุกคนมีคะแนนหลังอบรมเพิ่มขึ้น ทุกคน สามารถคำนวณหาค่าร้อยละความก้าวหน้าของ ผลการเรียนรู้เฉลี่ยได้ร้อยละ 46.93 สำหรับความคิดเห็น ของผู้เข้าอบรมที่มีต่อระดับความรู้และทักษะของตนเอง ก่อนเข้ารับการอบรม โดยภาพรวมจัดอยู่ในระดับน้อย ในขณะที่ความคิดเห็นของผู้เข้าอบรมที่มีต่อระดับความรู้ และทักษะของตนเองหลังเข้ารับการอบรม โดยภาพรวม จัดอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรการผลิตของเล่นพื้นบ้านเพื่อส่งเสริม พัฒนาการเด็กปฐมวัย ซึ่งมีการดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน

ได้แก่ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร หลังจากนั้นจึงนำ หลักสูตรไปทดลองใช้ โดยก่อนที่จะนำหลักสูตรไปทดลอง ใช้ ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาปฐมวัย ได้ประเมินว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมโดยรวมในระดับ มากที่สุด ผลการทดลองใช้หลักสูตรพบว่า ผู้เข้ารับการ อบรมมีผลการทดสอบความรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน (ชมภู ไชยวงษ์ และ จันทรรณภา เขจรศาสตร์, 2558)

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. การใช้ภาษาของวิทยากร

วิทยากรมีบทบาทหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด และประสบการณ์ต่างๆ ให้แก่ผู้เข้าอบรม ดังนั้นการเลือกใช้ภาษาพูดที่เหมาะสมจึงเป็นปัจจัยที่ สำคัญประการหนึ่ง การใช้ภาษาถิ่น ที่เรียกว่า ภาษาเหนือ ภาษาล้านนา หรือ คำเมือง เป็นสื่อกลางในการสื่อสาร ตลอดระยะเวลาของการฝึกอบรม ถึงแม้ว่าจะสามารถ สร้างบรรยากาศความเป็นกันเอง รวมถึงช่วยให้สามารถ สื่อความหมายในเนื้อหาของการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับ ของเล่นพื้นบ้านล้านนาได้ดีก็ตาม แต่ในทางตรงข้ามการ ใช้ภาษาถิ่นก็อาจเป็นอุปสรรคทำให้ ผู้เข้าอบรมบางกลุ่ม ไม่สามารถเข้าใจความหมายที่วิทยากรต้องการจะสื่อสาร ได้อย่างถูกต้อง ปัญหาดังกล่าวข้างต้นมักจะเกิดขึ้นกับ ผู้เข้าอบรมที่ไม่ได้มีภูมิลำเนาอยู่ในแถบภาคเหนือ หรือ ผู้เข้าอบรมที่เป็นคนเหนือโดยกำเนิด แต่ไม่สามารถเข้าใจ ภาษาเหนือได้ทั้งหมด ดังนั้นวิทยากรซึ่งสามารถใช้ภาษา เหนือเป็นสื่อกลางในการสื่อสารได้ดีที่สุดและมีความถนัด มากที่สุด เพราะเป็นคนจังหวัดเชียงใหม่ โดยกำเนิดนั้น จึงจำเป็นต้องตระหนักถึงความเข้าใจของผู้เข้าอบรม ดังนั้นก่อนที่วิทยากรจะเลือกใช้ภาษาเหนือเป็น สื่อกลางในการจัดกิจกรรมฝึกอบรม ควรมีการสอบถาม ความคิดเห็นของผู้เข้าอบรมก่อน หรือในกรณีที่ผู้เข้า อบรมส่วนใหญ่ไม่สามารถเข้าใจภาษาเหนือได้ วิทยากร จำเป็นต้องสื่อสารโดยใช้ภาษากลางเป็นหลัก

2. การทำหน้าที่ของวิทยากร

วิทยากรซึ่งเป็นครูภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชน ชาวบ้าน หรือผู้รู้ในชุมชน ที่มีความรู้จริงในเรื่องของเล่น พื้นบ้านล้านนา เป็นคุณสมบัติสำคัญของวิทยากรข้อหนึ่ง อย่างไรก็ตามการจะเป็นวิทยากรมืออาชีพได้นั้น วิทยากร ต้องมีความรู้และคุณสมบัติอื่นๆ อีกหลายประการ อาทิ บทบาทหน้าที่ของวิทยากร บุคลิกภาพที่ดีของวิทยากร จรรยาบรรณของวิทยากร หลักการใช้สื่อ จิตวิทยาในการสอน เทคนิคการพูด การสื่อสาร และการถ่ายทอดความรู้ เป็นต้น ดังนั้นวิทยากรจึงจำเป็นต้องศึกษาและประยุกต์ใช้หลักการ แนวคิด รวมถึงวิธีการต่างๆ ในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ตลอดจนทักษะในการเป็นวิทยากร เพื่อให้เกิดความชำนาญจนสามารถปฏิบัติหน้าที่ของวิทยากรได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทั้งนี้สามารถเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาทักษะ การเป็นวิทยากร การปฏิบัติหน้าที่วิทยากร บทบาทและเทคนิคการเป็นวิทยากร เป็นต้น

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษา

การประกาศนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของกระทรวงศึกษาธิการ ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนต้องบริหารจัดการหลักสูตรโดยการปรับโครงสร้างเวลาเรียน และปรับกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการ “สอนน้อย แต่เรียนรู้มาก: Teach Less Learn More” โดย “ลดเวลาสอนของครู” เป็นการลดสัดส่วนเวลาเรียนในห้องเรียน และเวลาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนลง ตลอดจนลดบทบาทจากผู้ให้ความรู้เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น “เพิ่มเวลารู้” เป็นการเพิ่มเวลาเรียนรู้ของผู้เรียนผ่านการลงมือปฏิบัติจริงทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนมีความสุขจากการเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ที่หลากหลายทั้งกิจกรรมที่กำหนดให้เรียน และกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนเลือก เกิดการพัฒนาสมอง พัฒนาจิตใจ พัฒนาทักษะการปฏิบัติ และพัฒนาสุขภาพ ดังนั้นบุคลากรในสถานศึกษาต่างๆ

สามารถนำหลักสูตรฝึกอบรมของเล่นพื้นบ้านล้านนา สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ไปจัดเป็นกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนในโรงเรียนได้ ช่วยให้นักเรียนผ่อนคลาย ไม่เคร่งเครียดกับการเรียนมากเกินไป ในขณะเดียวกันก็ได้รับองค์ความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับของเล่นพื้นบ้านล้านนาด้วย

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งถัดไป

1. ควรพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมของเล่นพื้นบ้านล้านนาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยเน้นพัฒนาผู้เข้าอบรมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคม
2. ควรพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมของเล่นพื้นบ้านล้านนาเชิงปฏิบัติการสำหรับผู้เข้าอบรมวัยผู้ใหญ่ อาทิ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา นักศึกษา บุคลากรทางการศึกษา ประชาชน และผู้สนใจทั่วไป โดยเน้นพัฒนาศักยภาพของผู้เข้าอบรมในด้านทักษะการทำและการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนา เพื่อเพิ่มจำนวนบุคลากรที่มีองค์ความรู้และภูมิปัญญาด้านของเล่นพื้นบ้านล้านนา
3. ควรพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมของเล่นพื้นบ้านล้านนา หรือของเล่นโบราณประเภทอื่น ที่กำลังจะสูญหายไปจากชุมชนและสังคมไทย เพื่อเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของเล่นพื้นบ้านล้านนา อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป
4. ควรพัฒนาหลักสูตรของเล่นพื้นบ้านล้านนาในมิติของการนำของเล่นพื้นบ้านไปเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาหรือระดับมัธยมศึกษา ในรายวิชาต่างๆ อาทิ วิทยาศาสตร์ ฟิสิกส์ คณิตศาสตร์ ศิลปะ การงานอาชีพ เป็นต้น
5. ควรศึกษาความต้องการ ความเป็นไปได้ และผลกระทบของการนำหลักสูตรของเล่นพื้นบ้านล้านนา สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา เข้าสู่ระบบการศึกษาในโรงเรียน ทั้งในรูปแบบการเชิญครู ภูมิปัญญาท้องถิ่น

มาร่วมจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน หรือการนำนักเรียนไปยังแหล่งเรียนรู้ หรือสถานประกอบการของภูมิปัญญาท้องถิ่น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่ได้ให้ทุนสนับสนุนการวิจัย ขอขอบคุณพ่อหลวงอานนท์ ไชยรัตน์ และพ่อคัมโท อินทแก้ว ราษฎรชาวบ้าน ตลอดจนคุณสรศักดิ์ ดวงศรี และ คุณขจรศักดิ์ ปัญญาเรือน ผู้รู้ในชุมชน ซึ่งเป็นผู้มีองค์ความรู้เกี่ยวกับของเล่นพื้นบ้านล้านนาของศูนย์การเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน “สลีปิงจ๊ายแก้วกว้าง” ที่ได้อนุเคราะห์ข้อมูลสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรฝึก

อบรม ตลอดจนให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในโครงการวิจัยเป็นอย่างดี ขอขอบคุณผู้อำนวยการศึกษาศักดิ์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าหลุกสันทราย ตลอดจน คณะครู บุคลากร และนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนบ้านท่าหลุกสันทราย ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ในระหว่างการทำโครงการฝึกอบรมรวมถึงรองศาสตราจารย์สนิท สัตโยภาส, รองศาสตราจารย์ยุพิน อินทะยะ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์เยี่ยมลักษณ์ อุดาการ, อาจารย์ ดร.สำเนา หมั่นแจ่ม, อาจารย์ ดร.สายฝน แสนใจพรม และ อาจารย์ ดร.วชิรา เครือคำอ้าย คณะอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิจากคณะครุศาสตร์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่ได้กรุณาให้คำชี้แนะในการพัฒนาคุณภาพของหลักสูตร

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ งามฉวี. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาการปั้นตุ๊กตาชาววัง*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- จิรวรรณ บุญมี. (2559). *เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม*. เชียงใหม่: ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ชมภู ไชยวงษ์ และ จันทน์ภา เจริญศาสตร์. (2558). *การพัฒนาหลักสูตรการผลิตของเล่นพื้นบ้านเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย*. รายงานการวิจัย วิทยาลัยชุมชนตาก สังกัดสถาบันวิทยาลัยชุมชน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชัยวัฒน์ จิวพานิชย์ และ ชัยวัฒน์ วารี. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสร้างบทเรียนออนไลน์ โดยใช้ LMS Moodle เพื่อการเตรียมความพร้อมในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ชัยวัฒน์ รังสิมันต์วงศ์ และ ทิพย์วิมล วังแก้วศิริ. (2559). *การพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเพื่อพัฒนาชุมชน*. *วารสารเศรษฐศาสตร์และกลยุทธ์การจัดการ*. 3(2), 94-102.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2553). *80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตปอเรชั่น.
- เด็กไทยล้าลึกไอที ห่วง 300 ของเล่นโบราณสูญหาย. (2554). ค้นเมื่อ 28 สิงหาคม 2557. จาก <http://www.manager.co.th/QOL/ViewNews.aspx?News ID=954000000705&TabID=3&>.
- ทิพย์พุด ฤกษ์สุนทร. (2558). *แนวทางการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นของเล่นพื้นบ้านสำหรับกลุ่มผู้รับสารเด็กและเยาวชน ตำบลฟ้าฮ่าม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่*. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

- พัชรีย์ บุญเป็ง. (2554). การใช้ชุดกิจกรรมการประดิษฐ์ของเล่นพื้นบ้านเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มณีนวาส จินตพิทักษ์. (2552). ที่ว่างและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเล่นล่านาของเด็กในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรรณวิภา เทียงธรรม และ อัญญมณี บุญเชื้อ. (2557). ผลของการจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านตามแนวคิดการประมวลข้อมูลการรับรู้ความรู้สึกเพื่อส่งเสริมทักษะการเคลื่อนไหวของเด็กอนุบาล. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา. 9(1), 473-487.
- สืวลี ศิลปวรศาสตร์. (2555). การศึกษาของเล่นพื้นบ้าน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางศิลปะสำหรับเด็กอายุ 6-12 ปี. ค้นเมื่อ 7 สิงหาคม 2557. จาก <http://thesis.grad.chula.ac.th/current.php?mode=show&id=5183408627>.
- Diamantidis, A. D & Chatzoglu, P. D. (2012). Evaluation of formal training programmes in Greek organisations. *European Journal of Training and Development*, 36(9), 888-910.
- Ghosh, P., Joshi, J. P., Satyawadi, R., Mukherjee, U. & Ranjan, R. (2011). Evaluating effectiveness of a training programme with trainee reaction. *Industrial and Commercial Training*, 43(4), 247-255.
- Ghosh, P., Satyawadi, R., Joshi, J. P., Ranjan, R. & Singh, P. (2012). Towards more effective training programmes: a study of trainer attributes. *Industrial and Commercial Training*, 44(4), 194-202.

การรับรู้เกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์และปรัชญาวิทยาศาสตร์ของ
ครูวิทยาศาสตร์และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
ที่สอนสาขาวิชาและเพศต่างกันในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

The Nature of Science and Philosophy of Science as perceived by
Science Teachers and Mathayomsuksa 6 students with different Science
Teacher majors and Sexes at the Extra-large Sized school

โยติกา ชัยวงษา*

nooyo.chai.019@gmail.com

พรทิพย์ อติชาติ**

จิระพรรณ สุขศรีงาม***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการรับรู้ธรรมชาติวิทยาศาสตร์ ความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์ และปรัชญาวิทยาศาสตร์ของครูสอนวิทยาศาสตร์ที่สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 71 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนกับครูวิทยาศาสตร์ จำแนกตามเพศและสาขาวิชาขนาดโรงเรียนใหญ่พิเศษ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จังหวัดขอนแก่นปีการศึกษา 2558 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามการรับรู้ธรรมชาติวิทยาศาสตร์และปรัชญาวิทยาศาสตร์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ จำนวน 65 ข้อ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ การรับรู้ธรรมชาติวิทยาศาสตร์ การรับรู้ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์ และการรับรู้ปรัชญาวิทยาศาสตร์สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมุติฐานใช้ F-test (One-way MANOVA และ Two-way MANOVA)

ผลการศึกษาพบว่าครูวิทยาศาสตร์มีการรับรู้ธรรมชาติวิทยาศาสตร์ และการรับรู้ปรัชญาวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.16$ และ $\bar{x} = 4.29$) แต่มีการรับรู้คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์ระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.09$) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีการรับรู้ธรรมชาติวิทยาศาสตร์ และการรับรู้คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์

*นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

***รองศาสตราจารย์ ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.87$ และ $\bar{x} = 4.03$) แต่มีการรับรู้ปรัชญาวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.47$) ครูวิทยาศาสตร์ที่สอนสาขาวิชาชีววิทยาเพศหญิง มีการรับรู้ปรัชญาวิทยาศาสตร์มากกว่าครูวิทยาศาสตร์ที่สอนสาขาวิชาอื่นๆ แต่ครูวิทยาศาสตร์ที่มีเพศต่างกันมีการรับรู้ธรรมชาติวิทยาศาสตร์ ความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์และปรัชญาวิทยาศาสตร์ไม่แตกต่างกัน และไม่มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างเพศกับสาขาวิชาที่สอนที่เกี่ยวกับการรับรู้ทั้ง 3 ด้าน ครูวิทยาศาสตร์เพศชายและเพศหญิงมีการรับรู้ความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์น้อยกว่านักเรียนเพศชายและนักเรียนเพศหญิง และมีการรับรู้ปรัชญาวิทยาศาสตร์มากกว่านักเรียนเพศชายและนักเรียนเพศหญิง แต่มีการรับรู้ธรรมชาติวิทยาศาสตร์ไม่แตกต่างจากนักเรียนเพศชายและนักเรียนเพศหญิง

สำคัญ: การรับรู้เกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์, ความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์, ปรัชญาวิทยาศาสตร์ของครูสอนวิทยาศาสตร์

Abstract

This research aimed to study and compare perceptions of the nature of science, misperceptions about the nature of science and philosophy of science of Mathayomsuksa 6 (M.S.6) science teachers with different sexes and Major and their M.S.6 students in secondary schools in the academic year 2015 under the Officer of Secondary Educational Service Area, Zone 25, in Khon Kean province. The data were collected using a questionnaire consisted of 65 aspects; perceptions of the nature of science 35 items, misperceptions the nature of science 10 items and perceptions the philosophy of science 20 items. The collected data were then analyzed using percentage, mean and standard deviation. The F-test (One-way MANOVA and Two-way MANOVA) were employed to test the stated hypotheses.

The findings reveal that the awareness level of most science teachers regarding the nature of science and philosophy of science was at a high level ($\bar{x} = 4.16$ and $\bar{x} = 4.29$) However, there were misperceptions about the nature of science at a moderate level ($\bar{x} = 3.09$). Level of most Mathayomsuksa 6 students regarding the nature of science and misperceptions about the nature of science ($\bar{x} = 3.87$ and $\bar{x} = 4.03$), but the science of science was at a moderate level ($\bar{x} = 3.47$). Female science teacher whose teach biology there is a perception of science philosophy rather than a science teacher who teaches other disciplines. However, the science teachers with different sexes did not show different perceptions of the nature of science, misperceptions about the nature of science, and perceptions the philosophy of science. There were no statistical interactions of sex with major on these three perceptions. The male and female science teachers showed less perception of misperceptions about the nature of science than male students and female students. In addition the male students and female students showed more perceptions of the philosophy of

science. However, perceptions the nature of science of male and female science teachers, male and female students was not found to be different.

Keywords : Perceptions of Nature of Science, Misperceptions about the Nature of Science, Philosophy of Science Teachers

บทนำ

วิทยาศาสตร์เป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาความเจริญของประเทศที่เจริญทางด้านอุตสาหกรรมหรือประเทศที่พัฒนาแล้ว มีการนำเอาความรู้ทางวิทยาศาสตร์รวมทั้งเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาประเทศมากกว่าประเทศที่กำลังพัฒนาประเทศต่างๆ ก็เล็งเห็นความสำคัญของวิทยาศาสตร์ทั้งในด้านพัฒนาวัตถุและพัฒนาคนให้มีความคิดและจิตใจอย่างวิทยาศาสตร์ (ไพฑูริย์ สุขศรีงาม, 2529, หน้า 34) วิทยาศาสตร์ยังฝึกฝนผู้เรียนให้มีความสามารถในการสังเกตและการใช้เหตุผลอย่างเหมาะสม (Finley, 1983, p.43) ทำให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) สามารถใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตตลอดจนแก้ปัญหาของบุคคล สังคมประเทศชาติได้อย่างเหมาะสม (Yager and Penick, 1986, p.149) บุคคลสำคัญที่จะจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ คือครูวิทยาศาสตร์ ผู้ซึ่งต้องมีการเข้าใจธรรมชาติวิทยาศาสตร์และปรัชญาวิทยาศาสตร์ที่ถูกต้องการมีความเข้าใจธรรมชาติวิทยาศาสตร์ที่ถูกต้องและเพียงพอจึงจะสอนให้นักเรียนมีความเข้าใจธรรมชาติวิทยาศาสตร์ที่ถูกต้องด้วย (Lederman and Druger, 1985, p.650)

การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวิทยาศาสตร์เป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญ (Billeh and Malik, 1977, p.559 and Meichtry, 1992, p.389) การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีแนวคิดธรรมชาติวิทยาศาสตร์ที่เหมาะสม จะช่วยส่งเสริมการรู้วิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) ของผู้เรียน และการทำให้นักเรียนมีความเข้าใจธรรมชาติวิทยาศาสตร์ที่ถูกต้อง จะเกิดผลดีหลายประการ

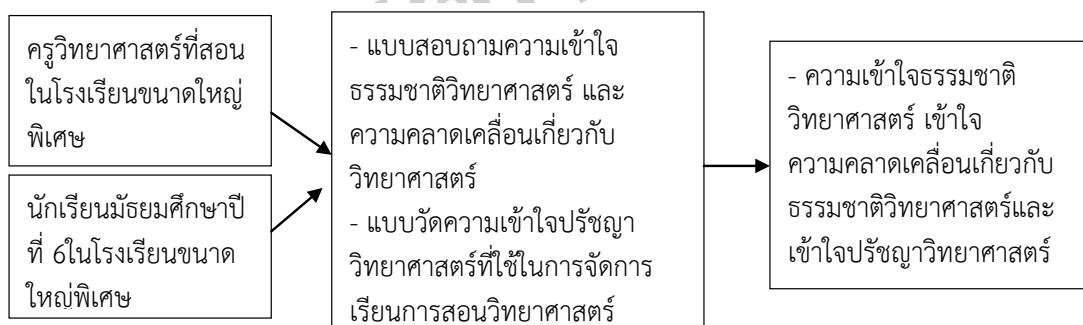
เช่น การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นวิธีสอนที่สอดคล้องกับวิทยาศาสตร์แบบหนึ่ง เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เริ่มต้นจากปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อแก้ปัญหาหรือสถานการณ์เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน และมีความสำคัญต่อผู้เรียน ตัวปัญหาจะเป็นจุดตั้งต้นของกระบวนการเรียนรู้ และเป็นตัวกระตุ้นการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาด้วยเหตุผลและสืบค้นหาข้อมูลเพื่อเข้าใจกลไกของตัวปัญหารวมทั้งวิธีการแก้ปัญหา (จิรพรรณ เพื่องประยูร, 2559, หน้า 86) ผู้เรียนจะทราบถึงขอบเขตและข้อจำกัดของกระบวนการและความรู้ทางวิทยาศาสตร์ บทบาทของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในชีวิตประจำวันในสังคม โดยสามารถมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในการแก้ปัญหาสังคม อีกทั้งผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมในการใช้วิทยาศาสตร์อย่างสร้างสรรค์ และเห็นคุณค่าและความจำเป็นของการเรียนแนวคิดทางวิทยาศาสตร์ (Driver, Newton and Osborne, 2000) ทำให้ผู้เรียนมีความแตกฉานทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ตลอดจนความแตกฉานทางด้านวัฒนธรรม (Bybee, Janet and James 1991, p.146) การดำเนินการพัฒนาครูให้สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ที่สอดคล้องธรรมชาติของวิทยาศาสตร์ และเข้าใจธรรมชาติของวิทยาศาสตร์เพื่อเป็นรากฐานที่ดีในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์แก่นักเรียน ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เพิ่มมากขึ้น (วาทัญญู วุฒิวรรณ, 2560, หน้า 127)

การเข้าใจปรัชญาวิทยาศาสตร์ที่ถูกต้องและเพียงพอของครูวิทยาศาสตร์ ทำให้เกิดหลักประกันที่ว่าความรู้ที่นักวิทยาศาสตร์สร้างสรรค์ขึ้นมาจะเป็น

ความรู้ที่น่าเชื่อถือได้ เป็นความรู้ของสาธารณชน เป็นความรู้สากล หรือเป็นความรู้เชิงวิทยาศาสตร์ได้อย่างไร ซึ่งความเข้าใจดังกล่าวข้างต้นนี้จะช่วยให้ครูจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ให้สอดคล้องกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์ ในการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ โดยทั่วไปยึดปรัชญาประจักษ์นิยมเชิงตรรกะ (Logical - empiricism) ซึ่งเน้นการให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ตรงในสภาพแวดล้อม หรือจากการทำปฏิบัติการ แล้วนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์สรุปจนได้ความรู้ใหม่เกิดขึ้น บางครั้งเราเรียกแนวคิดนี้ว่าประสบการณ์นิยม – อุปนัยนิยม (Empiricist – Intuitivist image of science) (ไพฑูรย์ สุขศรีงาม, 2556)

จากความสำคัญของการสอนวิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนาการรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียนในโรงเรียน

กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ธรรมชาติวิทยาศาสตร์ ความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์ และปรัชญาวิทยาศาสตร์ของครูสอนวิทยาศาสตร์ที่สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อศึกษาการรับรู้ธรรมชาติวิทยาศาสตร์ ความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์ และปรัชญาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
3. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ธรรมชาติวิทยาศาสตร์ ความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติ

ขนาดใหญ่พิเศษ ครูควรมีความเข้าใจธรรมชาติวิทยาศาสตร์และปรัชญาวิทยาศาสตร์เป็นแรงจูงใจให้ผู้วิจัยศึกษาการรับรู้ธรรมชาติวิทยาศาสตร์ ความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์ และปรัชญาวิทยาศาสตร์ของครูวิทยาศาสตร์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายว่ามีความเข้าใจดังกล่าวมากน้อยเพียงใด และแตกต่างกันหรือไม่ เมื่อครูมีเพศและสอนในสาขาวิชาที่แตกต่างกันไป ซึ่งข้อสนเทศที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการรับรู้ธรรมชาติวิทยาศาสตร์และปรัชญาวิทยาศาสตร์ของครูวิทยาศาสตร์และปรัชญาวิทยาศาสตร์ที่ถูกต้อง

วิทยาศาสตร์และปรัชญาวิทยาศาสตร์ระหว่างครูวิทยาศาสตร์ที่มีเพศและสาขาวิชาที่สอนต่างกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ครูวิทยาศาสตร์ที่สอนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 215 คนจาก 12 โรงเรียน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวนห้องเรียน 135 ห้อง เรียน จำนวนนักเรียน

3,583 คน ในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2558

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ครูวิทยาศาสตร์ที่สอนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 71 คน ในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2558 กำหนดขนาดโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) และใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอนแบบแบ่งชั้น (Multi-stage Stratified Random Sampling) และสุ่มนักเรียนมา 1 ห้องเรียนจากครูวิทยาศาสตร์แต่ละคน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระได้แก่

1) สถานภาพ

1.1 ครูวิทยาศาสตร์

1.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

2) สาขาวิชา

2.1 ฟิสิกส์

2.2 เคมี

2.2 ชีววิทยา

3) เพศ

3.1 ชาย

3.2 หญิง

2. ตัวแปรตามได้แก่

1) การรับรู้ธรรมชาติวิทยาศาสตร์

2) การรับรู้ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์

3) การรับรู้ปรัชญาวิทยาศาสตร์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นนี้ เป็นครูวิทยาศาสตร์ที่สอนอยู่ในมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 71 คน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2558 กำหนดขนาดโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) และใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอนแบบแบ่งชั้น (Multi-stage Stratified Random Sampling) และสุ่มนักเรียนมา 1 ห้องเรียนจากครูวิทยาศาสตร์แต่ละคน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความเข้าใจธรรมชาติวิทยาศาสตร์และแบบวัดความเข้าใจปรัชญาวิทยาศาสตร์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ของสุวิมล ภูศรี (2558) ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วย ไม่นานใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยมากที่สุด

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การรับรู้ธรรมชาติวิทยาศาสตร์จำนวน 35 ข้อ

ตอนที่ 3 การรับรู้ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 4 การรับรู้ปรัชญาวิทยาศาสตร์จำนวน 20 ข้อ

3. การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับครูวิทยาศาสตร์ที่สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 คน และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ขอนแก่น ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 135 ห้อง จำนวน 3,583 คน

3.2 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา คำนวณหาอำนาจจำแนกรายข้อในแต่ละด้านโดยใช้เทคนิค Item-total correlation (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 84) และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับสำหรับตอนที่ 2 ตอนที่ 3 และตอนที่ 4 แล้วนำคะแนนที่ได้ไปหาคุณภาพโดยหาค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.266 ถึง 0.874 และค่า

ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับได้ค่า 0.901 ซึ่งเป็นค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติ .05

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามความเข้าใจธรรมชาติวิทยาศาสตร์ จำนวน 45 ข้อ และแบบวัดความเข้าใจปรัชญาวิทยาศาสตร์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ จำนวน 20 ข้อ ของสุวิมล ภูศรี

4.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ผู้วิจัยเดินทางไปขอความอนุเคราะห์จากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

4.3 ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำข้อมูล ดังนี้

5.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ

5.2 นำแบบสอบถามมาตรวจความถี่ของแต่ละข้อ แต่ละด้านและทั้งฉบับ โดยตรวจให้คะแนนโดยใช้เกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 99-100)

เห็นด้วยมากที่สุด ตรวจให้ 5 คะแนน

เห็นด้วย ตรวจให้ 4 คะแนน

ไม่แน่ใจ ตรวจให้ 3 คะแนน

ไม่เห็นด้วย ตรวจให้ 2 คะแนน

ไม่เห็นด้วยมากที่สุด ตรวจให้ 1 คะแนน

5.3 นำเอาความถี่จากข้อ 2 ไปหาค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีการรับรู้ระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีการรับรู้ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีการรับรู้ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีการรับรู้ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีการรับรู้ระดับมากที่สุด

5.4 นำคะแนนจากข้อ 2 ไปหาค่าร้อยละ โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของจำนวนร้อยละของครู ที่แสดงการรับรู้เกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์ การรับรู้ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์ และปรัชญาวิทยาศาสตร์ในระดับต่างๆดังนี้

ค่าร้อยละ 0.01- 20.99 หมายถึง ครูสอนวิทยาศาสตร์จำนวนน้อยที่สุด

ค่าร้อยละ 21.00-40.99 หมายถึง ครูสอนวิทยาศาสตร์จำนวนน้อย

ค่าร้อยละ 41.00-60.99 หมายถึง ครูสอนวิทยาศาสตร์จำนวนปานกลาง

ค่าร้อยละ 61.00-80.99 หมายถึง ครูสอนวิทยาศาสตร์จำนวนมาก

ค่าร้อยละ 81.00-100.00 หมายถึง ครูสอนวิทยาศาสตร์จำนวนมากที่สุด

และการแปลความหมายของจำนวนร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่แสดงการรับรู้เกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์ การรับรู้ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์ และปรัชญาวิทยาศาสตร์ในระดับต่างๆดังนี้

ค่าร้อยละ 0.01- 20.99 หมายถึง นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวนน้อยที่สุด

ค่าร้อยละ 21.00-40.99 หมายถึง นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวนน้อย

ค่าร้อยละ 41.00-60.99 หมายถึง นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวนปานกลาง

ค่าร้อยละ 61.00-80.99 หมายถึง นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวนมาก

ค่าร้อยละ 81.00-100.00 หมายถึง นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวนมากที่สุด

5.5 นำคะแนนจากข้อ 5.4 มาวิเคราะห์ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ ความแปรปรวนสองทาง (Two-way Analysis of Variance) ในด้านการแจกแจงเป็นโค้งปกติ (Normality) และด้านความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน

5.6 นำคะแนนที่ได้จากข้อ 5.5 มาวิเคราะห์ค่าทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two-way Analysis of Variance) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาการรับรู้ธรรมชาติวิทยาศาสตร์ ความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์ และปรัชญาวิทยาศาสตร์ของครูสอนวิทยาศาสตร์ที่สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยรวม จำแนกตามเพศและสาขาวิชาที่สอนจำนวนปานกลางร้อยละ 40.35 มีการรับรู้ธรรมชาติวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.16$) ครูสอนวิทยาศาสตร์ที่สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยรวม จำแนกตามเพศและสาขาวิชาที่สอนจำนวนน้อย ร้อยละ 14.03 มีการรับรู้ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.09$) ครูสอนวิทยาศาสตร์ที่สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยรวม จำแนกตามเพศและสาขาวิชาที่สอนจำนวนปานกลาง ร้อยละ 54.17 มีการรับรู้ปรัชญาวิทยาศาสตร์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.29$) (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ความถี่ของระดับการรับรู้ธรรมชาติวิทยาศาสตร์ การรับรู้ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์ของครู และการรับรู้ปรัชญาวิทยาศาสตร์ของครูวิทยาศาสตร์ที่สอนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

การรับรู้	ความถี่ของระดับการรับรู้					$\bar{x}$	SD
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด		
1. การรับรู้ธรรมชาติวิทยาศาสตร์	40.35 ^d	40.35 ^d	5.79	2.62	0.58	4.16 ²	0.60
2. การรับรู้ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์	14.03	29.03 ^d	25.56 ^d	14.31	17.08	3.09 ³	0.92
3. การรับรู้ปรัชญาวิทยาศาสตร์	37.50 ^d	54.17 ^c	8.33	-	-	4.29 ²	0.61

หมายเหตุ 1 หมายถึง มีการรับรู้ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51-5.00$) a หมายถึง จำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 81.00-100.00)

2 หมายถึง มีการรับรู้ระดับมาก ($\bar{x} = 3.51-4.50$)
b หมายถึง จำนวนมาก (ร้อยละ 61.00-80.99)

3 หมายถึง มีการรับรู้ระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.51-3.50$) c หมายถึง จำนวนปานกลาง (ร้อยละ 41.00-60.99)

4 หมายถึง มีการรับรู้ระดับน้อย ($\bar{x} = 1.51-2.50$)
d หมายถึง จำนวนน้อย (ร้อยละ 21.00-40.99)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการรับรู้ธรรมชาติวิทยาศาสตร์ ความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์ และปรัชญาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยรวม จำแนกตามเพศจำนวนน้อย ร้อยละ 38.71 มีการรับรู้ธรรมชาติวิทยาศาสตร์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.87) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

โดยรวม จำแนกตามเพศจำนวนปานกลางร้อยละ 47.25 มีการรับรู้คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.03) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยรวม จำแนกตามเพศจำนวนปานกลางร้อยละ 30.10 มีการรับรู้ปรัชญาวิทยาศาสตร์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.47) (ตาราง 2)

ตารางที่ 2 ความถี่ของระดับการรับรู้ธรรมชาติวิทยาศาสตร์ การรับรู้ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์ของครู และการรับรู้ปรัชญาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

การรับรู้	ความถี่ของระดับการรับรู้					$\bar{x}$	SD
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด		
1. การรับรู้ธรรมชาติวิทยาศาสตร์	38.71d	25.15d	20.36	15.78	-	3.872	1.09
2. การรับรู้ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์	29.84d	47.25c	19.51	2.86	0.55	4.032	0.81
3. การรับรู้ปรัชญาวิทยาศาสตร์	30.10d	24.01d	18.30	17.64	9.96	3.473	1.32

หมายเหตุ 1 หมายถึง มีการรับรู้ระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.51-5.00) a หมายถึง จำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 81.00-100.00)

2 หมายถึง มีการรับรู้ระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.51-4.50) b หมายถึง จำนวนมาก (ร้อยละ 61.00-80.99)

3 หมายถึง มีการรับรู้ระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 2.51-3.50) c หมายถึง จำนวนปานกลาง (ร้อยละ 41.00-60.99)

4 หมายถึง มีการรับรู้ระดับน้อย ($\bar{x}$ = 1.51-2.50) d หมายถึง จำนวนน้อย (ร้อยละ 21.00-40.99)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศและสาขาวิชาที่สอนต่อการรับรู้ธรรมชาติวิทยาศาสตร์ การรับรู้ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์ และการรับรู้ปรัชญาวิทยาศาสตร์ ทดสอบ Univariate Tests พบว่าครูที่มีเพศต่างกันและสอนสาขาวิชาที่ต่างกัน มีเฉพาะการรับรู้ธรรมชาติวิทยาศาสตร์และ

การรับรู้ปรัชญาวิทยาศาสตร์ที่แตกต่างกันที่ ($p < .001$) (ตาราง 3) ส่วนครูที่สอนสอนสาขาวิชาศาสตร์ต่างกันมีการรับรู้ทั้ง 3 เรื่องแตกต่างกัน เมื่อทดสอบ Univariate Tests พบว่าครูวิทยาศาสตร์ที่สอนสาขาวิชาศาสตร์ต่างกันมีเฉพาะการรับรู้ปรัชญาวิทยาศาสตร์แตกต่างกัน โดยครูชีววิทยาเพศหญิงมีการรับรู้มากกว่า ครูเคมี ครูฟิสิกส์ (ตาราง 4)

ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ธรรมชาติวิทยาศาสตร์ การรับรู้ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์ และการรับรู้ปรัชญาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนกับครูวิทยาศาสตร์ จำแนกตามเพศและสาขาวิชาที่สอน พบว่าครูชีววิทยาเพศหญิงมีการรับรู้ธรรมชาติวิทยาศาสตร์ และการรับรู้ความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์มากกว่านักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 แต่มีการรับรู้ปรัชญาวิทยาศาสตร์น้อยกว่านักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ตาราง 5, 6, 7)

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างของการรับรู้ธรรมชาติวิทยาศาสตร์ ความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์ และปรัชญาวิทยาศาสตร์ของครูที่มีเพศและสอนสาขาวิชา แตกต่างกัน (One-way ANOVA)

Univariate Test							
การรับรู้	Source of Variation	SS	df	MS	F	p	Partial Eta-Squared
- ธรรมชาติวิทยาศาสตร์	ปฏิสัมพันธ์ ความคลาดเคลื่อน	1885.833	5	377.167	3.602	.006	.214
- ความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์	ปฏิสัมพันธ์ ความคลาดเคลื่อน	39.069	5	7.814	1.056	.393	.074
- ปรัชญาวิทยาศาสตร์	ปฏิสัมพันธ์ ความคลาดเคลื่อน	1747.333	5	349.467	6.896*	<.001	.343

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .025

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของการรับรู้ปรัชญาวิทยาศาสตร์ของครูสอนที่มีเพศและสอนในสาขาวิชาแตกต่างกัน

กลุ่ม	$\bar{x}$	ครูเคมีหญิง	ครูชีววิทยาชาย	ครูฟิสิกส์ชาย	ครูชีววิทยาหญิง
		78.250	84.333	84.500	93.917
ครูฟิสิกส์หญิง	80.417	.459	.040	.035	<.001*
ครูชีววิทยาชาย	84.333	-	.182	.165	<.001
ครูฟิสิกส์ชาย	84.500	-	-	1954	<.002
ครูเคมีเพศชาย	85.583	-	-	-	<.002

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของการรับรู้ธรรมชาติวิทยาศาสตร์ของครูสอนที่มีเพศและสอนในสาขาวิชาต่างกัน

กลุ่ม	$\bar{x}$	นักเรียนเพศชาย	นักเรียนเพศหญิง
		145.834	145.295
ครูชีววิทยาเพศหญิง	158.667	<.001*	<.001*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของการรับรู้ความคลาดเคลื่อนวิทยาศาสตร์ของครูสอนที่มีเพศ และสอนในสาขาวิชาต่างกัน

กลุ่ม	$\bar{x}$	นักเรียนเพศชาย	นักเรียนเพศหญิง
		82.604	82.853
ครูชีววิทยาเพศหญิง	93.917	<.001*	<.001*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของการรับรู้ปรัชญาวิทยาศาสตร์ของครูสอนที่มีเพศ และสอนในสาขาวิชาต่างกัน

กลุ่ม	$\bar{x}$	นักเรียนเพศชาย	นักเรียนเพศหญิง
		37.065	38.274
ครูชีววิทยาเพศหญิง	32.417	<.001*	<.001*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

1. ครูวิทยาศาสตร์โดยรวม จำแนกตามเพศ และสาขาวิชาที่สอนต่างกัน มีการรับรู้ธรรมชาติวิทยาาสตร์ และปรัชญาวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับมาก ยกเว้นครูวิทยาศาสตร์ที่สอนในสาขาวิชาชีววิทยาเพศหญิง มีการรับรู้ปรัชญาวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการรับรู้ที่ความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาาสตร์ ครูวิทยาศาสตร์ทุกกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมและจำแนกตามเพศ มีการรับรู้ธรรมชาติวิทยาาสตร์ และการรับรู้ความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาาสตร์อยู่ในระดับมาก แต่มีการรับรู้ปรัชญาวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับปานกลาง

3. ครูวิทยาศาสตร์ที่สอนสาขาวิชาชีววิทยา มีเฉพาะการรับรู้ปรัชญาวิทยาศาสตร์มากกว่าครูวิทยาศาสตร์ที่สอนสาขาวิชาอื่นๆ แต่ครูวิทยาศาสตร์ที่มีเพศต่างกันมีการรับรู้ทั้ง 3 ด้านไม่แตกต่างกัน และไม่มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างเพศกับสาขาวิชาที่สอน

ที่เกี่ยวกับการรับรู้ทั้ง 3 ด้าน และครูชีววิทยาเพศหญิง มีการรับรู้ธรรมชาติวิทยาาสตร์ และการรับรู้ความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์มากกว่านักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 แต่มีการรับรู้ปรัชญาวิทยาศาสตร์น้อยกว่านักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6

อภิปรายผล

1. ครูวิทยาศาสตร์โดยรวม จำแนกตามเพศ และสอนสาขาวิชาต่างกันในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีการรับรู้ธรรมชาติวิทยาาสตร์อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้ธรรมชาติวิทยาาสตร์ ซึ่งพบว่าครูวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยรวมมีการรับรู้ธรรมชาติวิทยาาสตร์โดยรวมอยู่ในระดับมาก (สิริหามาต มุ่งดี, 2558, หน้า 46) (ไพฑูริย์ มูลทา, 2558, หน้า 45) (จิราพร นิลพันธ์, 2558, หน้า 98) (อัญธิกา ราชบุรี, 2558, หน้า 47) และสอดคล้องกับงานวิจัยครูวิทยาศาสตร์ที่จำแนกตามเพศ มีการรับรู้ธรรมชาติวิทยาาสตร์ โดยครูวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพศชายและเพศหญิง

มีการรับรู้ธรรมชาติวิทยาศาสตร์โดยรวมอยู่ในระดับมาก (สิริทามาศ มุ่งดี, 2558, หน้า 52) ครูวิทยาศาสตร์ที่สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ ครูวิทยาศาสตร์มีการรับรู้เกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์โดยรวมอยู่ในระดับมาก (จิราพร นิลพันธ์, 2558, หน้า 78) (ไพฑูรย์ มูลทา, 2558, หน้า 58) (อัญธิกา ราชบุรี, 2558, หน้า 47) ส่วนการรับรู้ปรัชญาวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยครูวิทยาศาสตร์โดยรวมมีการรับรู้เกี่ยวกับปรัชญาวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับมาก (สิริทามาศ มุ่งดี, 2558, หน้า 76) ครูวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพศชายและเพศหญิง พบว่ามีการรับรู้ปรัชญาวิทยาศาสตร์โดยรวมอยู่ในระดับมาก (สิริทามาศ มุ่งดี, 2558, หน้า 78) ยกเว้นครูวิทยาศาสตร์ที่สอนสาขาชีววิทยาในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีการรับรู้ปรัชญาวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องงานวิจัยครูวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่าครูวิทยาศาสตร์มีการรับรู้เกี่ยวกับปรัชญาวิทยาศาสตร์ อยู่ในระดับมาก (จิราพร นิลพันธ์, 2558, หน้า 33) ส่วนการรับรู้ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์ ครูวิทยาศาสตร์ทุกกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาบางส่วน พบว่าครูวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยรวมมีการรับรู้ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์โดยรวมอยู่ในระดับมาก (สิริทามาศ มุ่งดี, 2558, หน้า 66) ส่วนครูวิทยาศาสตร์เพศหญิง มีการรับรู้ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์โดยรวม อยู่ในระดับมาก (สิริทามาศ มุ่งดี, 2558, หน้า 69) และผลการศึกษาครูวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาโดยรวมมีการรับรู้ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยครูวิทยาศาสตร์เพศหญิง มีการรับรู้ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ไพฑูรย์ มูลทา, 2558, หน้า 63) และเทียบเคียงผลการศึกษาครูวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยรวมมีการรับรู้ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับ

ธรรมชาติวิทยาศาสตร์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (อัญธิกา ราชบุรี, 2558, หน้า 66) โดยครูวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพศชาย และเพศหญิงมีการรับรู้ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (อัญธิกา ราชบุรี, 2558, หน้า 68) ครูวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีการรับรู้ความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับมาก (จิราพร นิลพันธ์, 2558, หน้า 78)

จากการที่ครูวิทยาศาสตร์ ที่สอนทุกกลุ่มมีการรับรู้หรือความเข้าใจ เกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์และปรัชญาวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับมากดังกล่าวมาแล้วนั้นอาจมีสาเหตุสำคัญหลาย ประการดังนี้ ประการแรก ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ธรรมชาติวิทยาศาสตร์และปรัชญาวิทยาศาสตร์ที่ได้มาจาก ครั้งที่ครูวิทยาศาสตร์ศึกษาเล่าเรียนในสถาบันการผลิตครู ในกลุ่มสาขาวิชาเกี่ยวกับศาสตร์การสอน และกลุ่มสาขาวิชาเกี่ยวกับศาสตร์ด้านความรู้วิทยาศาสตร์ ซึ่งจะกล่าวถึงการสร้างความรู้ของนักวิทยาศาสตร์ ข้อจำกัดของวิทยาศาสตร์ ตลอดจนมีบางส่วนเกี่ยวข้องกัธรรมชาติวิทยาศาสตร์และ ปรัชญาวิทยาศาสตร์ ประการที่สอง ครูวิทยาศาสตร์สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องทั้งสองด้วยตนเอง จากการมีประสบการณ์ตรงในการสอนวิทยาศาสตร์ที่สอดคล้องกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์คือการสอนแบบสืบเสาะซึ่งเป็นไป ตามทฤษฎีสร้างสรรค์ความรู้ (Constructivist Theory) และประการสุดท้ายความรู้ความเข้าใจ ได้มาจากการเข้าร่วมอบรมสัมมนาที่หน่วยงานระดับชาติ เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์เป็นผู้จัด จากการ ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำราหรือหนังสือที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ ธรรมชาติวิทยาศาสตร์และปรัชญาวิทยาศาสตร์ และการที่ครูวิทยาศาสตร์มีการรับรู้ความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์ครูวิทยาศาสตร์ทุกกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น

ครูวิทยาศาสตร์เพศหญิงอยู่ในระดับมากนั้น การที่ครูวิทยาศาสตร์มีการรับรู้ปานกลางของความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์นั้นอาจมีสาเหตุสำคัญ 3 ประการดังนี้ ประการที่ 1 การจัดการศึกษา การเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ในการผลิตครูไม่มีความชัดเจน ประกอบกับครูวิทยาศาสตร์อาจมีความเข้าใจธรรมชาติวิทยาศาสตร์ที่คลาดเคลื่อนก่อนแล้ว จึงมีส่วนทำให้นักศึกษาครูซึ่งต่อมาเป็นครูประจำการมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนและเกิดขึ้นก่อนแล้ว ประการที่ 2 ครูสร้างความเข้าใจคลาดเคลื่อนด้วยตนเองตามทฤษฎีสร้างสรรค์ความรู้ (Constructivist) (Wheatley, 1991, p.12) จากการมีประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์และประสบการณ์สุดท้าย จากเอกสาร หนังสือ และตำรา เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ และอื่นๆ ที่ครูเลือกมาศึกษาเพิ่มเติม อาจจะมีการให้ความรู้ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน จึงส่งผลให้ครูสร้างความรู้ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์ได้

2. นักเรียนโดยรวมและจำแนกตามเพศ มีการรับรู้ธรรมชาติวิทยาศาสตร์และ ปรัชญาวิทยาศาสตร์ อยู่ในระดับเห็นด้วย ซึ่งสอดคล้องบางส่วนกับผลการศึกษาธรรมชาติวิทยาศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 พบว่า นักเรียนโดยรวมมีความเข้าใจธรรมชาติวิทยาศาสตร์โดยรวมรายด้านทั้ง 4 ด้าน และรายด้านย่อย 11 ด้าน มีความคิดเห็นด้วยมาก (ชานาญ อินทรสมบัติ, 2542, หน้า 116) โดยจำแนกตามเพศ พบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความเข้าใจธรรมชาติวิทยาศาสตร์โดยรวม รายด้านทั้ง 4 ด้าน และรายด้านย่อย 11 ด้าน มีความคิดเห็นด้วยมาก อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก (ชานาญ อินทรสมบัติ, 2542, หน้า 116) และผลการศึกษาการเปรียบเทียบความเข้าใจธรรมชาติวิทยาศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด

กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10 พบว่านักเรียนโดยรวมที่เรียนกับครูวิทยาศาสตร์โดยส่วนรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก (วัฒนา ไตรยราช, 2542, หน้า 116) โดยจำแนกตามเพศ พบว่านักเรียนเพศชายและเพศหญิงมีความเข้าใจธรรมชาติวิทยาศาสตร์โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน มีความเห็นด้วยมาก (วัฒนา ไตรยราช, 2542, หน้า 122) และผลการศึกษาความเข้าใจธรรมชาติวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่านักเรียนโดยรวมมีความเข้าใจธรรมชาติวิทยาศาสตร์โดยรวม รายด้าน 3 ด้าน และรายด้านย่อย 7 ด้าน อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และจำแนกตามเพศ พบว่านักเรียนเพศชายและเพศหญิงมีความเข้าใจธรรมชาติวิทยาศาสตร์โดยรวม รายด้าน 3 ด้าน และรายด้านย่อย 7 ด้าน อยู่ในระดับเห็นด้วยมากและมีความเข้าใจด้านข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์และรายด้านย่อย 5 ด้านคือ ความแท้จริง ความสม่ำเสมอ ความบริสุทธิ์ ความสมบูรณ์และความเรียบง่าย (เฉพาะนักเรียนหญิง) และความเป็นเอกภาพ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก (ทัศนวิจิตรพจน์, 2543, หน้า 96)

ส่วนนักเรียนโดยรวมและจำแนกตามเพศมีการรับรู้ความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติ วิทยาศาสตร์ อยู่ในระดับเห็นด้วย มีบางส่วนสอดคล้องกับผลการวิจัยอื่นๆ พบว่านักเรียนเกรด 6-8 มีความเข้าใจธรรมชาติของความรู้เชิงวิทยาศาสตร์ไม่เพียงพอ (Meichtry, 1992, p.395) นักเรียนเกรด 5, 9 และ 12 เข้าใจด้านความรู้เชิงวิทยาศาสตร์ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงเข้าใจด้านวิธีการเชิงวิทยาศาสตร์และปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิทยาศาสตร์กับเทคโนโลยีและสังคมไม่ถูกต้อง (Tamir, 1994, p.102-106) นักเรียนเกรด 7-12 ไม่เข้าใจธรรมชาติของความรู้เชิงวิทยาศาสตร์ (Miller, 1963, p.510-513) นักเรียนระดับมัธยมศึกษาส่วนมากมีความเข้าใจธรรมชาติของความรู้เชิงวิทยาศาสตร์โดยเฉพาะความจริง กฎและทฤษฎี

ไม่ถูกต้องเพียงพอ (Griffiths and Barman, 1993, p.71) นักเรียนชายและนักเรียนหญิงเกรด 7-8 เข้าใจธรรมชาติวิทยาศาสตร์ในลักษณะไม่แน่ใจว่าวิทยาศาสตร์เป็นเรื่องลึกลับและเป็นเรื่องเหลือเชื่อหรือไม่ (Rubba and Smith, 1981, p.221-226)

การที่นักเรียนโดยรวมและจำแนกตามเพศมีการรับรู้ธรรมชาติวิทยาศาสตร์และปรัชญาวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับเห็นด้วย อาจเนื่องมาจากความเข้าใจธรรมชาติวิทยาศาสตร์ของนักเรียน นอกจากจะได้รับการ (1) หลักสูตรวิทยาศาสตร์ที่เน้นการเรียนการสอนแบบสืบเสาะ ทำให้นักเรียนได้รับการฝึกฝนพัฒนาทักษะในการคิด การแก้ปัญหา รู้จักใช้คำถามระดับความคิดสูง ตลอดจนสามารถสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้นได้ (Pomeroy, 1993, p.272) (2) ครูวิทยาศาสตร์มีความเข้าใจธรรมชาติวิทยาศาสตร์อย่างเพียงพอและสมบูรณ์ (สารัช บุญเมืองแสน, 2540, หน้า169) (สระพงษ์ ศรีธรรม, 2541, หน้า 110) (รติรัตน์ คำมูล, 2542, หน้า 189) (ปราณี ศรีธัญรัตน์, 2542, หน้า 208) (ประไพ กาญชูภาค, 2542, หน้า 214) จึงสามารถเป็นแบบอย่างทั้งการคิดและการกระทำเชิงวิทยาศาสตร์ ทำให้นักเรียนยึดถือปฏิบัติตามได้ (Brickhouse, 1990, p.53) (Abell and Smith, 1994, p.475) เนื่องจากมีความเข้าใจธรรมชาติวิทยาศาสตร์ ดังกล่าวมีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมการสอนของครูให้สอดคล้องกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์ (Lederman and Zeidler, 1987, p.722) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการด้านการเตรียมการสอนและปฏิบัติการสืบเสาะได้อย่างเหมาะสม (Lederman and Zeidler, 1987, p.731) (Duschl, 1988, p.499) การใช้ภาษาที่ถูกหลักการ สอดคล้องกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์ (Meichtry, 1993, p.429) โดยมีปัจจัยหลายอย่าง ที่ส่งเสริมและเอื้อต่อการสอนสืบเสาะ เช่น หลักสูตร นโยบายของโรงเรียน ระดับความสามารถของนักเรียน วัสดุ-อุปกรณ์ เป็นต้น (Lederman, 1992, p.347)

(3) นักเรียนได้รับรู้ เข้าใจธรรมชาติวิทยาศาสตร์จากภายนอกห้องเรียนโดยรับมาจากแหล่งภายนอกโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการมีประสบการณ์จากสื่อมวลชน (Yager and Penick, 1986, p.147) ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงขององค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ วิธีการศึกษาหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์และปรัชญาวิทยาศาสตร์ได้

ส่วนการที่นักเรียนการรับรู้ความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับกรอบความเชื่อทางปรัชญาที่ว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่เรียนวิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะ ซึ่งเน้นนักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองจะส่งเสริมการมีความเข้าใจธรรมชาติวิทยาศาสตร์ได้ดีกว่านักเรียนที่ไม่ได้เรียนวิทยาศาสตร์ หรือมีประสบการณ์ในการเรียนวิทยาศาสตร์เพียงเล็กน้อย (Duschl, 1988, p.52) (Cleminson, 1990, p.429-445) ทั้งนี้เนื่องจากการสร้างความเข้าใจธรรมชาติวิทยาศาสตร์ ส่วนมากเกิดจากการเรียนสืบเสาะที่นักเรียนได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง (Pomeroy, 1993, p.272) ตลอดจนการศึกษาค้นคว้าจากสื่อสารมวลชน (Rakow, Welch and Hueftle, 1984, p.570) และจากการเลียนแบบการมีความรู้ความเข้าใจธรรมชาติวิทยาศาสตร์จากครูวิทยาศาสตร์ (Abell and smith, 1994, p.475) ซึ่งสิ่งเหล่านี้จึงทำให้นักเรียนมีการรับรู้ความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์ และขาดการพัฒนาความเข้าใจธรรมชาติวิทยาศาสตร์ หรือการพัฒนาความเข้าใจธรรมชาติวิทยาศาสตร์บ้างแต่ไม่มีความต่อเนื่อง มีผลทำให้มีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์

ข้อเสนอแนะโดยทั่วไป

1. เป็นข้อคำถามที่ดีซึ่งสามารถวัดความเข้าใจของครูและนักเรียนได้ จากการที่ครูวิทยาศาสตร์มีการรับรู้ธรรมชาติวิทยาศาสตร์ที่ถูกต้อง เข้าใจความคลาดเคลื่อนธรรมชาติวิทยาศาสตร์ และปรัชญา

วิทยาศาสตร์จะทำให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนด้านวิทยาศาสตร์ได้อย่างเหมาะสมและสามารถอธิบายขั้นตอน กระบวนการ ทักษะทางวิทยาศาสตร์ได้อย่างถูกต้อง

2. ควรจะมีการปรับเปลี่ยนข้อความในข้อคำถามให้ชัดเจนแล้วเข้าใจมากยิ่งขึ้นเพื่อจะได้ไม่ทำให้เข้าใจผิดพลาด และควรศึกษาขยายพื้นที่ออกไปกว้างขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการรับรู้ธรรมชาติวิทยาศาสตร์ การรับรู้ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์ และปรัชญาวิทยาศาสตร์ของครูวิทยาศาสตร์ ในเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนในสังกัดอื่น โดยใช้ตัวแปรจำแนกตามเพศ และขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน เพื่อจะได้ข้อมูลที่กว้างและครอบคลุมมากขึ้น

2. ควรศึกษาการรับรู้ธรรมชาติวิทยาศาสตร์ การรับรู้ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์ และปรัชญาวิทยาศาสตร์ของครูวิทยาศาสตร์ที่จบสาขาวิทยาศาสตร์ที่ต่างกัน

3. ควรศึกษาการรับรู้ธรรมชาติวิทยาศาสตร์ การรับรู้ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์ และปรัชญาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ ในเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนในสังกัดอื่น โดยใช้ตัวแปรจำแนกตามเพศ และขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน เพื่อจะได้ข้อมูลที่กว้างและครอบคลุมมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ จีระพรรณ สุขศรีงาม ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษาระหว่างคณะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์ อติชาติ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.บุษรา ยงคำชา, อาจารย์ ดร.ชัยภัทร พลายบัว กรรมการอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เนตรชนก จันทร์สว่าง ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี รวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ช่วยทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วย

เอกสารอ้างอิง

- จิราพร นิลพันธ์. (2558). การรับรู้ธรรมชาติวิทยาศาสตร์และปรัชญาวิทยาศาสตร์ของครูวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีประสบการณ์ในการสอนและขนาดโรงเรียนต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิระพรรณ เฟื่องประยูร. (2559). การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วารสารศึกษาศาสตร์. 27(3), 84-94.
- ชำนาญ อินทรสมบัติ. (2542). การเปรียบเทียบความเข้าใจธรรมชาติวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทัศน วิจิตรพจน์. (2543). ความเข้าใจธรรมชาติวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. (2). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. (7). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ประไพ การัญญาศ. (2542). *การศึกษาความเข้าใจธรรมชาติวิทยาศาสตร์ของครูชีววิทยาและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตการศึกษา 11 ปีการศึกษา 2540*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปราณี ศรีธัญรัตน์. (2542). *การศึกษาความเข้าใจธรรมชาติวิทยาศาสตร์ของครูและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตการศึกษา 9 ปีการศึกษา 2540*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไพฑูรย์ มูลทา. (2558). *การรับรู้เกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์และปรัชญาวิทยาศาสตร์ของครูสอนวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายที่สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- ไพฑูรย์ สุขศรีงาม. (2529). *ข้อจำกัดของวิทยาศาสตร์. วารสารวิจัยและพัฒนาการเรียน มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม*, 1(1), 10-16.
- ไพฑูรย์ สุขศรีงาม. (2556). *เอกสารประกอบการสอนวิชา 0299605 พื้นฐานทางปรัชญาวิทยาศาสตร์*. มหาสารคาม: คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รติรัตน์ คำมูล. (2542). *การศึกษาความเข้าใจธรรมชาติวิทยาศาสตร์ของครูฟิสิกส์และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตการศึกษา 10 ปีการศึกษา 2540*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วาทัญญ วุฒิวรรณ. (2560) *รูปแบบการพัฒนาครูประถมศึกษาให้สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ที่สอดคล้องธรรมชาติของวิทยาศาสตร์. วารสารศึกษาศาสตร์*. 28(1), 124-139.
- วัฒนา ไตรยราช. (2542). *การศึกษาความเข้าใจธรรมชาติวิทยาศาสตร์ของครูวิทยาศาสตร์และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษาและสังกัดคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช) เขตการศึกษา 10*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สารัช บุญแสนเมือง. (2540). *การศึกษาความเข้าใจธรรมชาติวิทยาศาสตร์ของครูวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 9*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สิริทามาต มุ่งดี. (2558). *การรับรู้ธรรมชาติวิทยาศาสตร์และปรัชญาวิทยาศาสตร์ของครูวิทยาศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีเพศและประสบการณ์ในการสอนที่แตกต่างกัน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุระพงษ์ ศรีธรรม. (2541). *การศึกษาความเข้าใจธรรมชาติวิทยาศาสตร์ของครูเคมี ครูชีววิทยา และครูฟิสิกส์ เขตการศึกษา 10*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- สุวิมล ภูศรี. (2558). การรับรู้เกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์และปรัชญาวิทยาศาสตร์ของครู วิทยาศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีเพศและประสบการณ์ในการสอนที่ต่างกันในจังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อัญธิกา ราชบุรี. (2558). การรับรู้เกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาศาสตร์และปรัชญาวิทยาศาสตร์ของครูวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีเพศและสาขาวิทยาศาสตร์ที่สอนต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Abell, S.K. & Smith, D.C. (1994). What is Science ? : Preserve Elementary Teachers' Conceptions of the Nature of Science. *International Journal of Science Education*, 16(4), 475- 487.
- Billeh, V.Y. & Malik, M.H. (1977). Development and Application of a Test on Understanding the Nature of Science. *Science Education*, 61(4), 559-571.
- Brickhouse, N.W. (1990). Teachers' Beliefs About The Nature of Science and Relationship to Classroom Practice. *Journal of Teacher Education*, 41(3), 53-62.
- Bybee, R.W., Janet, C.P. & James, D.E. (1991). Integrating the History and Nature of Science and Technology in Science and Social Studies Curriculum. *Science Education*, 75(1), 143-155.
- Cleminson, A. (1990). Establishing an epistemological base for science teaching in the light of contemporary notions of the nature of science and of how children learn science. *Journal of Research in Science Teaching*, 27(5), 429-445.
- Driver, R., Newton, P. & Osborne, J. (2000). Establishing the Norms of Scientific Argumentation in Classroom. *Science Education*, 84, 287-312.
- Duschl, R.A. (1988). Abandoning the Scientific Legacy of Science Education. *Science Education*, 72(1), 51-62.
- Finley, F.N. (1983). Science Process. *Journal of Research in Science Teaching*, 20(1), 47-54.
- Griffiths, A.K. & Barman, C.R. (1993). Australian Secondary School Students' Concepts Regarding the Nature of Science. *Australian Science Teachers Journal*, 39(1), 69-71.
- Isaac, O.A. (1983). The Relevance of the "New" Philosophy of Science for the Science Curriculum. *School Science and Mathematics*, 83(3), 181-183.
- Yager, R.E. & Penick, J.E. (1986). Perceptions of four age groups toward science classes, teachers, and the value of science. *Science Education*, 70(4), 335-363.
- Lederman, N. & Druger, M. (1985). Classroom Factors Related to Changes in Students' Conceptions of the Nature of Science. *Journal of Research in Science Teaching*, 22(7), 649-662.
- Lederman, N.G. (1992). Students' and Teachers' Conceptions of the Nature of Science: A Review of the Research. *Journal of Research in Science Teaching*, 29(4), 331-359.
- Leaderman, N.G. & Zeidler, D.L. (1987). Science Teachers' Conception of the Nature of Science : Do They Really Influence Teaching Behavior?. *Science Education*, 71(5), 721-734.

- McComas, W.F. (1996). Ten myths of Science : Reexamining What We Think We Know About the Nature of Science. *School Science and Mathematics*, 5(2), 10-15.
- Meichtry, Y.J. (1992). Influencing student understanding of the nature of science : Data from a case of curriculum development. *Journal of Research in Science Teaching*, 29, 395.
- Meichtry, Y.J. (1993). The Impact of Science Curricula on Student View about the Nature of Science. *Journal of Research in Science Teaching*, 30(50), 429-443.
- Miller, P.E. (1963). A Comparison of the Abilities of Secondary Teachers and Students of Biology to Understand Science. *Iowa Academy of Science*, 70(5), 510-513.
- Pomeroy, D. (1993). Implications of Teachers' Beliefs About the Nature of Science :Comparison of the Belifs of Scientists, Secondary Science Teachers, and Elementary Teachers, *Science Education*, 77(3), 261-278.
- Rakow, S., Welch, W.W. & Hueftle, S.J. (1984). Student achievement in science: A comparison of national assessment results. *Science Education*, 68(5), 571-578.
- Rubba, P.A., Homer, J.K. & Smith, J.M. (1981). A Study of Two Misconceptions About the Nature Of Science Among Junior High School Students. *School Science and Mathematics*, 81(3), 221-226.
- Tamir, P. (1994). *Research on using laboratory instruction in science*. In: D.L.Gabel (Ed.), Handbook of research on science teaching. New York, Macmillan.
- Wheatley, G.H. (1991). Constructivist Perspective on Science and Mathermatics. *Science Education*, 75(1), 9-21.
- Yager, R.E. & Penick, J.E. (1986). Perceptions of four age groups toward science classes, teachers, and the value of science. *Science Education*, 70(4), 335-363.

ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

Reading Comprehension Ability of Prathomsusa 5
Students Learning by Graphic Organizers and Cooperative Learning
in Thai Subject Group

มงคล พลเยี่ยม*

pookapick@hotmail.com

วิมลรัตน์ จตุรนนท์**

สิริวรรณ จรัสวีวัฒน์***

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนและหลัง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และเพื่อศึกษาเจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของฝ่ายการศึกษานานาชาติขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 17 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านจับใจความโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลังจากนั้นทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความและแบบวัดเจตคติต่อการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการทดสอบค่า t

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนและหลัง การเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

*นิสิตระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

***อาจารย์ ดร. ภาควิชาการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2. เจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย อยู่ในระดับดีมาก ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) โดยรวม เท่ากับ 4.03

คำสำคัญ: ความสามารถในการอ่านจับใจความ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผังกราฟิก การเรียนรู้แบบร่วมมือ

Abstract

The purposes of this research were; to compare Prathomsuksa 5 students' reading comprehension ability and to study their attitude toward reading comprehension before and after using graphic organizers and cooperative learning in Thai subject group. Selected by Cluster Random Sampling, the sample group consisted of 17 Prathomsuksa 5 students from the International Education Program (IEP), Piboonbumpen Demonstration School, studying in the second semester of academic year 2016. The collected data were analyzed by percentage of arithmetic mean, means of arithmetic mean ($\bar{X}$), standard deviation (SD), and t-test.

The findings were as follows:

1. Reading comprehension ability after being taught using graphic organizers and cooperative learning in Thai subject group was higher than that before being taught at the .01 level of significance.
2. Students' attitude toward learning by using graphic organizers and cooperative learning in Thai subject group was at very good level with the mean score ($\bar{X}$) at 4.03.

Keywords : Reading comprehension ability, prathomsuksa 5 students, graphic organizers, cooperative learning

บทนำ

การอ่านถือว่เป็นทักษะที่มีความสำคัญอย่างมาก ยิ่งเทคโนโลยีเจริญรุดหน้าไปเท่าไร การอ่านยิ่งมีความสำคัญและจำเป็นมากเท่านั้น การอ่านเป็นทักษะหนึ่งของการสื่อสารในชีวิตประจำวัน เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ที่สำคัญในทุกกระดับ แต่กลับพบว่า ภาวะการอ่านหนังสือของคนไทย ยังอยู่ในอัตราที่ต่ำและน่าเป็นห่วง จากข้อมูลผลการประเมิน PISA 2012 ของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปรากฏว่านักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยการอ่านอยู่ในกลุ่มประเทศคะแนนต่ำ นักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยการอ่าน 441 คะแนน ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ย OECD เกือบ 3 / 4 ระดับ

และต่ำยิ่งขึ้น เมื่อเทียบกับประเทศในเอเชียตะวันออก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557, หน้า 206)

การอ่านจับใจความ ถือเป็นทักษะที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการอ่าน เพราะจะช่วยให้ผู้อ่านเก็บสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน และทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ความสามารถในการอ่านจับใจความ จึงเป็นทักษะสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียน และเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาในระดับสูงขึ้นไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 2)

จากข้อมูลการรายงานผลการทดสอบคุณภาพทางการเรียนระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2557

(สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2558) ปรากฏว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับประเทศมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียน สาระการเรียนรู้ภาษาไทยเฉลี่ยร้อยละ 44.88 ระดับจังหวัดมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียน สาระการเรียนรู้ภาษาไทยเฉลี่ยร้อยละ 46.38 และระดับสังกัดโรงเรียนสาธิตมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียน สาระการเรียนรู้ภาษาไทยเฉลี่ยร้อยละ 55.33 ซึ่งเห็นได้ว่าในระดับประเทศ และระดับจังหวัดนั้น ผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับที่น่าวิตกอย่างยิ่ง สำหรับโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่ามีคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียน สาระการเรียนรู้ภาษาไทยเฉลี่ยร้อยละ 54.35 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับระดับประเทศ และจังหวัดอยู่ในเกณฑ์ที่พอใช้ แต่เมื่อเปรียบเทียบกับระดับสังกัดโรงเรียนสาธิตทั่วประเทศ เห็นได้ว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่ามาตรฐาน และเมื่อพิจารณาผลการทดสอบคุณภาพทางการเรียนระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2557 ตามสาระการเรียนรู้ปรากฏว่า สาระด้านการอ่านมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 75.06 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของทุกระดับ แต่เมื่อนำคะแนนของนักเรียนฝ่ายศึกษานานาชาติชั้นพื้นฐาน โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ปรากฏว่า มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ 55.98 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าทุกระดับ

จากข้อมูลดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าผลการเรียนทักษะภาษาไทยยังไม่เป็นที่พอใจ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยยังไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากหลายๆ ปัจจัย ครูผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญในการที่จะหารูปแบบกิจกรรม เทคนิคต่างๆ เข้ามาเพื่อช่วยในกระบวนการสอนอ่าน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการอ่าน

ผังกราฟิก เป็นแผนผังหรือแผนภาพที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างความคิดกับเนื้อหาหลักและเนื้อหาย่อยของเรื่อง การให้ผู้เรียนมี

โอกาสเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับโครงสร้างความรู้เดิมๆ และนำความรู้ความเข้าใจมาเข้ารหัสหรือสร้างตัวแทนทางความคิดที่มีความหมายต่อตนเองขึ้น จะส่งผลให้การเรียนรู้นั้นคงอยู่ในความจำระยะยาวและสามารถเรียกคืนมาใช้ได้

การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

ในการเรียนรู้และในความสำเร็จของกลุ่ม ทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งการเป็นกำลังใจแก่กันและกัน

ผู้ศึกษาวิจัยในฐานะที่เป็นครูสอนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาของโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา ได้ประสบปัญหาในลักษณะดังกล่าวข้างต้นจากการเรียนการสอนที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน จึงสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดในเนื้อหาสาระ สามารถนำมาเรียบเรียงและจัดระบบความคิดเชื่อมโยงความสัมพันธ์ให้เกิดเป็นรอบมโนทัศน์ได้ และสามารถแก้ปัญหาด้วยตนเอง และเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนและหลัง การจัดการเรียนรู้

โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิก ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สมมติฐานการวิจัย

ความสามารถในการอ่านจับใจของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิก ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

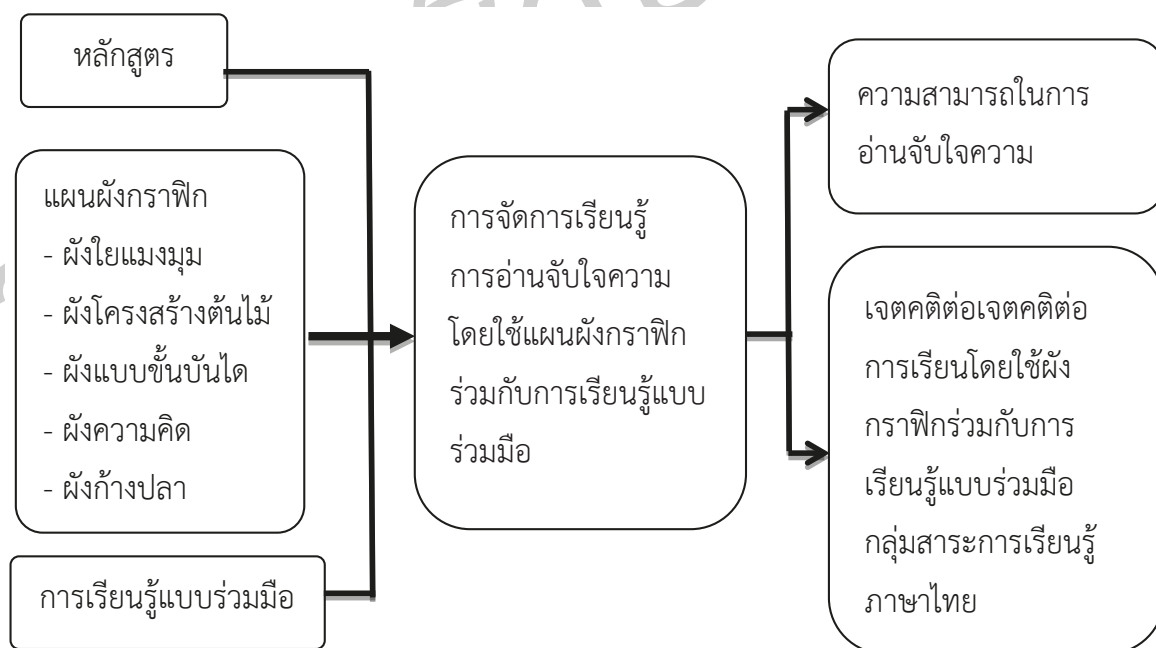
ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เป็นแนวทางสำหรับครูในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิก ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในระดับชั้นอื่นๆ

2. เป็นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้แผนผังกราฟิก ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งสามารถแสดงกรอบแนวคิดได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งพัฒนาความสามารถใน

การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิก ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของโรงเรียนสาธิต “พิบูล บำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา โดยมีเนื้อหาดังต่อไปนี้

- 1.1 ความรู้เกี่ยวกับการอ่านจับใจความ
- 1.2 การอ่านจับใจความจากนิทาน
- 1.3 การอ่านจับใจความจากสารคดี
- 1.4 การอ่านจับใจความจากเรื่องสั้น
- 1.5 การอ่านจับใจความจากข่าวหนังสือพิมพ์
- 1.6 การอ่านจับใจความจากบทความ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 6 ห้อง รวมทั้งสิ้น 170 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จากประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ฝ่ายการศึกษานานาชาติขั้นพื้นฐาน) โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 17 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ความสามารถในการอ่านจับใจความ

3.2.2 เจตคติต่อการเรียน

4. ระยะเวลาในการศึกษา

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559

วิธีดำเนินการวิจัย

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1.แผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านจับใจความ โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (สาระการอ่าน) ตำรา หนังสือ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.2 กำหนดโครงสร้างของแผนการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์สาระ มาตรฐานตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และการจัดทำสาระการเรียนรู้ระดับชั้น และเลือกเนื้อหาที่เกี่ยวกับการอ่านจับใจความสำคัญด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

1.3 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามโครงสร้างที่กำหนดในข้อ 1.2 จำนวน 6 แผน

1.4 เสนอแผนการจัดการเรียนรู้ต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้ ปรับมาตรฐานและตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ และปรับขั้นตอนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับกิจกรรมและเวลา

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสม พิจารณาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

1.6 นำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มาหาค่าความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งได้ค่าความเหมาะสมเท่ากับ 4.9 ซึ่งมีความเหมาะสมมากที่สุด

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดประสบการณ์ให้เหมาะสม โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1.8.1 นำแผนการจัดการเรียนรู้ทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 (ฝ่ายประถมศึกษา หลักสูตร JIP) ของโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 18 คน ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนให้ความสนใจในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี ผู้วิจัยได้ทำการทดลองและสังเกตการณ์ด้วยตนเองพร้อมจดบันทึก แล้วนำข้อมูลที่ได้มาปรับกระบวนการเรียนรู้ ให้ความกระชับ ชัดเจนและสมบูรณ์ ปรับปรุงบทอ่านและกิจกรรมให้เหมาะสมและทันเวลาที่กำหนด บทอ่านไม่ยากและไม่ง่ายเกินไป

1.8.2 ปรับเปลี่ยนรูปแบบการแบ่งกลุ่มให้มีความเหมาะสม คือมีการปรับเปลี่ยนให้นักเรียนแบ่งกลุ่มใหม่ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อลดปัญหานักเรียนไม่พอใจกลุ่มเพื่อนที่ครูได้จัดให้

1.9 จัดพิมพ์ให้สมบูรณ์สำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยต่อไป

2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ผู้วิจัย ดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาตัวชี้วัดสาระการอ่าน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2.2 กำหนดโครงสร้างของแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดและแผนการจัดการเรียนรู้

2.3 เขียนแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ตามโครงสร้างและตารางวิเคราะห์ ที่กำหนดในข้อ 2.2 จำนวน 120 ข้อ (ต้องการใช้จริง 60 ข้อ) แบ่งเป็นแบบทดสอบก่อนเรียน 30 ข้อ แบบทดสอบหลังเรียน 30 ข้อ

2.4 เสนอแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.5 นำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมพิจารณาว่าวัดได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ตัวชี้วัด และครอบคลุมเนื้อหาหรือไม่ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับความชัดเจนของคำถาม ความเหมาะสมของตัวเลือก และความสอดคล้องกับจุดประสงค์และตัวชี้วัดโดยหาค่า (IOC)

2.6 นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตร หาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) (สมนึก ภัททิยธนี, 2546, หน้า 219-220) โดยแบบทดสอบมีค่า IOC อยู่ระหว่าง .50-1.00 ซึ่งผู้วิจัยได้พิจารณาคัดเลือกไว้จำนวน 60 ข้อ

2.7 นำแบบทดสอบที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว มาจัดพิมพ์เป็นแบบทดสอบ ไปทดลองสอบ (Try-out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา (ฝ่ายประถมศึกษา) ปีการศึกษา 2559 ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างที่เรียนเนื้อหานี้มาแล้วจำนวน 18 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ แล้วนำมาตรวจให้คะแนน โดยให้ 1 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบถูก และให้ 0 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบผิด หรือไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือก ในข้อเดียวกัน โดยกำหนดคุณลักษณะของแบบทดสอบเพื่อประเมินตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

2.8 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ มาหาค่าความยากรายข้อ (p) และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากรายข้อ (p) อยู่ระหว่าง .33-.78 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) อยู่ระหว่าง .22-.78 ไว้จำนวน 60 ข้อ

2.9 นำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความที่คัดเลือกไว้จำนวน 60 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (rtt) ของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์วิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน KR-20 (Kuder-Richardson) (บุญชม ศรีสะอาด, 2543, หน้า 85-86) ค่าความเชื่อมั่นที่ได้มีค่าเท่ากับ .92

2.10 จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ ที่ผ่านการตรวจคุณภาพแล้ว เป็นแบบทดสอบฉบับจริงเพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย โดยแบ่งเป็นแบบทดสอบแบบคู่ขนาน 2 ฉบับ คือแบบทดสอบก่อนเรียน 30 ข้อ แบบทดสอบหลังเรียน 30 ข้อ

3. แบบวัดเจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิก ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

การสร้างและหาคุณภาพของแบบวัดเจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิก ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบวัดเจตคติ

3.2 ศึกษาเทคนิคการสร้างแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2543, หน้า 63-71) และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาแบบประเมิน แบบมาตราส่วนประมาณค่า

3.3 กำหนดโครงสร้างของแบบวัดเจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิก ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

3.4 สร้างแบบวัดเจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิก ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 15 ข้อ กำหนดระดับเจตคติ ด้วยการให้คะแนน โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert)

3.5 นำเสนอแบบวัดเจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิก ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้ คือ ข้อคำถามในแบบวัดเจตคติ ปรับให้มีคำถามทั้งสองด้านคือทั้งด้านบวกและลบ และแยกเป็นแต่ละด้านให้ชัดเจน รวมทั้งใช้ภาษาที่นักเรียนเข้าใจง่าย

3.6 นำแบบวัดเจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิก ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมพิจารณาประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด

3.7 วิเคราะห์ความสอดคล้องโดยใช้สูตรหาค่า IOC (สมนึก ภัททิยธนี, 2546, หน้า 221) เพื่อประเมินความเที่ยงตรงของแบบวัดพฤติกรรม โดยประเมินค่า IOC ของแบบประเมินและหาคุณภาพของแบบวัดเจตคติ เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .50 ถึง 1.00 ซึ่งเป็นข้อคำถามที่อยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้

3.8 นำแบบวัดเจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิก ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ที่ผ่านการประเมินไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา (ฝ่ายประถมศึกษา) ปีการศึกษา 2559) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่เรียนเนื้อหาแล้วจำนวน 18 คน จากนั้นหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติ ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .81 ซึ่งถือว่าเป็นแบบวัดเจตคติที่มีค่าความเชื่อมั่นสูง สามารถใช้เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลได้

3.9 จัดพิมพ์แบบวัดเจตคติให้สมบูรณ์สำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน

(Pre – test)

2. ผู้วิจัยดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 6 แผนสอน 12 คาบ คาบละ 60 นาที ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย นำมาใช้เป็นหลักในการเรียนการสอน ระหว่างเรียนได้มีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง

3. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test)

4. นักเรียนทำแบบประเมินเจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

5. นำผลที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนไปวิเคราะห์ผล

6. นำข้อมูลที่นักเรียนแสดงเจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไปวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำผลที่ได้มาแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย โดยอิงเกณฑ์การแปลความหมายตามแนวความคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

สรุปผลการศึกษา

1. ความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนและหลัง การเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. เจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย อยู่ในระดับดีมาก ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) โดยรวม เท่ากับ 4.03

อภิปรายผลการศึกษา

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนและหลัง การใช้แผนการจัดการเรียนรู้ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนและหลัง การใช้แผนการจัดการเรียนรู้ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนและหลัง การใช้แผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเหตุผลดังต่อไปนี้

1. รูปแบบของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีลำดับ ขั้นตอนที่เหมาะสมให้นักเรียนได้พัฒนาความคิดและทำความเข้าใจในเรื่องที่เรียนด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของจูไรต์นั ลักษณะศิริ และ บำหยัน อัมสำราญ (2547, หน้า 42-43) ที่ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้ผู้อ่านสามารถจับใจความได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ ประสบการณ์ของผู้อ่าน และยังมีการจัดกิจกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะการอ่านจับใจความได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545, หน้า 97) ที่กล่าวว่าหลักสำคัญในการอ่านจับใจความคือต้องได้อ่านในสิ่งที่ตนชอบยอมเกิดความพึงพอใจ

จะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จแล้ว จะสามารถพัฒนาการอ่านไปโดยไม่หยุดชะงัก นอกจากนี้ นับทอ่านที่เลือกนำมาให้นักเรียนได้ศึกษาเป็นเรื่องที่มี การเรียบเรียงภาษาที่เข้าใจง่ายและมีย่อประกอบเรื่อง ที่น่าสนใจนักเรียนจึงสามารถทำความเข้าใจแบบทดสอบ ได้ดีขึ้นตามลำดับสอดคล้องกับบลินี บำเรอราช (2545, หน้า 116) ที่กล่าวว่าเด็กวัยนี้มีความอยากรู้อยากเห็น สนใจในชีวิตจริงมากขึ้น เด็กจึงชอบหนังสือนิทาน นิยาย สารคดี บทความสั้นๆ ที่ให้ความรู้

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ช่วย ให้นักเรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ ด้านทักษะทางสังคม นักเรียนที่เรียนเก่งคอยช่วยเหลือเพื่อนอ่อน ผู้ที่เรียน อ่อนก็มีความกระตือรือร้นที่จะทำให้ตนเองได้เรียนรู้ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น นอกจากนั้นสิ่งที่ เห็นได้ชัดเจนคือ นักเรียนมีความรับผิดชอบในบทบาท หน้าที่ของตน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รู้จักคิดแก้ปัญหา และปรับตัวในการอยู่ร่วมกันด้วยการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ ดีต่อกัน อีกทั้งการจัดกิจกรรมการอ่านจับใจความโดย ใช้แผนผังกราฟิกนั้น สามารถช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มี กระบวนการคิดที่เป็นลำดับขั้นตอน เป็นระบบ และ เป็นกลวิธีในการช่วยให้ผู้เรียนทำความเข้าใจสิ่งที่เรียนรู้ ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดพัฒนาการ ในการเรียนรู้ที่ดีและส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนอยู่ ในระดับที่สูงขึ้น สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ สมศรี ภูมิชัย (2551 , หน้า 59-84) ได้ศึกษาค้นคว้าผลการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้ แผนผังความคิดประกอบกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือ แบบ NHT ผลของการศึกษาปรากฏดังนี้ แผนการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แผนผังความคิดประกอบกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ NHT ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 80.36/81.68 ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ภาษาไทยด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แผนผังความคิดประกอบกับกิจกรรมกลุ่มร่วมมือ

แบบ NHT เท่ากับ 0.68 คิดเป็นร้อยละ 68.00 และ สอดคล้องกับทิพวรรณ บุญรินทร์ (2553 , บทคัดย่อ) ได้ ศึกษา ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจ ความ โดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏ ดังนี้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยแผนการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความโดยใช้ แผนผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีคะแนน ความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อน เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เจตคติต่อการเรียนโดย ใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการ เรียนรู้ภาษาไทย

ผลการวิเคราะห์เจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผัง กราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการ เรียนรู้ภาษาไทย (รายด้าน) พบว่า เจตคติต่อการอ่าน จับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียน โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่ม สาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายด้านโดยรวมอยู่ในระดับ ดีมาก ($\bar{x}$ = 4.03, SD = .80) อาจเป็นเพราะว่า รูปแบบ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ มีความกระตือรือร้นในการ ทำกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะการอ่านจับใจความ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้นักเรียนยังมีโอกาสได้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมทั้งการเป็นกำลังใจแก่กัน และกันคนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่า สมาชิก ในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนของตนเอง เท่านั้น หากแต่จะต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม สอดคล้องกับพิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2544, หน้า 6) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือ นั้น นักเรียนทุกคนจะมีความรับผิดชอบงานของตนเอง และงานส่วนรวม ร่วมกันมีปฏิสัมพันธ์กันและกัน มีทักษะ

การทำงานกลุ่ม เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย ส่งผลให้เกิดความพอใจอันเป็นลักษณะเฉพาะของกลุ่มร่วมมือ

ผลการวิเคราะห์เจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (รายข้อ) พบว่า ค่าเฉลี่ยเจตคติต่อการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (รายข้อ) อยู่ในระดับดีมาก ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) โดยรวม เท่ากับ 4.03 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 4.03 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอนที่ดี เหมาะสมเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นของตน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มของตนได้เต็มที่ สอดคล้องกับ เชิดชาย ชูช่วยสุวรรณ (2547, หน้า 11) ได้กล่าวว่า เจตคติต่อการเรียนว่าเป็นความรู้สึก ความเชื่อของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีเสรีภาพในการใช้ความรู้ความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นผู้รับผิดชอบ ในการกำหนดการดำเนินงานของตนเอง คัดเลือก ประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง และยังสอดคล้องกับแหวนเพชร ทวีศักดิ์สมบูรณ์ (2553, หน้า 109-120) ได้ทำการวิจัย การเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ระหว่างการใช้แบบฝึกทักษะกับแผนผังความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งปรากฏผลดังนี้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มที่จัดกิจกรรมโดยใช้แผนผังความคิด มีคะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจต่อการเรียนรู้สูงกว่ากลุ่มที่จัดกิจกรรมโดยใช้แบบฝึกทักษะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา ผู้รายงานมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์

1.1 ครูผู้สอนที่ต้องการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ ควรได้ศึกษารายละเอียดในแต่ละขั้นตอนของแผนการจัดการเรียนรู้ ใบงาน แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนเรียนและหลังเรียน พร้อมศึกษาข้อมูลล่วงหน้าเพื่อให้คำแนะนำแก่นักเรียน

1.2 ครูผู้สอนสามารถปรับเนื้อหาสาระในบางแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้มีความเหมาะสมกับระดับชั้นอื่นๆ และหลักสูตรสถานศึกษา แล้วจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ได้ทุกระดับชั้น

1.3 ก่อนนำไปใช้ควรหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้และปรับปรุง แก้ไขให้เหมาะสมกับผู้เรียน

1.4 ในขณะที่ดำเนินกิจกรรมในชั้นเรียน ครูต้องคอยสังเกตและให้ความช่วยเหลือแนะนำแก่นักเรียนไม่เข้าใจ หากพบปัญหาอุปสรรค ครูผู้สอนต้องคอยชี้แนะหรืออธิบายเพิ่มเติมให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ นอกจากนี้การกำหนดเวลาอาจยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม

1.5 ครูต้องคอยเน้นย้ำให้นักเรียนเกิดความตระหนักถึงคุณค่าของการเรียนรู้แผนผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือว่าสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันหรือปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในระดับชั้นอื่นๆ

2.2 ควรมีการศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถม

ศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบ ทัวไปของนักเรียน เช่น นักเรียนขาดเรียนบ่อย โรงเรียน
ร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีกิจกรรมมากเกินไป ทำให้นักเรียนเรียนไม่ทัน เป็นต้น

2.3 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบนวัตกรรม
หรือสื่ออื่นๆ เพื่อให้สามารถเลือกวิธีการที่ได้ผลดีกับสภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). ผลการประเมิน PISA 2012 คณิตศาสตร์ การอ่าน และวิทยาศาสตร์นักเรียนรู้อะไรและทำอะไรได้บ้าง. กรุงเทพฯ: อรุณ.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- เชิดชาย ชูช่วยสุวรรณ. (2547). การศึกษาปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสุพรรณบุรี. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิพวรรณ บุญรินทร์. (2553). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผังความคิดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นลินี บำเรอราช. (2545). การสอนอ่าน. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2558). ระบบประกาศและรายงานผลสอบโอเน็ต. วันที่ค้นข้อมูล 1 ตุลาคม 2558, เข้าถึงได้จาก :<http://www.onetresult.niets.or.th>.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2546). การวัดผลการศึกษา. กทม: ประสานการพิมพ์.
- สมศรี ภูมิชัย. (2551). การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แผนผังความคิดประกอบกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ NHT. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2545). หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- แหวนเพชร ทวีศักดิ์สมบูรณ์. (2553). การเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ระหว่างการใช้แบบฝึกทักษะกับแผนผังความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

การพัฒนาตัวชี้วัดการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสายพอง-ยุบในสังคมไทย The Development of Management Indicators for Meditation Centers with Rising-Falling Method in Thai Society

พระเปลี่ยน สิมตะมะ*

phraplien@gmail.com

สมศักดิ์ บุญปู**

สิน งามประโคน**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อศึกษาตัวชี้วัด เพื่อพัฒนาตัวชี้วัด และเพื่อนำเสนอตัวชี้วัดการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสายพอง-ยุบในสังคมไทย กลุ่มตัวอย่างกรณีศึกษาคือ สำนักปฏิบัติธรรมสายพอง-ยุบในประเทศไทย จำนวน 389 คน การสัมภาษณ์เชิงลึก 18 คน และการยืนยันตัวชี้วัดโดยการสนทนากลุ่ม 10 คน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารศูนย์ฯ ศปท. เจ้าสำนัก พระวิปัสสนาจารย์ ผอ.สนง.พระพุทธศาสนา เจ้าหน้าที่ และผู้ปฏิบัติธรรม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ และ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาได้ 82 ตัวชี้วัด 7 องค์ประกอบ 2) การพัฒนาได้ 60 ตัวชี้วัด 7 องค์ประกอบ 3) ผลการตรวจสอบยืนยันได้ทั้งสิ้น 60 ตัวชี้วัด 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านวิทยากร 17 ด้านสถานที่ 9 ด้านการประชาสัมพันธ์ 8 ด้านกิจกรรม 8 ด้านเครือข่ายองค์กร 6 และด้านระบบบริหารจัดการ 12 ตัวชี้วัด

คำสำคัญ: ตัวชี้วัด, องค์ประกอบการบริหารจัดการ, สำนักปฏิบัติธรรมสายพอง-ยุบในสังคมไทย

Abstract

The research purposes were; 1) to study the indicators of management, 2) to develop the management indicators and 3) to present the management indicators for meditation centers with rising-falling method in Thai society. The research was conducted from 389 samples in 5 meditation centers and 18 persons from in-depth interview and 10 persons for focus group discussion. The

*นิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

**รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

research tools were questionnaires and the semi-structured interview form. Content analysis, frequency, percentage, mean and standard deviation were used in this study.

The results were as follows: 1) There were 82 indicators and 7 components. 2) There were 60 indicators and 7 components in development process. 3) The results of indicator confirmation found that there were 60 indicators and 6 components consisted of 17 indicators in the component of lecturer, 9 indicators in place, 8 indicators in public relation, 8 indicators in activity, 6 indicators in network organization and 12 indicators in management system.

Keywords: Indicator, Management component, Meditation centers with rising-falling method in Thai Society.

บทนำ

สมัยพุทธกาลหลังจากที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ว จึงได้ทรงประกาศพระสัจธรรมอันเป็นหลัก “หัวใจในพระพุทธศาสนา” โดยการปฏิบัติพระกัมมัฏฐานตามที่พระพุทธองค์ทรงแนะนำสั่งสอนให้ปฏิบัติก็คือ หลักสติปัฏฐานสี่ หรือวิปัสสนากัมมัฏฐานที่พระพุทธองค์ทรงวางหลักการและวิธีปฏิบัติเพื่อเผยแผ่ให้แก่เหล่าพระสาวกได้นำไปใช้ปฏิบัติและเผยแผ่ในมวลมนุษยชาติให้ดำรงมั่นในคำสอนแห่งพระสัทธรรมช่วยอนุเคราะห์ชาวโลกได้เกิดประโยชน์เกื้อกูลและมีความสุขทั้งแก่ทวยเทพและมนุษย์ทั้งหลาย เมื่อผู้ใดจะเป็นภิกษุภิกษุณี อุบาสกหรืออุบาสิกา ที่เป็นผู้ปฏิบัติธรรมตามสมควรแก่ธรรมปฏิบัติชอบปฏิบัติตามธรรมอยู่ ผู้นั้นย่อมชื่อว่าสักการะเคารพนับถือบูชาตถาคตด้วยการบูชาอย่างยิ่งยวดเพราะเหตุอันแหละ อานนท์ พวกเธอพึงสำเหนียกอย่างนี้ว่าเราจักเป็นผู้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรมปฏิบัติชอบประพฤติดามธรรม (พระไตรปิฎกภาษาไทย, 2539, หน้า 184) เพื่อฝึกหัดอบรมตนให้เป็นคนดีโดยมีความรู้ในสังคมได้อย่างสงบสันติสุขในวิถีชีวิตที่เรียบง่ายดังตามรูปแบบปฏิบัติของศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งเป็นกรอบพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งทั้งที่มุ่งผลประโยชน์สุขให้แก่ตนเองและผู้อื่นได้นำไปสู่เป้าหมายสูงสุดคือ ความหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวงได้จนถึงขั้นบรรลุมรรคผลนิพพาน (ธนิต อโยโหรี, 2540, หน้า 35) อันเนื่องจากการปฏิบัติเพื่อเผยแผ่แสดงธรรม

นี้ได้มีการพัฒนาให้สะดวกสบายยิ่งขึ้นจึงสร้างเป็นสำนักปฏิบัติธรรมจากป่าธรรมชาติได้พัฒนาเสนาสนะสถานที่มีความเหมาะสมเพื่อเป็นสถานที่สัปปายะโดยมีการสร้างเป็นกุฏิวิหาร ต่อมาได้เรียกว่า อารามบ้าง วัดบ้าง เช่น วัดเวฬุวัน วัดเชตวัน วัดอัมพวัน (พระไตรปิฎกภาษาไทย, 2539, หน้า 381) ดังนั้น สำนักปฏิบัติธรรมเป็นสถานที่เพื่อเป็นศูนย์กลางพัฒนาจิตใจมนุษย์ที่ดีได้

ปัจจุบันนี้ มีสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีกว่า 1,538 สำนัก ซึ่งทุกปีจะมีพิธีจัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการร่วมกันระหว่างเจ้าสำนักกับคณะกรรมการผู้บริหารศูนย์ฯ ศปท. โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ตามแผนงานโครงการและกิจกรรมปฏิบัติงานให้สำเร็จที่เป็นไปตามเกณฑ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลต่อการพัฒนาโครงสร้างขององค์กรโดยสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์กับกรอบการปฏิบัติงาน (ร่างแผนแม่บทของศูนย์ประสานงานฯ ศปท. 2558, ออนไลน์) จากเหตุผลดังกล่าวนี้ก็เพื่อประเมินผลและปรับปรุงงานขององค์กรภายในสำนักได้มีการพัฒนาให้มีความเจริญมั่นคงที่ยั่งยืนในพระพุทธศาสนาสืบต่อไป

อย่างไรก็ตาม การบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมทุกสายสำนักที่มีสาขาอยู่ในประเทศไทยหรือต่างประเทศจะการพัฒนาให้เจริญรุ่งเรืองได้ จากผลงานวิจัยค้นพบจุดอ่อนสำคัญที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของ

สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดที่มีมาตรฐานทั้งยังไม่มีถึงมาตรฐานนั้นได้มีความแตกต่างกันมากและยังขาดการประสานความร่วมมือกันระหว่างสำนักต่างคนต่างทำขาดความเป็นเอกภาพขาดแคลนบุคลากรที่มีคุณภาพทั้งในด้านความรู้ภาคปริยัติและด้านประสบการณ์ตรงที่ได้ผลจากการปฏิบัติ ตลอดจนความรู้ความสามารถเทคนิคในการเผยแผ่อบรมสั่งสอนประชาชน (พระมหากังวาล ธีรธมโม (ศรชัย), 2557) ซึ่งการบริหารจัดการจึงจำเป็นต้องปรับตัวอย่างมากที่จะนำไปสู่ความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้า ผู้บริหารจึงเป็นบุคลากรสำคัญของหน่วยงานเป็นผู้นำที่ต้องมีความรู้ความสามารถคุณธรรมจริยธรรมตลอดทั้งจรรยาบรรณวิชาชีพจึงนำไปสู่การบริหารจัดการที่ดีมีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ (ธีระรุญเจริญ, 2555: 7) ดังนั้น องค์ประกอบการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมที่สำคัญยิ่งควรมีเกณฑ์มาตรฐานการพัฒนาตัวชีวิต

การพัฒนาตัวชีวิตตามระเบียบวิธีวิจัยมี 3 วิธี ประกอบด้วย 1) การนิยามเชิงปฏิบัติ 2) การนิยามเชิงทฤษฎี และ 3) การนิยามเชิงประจักษ์ (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2553) การวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีที่ 2 มาศึกษาเพื่อความเหมาะสมกับ สถานการณ์ที่กำลังศึกษา โดยวิธีการศึกษาวิเคราะห์เอกสารทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาตัวชีวิตและสร้างองค์ประกอบการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมที่ได้สอดคล้องกับหลักปฏิบัติกรรมฐานตามแนวสติปัฏฐาน 4 และมีความสอดคล้องตามหลักสัปปายะ 7 ประการ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2546) โดยการบูรณาการกับเกณฑ์มาตรฐานพิจารณาคุณสมบัติของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติกับเกณฑ์คัดเลือกสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดดีเด่นของศูนย์ประสานงานสำนักปฏิบัติธรรมแห่งประเทศไทย ศปท. โดยการสังเคราะห์และจำแนกเป็นองค์ประกอบแบ่งเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสถานที่ 2) ด้านวิทยากรและบุคลากร 3) ด้านการบริหารจัดการ 4) ด้านการจัดกิจกรรมอบรมปฏิบัติธรรม 5) ด้านสุนามย์ และ 6) ด้านอื่นๆ (กอง

พุทธศาสนศึกษา, 2555) ดังนั้น การศึกษาตัวชีวิตเมื่อได้พัฒนาขึ้นจึงมีความสำคัญยิ่งในการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดแห่งประเทศไทย

ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงได้ กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยคือ เพื่อศึกษาตัวชีวิต เพื่อพัฒนาตัวชีวิต และเพื่อนำเสนอตัวชีวิตการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสายทอง-ยุบในสังคมไทย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารศูนย์ฯ ศปท. เจ้าสำนัก พระวิปัสสนาจารย์ ผอ.สนง.พระพุทธศาสนา เจ้าหน้าที และผู้ปฏิบัติธรรมในสำนักปฏิบัติธรรมสายทอง-ยุบทั้ง 4 ภูมิภาคในประเทศไทย ซึ่งการวิจัยนี้ จะต้องมีความรู้ที่เป็นผลงานทางวิชาการสำหรับผู้บริหารหรือเจ้าสำนักใช้เป็นองค์ประกอบตัวชีวิตการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสายทอง-ยุบในสังคมไทย

คำถามการวิจัย

1. ตัวชีวิตการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสายทอง-ยุบในสังคมไทย เป็นอย่างไร
2. ตัวชีวิตการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสายทอง-ยุบในสังคมไทย มีอะไรบ้าง
3. ตัวชีวิตการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสายทอง-ยุบในสังคมไทย ที่เหมาะสมเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

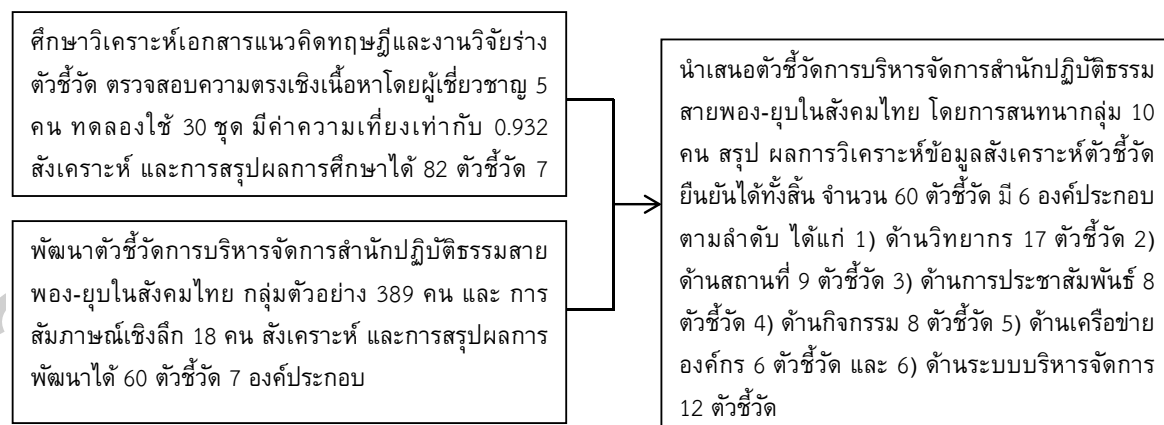
1. เพื่อศึกษาตัวชีวิตการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสายทอง-ยุบในสังคมไทย
2. เพื่อพัฒนาตัวชีวิตการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสายทอง-ยุบในสังคมไทย
3. เพื่อนำเสนอตัวชีวิตการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสายทอง-ยุบในสังคมไทย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิเคราะห์เอกสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งที่มีอยู่ในชั้น ปฐมภูมิและขั้นทุติยภูมิตามประเด็นหลักการศึกษาที่ครอบคลุมเนื้อหากรอบแนวคิดเพื่อสังเคราะห์กำหนดองค์ประกอบการพัฒนาและสร้างตัวชี้วัดการบริหารจัดการ สำนักปฏิบัติธรรมสายพอง-ยุบในสังคมไทย ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านวิทยากร ด้านสถานที่ ด้านกิจกรรม ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านเครือข่ายองค์กร และ ด้านระบบบริหารจัดการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์เอกสารทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดองค์ประกอบสร้างกรอบแนวคิดของการพัฒนาตัวชี้วัดการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสายพอง-ยุบในสังคมไทย ดังแสดงในแผนภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้ มีวิธีดำเนินการตามระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research)

2. การดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ การศึกษาเฉพาะกรณีคือ สำนักปฏิบัติธรรมสายพอง-ยุบดีเด่นในประเทศไทย

3. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารศูนย์ฯ ศปท. เจ้าสำนักพระวิปัสสนาจารย์ ผอ.สนง.พระพุทธศาสนา เจ้าหน้าที่และผู้ปฏิบัติธรรมในสำนักปฏิบัติธรรมสายพอง-ยุบในประเทศไทย

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา การดำเนินการระหว่างเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2557 ถึงเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2558

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดทฤษฎีการพัฒนาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสายพอง-ยุบในสังคมไทย

ระยะที่ 1 การสร้างตัวชี้วัดและกำหนดองค์ประกอบการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสายพอง-ยุบในสังคมไทย โดยการวิเคราะห์เอกสารแนวคิดทฤษฎีงานวิจัย และดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา (Content

Analysis) การสร้างเครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบปลายเปิดและปิด แบ่งเป็น 2 ชุด คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม จำแนกเป็น 1) แบบสัมภาษณ์ (Interview) ลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) และดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิ ตามประเด็นหลักของคำถามที่เกี่ยวกับความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสายพอง-ยุบในสังคมไทย แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 คำถามการสัมภาษณ์ ตอนที่ 3 การแสดงความคิดเห็นของผู้สัมภาษณ์ และ 2) แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นแบบสอบถามชนิดประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likerts Scale) ซึ่งใช้เกณฑ์แปลความหมายการให้คะแนนของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) มีลักษณะข้อคำถามแบบปลายเปิดแสดงระดับความคิดเห็น แบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาตัวชี้วัดการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสายพอง-ยุบในสังคมไทย ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด และ ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็น/เสนอแนะแนวทางการพัฒนาแก้ไขปรับปรุง

ระยะที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย เพื่อนำไปทดสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและหาความเชื่อมั่น จำแนกเป็น 1) การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำเครื่องมือการวิจัยที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างเครื่องมือการวิจัย จำนวน 5 คน โดยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และนำมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พิจารณาตรวจสอบเนื้อหาความถูกต้องในสำนวนภาษาโดยปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ และ 2) การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด คือ 1) สำนักคณะ 5 วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ 15 ชุด 2) ศูนย์

ปฏิบัติวิปัสสนา นานาชาติ ทำพระจันทร์ กรุงเทพฯ 15 ชุด เมื่อวันที่ 26-28 เมษายน พ.ศ. 2558 และได้นำมาคำนวณค่าโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค Cronbach, J. Lee, (1974) ที่มีค่าความตรงอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ได้ค่าความเที่ยงตรงทั้งฉบับเท่ากับ 0.932

ระยะที่ 3 สรุปผลการศึกษาสังเคราะห์เอกสารได้จำนวน 82 ตัวชี้วัด จำแนกเป็น 7 องค์ประกอบ

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาตัวชี้วัดการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสายพอง-ยุบในสังคมไทย ดังนี้

ระยะที่ 1 การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 389 คน

ระยะที่ 2 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ จำนวน 18 คน

ระยะที่ 3 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลสรุปผลได้จำนวน 60 ตัวชี้วัด จำแนกเป็น 7 องค์ประกอบ

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบและยืนยันตัวชี้วัดการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสายพอง-ยุบในสังคมไทย ดังนี้

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อพิจารณาตรวจสอบยืนยันตัวชี้วัด จำนวน 10 คน โดยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และบันทึกผลการแสดงความคิดเห็นที่มีฉันทามติยืนยันตรงกันว่ามีความเหมาะสม มีความถูกต้องครอบคลุมและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสายพอง-ยุบในสังคมไทย

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากร กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ เจ้าสำนัก พระวิปัสสนาจารย์ ผอ.สงฆ.พระพุทธานุสา เจ้าหน้าที่ และผู้ปฏิบัติธรรม รวมทั้งสิ้น จำนวน 7,712 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งสิ้น จำนวน 428 คน จำแนกเป็น 1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบยักกลุ่ม (Cluster Sampling) ประกอบด้วย กลุ่มบุคคลทั่วไป (General Informants) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้การคำนวณค่าของ ทาโร ยามาเน่ (Yamane, Taro. 1967 as cited in sinjaru, 2012) ที่มีความคาดเคลื่อน 0.05 ระดับความเชื่อมั่น 95% จำนวน 380 คน การวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 400 คน และ 2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (Casual Informants) จำนวน 18 คน และ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Key Informants) จำนวน 10 คน ดังแสดงในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามในสำนักปฏิบัติธรรมสายทอง-ยุบ 4 ภูมิภาคในประเทศไทย

ลำดับที่	ภาค	จังหวัด	สำนัก	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1.	เหนือ	เชียงใหม่	วัดพระธาตุศรี จอมทองวรวิหาร	1,524	63
2.	เหนือ	เชียงใหม่	วัดรำเปิง (ตโปทาราม)	1,633	65
3.	กลาง	สิงห์บุรี	วัดอัมพวัน	1,623	95
4.	ใต้	พัทลุง	วัดถ้ำสุมะโน	1,456	90
5.	ตะวันออกเฉียงเหนือ	นครราชสีมา	ศูนย์ปฏิบัติธรรม “ธรรมโมลี”	1,448	87
รวม				7,684	400
คุณสมบัติของผู้สัมภาษณ์					จำนวน
1. ผู้บริหารศูนย์ ศปท.					3
2. เจ้าสำนัก					7
3. พระวิปัสสนาจารย์					4
4. ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนา					4
รวม					18
คุณสมบัติของผู้สนทนากลุ่ม					จำนวน
1. ความเชี่ยวชาญด้านวิปัสสนาธุระ					3
2. ความเชี่ยวชาญด้านการบริหารงาน					3
3. ความเชี่ยวชาญด้านหลักพุทธธรรม					4
รวม					10

1. ผลการศึกษาตัวชี้วัดการบริหารจัดการ สำนักปฏิบัติธรรมสายทอง-ยุบในสังคมไทย

1.1 ผลการศึกษาตัวชี้วัด พบว่า ได้ตัวชี้วัดฉบับร่าง จำนวน 82 ตัวชี้วัด แบ่งเป็น 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านสถานที่ 11 ตัวชี้วัด ด้านวิทยากร 17 ตัวชี้วัด ด้านองค์ความรู้ 5 สาย 12 ตัวชี้วัด ด้านกิจกรรม 10 ตัวชี้วัด ด้านระบบการบริหารจัดการ 14 ตัวชี้วัด ด้านเครือข่ายองค์กร 8 ตัวชี้วัด และ ด้านการประชาสัมพันธ์ 10 ตัวชี้วัด

1.2 ผลตรวจสอบเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ได้ตัวชี้วัดใหม่ จำนวน 60 ตัวชี้วัด แบ่งเป็น 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านสถานที่ 9 ตัวชี้วัด ด้านวิทยากร 10 ตัวชี้วัด ด้านองค์ความรู้ 5 สาย 7 ตัวชี้วัด ด้านกิจกรรม 8 ตัวชี้วัด ด้านระบบการบริหารจัดการ 12 ตัวชี้วัด ด้านเครือข่ายองค์กร 6 ตัวชี้วัด และ ด้านการประชาสัมพันธ์ 8 ตัวชี้วัด

1.3 ผลการตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงโดยรวม เท่ากับ 0.932 ได้แก่ ด้านสถานที่ 0.874 ด้านวิทยากร 0.963 ด้านองค์ความรู้ 5 สาย 0.966 ด้านกิจกรรม 0.893 ด้านระบบการบริหารจัดการ 0.952 ด้านเครือข่ายองค์กร 0.945 และ ด้านการประชาสัมพันธ์ 0.928

2. ผลการพัฒนาตัวชี้วัดการบริหารจัดการ สำนักปฏิบัติธรรมสายทอง-ยุบในสังคมไทย

2.1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นฆราวาส 311 คน ร้อยละ 84.3 และเป็นพระสงฆ์ 58 รูป ร้อยละ 15.7 ส่วนใหญ่อยู่ในวัดพระธาตุศรีจอมทองวรวิหาร 32 คน ร้อยละ 08.67 รองลงมาวัดอัมพวัน 95 คน ร้อยละ 25.75 วัดถ้ำสุเมโน 90 คน ร้อยละ 24.39 ศูนย์ปฏิบัติธรรม “ธรรมโมลี” 87 คน ร้อยละ 23.58 และ วัดจำเปิง (ตโปทาราม) 65 คน ร้อยละ 17.61

2.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีระดับค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความเหมาะสมของตัวชี้วัดจำนวน 60 ตัวชี้วัด 7 องค์ประกอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.07, SD = 0.81) ตามลำดับ ได้แก่ ด้านวิทยากร ($\bar{x}$ = 4.34, SD = 0.80) รองลงมา ด้านสถานที่ ($\bar{x}$ = 4.19, SD = 0.80) ด้านองค์ความรู้ 5 สาย ($\bar{x}$ = 4.15, SD = 0.80) ด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{x}$ = 3.97, SD = 0.88) ด้านกิจกรรม ($\bar{x}$ = 3.97, SD = 0.84) ด้านเครือข่ายองค์กร ($\bar{x}$ = 3.94, SD = 0.78) และ ด้านระบบการบริหารจัดการ ($\bar{x}$ = 3.93, SD = 0.86)

2.3 ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า การแสดงความคิดเห็นความเหมาะสมของตัวชี้วัดจากผลการให้คำสัมภาษณ์โดยผู้บริหารศูนย์ฯ ศปท. เจ้าสำนักพระวิปัสสนาจารย์ ผอ.สนง.พระพุทธศาสนา ได้เห็นด้วยในทุกตัวชี้วัดของแต่ละองค์ประกอบโดยรวมอยู่ในระดับสูงคิดเป็นร้อยละ 72 และให้พัฒนาปรับปรุงเพิ่มเติม ร้อยละ 28 ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตัวชี้วัดตามคำแนะนำแล้วคัดเลือกตัวชี้วัดที่เหมาะสมซึ่งส่วนใหญ่ให้คงไว้มากที่สุด

3. ผลการตรวจสอบคุณภาพยืนยันตัวชี้วัด การบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสายทอง-ยุบในสังคมไทย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นผู้ตอบแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม โดยกำหนดค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละคือจะต้องเห็นด้วยมากกว่าร้อยละ 50 ของทั้งหมดซึ่งมีผลฉันทามติยืนยัน ได้ทั้งสิ้น จำนวน 60 ตัวชี้วัด จำแนกเป็น 6 องค์ประกอบ ดังแสดงในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นการตรวจสอบคุณภาพการพัฒนาตัวชี้วัดจาก
แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม

องค์ประกอบและตัวชี้วัดการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสายพอง-ยุบในสังกัดมไทย	แบบสอบถาม (n= 389)		แบบสัมภาษณ์ (n= 18)		รวม (n= 10)		การสนทนากลุ่ม รวม (n= 10)		แปลผล
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	เห็นด้วย ร้อยละ	ไม่เห็นด้วย ร้อยละ	
ด้านวิทยากร 17 ตัวชี้วัด									
1. พระวิปัสสนาจารย์มีการพัฒนาและปรับปรุงตนเองสม่ำเสมอด้านการเจริญสมณวิปัสสนากรรมฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร	4.79	0.61	4.27	0.78	4.53	0.69	90.0	10.0	มากที่สุด
2. พระวิปัสสนาจารย์ผ่านการอบรมของหลักสูตรทางคณะสงฆ์หรือมหาวิทยาลัยสงฆ์กำหนดไว้	4.51	0.64	4.32	0.55	4.41	0.59	90.0	10.0	มาก
3. พระวิปัสสนาจารย์ใส่ใจการสอนกรรมฐานด้วยความทุ่มเทเสียสละเป็นกัลยาณมิตรที่ดี	4.44	0.61	4.39	0.70	4.41	0.65	90.0	10.0	มาก
4. พระวิปัสสนาจารย์มีทักษะการสอนแก่ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีประสิทธิภาพ	4.43	0.64	4.33	0.70	4.38	0.67	80.0	20.0	มาก
5. พระวิปัสสนาจารย์มีวัตรปฏิบัติ นำเลื่อมใสประพฤติกรรมเป็นแบบอย่างที่ดี	4.40	0.66	4.33	0.59	4.36	0.62	80.0	20.0	มาก
6. พระวิปัสสนาจารย์สอนกรรมฐานได้เข้าใจอย่างลึกซึ้งโดยผู้ปฏิบัติตามก็มีความสุข	4.39	0.62	4.00	0.59	4.19	0.60	80.0	20.0	มาก
7. พระวิปัสสนาจารย์บรรยายธรรม โดยรู้ความเหมาะสมกับภูมิปัญญา	4.37	0.64	4.22	0.84	4.29	0.74	80.0	20.0	มาก
8. พระวิปัสสนาจารย์เป็นผู้ทรง “ภูมิรู้-ภูมิธรรม-ภูมิปัญญา” โดยรู้ชัดแจ้งแห่งตน	4.30	0.78	3.89	0.55	4.09	0.66	70.0	30.0	มาก
9. พระวิปัสสนาจารย์สอบอารมณ์ผู้ปฏิบัติโดยตอบข้อซักถามได้เป็นอย่างดี	4.27	0.72	3.89	0.83	4.29	0.71	70.0	30.0	มาก

องค์ประกอบและตัวชี้วัดการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสายพอง-ยุบในสังกัดมทส	แบบสอบถาม (n= 389)		แบบสัมภาษณ์ (n= 18)		รวม (n= 10)		การสนทนากลุ่ม รวม (n= 10)		แปลผล
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	เห็นด้วย ร้อยละ	ไม่เห็นด้วย ร้อยละ	
10. พระวิปัสสนาจารย์สอบอารมณ์ จนจิตให้เกิดศรัทธาและเปิดโอกาส ได้รับฟังข้อคิดเห็น	4.24	0.75	3.94	0.80	4.09	0.77	70.0	30.0	มาก
11. มีการสร้างองค์ความรู้ประยุกต์ หลักธรรมคำสอนที่เป็นประโยชน์ ในชีวิตประจำวัน	4.15	0.68	4.11	0.83	4.13	0.75	70.0	30.0	มาก
12. มีการให้บริการความรู้ กรรมฐานทั้งภาคปริยัติแก่ชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.14	0.86	4.33	0.49	4.23	0.67	70.0	30.0	มาก
13. มีการให้ความรู้หลักพุทธธรรม ที่เสริมสร้างให้เข้มแข็งในสถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	4.14	0.87	4.00	0.77	4.07	0.82	70.0	30.0	มาก
14. ให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติทั้งภาค ปริยัติและประสบการณ์ตรงเพื่อให้ เกิดความชำนาญ	4.03	0.90	4.33	0.59	4.18	0.74	60.0	40.0	มาก
15. ให้การส่งเสริมพัฒนาองค์ความรู้ ใหม่ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อเผยแพร่ ภายในสำนัก	3.98	0.81	4.22	0.81	4.10	0.81	60.0	40.0	มาก
16. มีการเผยแพร่องค์ความรู้หลัก พุทธธรรมโดยวิธีบูรณาการหลัก จิตวิทยากับศาสตร์สมัยใหม่	3.94	0.94	4.44	0.62	4.19	0.78	60.0	40.0	มาก
17. พระวิปัสสนาจารย์ได้เข้าอบรม ในหลักสูตรระยะสั้น 45 วัน เพื่อ เสริมสร้างความรู้สามารถปฏิบัติ หน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.91	1.01	4.44	0.62	4.17	0.81	60.0	40.0	มาก
ด้านสถานที่ 9 ตัวชี้วัด									
18. มีที่พักเพียงพอสะอาดสะดวก ปลอดภัยและได้แบ่งแยกตามเพศ	4.46	0.62	4.51	0.51	4.48	0.56	80.0	20.0	มาก
19. จัดสถานที่อยู่ในสภาพแวดล้อม ที่เหมาะสมกันที่มีดินฟ้าอากาศไม่ หนาวไม่ร้อนเกินไป	4.39	0.78	4.44	0.62	4.41	0.70	70.0	30.0	มาก

องค์ประกอบและตัวชี้วัดการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสายพอง-ยุบในสังกัดมทส.	แบบสอบถาม (n= 389)		แบบสัมภาษณ์ (n= 18)		รวม (n= 10)		การสนทนากลุ่ม รวม (n= 10)		แปลผล
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	เห็นด้วย ร้อยละ	ไม่เห็นด้วย ร้อยละ	
20. มีอาหารที่เกื้อกูลแก่ผู้ปฏิบัติ เหมาะกับร่างกายฉันได้ไม่ยากเป็น ประโยชน์ต่อสุขภาพ	4.35	0.67	4.61	0.61	4.48	0.64	70.0	30.0	มาก
21. สถานที่การเจริญกรรมฐาน สะอาดร่มรื่นกลมกลืนมีความ เหมาะสมเป็นธรรมชาติ	4.24	0.82	4.22	0.81	4.23	0.81	70.0	30.0	มาก
22. สถานที่เดินจงกรมมีความ เหมาะสมและจัดอยู่ในสภาพ แวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.28	0.69	4.11	0.76	4.19	0.72	70.0	30.0	มาก
23. ที่พักอาศัยมีวิธีป้องกันแมลง หรือสัตว์ร้ายที่จะมาทำอันตราย ได้เป็นอย่างดี	4.17	0.74	4.21	0.62	4.19	0.68	70.0	30.0	มาก
24. เจ็บสงบไม่มีเสียงรบกวนจาก ภายนอก	4.06	0.93	4.33	0.59	4.19	0.76	60.0	40.0	มาก
25. มีถนนหรือทางเท้าที่เดินสะดวก และมีสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับผู้พิการ	3.88	0.93	4.30	0.78	4.09	0.85	60.0	40.0	มาก
26. มีการกำจัดขยะอย่างถูกวิธีและ ปลูกพืชสมุนไพรมีตะไคร้หอมเพื่อ ไล่ยุงในสถานที่พัก	3.74	1.00	3.89	0.76	3.81	0.88	60.0	40.0	มาก
ด้านการประชาสัมพันธ์ 8 ตัวชี้วัด									
27. มีกฎข้อบังคับหรือระเบียบ ปฏิบัติของสำนักที่จัดพิมพ์ไว้เป็น เอกสารหรือติดป้ายประกาศไว้ใน บริเวณที่เห็นได้อย่างชัดเจน	4.23	0.72	4.39	0.78	4.31	0.75	80.0	20.0	มาก
28. มีการประชาสัมพันธ์กับ หน่วยงานอื่นๆ ด้วยระบบ สารสนเทศที่เชื่อมโยงระหว่างกัน	4.14	0.81	4.00	0.77	4.07	0.79	70.0	30.0	มาก
29. มีรายละเอียดบอกเส้นทาง ภายในวัดและแผนผังสถานที่ต่างๆ มองเห็นได้อย่างชัดเจน	4.12	0.84	4.00	0.77	4.06	0.80	70.0	30.0	มาก

องค์ประกอบและตัวชี้วัดการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสายพอง-ยุบในสังกัดกรมไทย	แบบสอบถาม (n= 389)		แบบสัมภาษณ์ (n= 18)		รวม (n= 10)		การสนทนากลุ่ม รวม (n= 10)		แปลผล
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	เห็นด้วย ร้อยละ	ไม่เห็นด้วย ร้อยละ	
30. มีเทคโนโลยีประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสำนักที่เข้าถึงข้อมูลง่ายและได้ทราบทั่วถึงกัน	4.07	0.89	3.89	0.68	3.98	0.76	70.0	30.0	มาก
31. มีระบบจัดเก็บข้อมูลสืบค้นข่าวสารและเผยแพร่รายงานกิจกรรมต่อสาธารณชนเป็นปัจจุบันทั้งในประจำเดือน/ปี	3.95	0.83	4.33	0.84	4.14	0.83	70.0	30.0	มาก
32. มีมุมเรียนรู้พระพุทธศาสนาภายในสำนักโดยมีห้องสมุดหรือมีป้ายพุทธศาสนสุภาษิต	3.82	1.03	3.89	0.76	3.85	0.89	60.0	40.0	มาก
33. มีระบบข้อมูลสารสนเทศเผยแพร่ทางสังคมที่หลากหลายประเภททั้งในสื่ออินเทอร์เน็ตวิทยุ โทรทัศน์ แผ่นพับหรือหนังสือพิมพ์	3.77	0.88	3.78	0.73	3.71	0.80	70.0	30.0	มาก
34. มีการทำสื่อเผยแพร่ธรรมะทางวิทยุชุมชนหรือกระจายข่าวซีดี วีดีโอ หนังสือหรือแผ่นพับ	3.62	1.07	3.67	0.69	3.64	0.88	60.0	40.0	มาก
ด้านกิจกรรม 8 ตัวชี้วัด									
35. ให้การส่งเสริมกิจกรรมปฏิบัติธรรมของสำนักเพิ่มมากขึ้นและได้รับยอมรับจากสังคมไทย	4.24	0.71	4.22	0.88	4.23	0.79	80.0	20.0	มาก
36. มีหลักสูตรฝึกอบรมเหมาะกับผู้ปฏิบัติทั้งในระยะสั้น-ยาวของระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา และข้าราชการประชาชนทั่วไป	4.17	0.77	4.33	0.59	4.25	0.68	80.0	20.0	มาก
37. มีกิจกรรมที่ส่งเสริมความก้าวหน้าให้กับบุคลากรทุกระดับในสำนักเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น	4.12	0.70	3.78	0.73	3.95	0.71	80.0	20.0	มาก

องค์ประกอบและตัวชี้วัดการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสายพอง-ยุบในสังกัดมทส	แบบสอบถาม (n= 389)		แบบสัมภาษณ์ (n= 18)		รวม (n= 10)		การสนทนากลุ่ม รวม (n= 10)		แปลผล
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	เห็นด้วย ร้อยละ	ไม่เห็นด้วย ร้อยละ	
38. มีการปฏิบัติธรรมอบรมตลอดปีกำหนดในปฏิทินกิจกรรมทั้งในสิ่งพิมพ์แผ่นพับแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์สื่อออนไลน์อินเทอร์เน็ต	4.06	0.85	3.78	0.73	3.92	0.79	80.0	20.0	มาก
39. มีหลักฐานบันทึกภาพกิจกรรมเป็นสถิติผู้ปฏิบัติธรรมอย่างต่อเนื่องเป็นรายเดือน/รายปี/ปัจจุบัน	4.04	0.82	4.17	0.86	4.10	0.84	70.0	30.0	มาก
40. มีกิจกรรมที่ได้รับงบประมาณจากรัฐบาลให้การอบรมแก่เยาวชนและประชาชนทั่วไป	3.80	0.87	4.22	0.81	4.01	0.84	70.0	30.0	มาก
41. มีหลักฐานประเมินความพึงพอใจผู้ปฏิบัติธรรมหลังดำเนินกิจกรรมเสร็จสมบูรณ์แล้ว	3.69	0.95	3.83	0.71	3.76	0.83	60.0	40.0	มาก
42. มีการจัดกิจกรรมอบรมภาคพิเศษให้กับชาวต่างชาติ	3.65	1.08	3.44	0.62	3.54	0.85	60.0	40.0	มาก
ด้านเครือข่ายองค์กร 6 ตัวชี้วัด									
43. มีการทำงานเป็นทีมร่วมมือกันระหว่าง เจ้าคณะปกครองสงฆ์กับสำนักปฏิบัติธรรม	4.04	0.78	4.06	0.73	4.05	0.75	80.0	20.0	มาก
44. มีแผนงาน/โครงการร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐภาคเอกชนหรือสถาบันการศึกษา	4.02	0.74	3.78	0.81	3.90	0.77	80.0	20.0	มาก
45. มีการประสานความร่วมมือกันเป็นระบบแบบมีส่วนร่วมกันวางแผนงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ	3.97	0.76	3.89	0.83	3.93	0.97	70.0	30.0	มาก
46. มีความคล่องตัวประสานงานกันในสำนักหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในมหาเถรสมาคม	3.97	0.81	3.94	0.80	3.95	0.80	70.0	30.0	มาก
47. มีการสร้างเครือข่ายทำงานร่วมกันในสำนักหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ	3.83	0.75	3.94	0.73	3.88	0.52	60.0	40.0	มาก

องค์ประกอบและตัวชี้วัดการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสายพอง-ยุบในสังกัดมทส.	แบบสอบถาม (n= 389)		แบบสัมภาษณ์ (n= 18)		รวม (n= 10)		การสนทนากลุ่ม รวม (n= 10)		แปลผล
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	เห็นด้วย ร้อยละ	ไม่เห็นด้วย ร้อยละ	
48. มีสายงานบังคับบัญชาที่ไม่ซับซ้อนและมีแนวร่วมทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน	3.82	0.81	4.06	0.73	3.94	0.77	60.0	40.0	มาก
ด้านระบบบริหารจัดการ 12 ตัวชี้วัด									
49. มีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายที่เป็นระบบเปิดเผยโปร่งใสตรวจสอบได้ตลอดเวลา	4.23	0.72	4.00	0.84	4.11	0.78	80.0	20.0	มาก
50. มีทะเบียนประวัติพระภิกษุสามเณรและบุคลากรในสำนักที่เป็นปัจจุบัน	4.23	0.76	4.11	0.76	4.17	0.76	80.0	20.0	มาก
51. มีบุคลากร/เจ้าหน้าที่ดูแลที่พักอาหารน้ำดื่มห้องน้ำห้องสุขาและอื่นๆ ที่เพียงพอในสำนัก	4.13	0.84	4.22	0.65	4.17	0.74	80.0	20.0	มาก
52. มีการวางแผนพัฒนาสำนักวิเคราะห์สภาพองค์กรเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ	4.06	0.88	3.94	0.80	4.00	0.84	70.0	30.0	มาก
53. มีการดูแลรักษาความปลอดภัยในสำนักได้ทั่วถึงในกรณีที่มีผู้ปฏิบัติธรรมมาจำนวนมากก็มีเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยอาสาสมัครดูแลได้	4.05	0.86	4.22	0.81	4.13	0.83	70.0	30.0	มาก
54. มีตุ๋ยาสามัญไว้ประจำสำนักหรือมีเจ้าหน้าที่ช่วยปฐมพยาบาลเบื้องต้นในกรณีที่มีผู้ป่วยฉุกเฉินสามารถนำส่งสถานพยาบาลได้ทันที	4.04	0.86	4.11	0.83	4.07	0.84	70.0	30.0	มาก
55. เจ้าสำนักมีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเป็นระบบระหว่างวัด บ้าน และโรงเรียน	4.02	0.88	4.11	0.83	4.06	0.85	70.0	30.0	มาก
56. เจ้าสำนักมีวิสัยทัศน์บริหารงานแนวนโยบาย ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพของศูนย์ฯ ศปท.	3.98	0.77	3.50	0.61	3.74	0.69	70.0	30.0	มาก

องค์ประกอบและตัวชี้วัดการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสายพอง-ยุบในสังกัดกรม	แบบสอบถาม (n= 389)		แบบสัมภาษณ์ (n= 18)		รวม (n= 10)		การสนทนากลุ่ม รวม (n= 10)		แปลผล
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	เห็นด้วย ร้อยละ	ไม่เห็นด้วย ร้อยละ	
57. เจ้าสำนักมีการบริหารจัดการที่ดีโดยมีขั้นตอนการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบรูปธรรมที่ชัดเจน	3.86	0.77	3.78	0.73	3.82	0.75	60.0	40.0	มาก
58. มีการออกไปเยี่ยมวัดบิณฑบาตปฏิบัติธรรมทุกครั้งที่ทำตามกฎระเบียบสำนักที่กิจกรรมสำเร็จผล	3.68	1.09	3.78	0.87	3.73	0.98	60.0	40.0	มาก
59. มีสมุดตรวจเยี่ยมรับฟังข้อคิดเห็นเสนอแนะที่บุคคลทั่วไปได้แสดงไว้เพื่อการพัฒนาสำนัก	3.63	0.96	3.83	0.92	3.73	0.94	60.0	40.0	มาก
60. มีรถรับส่งในสำนักหรือไปส่งในสถานที่ผู้ปฏิบัติธรรมต้องการเพื่ออำนวยความสะดวกให้ปลอดภัย	3.19	0.97	3.89	0.83	3.54	0.90	60.0	40.0	มาก
รวมทั้งหมด	4.04	0.81	4.05	0.73	4.04	0.77	70.0	30.0	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการตรวจสอบคุณภาพตัวชี้วัดการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสายพอง-ยุบในสังกัดกรม ได้ทั้งสิ้น จำนวน 60 ตัวชี้วัด 6 องค์ประกอบ โดยมีค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.04, SD = 0.77) และจากผลการสนทนากลุ่มเห็นด้วยร้อยละ 70 และไม่เห็นด้วยร้อยละ 30 จำแนกเป็น ด้านวิทยากร ($\bar{X}$ = 4.23, SD = 0.71) ด้านสถานที่ ($\bar{X}$ = 4.23, SD = 0.73) ด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X}$ = 3.97, SD = 0.81) ด้านกิจกรรม ($\bar{X}$ = 3.97, SD = 0.79) ด้านเครือข่ายองค์กร ($\bar{X}$ = 3.94, SD = 0.76) และด้านระบบบริหารจัดการ ($\bar{X}$ = 3.94, SD = 0.82) และทุกด้านขององค์ประกอบได้มีความเห็นด้วยร้อยละ 70 และไม่เห็นด้วยร้อยละ 30 ซึ่งทุกตัวชี้วัดที่พัฒนาขึ้นมีผลนันทมัตถิยนิยมว่ามีความเหมาะสมมีความถูกต้องครอบคลุมสามารถนำ

ไปใช้ประโยชน์สำหรับบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสายพอง-ยุบในสังกัดกรม

อภิปรายผลการวิจัย

การนำเสนอข้อค้นพบและประเด็นสำคัญที่ควรอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาตัวชี้วัดการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสายพอง-ยุบในสังกัดกรม

จากการศึกษาวิเคราะห์เอกสารแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตัวชี้วัดการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสายพอง-ยุบในสังกัดกรมพบว่า ได้ตัวชี้วัดฉบับร่าง จำนวน 82 ตัวชี้วัด ได้ตัวชี้วัดใหม่จำนวน 60 ตัวชี้วัด จำแนกเป็น 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านสถานที่ 11 ตัวชี้วัดร่าง 9 ตัวชี้วัดใหม่ 2) ด้านวิทยากร 17 ตัวชี้วัดร่าง 10 ตัวชี้วัดใหม่ 3) ด้านองค์ความรู้ 5 สาย 12 ตัวชี้วัดร่าง 7 ตัวชี้วัดใหม่ 4) ด้านกิจกรรม 10

ตัวชี้วัดร่าง 8 ตัวชี้วัดใหม่ 5) ด้านระบบบริหารจัดการ 14 ตัวชี้วัดร่าง 12 ตัวชี้วัดใหม่ 6) ด้านเครือข่ายองค์กร 8 ตัวชี้วัดร่าง 6 ตัวชี้วัดใหม่ และ 7) ด้านการประชาสัมพันธ์ 10 ตัวชี้วัดร่าง 8 ตัวชี้วัดใหม่ ซึ่งได้สอดคล้องกับแนวคิดของ จอห์นสโตน (Johnstone, 1981 อ้างถึงใน ฌริณี แยมสกุล, 2554: 163) กล่าวไว้ว่า วิธีการสร้างตัวชี้วัดจากทฤษฎี (Theoretical Method) คือ การลดจำนวนตัวแปรลงจะทำให้ได้โดยการยุบรวมตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันเข้าด้วยกันหรือโดยการคัดเลือกตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กัน โดยสังเคราะห์และคัดเลือกตัวแปรใดตัวแปรหนึ่งที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกันและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฌริณี แยมสกุล และคณะ (2554, หน้า 169) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวชี้วัดการประเมินประสิทธิภาพของหน่วยบริการปฐมภูมิสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขของประเทศไทย ซึ่งเกณฑ์การประเมินตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องจำนวนมากจึงกำหนดให้ผู้เชี่ยวชาญมาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการคัดเลือกตัวชี้วัดจากองค์ประกอบ ทำให้ลดจำนวนตัวชี้วัดลง จึงทำให้ได้ค่าคุณภาพตัวชี้วัดที่มีความครอบคลุมมากขึ้นที่ได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ได้ ในสถานการณ์ปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การดำเนินการวิจัยนี้ จึงได้กำหนดวิธีการศึกษาตัวชี้วัดการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสายพอง-ยุบในสังคมไทย โดยการตรวจสอบความเหมาะสมเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดลองใช้นำมาตรวจสอบหาค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือการวิจัยเพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. ผลการพัฒนาตัวชี้วัดการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสายพอง-ยุบในสังคมไทย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานจากกลุ่มตัวอย่างการวิจัยแบบสอบถาม 389 ชุด และการสัมภาษณ์เชิงลึก 18 คน พบว่า ได้ตัวชี้วัด จำนวน 60 ตัวชี้วัด จำแนกเป็น 7 องค์

ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านวิทยากร 10 ตัวชี้วัด 2) ด้านสถานที่ 9 ตัวชี้วัด 3) ด้านองค์ความรู้ 5 สาย 7 ตัวชี้วัด 4) ด้านการประชาสัมพันธ์ 8 ตัวชี้วัด 5) ด้านกิจกรรม 8 ตัวชี้วัด 6) ด้านเครือข่ายองค์กร 6 ตัวชี้วัด และ 7) ด้านระบบบริหารจัดการ 12 ตัวชี้วัด ซึ่งทุกตัวชี้วัดแต่ละองค์ประกอบมีระดับค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศราวุธ สุตะวงศ์ (2554) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า มีค่าเฉลี่ยระดับความเหมาะสมมากที่สุดทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สัญญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง (2554) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในประเทศไทยโดยใช้กระบวนการของหลักการบริหารจัดการที่ดี ผลการ วิจัยพบว่า กระบวนการบริหารจัดการ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักความพร้อมรับผิด 2) หลักความคุ้มค่า 3) หลัก การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 4) หลักองค์การแห่งการเรียนรู้ 5) หลักการบริหารจัดการ 6) หลักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ดังนั้น ผลการพัฒนาตัวชี้วัดจากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามที่มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันกับผลการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอในขั้นตอนของการตรวจสอบคุณภาพตัวชี้วัดการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสายพอง-ยุบในสังคมไทยต่อไป

3. ผลการตรวจสอบคุณภาพตัวชี้วัดการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสายพอง-ยุบในสังคมไทย

จากการพิจารณาตรวจสอบคุณภาพตัวชี้วัดการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสายพอง-ยุบในสังคมไทย โดยการสนทนากลุ่มยืนยันตัวชี้วัด 10 คน ผลการวิจัยพบว่า ได้ทั้งสิ้น จำนวน 60 ตัวชี้วัด จำแนกเป็น 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านวิทยากร 17 ตัวชี้วัด 2) ด้าน

สถานที่ 9 ตัวชี้วัด 3) ด้านการประชาสัมพันธ์ 8 ตัวชี้วัด 4) ด้านกิจกรรม 8 ตัวชี้วัด 5) ด้านเครือข่ายองค์กร 6 ตัวชี้วัด และ 6) ด้านระบบบริหารจัดการ 12 ตัวชี้วัด ตามลำดับ ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอประเด็นที่สำคัญหลัก มาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

3.1 ด้านวิทยากร 17 ตัวชี้วัด จะเห็นได้ว่า ตัวชี้วัดมีค่าเฉลี่ยอันดับสูง ได้แก่ ข้อที่พระวิปัสสนาจารย์มีการพัฒนาและปรับปรุงตนเองสม่ำเสมอด้านการเจริญสมถะวิปัสสนากรรมฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิชญาภา เมธีวรฉัตร (2557, หน้า 250) ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง 2 โดยสรุปองค์ความรู้ที่ได้ จำแนกเป็น 1) ด้านการฝึกอบรม (Training) คือ จัดงบประมาณในการอบรมทำโครงการฝึกอบรม และส่งอบรมนอกสถานที่ 2) ด้านการศึกษา (Education) คือ มีทุนศึกษาต่อ และการศึกษาระยะสั้น 3) ด้านการพัฒนา (Development) คือ พัฒนาทักษะการทำงาน พัฒนาความรู้ และพัฒนาศักยภาพของงาน สอดคล้องกับที่สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ (2553, หน้า 73) กล่าวไว้ว่า การพัฒนาบุคลากรและผู้นำทั้งในระยะสั้นและระยะยาวเพื่อการปรับปรุงผลการดำเนินการขององค์กร รวมทั้งให้การศึกษาการฝึกอบรมการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงรวมทั้งประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง งานระบบการเรียนรู้และการพัฒนาสำหรับบุคลากร เป็นการถ่ายทอดความรู้ส่งเสริมให้มีการใช้ความรู้และทักษะใหม่ๆ ในการปฏิบัติงานองค์กรที่มีประสิทธิผลและเกิดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ (Leithwood et al, 2003) กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบการสอนต้องศึกษาคำนี้ถึงธรรมชาติของผู้เรียนเน้นคุณภาพของการสอน และมีค่าเฉลี่ยอันดับต่ำ ได้แก่ พระวิปัสสนาจารย์ได้เข้าอบรมในหลักสูตรระยะสั้น 45 วัน เพื่อเสริมสร้างความรู้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากว่า ผู้ทำหน้าที่ในการสอนกรรมฐานในสำนักปฏิบัติธรรมส่วนใหญ่มีจำนวนน้อยและยังขาดแคลนอยู่

จึงมีความจำเป็นจะต้องประจำอยู่ที่สำนักจึงขาดการส่งพระวิปัสสนาจารย์เข้าฝึกอบรมหรือส่งแต่น้อย ทั้งนี้ จากแนวคิดของ (Wexley & Lathan, 1981, p.125) กล่าวไว้ว่า การฝึกอบรมและการพัฒนาอาจรวมถึงการดำเนินการใดๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานซึ่งรวมถึงงานที่รับผิดชอบอยู่ในปัจจุบันและงานอื่นๆ ที่อาจได้รับมอบหมายในอนาคต ดังนั้น การพัฒนาด้านวิทยากรเพื่อให้เกิดทักษะที่มีความรู้ในเชิงเทคนิคทางสมรรถนะที่ได้สูงยิ่งขึ้นไปนั้น จึงควรมีการฝึกฝนปรับปรุงพัฒนาตนเองอยู่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ก้าวทันยุคสมัยเป็นปัจจุบัน

3.2 ด้านสถานที่ 9 ตัวชี้วัด จะเห็นได้ว่า ตัวชี้วัดมีค่าเฉลี่ยอันดับสูง ได้แก่ ข้อที่มีที่พักเพียงพอสะอาดสะดวกปลอดภัยและได้แบ่งแยกตามเพศ ทั้งนี้ จากแนวคิดของ (Ashworth & Harvey, 1994, p.4-7) กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ จำเป็นต้องอาศัยสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการจัดการเรียนการสอนครอบคลุมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกด้านทรัพยากรบุคคลอาคารสถานที่สำหรับเรียนความทันสมัยของวัสดุอุปกรณ์ที่สัดส่วนนักศึกษาต่ออุปกรณ์ เนื่องจากว่าการมีที่พักเพียงพอสะดวกปลอดภัยและแบ่งแยกเป็นสัดส่วนตามผู้อยู่อาศัยมีความเหมาะสมกับบรรยากาศภายในและภายนอกของสำนักปฏิบัติธรรม ซึ่งเป็นการเสริมสร้างให้เกิดแรงจูงใจที่ดีในการปฏิบัติธรรม และมีค่าเฉลี่ยอันดับต่ำ ได้แก่ มีการกำจัดขยะอย่างถูกวิธีและปลูกพืชสมุนไพรมีตะไคร้หอมเพื่อไล่ยุงในสถานที่พัก เนื่องจากว่า การเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยในการจัดเก็บขยะอย่างถูกวิธีได้มีเทศบาลหรือหน่วยงานในชุมชน (อบต.) ได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบเพื่อไล่ยุงให้ในปัจจุบันก็มีหน่วยงานรับกำจัดขยะโดยไม่ต้องปลูกพืชสมุนไพรเหมือนในสมัยก่อน

3.3 ด้านการประชาสัมพันธ์ 8 ตัวชี้วัด จะเห็นได้ว่า ตัวชี้วัดมีค่าเฉลี่ยอันดับสูง ได้แก่ ข้อที่มีกฎข้อบังคับหรือระเบียบปฏิบัติของสำนักที่จัดพิมพ์ไว้เป็น

เอกสารหรือติดป้ายประกาศไว้ในบริเวณที่เห็นได้อย่างชัดเจน เนื่องจากว่า สำนักปฏิบัติธรรมมีบุคคลหลากหลายประเภทในสาขาอาชีพแตกต่างกันที่เข้ามาศึกษาปฏิบัติธรรมเพื่อให้เกิดความเรียบร้อยดีงามเป็นระเบียบจึงตั้งกฎข้อบังคับหรือระเบียบปฏิบัติของสำนักที่แจ้งให้เห็นอย่างชัดเจนได้เป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน ตามที่มหาเถรสมาคมมีการกำหนดแผนการปฏิบัติงานการเผยแผ่พุทธศาสนาที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมและนำแผนการปฏิบัตินั้นส่งต่อไปกับวัดเพื่อได้ปฏิบัติโดยมีเป้าหมายวัตถุประสงค์และแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน รวมทั้งยังต้องประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐภาคเอกชนและประชาชนเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในงานต่างๆ ของมหาเถรสมาคมที่พระสงฆ์ต้องยึดหลักพระธรรมวินัยแม้จะพยายามปรับตัวให้เข้ากับโลกสมัยใหม่แต่ก็ไม่ควรเผยแผ่ในเชิงพุทธพาณิชย์ พระมหานงค์ อัมไพ (2555, หน้า 182-183) และมีค่าเฉลี่ยอันดับต่ำ ได้แก่ มีการทำสื่อเผยแพร่ธรรมะทางวิทยุชุมชนหรือกระจายข่าวซีดีวีดีโอหนังสือหรือแผ่นพับ เนื่องจากว่า สำนักปฏิบัติธรรมที่มีการปฏิบัติที่ดีได้รักษามาตรฐานสืบต่อมาช้านานและผู้มาปฏิบัติธรรมได้เห็นผลการปฏิบัติแนชัดด้วยตนเองจริงแท้แล้ว จึงส่งผลให้ทางสำนักไม่ต้องมีการประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่างๆ มากมาย ซึ่งผู้ปฏิบัติธรรมเหล่านี้ จะเป็นกระบอกเสียงช่วยกระจายข่าวให้โดยอัตโนมัติจะอาศัยงบประมาณจากรัฐและมูลนิธิจากที่อื่นใดมาช่วยจัดทำสื่อเผยแพร่คงไม่ได้ง่ายๆ ตามที่ต้องการจึงเป็นผลให้ตัวชี้วัดข้อนี้มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่น

3.4 ด้านกิจกรรม 8 ตัวชี้วัด จะเห็นได้ว่า ตัวชี้วัดมีค่าเฉลี่ยอันดับสูง ได้แก่ ข้อที่ให้การส่งเสริมกิจกรรมปฏิบัติธรรมของสำนักเพิ่มมากขึ้นและได้รับยอมรับจากสังคม เนื่องจากว่า การจัดกิจกรรมอบรมปฏิบัติธรรมได้มีนโยบายจากภาครัฐร่วมมือกับหน่วยงานองค์การหรือสถาบันการศึกษาจะต้องมีการส่งบุคลากรเข้าอบรมปฏิบัติอย่างน้อย 1 ครั้งต่อปีหรือหน่วยงานใด เมื่อรับบุคลากรเข้าทำงานใหม่จะต้องผ่านการอบรมคุณธรรมจริยธรรม

เพื่อให้ ผลปฏิบัติที่เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากที่สุดจะมีลักษณะการเผยแพร่กิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่องโดยให้ข้อมูลที่แท้จริงผ่านสื่อมวลชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มังกรแก้ว ดรณศิลป์ (2557) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนคุณภาพในชุมชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทางด้านโรงเรียนดีชุมชนมีคุณภาพพบว่า ชุมชนให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นสมาชิกของชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ชุมชนและโรงเรียนจัดขึ้น และมีค่าเฉลี่ยอันดับต่ำ ได้แก่ มีการจัดกิจกรรมอบรมภาคพิเศษให้กับชาวต่างชาติ ทั้งนี้ เนื่องจากว่า บุคลากรภายในสำนักปฏิบัติธรรมโดยส่วนมากยังขาดบุคคลที่มีทักษะความรู้ทางด้านภาษาต่างประเทศหรือมีน้อยไม่เพียงพอจึงไม่สามารถรองรับจัดการอบรมให้ชาวต่างชาติได้ ดังนั้น ทางสำนักปฏิบัติธรรมจึงควรมีการพัฒนาบุคลากรในด้านนี้ เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมอบรมต่างๆ ต่อไป

3.5 ด้านเครือข่ายองค์กร 6 ตัวชี้วัด จะเห็นได้ว่า ตัวชี้วัดมีค่าเฉลี่ยอันดับสูง ได้แก่ ข้อที่มีการทำงานเป็นทีมร่วมมือกันระหว่างเจ้าคณะปกครองสงฆ์กับสำนักปฏิบัติธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธนา คงแหลม (2559, หน้า 185-186, 190-191) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษามีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ จากผลงานวิจัย สรุปได้ว่า การพัฒนาสมาชิกเครือข่ายประกอบด้วย 13 องค์ประกอบย่อยดังนี้ ฝึกอบรมพัฒนาสมาชิกเครือข่าย สอนงานระหว่างสมาชิกเครือข่าย ระดมสมองระหว่างสมาชิกเครือข่าย สัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกเครือข่าย ประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกันของสมาชิกเครือข่าย ประชุมกลุ่มย่อยภายในองค์กรเครือข่าย จัดการประชุมประเด็นปัญหาเร่งด่วนของสมาชิก

เครือข่าย จัดศูนย์ข้อมูลข่าวสารและการเรียนรู้แก่สมาชิก เครือข่าย จัดศึกษาฐานงานแก่สมาชิกเครือข่าย ส่งเสริมการ ปฏิบัติจริงแก่สมาชิกเครือข่าย มอบหมายภารกิจใหม่แก่ สมาชิกเครือข่ายจัดการความรู้ให้แก่สมาชิกเครือข่าย และพัฒนาทักษะการสื่อสารให้แก่สมาชิกเครือข่าย และมีค่าเฉลี่ยอันดับต่ำ ได้แก่ มีสายงานบังคับบัญชาที่ไม่ซับซ้อนและมีแนวร่วมทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ทั้งนี้จากผลงานวิจัยของ วันทนา เนาว์วัน (2557) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักพุทธ ธรรมของบุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ ศึกษา กลุ่ม 3 ผลการวิจัยพบว่า หากจะเป็นผู้บริหารอย่าง มีอาชีพคือการสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มด้วยตนเอง แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

3.6 ด้านระบบบริหารจัดการ 12 ตัวชี้วัด จะ เห็นได้ว่า ตัวชี้วัดมีค่าเฉลี่ยอันดับสูง ได้แก่ ข้อที่มีการ จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายที่เป็นระบบเปิดเผยโปร่งใส ตรวจสอบได้ตลอดเวลา เนื่องจากว่า รูปแบบการบริหาร จัดการในหน่วยงานใดก็ตามที่มีระบบเน้นความโปร่งใส สามารถเปิดเผยและตรวจสอบได้ตลอดเวลา ยืนยันได้ว่า หน่วยงานหรือองค์กรนั้นมีการพัฒนาตามองค์ประกอบ ตัวชี้วัดระบบการบริหารจัดการคุณภาพจึงทำให้เกิด ประสิทธิภาพอย่างสูงได้ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐภาคเอกชนหรือ องค์กรคณะสงฆ์โดยเฉพาะองค์ประกอบที่สำคัญคือการ บริหารงบประมาณ ส่วนค่าเฉลี่ยอันดับต่ำ ได้แก่ มีกรับ ส่งในสำนักหรือไปส่งในสถานที่ผู้ปฏิบัติธรรมต้องการเพื่อ อำนวยความสะดวกให้ปลอดภัย เนื่องจากว่า ยุคปัจจุบัน นี้ที่คนส่วนใหญ่นิยมใช้รถยนต์ส่วนตัวกันส่วนมากเพื่อจะ เดินทางไปในสถานที่ต่างๆ ได้สะดวกขึ้นและบางสำนักที่ ต้องการจะไปยังอยู่ห่างไกลหรือบางสำนักยังขาดแคลน ไม่มีรถรับส่งอีกด้วย โดยมีข้อเสนอแนะจากผลงานวิจัย ของ ชุตินา สัจจามันท์ และบุญศรี พรหมมาพันธุ์ (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รายงานการวิจัยและพัฒนามาตรฐาน และตัวชี้วัดการดำเนินงานห้องสมุดมีชีวิตรูปแบบอุทยาน การเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า ความสะดวกในการเข้าถึง

และการใช้บริการมีตัวชี้วัดที่มีความเหมาะสมระดับมาก ที่สุด ได้แก่ การคมนาคมสะดวกมีรถประจำทาง/บริการ สาธารณะผ่าน เป็นต้น ดังนั้น เจ้าสำนักจึงควรเห็นความ สำคัญให้การพัฒนาด้านตัวชี้วัดในข้อนี้ให้ดียิ่งขึ้นไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 ตัวชี้วัดด้านวิทยากร เจ้าสำนักควรสนับสนุน หรือผู้บริหารระดับสูงควรตระหนักทบทวนแผนนโยบาย เพื่อพัฒนาพระวิปัสสนาจารย์ได้เข้าอบรมในหลักสูตร ระยะสั้น 45 วัน เพื่อเสริมสร้างความรู้สามารถปฏิบัติ หน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ตัวชี้วัดด้านสถานที่ เจ้าสำนักหรือ ผู้รับผิดชอบควรตระหนักให้ความสำคัญให้มีการกำจัด ขยะอย่างถูกวิธีและปลูกพืชสมุนไพรมีตะไคร้หอม เพื่อไล่ยุงในสถานที่พัก

1.3 ตัวชี้วัดด้านการประชาสัมพันธ์ เจ้าสำนัก หรือผู้บริหารที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญตระหนักถึง การจัดทำสื่อเผยแพร่ธรรมะทางวิทยุชุมชนหรือกระจาย ข่าวชีวิตวิถีโอหนังสือหรือแผ่นพับ

1.4 ตัวชี้วัดด้านกิจกรรม เจ้าสำนักหรือผู้บริหาร ที่เกี่ยวข้องควรตระหนักให้ความสำคัญมีการจัดกิจกรรม อบรมภาคพิเศษให้กับชาวต่างชาติ

1.5 ตัวชี้วัดด้านเครือข่ายองค์กร เจ้าสำนัก ควรสนับสนุนหรือผู้บริหารระดับสูงควรให้ความสำคัญ ตระหนักถึงการมีสายงานบังคับบัญชาที่ไม่ซับซ้อนและมี แนวร่วมทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน

1.6 ตัวชี้วัดด้านระบบบริหารจัดการ เจ้าสำนัก ควรให้ความสำคัญ ตระหนักถึงการมีรถรับส่งในสำนัก หรือไปส่งในสถานที่ผู้ปฏิบัติธรรมต้องการ เพื่ออำนวยความสะดวกให้ปลอดภัย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยการพัฒนาตัวชี้วัดความสำเร็จและองค์ประกอบที่เหมาะสมในสำนักปฏิบัติธรรม 5 สายสำนักใหญ่หรือทุกสายสำนักในสังคมไทยเพื่อความมั่นคงในพระพุทธศาสนา

2.2 ควรวิจัยการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะผู้บริหารหรือเจ้าสำนักที่ดีเด่นเพื่อนำมาเป็นรูปแบบการ

บริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมของทุกสายสำนักในประเทศไทย

2.3 ควรวิจัยและพัฒนาสร้างองค์ความรู้ต่อเนื่องด้านตัวชี้วัดและองค์ประกอบการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสายพอง-ยุบหรือของทุกสายสำนักทั้งในประเทศและต่างประเทศ

เอกสารอ้างอิง

- กองพุทธศาสนศึกษา. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2555). *สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดดีเด่น ประจำปี พุทธศักราช 2555*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- ชุตินา สัจจามันท์ และบุญศรี พรหมมาพันธุ์. (2554). *รายงานการวิจัยเรื่อง รายงานการวิจัยและพัฒนามาตรฐาน และตัวชี้วัดการดำเนินงานห้องสมุดมีชีวิตรูปแบบอุทยานการเรียนรู้. สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (สอสร.): มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- ณรินี แยมสกุล และคณะ. (2554). *การพัฒนาตัวชี้วัดการประเมินประสิทธิภาพของหน่วยบริการปฐมภูมิ สังกัด สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขของประเทศไทย. วารสารสาธารณสุขและการพัฒนา. 9(2), 154-167.*
- ธนิต อยู่โพธิ์. (2540). *วิปัสสนาภิรมย์*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ธีระ รุญเจริญ. (2555). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดการและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คพับลิเคชันส์.
- พระมหากังวาล ธีรธมโม (ศรชัย). (2557). *การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.*
- พระมหานงค์ อับไพ. (2555). *การบริหารการเผยแผ่พุทธศาสนาในยุคโลกาภิวัตน์ของมหาเถรสมาคม. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม.*
- พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. เล่ม 7, 10. (2539). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มังกรแก้ว ดรณศิลป์. (2557). *การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนคุณภาพในชุมชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.*
- ยุทธนา คงแหลม. (2559). *การศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 27(2), 185-186.*

- วันทนา เนาว์วัน. (2557). *การพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรมของบุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษากลุ่ม 3*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิชญาภา เมธีวรฉัตร. (2557). *รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2553). *การวิจัยทางการบริหารการศึกษา: แนวคิดและกรณีศึกษา*. ขอนแก่น: คลังนาโนวิทยา.
- ศราวุธ สุตะวงค์. (2554). *การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 13(3), 3.
- ศูนย์ประสานงานสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดแห่งประเทศไทย (ศปท.). พ.ศ. 2552-2556. *ร่างแผนแม่บท*. (2559, 7-8 มกราคม). “การประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการคณะกรรมการบริหาร ศปท. และเจ้าสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดคณะสงฆ์หนกลางและหนตะวันออก พ.ศ. 2558”, ณ วัดคลองตาลอง จังหวัดนครราชสีมา. สืบค้นจาก <http://www.sptcenter.org/ร่าง-แผนแม่บท-ศปท.-พ.ศ.2552-2556>
- สัญญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง. (2554). *การบริหารงานคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในประเทศไทยโดยใช้กระบวนการของหลักการบริหารจัดการที่ดี*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ. (2553). *เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ ประจำปี 2553-2554. (TQA Criteria for Performance Excellence 2553-2554)*. กรุงเทพฯ: บริษัท คิวา โกลด์ มีเดีย จำกัด.
- Ashworth, Allan and Harvey, Roger C. (1994). *Assessing Quality in Further and Higher Education*. London: Jessica Kingsley Publishers.
- Cronbach Lee Joseph. (1974). *Essentials of Psychological testing*. New York: Harper and Row.
- Johnstone, J. N. (1981). *Indicators of Education Systems*. The United Kingdom: The Anchor Press Tiptree Essex.
- Leithwood et al. (2003). *What We Know About Successful School Leadership*. Philadelphia: Laboratory for Student Success. Temple University.
- Wexley and Lathan. (1981). *Developing and training human resources in organizations*. Ill.: Scott, Foresman, Scott, Foresman series in management and organizations.
- Yamane, Taro. (1967). and Sinjaru. (2012). *Statistics. An Introductory Analysis*. 2nd Ed. New York: Harper and Row.

การตรวจสอบความเที่ยงตรงของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ
ของความฉลาดทางวัฒนธรรมในกลุ่มนักศึกษาต่างชาติ
Validation of Causal Model Cultural Intelligence
among Foreign Students

อนุภูมิ คำยัง*

anuphum.kum@lru.ac.th

เสกสรรค์ ทองคำบรรจง**

วรกร ทรัพย์วิระพรรณ***

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรอคติเชิงชาติพันธุ์ที่ส่งผลต่อความฉลาดทางวัฒนธรรม และอิทธิพลของตัวแปรความฉลาดทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัวของนักศึกษาต่างชาติ กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย คือ นักศึกษาต่างชาติ จำนวน 341 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดประกอบไปด้วย 1) ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา 2) แบบวัดตัวแปรความฉลาดทางวัฒนธรรม อคติเชิงชาติพันธุ์ และความสามารถในการปรับตัว โดยแบบวัดมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 7 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และตรวจสอบความเที่ยงตรงของโมเดลด้วยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น

ผลการวิจัย พบว่า (1) ตัวแปรสังเกตได้ทุกคู่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความฉลาดทางวัฒนธรรมตามสมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (3) ความฉลาดทางวัฒนธรรมได้รับอิทธิพลทางตรงจากอคติเชิงชาติพันธุ์ในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนของความฉลาดทางวัฒนธรรมได้ร้อยละ 17 และความสามารถในการปรับตัวได้รับอิทธิพลทางตรงจากความฉลาดทางวัฒนธรรมและได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากอคติเชิงชาติพันธุ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยความฉลาดทางวัฒนธรรมและอคติเชิงชาติพันธุ์ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความสามารถในการปรับตัวได้ร้อยละ 82.10

คำสำคัญ: ความฉลาดทางวัฒนธรรม, ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

*นิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัย วัดผล และสถิติการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

**อาจารย์ ดร. ภาควิชาการวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

***ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Abstract

The purposes of this research were to study the effects of ethnocentrism on cultural Intelligence and the effects of cultural intelligence on self – adjustment ability of foreign students. The participants were 341 foreign students. Three questionnaires were used to collect the data on students' cultural Intelligence, students' ethnocentrism and students' self – adjustment ability. The data were analyzed using descriptive statistics, and the model was validated using Structural Equation Model.

The research results were (1) The relationship between all pairs of variables was statistically significant at .05 level, (2) the hypothetically causal relationship model of cultural Intelligence fit with the empirical data, and (3) the cultural intelligence was negatively affected by the ethnocentrism at .001 level of significance. The study also revealed that the ethnocentrism could explain 17.00 percent of the variance of cultural Intelligence and the cultural intelligence affected the self – adjustment ability of foreign students at .001 level of significance. The results further show that the ethnocentrism and cultural intelligence could explain 82.10 percent of the variance of self – adjustment ability.

Keywords: Cultural intelligence, Causal relationship model

บทนำ

ในปัจจุบันประเทศไทยได้เข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) ที่กำหนดให้การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการค้าเสรี เพราะการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการค้าภาคบริการ ประเทศไทยจะได้ประโยชน์จากการเปิดเสรีการศึกษา เช่น ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพจากการเข้ามาเปิดสถาบันอุดมศึกษาจากต่างประเทศ เกิดการแข่งขันการพัฒนาคุณภาพในสถาบันทั้งในประเทศและต่างประเทศ เกิดความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา และเปิดช่องทางให้สถาบันอุดมศึกษาไทยเผยแพร่องค์ความรู้ ไปสู่ระดับนานาชาติ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้สถาบันการศึกษาในประเทศไทยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงหลักสูตร และพร้อมที่จะเปิดรับนักศึกษาต่างชาติ เมื่อการจัดการศึกษาเป็นการจัดการศึกษาโดยเสรี จึงเกิดการแข่งขันเพื่อรองรับนักศึกษาจาก

ทุกภูมิภาคทั่วโลก (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2559, ออนไลน์) เพื่อความอยู่รอดของสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งการที่นักศึกษาต่างชาติเข้ามาเรียนในประเทศไทยเท่ากับเป็นการหารายได้เข้าสู่ประเทศอีกทางหนึ่งด้วย (บัญญัติ สุขศรีงาม, 2546, หน้า 1) อีกทั้งในช่วงระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา (ปีการศึกษา 2556-2558) พบว่ามีนักศึกษาต่างชาติเข้ามาศึกษาต่อในประเทศไทยเพิ่มขึ้นทุกปี โดยมีนักศึกษาจากประเทศจีนมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาเป็นพม่า ลาว กัมพูชา และเวียดนาม ตามลำดับ (ข้อมูลจากสารสนเทศอุดมศึกษา, 2559, ออนไลน์) นั่นจึงเป็นเหตุผลว่าสถาบันการศึกษาในประเทศไทยต้องมีการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อรองรับนักศึกษาต่างชาติ

โดยพื้นฐานของนักศึกษาต่างชาติย่อมมีพื้นฐานทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมการปฏิบัติที่แตกต่างจากคนไทย รวมทั้งจะต้องเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนอื่นๆ ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

หากนักศึกษาสามารถปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมหรือมีความสามารถในการเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ ก็ย่อมจะทำให้เกิดผลสำเร็จทั้งในการเรียน การทำงาน หรือการใช้ชีวิตในประเทศไทย ปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จนั้น คือ ความฉลาดทางวัฒนธรรม (Cultural intelligence) ถือว่าเป็นความสามารถของบุคคลในการปรับตัว และประยุกต์ใช้ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้เป็นอย่างดี อีกทั้งในปัจจุบันสังคมโลกมีการอาศัยการพึ่งพากันมากขึ้น ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ความฉลาดทางวัฒนธรรม ถือว่าเป็นรูปแบบหนึ่งที่ยอธิบายถึงความสามารถของบุคคลในการปรับตัว และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่มีความแตกต่างและหลากหลายทางวัฒนธรรมในหลายๆ ด้าน จากแนวความคิดของ Ang & Van Dyne (2008, p.4) ได้บูรณาการแนวความคิดของ Sternberg (Sternberg & Detterman's, 1986) จึงนำมาสู่การสร้างองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน เพื่อเป็นแนวคิดของความฉลาดทางวัฒนธรรมในแต่ละระดับดังนี้ (1) ความฉลาดทางวัฒนธรรมด้านอภิปัญญา คือ การควบคุมและประเมินความคิดของตนเอง หรือกระบวนการทางปัญญา และสามารถใช้ยุทธวิธีการทำงานจนสำเร็จอย่างสมบูรณ์ (2) ความฉลาดทางวัฒนธรรมด้านปัญญา คือ องค์ความรู้ของบุคคล และโครงสร้างขององค์ความรู้ (3) ความฉลาดทางวัฒนธรรมด้านแรงจูงใจ คือ ระดับของความสนใจ แรงจูงใจ พลังของการปรับตัว (4) ความฉลาดทางวัฒนธรรมด้านพฤติกรรม คือ ความสามารถของบุคคลในระดับของพฤติกรรม การทำหน้าที่ได้เหมาะสมต่อสถานการณ์ทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้น ความฉลาดทางวัฒนธรรม จึงเป็นความสามารถทางปัญญา ทักษะในการติดต่อสื่อสาร และไหวพริบ ของบุคคลในการแสดงออกที่เหมาะสม และอยู่ร่วมกับคนในสังคมของกลุ่มคนใดคนหนึ่ง ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ และเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมนั้นๆ และสามารถปฏิบัติงานในบริบทที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้แนวคิดของ Ang & Van Dyne (2008, p.10-12) ได้เสนอเครือข่ายความเกี่ยวข้องกันตามกฎเกณฑ์ของตัวแปร (Nomological network) เพื่อทำความเข้าใจบทบาทของความฉลาดทางวัฒนธรรมจากการศึกษาประสิทธิภาพของแต่ละบุคคล และอธิบายตัวแปรที่มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับความฉลาดทางวัฒนธรรม ผู้วิจัยจึงได้ปรับแนวคิดดังกล่าว และศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางวัฒนธรรม 2 ตัวแปร คือ (1) อคติเชิงชาติพันธุ์ (Ethnocentrism) และ (2) ความสามารถในการปรับตัว (Self – adjustment ability)

อคติเชิงชาติพันธุ์ (Ethnocentrism) เป็นปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมที่สำคัญอย่างหนึ่ง เนื่องจากหากนักศึกษามองเห็นว่าวัฒนธรรมของตนดีกว่า หรือมีคุณค่ามากกว่าวัฒนธรรมของผู้อื่นที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม ย่อมไม่เกิดผลดี เพราะในสังคมปัจจุบันผู้คนมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม อันจะส่งผลให้นักศึกษาเกิดความหวาดระแวง การไม่ยอมรับผู้อื่น นำไปสู่การเรียน หรือการปรับตัวทางการเรียนการทำงานกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน หรือการทำกิจกรรมไม่ประสบผลสำเร็จ อคติเชิงชาติพันธุ์จะมีความสัมพันธ์ทางลบกับความฉลาดทางวัฒนธรรมทุกองค์ประกอบ (Neuliep, 2002) แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างอคติเชิงชาติพันธุ์และความฉลาดทางวัฒนธรรม มองว่าอคติเชิงชาติพันธุ์และความฉลาดทางวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์กันทางลบกับองค์ประกอบทั้ง 4 ของความฉลาดทางวัฒนธรรม และทั้งโครงสร้างหลายมิติตามที่ Neuliep (2002) กล่าวไว้ว่า ทศนคติของผู้ที่มีอคติเชิงวัฒนธรรมเป็นเงื่อนไขจากภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่จะมีอิทธิพลต่อวิธีคิดของคน (ความฉลาดทางวัฒนธรรมด้านอภิปัญญา และความฉลาดทางวัฒนธรรมด้านปัญญา) ต่อความรู้สึก (ความฉลาดทางวัฒนธรรมด้านแรงจูงใจ) และเป็นเงื่อนไขของคนในวิธีดำเนินการ (ความฉลาดทางวัฒนธรรมด้านพฤติกรรม)

ความสามารถในการปรับตัว (Self - adjustment ability) เป็นผลของความฉลาดทางวัฒนธรรมความสามารถในการปรับตัวเป็นกระบวนการทางจิตที่จะต้องปรับให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมที่บุคคลนั้นอยู่ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของการปรับตัวของนักศึกษา 5 องค์ประกอบ คือ (1) การปรับตัวทางการเรียน เช่น ความตั้งใจ มีสมาธิในการเรียนนอกห้องเรียน เช่น การวางแผนในการเรียน การแบ่งเวลาการทำงานที่ได้รับมอบหมาย และส่งตามกำหนดเวลา (2) การปรับตัวด้านผู้สอน โดยผู้สอนควรจะมีแนวคิดและยึดหลักการ ดังนั้นต้องยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียน ส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ควรเริ่มจากการเรียนรู้สิ่งที่ใกล้ตัวไปหาไกลตัว จากง่ายไปยาก เริ่มจากตัวอย่างไปหากฎเกณฑ์ ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม ริเริ่มความคิดสร้างสรรค์ และสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้แก่ผู้เรียน (3) การปรับตัวด้านกลุ่มเพื่อน จะช่วยให้สามารถเข้าร่วมกับผู้อื่นให้ได้ ซึ่งจะทำให้สามารถอยู่ร่วมกับเพื่อน สังคม และส่งผลต่อการเรียน การร่วมทำกิจกรรมต่างๆ (4) การปรับตัว ด้านสภาพแวดล้อม การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่สวยงาม มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ทั้งการแต่งกายของผู้เรียน ผู้สอน กิจกรรมความงาม และสุนทรียะต่างๆ มีบรรยากาศที่สร้างความสุข เจริญตาเจริญใจให้กับผู้เรียน (วรากร ทรัพย์วิระพรรณ และอภิเชษฐ์ จันทนา, 2559, หน้า 157) ทำให้นักศึกษามีความพึงพอใจ มีแรงจูงใจในการเรียน อยากเข้ามาในสถานศึกษา และยังส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอีกด้วย และ (5) การปรับตัวด้านกิจกรรมในการเรียนระดับอุดมศึกษา กิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นล้วนมีผลต่อการปรับตัว การที่สามารถปรับตัวได้จะทำให้รู้สึกเป็นสุข (วรากร ทรัพย์วิระพรรณ และเกรียงศักดิ์ รัฐกุล, 2560, หน้า 66) และปรับพฤติกรรมนักศึกษาให้เกิดการพัฒนาตนเองจนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น พบว่า การศึกษาความฉลาดทางวัฒนธรรมมีปัจจัยที่ได้รับอิทธิพลมาจากตัวแปรอื่น และความฉลาดทางวัฒนธรรมก็ส่งผลต่อตัวแปรอื่น ตามแนวคิดของ Ang & Van Dyne (2008, p.10-12) ที่ได้เสนอเครือข่ายความเกี่ยวข้องกันตามกฎเกณฑ์ของตัวแปร (Nomological network) ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อความฉลาดทางวัฒนธรรม โดยนำตัวแปรที่เกี่ยวข้องมาสร้างเป็นโมเดลเพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร และตรวจสอบความกลมกลืนสอดคล้องของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เพื่อให้ผลการวิจัยเป็นประโยชน์ ในการพัฒนาความฉลาดทางวัฒนธรรมที่จะส่งผลให้นักศึกษาต่างชาติมีความสามารถในการปรับตัว และลดอคติเชิงชาติพันธุ์แก่นักศึกษาต่างชาติ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป ก็ย่อมจะทำให้เกิดผลสำเร็จทั้งในการเรียน การทำงาน หรือการใช้ชีวิตในประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรอคติเชิงชาติพันธุ์ที่ส่งผลต่อความฉลาดทางวัฒนธรรม และอิทธิพลของตัวแปรความฉลาดทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัวของนักศึกษาต่างชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์เปรียบเทียบ โดยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเพื่อตรวจสอบอิทธิพลของตัวแปรอคติเชิงชาติพันธุ์ที่ส่งผลต่อความฉลาดทางวัฒนธรรม และอิทธิพลของตัวแปรความฉลาดทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัวของนักศึกษาต่างชาติ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาชาวต่างชาติที่ศึกษาต่อในสถาบัน

อุดมศึกษาระดับปริญญาตรี จากข้อมูลนักศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 มีนักศึกษาชาวต่างชาติจาก 3 ประเทศ ประกอบไปด้วยนักศึกษาสัญชาติจีน ลาว และเวียดนาม รวมจำนวน 7,044 คน (สารสนเทศอุดมศึกษา, 2559, ออนไลน์) ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้อัตราส่วนระหว่างหน่วยตัวอย่างกับจำนวนพารามิเตอร์หรือตัวแปรที่สังเกตได้เป็น 20 ต่อ 1 (Lindeman, Merenda & Gold, 1980 อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) สำหรับโมเดลในครั้งนี้ตัวแปรสังเกตได้ 10 ตัวแปร จึงควรได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง อย่างน้อย 200 คน การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาต่างชาติชาวเอเชียที่ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาตรี จาก 3 ประเทศ ประกอบไปด้วยนักศึกษาสัญชาติจีน จำนวน 225 คน สัญชาติลาว จำนวน 46 คน และสัญชาติเวียดนาม จำนวน 70 คน จำนวน 341 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มตามระดับอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional stratified random sampling) ทั้งนี้เพื่อการกระจายความเป็นตัวแทนของประชากร

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

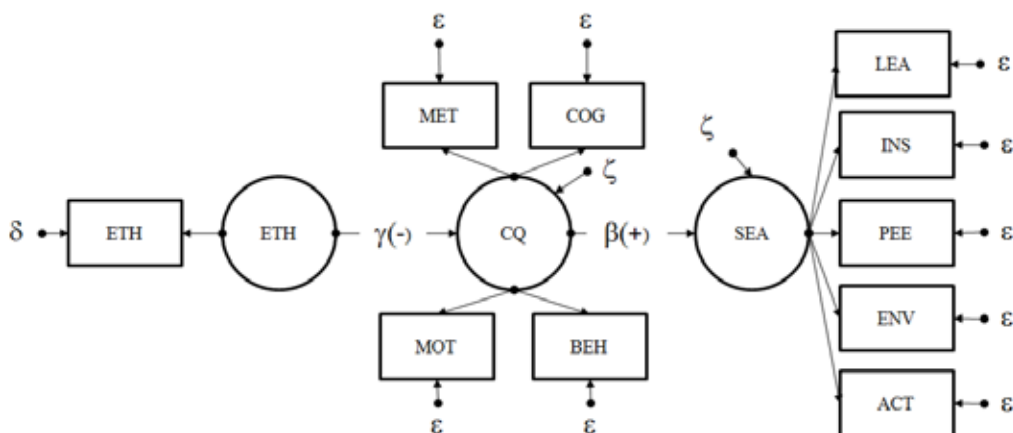
กลุ่มตัวอย่างได้รับการพิทักษ์สิทธิตามหลักจริยธรรมการวิจัย

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

- 2.1 ตัวแปรภายนอก คือ อคติเชิงชาติพันธุ์
- 2.2. ตัวแปรแทรกกลาง คือ ความฉลาดทางวัฒนธรรม
- 2.3. ตัวแปรตามท้ายสุด คือ ความสามารถในการปรับตัว

3. กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางวัฒนธรรม ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเครือข่ายความเกี่ยวข้องกันตามกฎเกณฑ์ของตัวแปรของความฉลาดทางวัฒนธรรมของ Ang & Van Dyne (2008, p.11) มาศึกษาเพื่อดูว่าตัวแปรใดที่ส่งผลต่อความฉลาดทางวัฒนธรรม และความฉลาดทางวัฒนธรรมส่งผลต่อตัวแปรใด พร้อมทั้งดูทิศทางในการส่งอิทธิพล โดยจากการศึกษาแนวคิดพบว่า อคติเชิงชาติพันธุ์ (Ethnocentrism) เป็นปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมที่มองเห็นว่าวัฒนธรรมของตนดีกว่าหรือมีคุณค่ามากกว่าวัฒนธรรมของผู้อื่นที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม อันจะส่งผลให้เกิดความหวาดระแวง การไม่ยอมรับผู้อื่น อคติเชิงชาติพันธุ์จึงส่งผลทางลบกับความฉลาดทางวัฒนธรรมทุกองค์ประกอบ (Neuliep, 2002) ($ETH - \gamma(-) \rightarrow CQ$) และความสามารถในการปรับตัว (Self - adjustment ability) เป็นผลของความฉลาดทางวัฒนธรรมความสามารถในการปรับตัวเป็นกระบวนการทางจิตที่จะต้องปรับให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และสภาพแวดล้อมที่บุคคลนั้นอยู่ ความฉลาดทางวัฒนธรรมจึงส่งผลทางบวกกับความสามารถในการปรับตัว ($CQ - \beta(+) \rightarrow SEA$) จากนั้นนำมาเขียนเป็นโมเดลคำถามวิจัยที่ว่า ความฉลาดทางวัฒนธรรม (CQ) ได้รับอิทธิพลเชิงสาเหตุจากตัวแปรอคติเชิงชาติพันธุ์ (Ethnocentrism) และมีอิทธิพลต่อความสามารถในการปรับตัว (Self - adjustment Ability) ของนักศึกษาต่างชาติ มากน้อยเพียงใด ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โมเดลสาเหตุเชิงสมมติฐานของความฉลาดทางวัฒนธรรมและและพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่า

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็น แบบวัดที่มีลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณ ค่า 7 ระดับ จำนวน 4 ตอน สำหรับวิธีการตรวจสอบ เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือวัด ได้แก่ การตรวจสอบ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่า 0.67 ขึ้นไป ทุกข้อ จากนั้นทำการแปลเครื่องมือวิจัยชุดต้นฉบับ (Forward translation) นำแบบวัดที่ได้จากภาษาไทย (Source language) ไปแปลเป็นภาษาเป้าหมาย (Target language) 3 ภาษา ได้แก่ ภาษาจีน ภาษาลาว และ ภาษาเวียดนาม และตรวจสอบเครื่องมือวิจัยฉบับแปล โดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Review of the translated version by reviewer) เพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมของภาษาที่ใช้ในการแปลย้อนกลับ (Backward translation) จากภาษาเป้าหมายมาเป็นภาษาต้นฉบับ โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่สามารถใช้ทั้งสองภาษาได้เป็นอย่างดี (Bilingual person) และนำแบบวัดที่ปรับแก้ในขั้นต้น ไปทดลองใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มนักศึกษาต่างชาติที่ไม่ได้ เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 120 คน แล้วนำผลมาวิเคราะห์ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Corrected Item – Total Correlation: CITC) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สห สัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product-moment coefficient correlation) โดยจำแนกเป็นแบบวัดความ

สามารถในการปรับตัว มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.562 - 0.639 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.938 แบบวัด ทัศนคติเชิงชาติพันธุ์ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.717 - 0.837 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.916 และ แบบวัดความฉลาดทางวัฒนธรรม มีค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.261 - 0.786 ความเชื่อมั่นด้วยสัมประสิทธิ์ แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's alpha) มีค่าเท่ากับ 0.969

4. การวิเคราะห์ข้อมูล นำแบบวัดที่ได้มาตรวจ ให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และนำไปวิเคราะห์ ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ความเบ้ และความโด่ง จากนั้นนำไปวิเคราะห์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้ใน โมเดลโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) ทำการ ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดตัวแปรแฝง ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) และการ วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ตรวจสอบความ สอดคล้องของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กับดัชนีวัดระดับความสอดคล้องโดยใช้โปรแกรมลิสเรล ในการวิเคราะห์ข้อมูล และวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ เส้นทาง (Path coefficient) ในโมเดลความสัมพันธ์เชิง

สาเหตุ โดยการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง (Direct effect: DE) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect effect: IE) และอิทธิพลรวม (Total effect: TE) ของตัวแปรต่าง ๆ ภายในโมเดล เพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรอคติเชิงชาติพันธุ์ที่ส่งผลต่อความฉลาดทางวัฒนธรรม และอิทธิพลของตัวแปรความฉลาดทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัวของนักศึกษาต่างชาติ

ผลการวิจัย

จากการวิจัยสรุปผลได้ดังนี้

1. ตัวแปรสังเกตได้ทุกคู่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ถือว่าเป็นข้อมูลที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้นได้ และไม่ละเมิดข้อตกลงเบื้องต้น (Kelloway, 1998 อ้างถึงใน ญัฐวธ แก้วสุทธา และคณะ, 2557, หน้า 84) เมื่อ

พิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ขององค์ประกอบย่อยภายในตัวแปรแฝงความสามารถในการปรับตัว พบว่า มีพิสัยของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .534 ถึง .785 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ขององค์ประกอบย่อยภายในตัวแปรแฝงความฉลาดทางวัฒนธรรม มีพิสัยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .660 ถึง .838 โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างองค์ประกอบย่อยของตัวแปรแฝงความสามารถในการปรับตัวและตัวแปรแฝงความฉลาดทางวัฒนธรรม มีพิสัยของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .467 ถึง .726 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอคติเชิงชาติพันธุ์มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบย่อยของตัวแปรแฝงความสามารถในการปรับตัวและความฉลาดทางวัฒนธรรมในทิศทางลบทุกคู่ โดยมีพิสัยของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง -.122 ถึง -.401 แสดงรายละเอียด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เมทริกซ์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างองค์ประกอบย่อยภายในโมเดลความฉลาดทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวต่างชาติ

ตัวแปร		ความฉลาดทางวัฒนธรรม				ความสามารถในการปรับตัว					อคติเชิง ชาติพันธุ์
		MET	COG	MOT	BEH	LEA	INS	PEE	ENV	ACT	
ความฉลาดทาง วัฒนธรรม	MET	1.000									
	COG	.838	1.000								
	MOT	.753	.756	1.000							
	BEH	.660	.697	.719	1.000						
ความสามารถในการปรับตัว	LEA	.673	.629	.565	.467	1.000					
	INS	.695	.668	.571	.487	.785	1.000				
	PEE	.700	.643	.656	.497	.617	.719	1.000			
	ENV	.614	.575	.518	.471	.580	.589	.534	1.000		
	ACT	.726	.682	.656	.581	.679	.694	.634	.691	1.000	
อคติเชิงชาติพันธุ์		-.401	-.325	-.399	-.126	-.299	-.311	-.368	-.122	-.232	1.000
x		4.946	5.113	5.408	4.896	5.034	5.155	5.348	4.796	5.038	2.320
SE		.057	.059	.058	.049	.061	.062	.059	.065	.063	.077
SD		1.060	1.090	1.065	.906	1.132	1.140	1.093	1.192	1.164	1.424

* ทุกคูนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** MET แทน อภิปัญญา, COG แทน ปัญญา, MOT แทน แรงจูงใจ, BEH แทน พฤติกรรม, LEA แทน การเรียน, INS แทน ผู้สอน, PEE แทน กลุ่มเพื่อน, ENV แทน สภาพแวดล้อม, ACT แทน กิจกรรม.

2. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความฉลาดทางวัฒนธรรมตามสมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยผลการวิเคราะห์ความกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความฉลาดทางวัฒนธรรม เมื่อปรับแบบจำลองให้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และได้แบบจำลองที่ดีที่สุด มีค่าสถิติ $\chi^2 = 29.663$, $df = 23$, $p = 0.159$, $\chi^2/df = 1.290$, $GFI = 0.983$, $AGFI = 0.959$, $RMSEA = 0.0292$, $SRMR = 0.0194$, $NFI = 0.994$, $CFI = 0.999$, $CN = 468.711$ จากค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนของโมเดลในภาพรวม

ผ่านเกณฑ์การพิจารณา ดังนั้น โมเดลจึงมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. อิทธิพลของตัวแปรอคติเชิงชาติพันธุ์ส่งผลต่อความฉลาดทางวัฒนธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 อธิบายความแปรปรวนของความฉลาดทางวัฒนธรรมได้ร้อยละ 17.00 และอิทธิพลของตัวแปรความฉลาดทางวัฒนธรรมส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากอคติเชิงชาติพันธุ์อย่างมีนัยสำคัญ

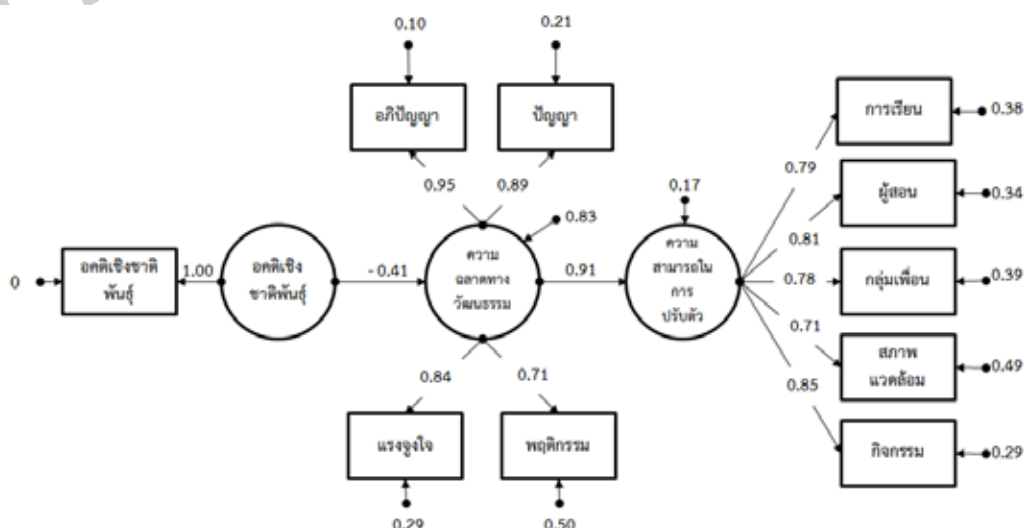
ทางสถิติที่ระดับ .001 โดยร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความสามารถในการปรับตัวได้ร้อยละ 82.10 แสดงไว้ดังตารางที่ 2 และภาพที่ 2

ตารางที่ 2 อิทธิพลทางตรง (Direct effects: DE) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect effects: IE) อิทธิพลรวม (Total effects: TE) ของโมเดลความฉลาดทางวัฒนธรรมที่ได้รับอิทธิพลเชิงสาเหตุจากตัวแปรอคติเชิงชาติพันธุ์ และมีอิทธิพลต่อความสามารถในการปรับตัว

ตัวแปรผล	R2	อิทธิพล	ตัวแปรเชิงสาเหตุ	
			อคติเชิงชาติพันธุ์	ความฉลาดทางวัฒนธรรม
ความฉลาดทางวัฒนธรรม	0.170	DE	- 0.412*** (SE=0.037, t= -7.973)	-
		IN	-	-
		TE	- 0.412*** (SE=0.037, t= -7.973)	-
ความสามารถในการปรับตัว	0.821	DE	-	0.906*** (SE=0.047, t= 17.209)
		IN	- 0.393*** (SE=0.032, t= -7.413)	-
		TE	- 0.393*** (SE=0.032, t= -7.413)	0.906*** (SE=0.047, t= 17.209)

$\chi^2 = 29.663$, $df = 23$, $p = 0.159$, $\chi^2/df = 1.290$, $GFI = 0.983$, $AGFI = 0.959$, $RMSEA = 0.0292$, $SRMR = 0.0194$, $NFI = 0.994$, $CFI = 0.999$, $CN = 468.711$

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ภาพที่ 2 ค่าพารามิเตอร์ของโมเดลความฉลาดทางวัฒนธรรมที่ได้รับอิทธิพลเชิงสาเหตุจากตัวแปรอคติเชิงชาติพันธุ์ และมีอิทธิพลต่อความสามารถในการปรับตัว

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของความฉลาดทางวัฒนธรรมของนักศึกษาต่างชาติตามสมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และอิทธิพลของตัวแปรอคติเชิงชาติพันธุ์ส่งผลต่อความฉลาดทางวัฒนธรรม สามารถอธิบายความแปรปรวนของความฉลาดทางวัฒนธรรมได้ร้อยละ 17.00 และอิทธิพลของตัวแปรความฉลาดทางวัฒนธรรมส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัว และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากอคติเชิงชาติพันธุ์ ตัวแปรทั้งสองร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความสามารถในการปรับตัวได้ร้อยละ 82.10 โดยสามารถแยกอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ 2 ประเด็นดังนี้

ประเด็นที่ 1 รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของความฉลาดทางวัฒนธรรมของนักศึกษาต่างชาติตามสมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามสมมติฐานก่อนทำการปรับโมเดลยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงทำการตกแต่งโมเดลโดยผ่อนปรนให้เทอมความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้มีความสัมพันธ์กันเองบางส่วนทำให้โมเดลที่ตกแต่งแล้วมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าสถิติไคสแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และดัชนีวัดความสอดคล้องผ่านเกณฑ์ในระดับที่ยอมรับได้ทุกดัชนี ($\chi^2 = 29.663$, $df = 23$, $p = 0.159$, $\chi^2/df = 1.290$, $GFI = 0.983$, $AGFI = 0.959$, $RMSEA = 0.0292$, $SRMR = 0.0194$, $NFI = 0.994$, $CFI = 0.999$, $CN = 468.711$) สรุปได้ว่า โมเดลสมมติฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความกลมกลืนสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ประเด็นที่ 2 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรอคติเชิงชาติพันธุ์ที่ส่งผลต่อความฉลาดทางวัฒนธรรม และอิทธิพลของตัวแปรความฉลาดทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัวของนักศึกษาต่าง

ชาติ พบว่า อิทธิพลของตัวแปรอคติเชิงชาติพันธุ์ส่งผลต่อความฉลาดทางวัฒนธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 อธิบายความแปรปรวนของความฉลาดทางวัฒนธรรมได้ร้อยละ 17.00 และอิทธิพลของตัวแปรความฉลาดทางวัฒนธรรมส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากอคติเชิงชาติพันธุ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยร่วมกันอธิบายแปรปรวนของความสามารถในการปรับตัวได้ร้อยละ 82.10 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. อิทธิพลของตัวแปรอคติเชิงชาติพันธุ์ส่งผลต่อความฉลาดทางวัฒนธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 อธิบายความแปรปรวนของความฉลาดทางวัฒนธรรมได้ร้อยละ 17.00 ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Ang & Van Dyne (2008, p.10-12) และ Neuliep (2002) ที่มองว่าอคติเชิงชาติพันธุ์และความฉลาดทางวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์กันทางลบกับองค์ประกอบทั้ง 4 ของความฉลาดทางวัฒนธรรม และทั้งโครงสร้างหลายมิติ รวมทั้งทัศนคติของผู้ที่มีอคติเชิงวัฒนธรรมเป็นเงื่อนไขจากภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่จะมีอิทธิพลต่อวิถีคิดของคน (ความฉลาดทางวัฒนธรรมด้านอุปนิสัย และความฉลาดทางวัฒนธรรมด้านปัญญา) ต่อความรู้สึกรู้จัก (ความฉลาดทางวัฒนธรรมด้านแรงจูงใจ) และเป็นเงื่อนไขของคนในวิธีดำเนินการ (ความฉลาดทางวัฒนธรรมด้านพฤติกรรม)

2. อิทธิพลของตัวแปรความฉลาดทางวัฒนธรรมส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากอคติเชิงชาติพันธุ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยร่วมกันอธิบายแปรปรวนของความสามารถในการปรับตัวได้ร้อยละ 82.10 ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Ang & Van Dyne (2008, p.10-12) ตามเครือข่ายความเกี่ยวข้องกันตามกฎเกณฑ์ของตัวแปร (Nomological network) ที่ได้เสนอไว้ ว่าความฉลาด

ทางวัฒนธรรมส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัว) ทั้งในเรื่องของการปรับตัวทางการเรียน การปรับตัวด้านผู้สอน การปรับตัวด้านกลุ่มเพื่อน การปรับตัวด้านสภาพแวดล้อม และการปรับตัวด้านกิจกรรม จะช่วยปรับพฤติกรรมนักศึกษาให้เกิดการพัฒนาตนเองจนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

ผลจากการวิจัยดังกล่าว สามารถสรุปการอภิปรายในเชิงการนำไปใช้ได้ว่า การจะส่งเสริมความฉลาดทางวัฒนธรรมของนักศึกษาต่างชาติได้นั้น จะต้องลดอคติเชิงชาติพันธุ์ของตนเองด้วยประการหนึ่ง เนื่องจากผู้ที่มีอคติเชิงชาติพันธุ์จะมองว่าชาติของตนเองเหนือกว่าชาติอื่น มองจุดด้อยของคนชาติอื่นๆ ทำให้เกิดการสร้างความแตกต่างระหว่างตัวเรากับคนอื่น ดังนั้น ควรมีการปรับทัศนคติที่ดีเพื่อลดความมีอคติเชิงชาติพันธุ์ของนักศึกษาต่างชาติก่อนที่จะเข้ามาเรียนในสถาบันอุดมศึกษา และการพัฒนานักศึกษาต่างชาติให้มีความฉลาดทางวัฒนธรรมก็จะส่งผลให้นักศึกษาชาวต่างชาติมีความสามารถในการปรับตัวในทุก ๆ ด้าน สามารถพัฒนาตนเองและเรียนจบการศึกษาในประเทศไทยได้อย่างภาคภูมิใจ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1. จากผลการวิจัยจะทำให้ได้แบบวัดความฉลาดทางวัฒนธรรมของนักศึกษาต่างชาติที่พัฒนาขึ้นเป็นแบบวัดสำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษาที่สามารถนำไปใช้ได้เนื่องจากแบบวัดความฉลาดทางวัฒนธรรมผ่านกระบวนการหาคุณภาพเครื่องมือในหลายๆ ด้าน

2. จากผลการวิจัยจะทำให้ได้แนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาความฉลาดทางวัฒนธรรมที่

ปราศจากอิทธิพลของอคติเชิงชาติพันธุ์ และพัฒนาความฉลาดทางวัฒนธรรมเพื่อนำไปสู่การปรับตัวของนักศึกษาต่างชาติต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากข้อค้นพบที่ว่าอิทธิพลของตัวแปรอคติเชิงชาติพันธุ์ส่งผลต่อความฉลาดทางวัฒนธรรม และอิทธิพลของตัวแปรความฉลาดทางวัฒนธรรมส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัว จึงควรมีงานวิจัยเชิงทดลองเพื่อลดอคติเชิงชาติพันธุ์ อันจะก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมที่มีต่อคนไทย และเป็นประโยชน์ต่อการเข้ามาเรียน มาอาศัยอยู่ในประเทศไทย รวมทั้งมีงานวิจัยเชิงทดลองเพื่อเพิ่มความฉลาดทางวัฒนธรรมทั้ง 4 องค์ประกอบคือ อภิปัญญา ปัญญา แรงจูงใจ และพฤติกรรม เพื่อให้นักศึกษาต่างชาติประสบความสำเร็จในการเรียน การใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นที่มีวัฒนธรรมแตกต่างจากตนเอง

2. ควรศึกษาตัวแปรปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางวัฒนธรรม ตามแนวคิดเครือข่ายความเกี่ยวข้องกันตามกฎเกณฑ์ของตัวแปรของความฉลาดทางวัฒนธรรมของ Ang & Van Dyne (2008: 11) ได้แก่ กลุ่มปัจจัยที่มีส่วนปลายทาง (Distal Factor) เช่น ตัวแปรบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ (Big Five personality) การเตือนตนเอง (self-monitoring) เป็นต้น กลุ่มตัวแปรความสัมพันธ์อื่นๆ (Other correlates) ความสามารถทางสมองโดยทั่วไป (General mental ability: IQ) ความฉลาดทางสังคม (Social intelligence) เป็นต้น กลุ่มตัวแปรภาวะสันนิษฐานตัวแปรกลาง/ตัวแปรสอดแทรก (intermediate/intervening Constructs) เช่น ความเครียดของการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (Cross-culture Communication Apprehension) ความวิตกกังวล (Anxiety) เป็นต้น กลุ่มตัวแปรผลลัพธ์ของบุคคล และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Individual and Interpersonal Outcomes) เช่น ผลการปฏิบัติ (Performance) การประเมินภาวะผู้นำระหว่าง

วัฒนธรรม (Intercultural Leadership Assessment) เป็นต้น และกลุ่มตัวแปรการปรับตัวทางวัฒนธรรม (Cultural adaptation) เช่น สุขสบายใจ (subjective well being) / สุขภาพทั่วไป (general health) เป็นต้น

3. ควรศึกษาระดับ Multicultural โดยเฉพาะบางพื้นที่ของประเทศไทย เช่น กรณีพื้นที่ 3 จังหวัด หรือ 4 จังหวัด (บางอำเภอของจังหวัดสงขลา) ภาคใต้ของประเทศไทย

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณนักศึกษาต่างชาติทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย หน่วยงานต่างๆ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ที่สนับสนุนทุนการศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต จงงานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2559). *เตรียมพร้อมรับเปิดเสรีอุดมศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2559. จาก <http://www.kriengsak.com/node/1222>
- ณัฐธ แก้วสุทธา, อังศินันท์ อินทรกำแหง, พชร ดวงจันทร์. (2557). โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรม การดูแลอนามัยช่องปากและสภาวะอนามัยช่องปากของวัยรุ่นตอนต้น. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*. 20(2), 77-96.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *โมเดลลิสเรล: สถิติ วิเคราะห์สำหรับการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บัญญัติ สุขศรีงาม. (2546). นักศึกษาต่างชาติ: เป้าหมายที่ต้องการเพื่อหารายได้เข้าประเทศ. *วารสารศึกษาศาสตร์*. (15)2, 1-12.
- วรากร ทรัพย์วิระพรรณ และเกรียงศักดิ์ รัฐกุล. (2560). ความสุขใจของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. *วารสารศึกษาศาสตร์*. 28(1), 55-68.
- วรากร ทรัพย์วิระพรรณ และอภิเชษฐ์ จันทนา. (2559). ความพึงพอใจของบุคลากร และนิสิต ต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพ ในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรมของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. *วารสารศึกษาศาสตร์*. 27(3), 147-161.
- สารสนเทศอุดมศึกษา. (2559). *นักศึกษารวม 2558 ภาคเรียนที่ 1 ในสถาบันอุดมศึกษาทั้งหมด จำแนกตาม สถาบัน/กลุ่มสถาบัน/เพศ/ระดับการศึกษา/คณะ/ชื่อสาขาวิชา/(สัญชาติของนักศึกษา)*. สืบค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2559. จาก <http://www.info.mua.go.th/information/>
- Ang, S., Van Dyne, L., (2008). Conceptualization of Cultural Intelligence: Definition, Distinctiveness, and Nomological Network. *Handbook of cultural intelligence : theory, measurement, and applications*. New York: M.E.Sharpe.
- Neuliep, J. W. (2002). Assessing the reliability and validity of the generalized ethnocentrism scale. *Journal of Intercultural Communication Research*, 31(4), 210-215.
- Sternberg, R.J., & Detterman, D.K. (1986). *What is intelligence? Contemporary viewpoints on its nature and definition*. Norwood, NJ: Ablex.

การสร้างลักษณะเฉพาะของข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 Constructing Item Specification for an Achievement Test in Mathematics Learning Strands for Grade 1 Students

กุลจิรา ฝุ่นวัง*

kk_kunnoo@hotmail.com

ฤตินันท์ สมุทรทัย**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างและหาคุณภาพลักษณะเฉพาะของข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และเพื่อสร้างและหาคุณภาพของข้อสอบที่สร้างตามลักษณะเฉพาะของข้อสอบ ในด้านความเที่ยงตรง ความยากง่าย อำนาจจำแนก และความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้มี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มครูที่สร้างข้อสอบจากลักษณะเฉพาะของข้อสอบจำนวน 2 คน และกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 371 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ (1) แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความสอดคล้องในการสังเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา พฤติกรรมย่อย และระดับพฤติกรรม สาระการเรียนรู้การรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น (2) แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความสอดคล้องของรูปแบบข้อสอบ แนวคำถาม แนวคำตอบและข้อสอบตัวอย่างของบัตรข้อสอบแต่ละบัตร (3) แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความสอดคล้องของคำถามกับเนื้อหาและจุดประสงค์ของข้อสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามลักษณะเฉพาะของข้อสอบ สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและเชิงโครงสร้างของลักษณะเฉพาะของข้อสอบ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ การวิเคราะห์หาคุณภาพของข้อสอบด้านความยากง่ายและอำนาจจำแนก ใช้เทคนิค 25% ด้วยสูตรอย่างง่าย ค่าความเชื่อมั่นคำนวณโดยใช้สูตรของคูเดอร์และริชาร์ดสัน และโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีการของครอนบัก

*นิสิตระดับมหาบัณฑิต สาขาประเมินผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

**รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาประเมินผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ได้ลักษณะเฉพาะของข้อสอบ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 74 คน ลักษณะเฉพาะของข้อสอบ ซึ่งลักษณะเฉพาะของข้อสอบแต่ละข้อ จะถูกกรอกข้อมูลลงในบัตรข้อสอบ ประกอบด้วย สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด หน่วยการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ พฤติกรรมย่อย ระดับพฤติกรรม รูปแบบข้อสอบ แนวคำถาม แนวคำตอบที่ถูกหรือตัวถูก แนวคำตอบที่ผิดหรือตัวลวง และข้อสอบตัวอย่าง ครอบคลุม 14 หน่วยการเรียนรู้และ 4 ระดับพฤติกรรม ได้แก่ ความรู้ความจำ จำนวน 39 ลักษณะเฉพาะของข้อสอบ ระดับการนำไปใช้และการวิเคราะห์ จำนวน 14 ลักษณะเฉพาะของข้อสอบและระดับพฤติกรรมความเข้าใจ จำนวน 7 ลักษณะเฉพาะของข้อสอบ ซึ่งลักษณะเฉพาะของข้อสอบทุกบัตรข้อสอบมีคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ .60 – 1.00

2. ข้อสอบที่สร้างขึ้นจากลักษณะเฉพาะของข้อสอบ โดยผู้วิจัยได้สุ่มจำนวนลักษณะเฉพาะของข้อสอบ จำนวน 23 ลักษณะเฉพาะของข้อสอบโดยยึดพฤติกรรมย่อยที่ต่างกันเป็นเกณฑ์ ซึ่งพฤติกรรมที่นำมาให้ครูสร้างแบบทดสอบจากลักษณะเฉพาะของข้อสอบส่วนใหญ่เป็นลักษณะเฉพาะของข้อสอบที่มีระดับพฤติกรรมความรู้ความจำ จำนวน 16 ข้อ ระดับพฤติกรรมการนำไปใช้ จำนวน 3 ข้อ และระดับพฤติกรรมความเข้าใจและการวิเคราะห์ จำนวน 2 ข้อ โดยครู 2 ท่านและผู้วิจัยสร้างข้อสอบจากลักษณะเฉพาะของข้อสอบ จำนวน 3 ฉบับ โดยแต่ละฉบับแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ใช้รูปแบบข้อสอบแบบเลือกตอบ จำนวน 21 ข้อ และตอนที่ 2 ใช้รูปแบบข้อสอบอัตนัย (คะแนนเต็ม 9 คะแนน) จำนวน 2 ข้อ รวมฉบับละ 23 ข้อ แบบทดสอบที่สร้างขึ้นจากลักษณะเฉพาะของแบบทดสอบทั้ง 3 ฉบับ มีคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบทั้ง 3 ฉบับ มีค่าความยากอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ คือ ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง .20 ถึง .80 ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบทั้ง 3 ฉบับ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ คือมีค่าตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้ง 3 ฉบับ มีความเชื่อมั่นสูง คือมีค่าตั้งแต่ .70 ขึ้นไป

คำสำคัญ : ลักษณะเฉพาะของข้อสอบ

Abstract

The Purpose of this research was to construct and the find efficiency of Item Specification for the Achievement test in Mathematic Learning standard for Grade 1 and study of the quality of Achievement test of Item Specification in the validity, the difficulties, the discrimination power and a reliability. The sample 2 Grade 1 mathematics teachers were trained and studied about measurement and evaluation and 371 Grade 1 students in Office of Chiang Rai Provincial Primary Education Area 4 of the 2016 academic year. The instruments use to collect data were the researcher-constructed (1) Expert opinion questionnaire Learning Objectives, Indicators, Learning Objectives, Content, Behavioral and Behavioral Levels. (2) Expert opinion questionnaire Sample questions, answers, and exams. (3) Expert opinion questionnaire questions and answers of the test takers of Item Specification

The researcher employed a number of statistical to content validity and construct validity use IOC, the difficulties and the discrimination power use 25% technique with simple formula and a reliability use the formula of Kander and Richardson and the alpha coefficients were determined by Cronbach's method.

The finding of this study were as follows ;

1. 74 Item Specification for Grade 1 Mathematic. An Item Specification fill in Item card. An Item card include learning, learning Unit, learning Indicators, learning unit, the purpose is to learn, sub behavior, behavior level, test form, the correct answer, the wrong answer and the sample test. It consists of 14 units of learning and 4 levels of behavior, knowledge 39 item, comprehension 7 item, application 14 item and analysis 14 item. The quality of content validity and construct validity has value .60 – 1.00

2. The Achievement test of Item Specification randomly selected a number of 23 specific with different sub behavior. 4 of behavior levels, knowledge 16 item, application 3 item, comprehension and analysis 2 item. 3 exams by 2 teachers and researcher. The test form has 21 multiple choice and 2 subjective from 23 items,

The good quality in the content validity has value 1.00. The difficulties has value .20 - .80. The discrimination power has value .20 up. And a reliability has value .70 up show the quality of the test is good.

Keywords: Item Specification

บทนำ

ในการเรียนการสอนวิชาหนึ่งๆ สิ่งที่เราขาดไม่ได้ และมีความสัมพันธ์กับการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องคือ การสอบ แบบทดสอบเป็นตัวอย่างของมวลความรู้ทั้งหมด ที่มีในเนื้อหาหรือวิชานั้นๆ หรือกล่าวได้ว่า ข้อสอบเป็น ตัวแทนของคำถามที่จะใช้วัดความสามารถของผู้เรียน ครู มักใช้ผลการสอบเป็นเกณฑ์สำคัญในการสรุปความรู้ของ ผู้เรียน การถามเพียงส่วนหนึ่งส่วนใดอาจขาดความตรง และไม่ยุติธรรมสำหรับผู้สอบบางคน ซึ่งอาจพลาดหรือ บกพร่องในส่วนที่ถูกนำมาถาม (สุมาลี จันทร์ชลอ, 2542) นักวัดผลได้พยายามหาวิธีการในการช่วยเขียนข้อสอบ ให้ครบถ้วนครอบคลุมมาตรฐานและตัวชี้วัดที่มีมากมาย และให้ตรงตามจุดประสงค์การศึกษา โดย สงบ ลักษณะ (2525) ได้พัฒนาเทคโนโลยีการเขียนข้อสอบ เพื่อใช้กับ

การเรียนการสอนในประเทศไทยขึ้น โดยกำหนดลักษณะ เฉพาะของแบบทดสอบ เรียกว่า “ลักษณะเฉพาะของ ข้อสอบ” (Item specification) ลักษณะของข้อสอบจะ เป็นตัวจัดระเบียบหรือสร้างกฎเกณฑ์สำหรับการเขียน ข้อสอบให้รัดกุม รอบคอบ เค้นขีด สมบูรณ์ด้วยภาพต่างๆ วัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้ และมีการอธิบายขั้นตอนการ เขียนข้อสอบไว้อย่างละเอียดเป็นลำดับขั้นตอน ซึ่งเพื่อว่า การกำหนดลักษณะเฉพาะของข้อสอบ จะช่วยจัดข้อ ยุ่งยากจากการเขียนข้อสอบของครูไม่ตรงจุดประสงค์ เจิงพฤติกรรมหรือไม่ครบตามจำนวนจุดประสงค์ที่มีอยู่ เป็นจำนวนมากต่อจุดประสงค์การสอนหนึ่งๆ เนื่องจาก ครูผู้สอนแต่ละคนมีความรู้พื้นฐานในด้านการเขียน ข้อสอบต่างกัน การเขียนข้อสอบโดยยึดจุดประสงค์การ เรียนรู้ย่อมแตกต่างกันออกไป ทำให้การตีความหมาย

ของคะแนนแตกต่างกันออกไปและไม่สามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้ ซึ่งจุดอ่อนเหล่านี้สามารถแก้ไขได้โดยการสร้างลักษณะเฉพาะของข้อสอบซึ่งสามารถควบคุมการเขียนข้อสอบให้มีคุณภาพใกล้เคียงกัน เขียนข้อสอบได้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ และตีความหมายของคะแนนได้ตรงกัน ดังนั้นการที่มีลักษณะเฉพาะของข้อสอบ จึงเป็นนวัตกรรมช่วยในการให้ครูสามารถออกข้อสอบได้อย่างมีคุณภาพ

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสร้างลักษณะเฉพาะของข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นชั้นปีที่เริ่มเรียนและมีการวัดและประเมินผลตามมาตรฐาน ตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยตัดแปลงจากแนวทางการสร้างลักษณะเฉพาะของข้อสอบของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) เพื่อจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการพัฒนาการเขียนข้อสอบ การปรับปรุงและส่งเสริมการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาคุณภาพลักษณะเฉพาะของข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อสร้างและหาคุณภาพข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างตามลักษณะเฉพาะของข้อสอบ

การทบทวนวรรณกรรมและแนวคิด

ความหมายของลักษณะเฉพาะของข้อสอบ

เกษม สาหร่ายทิพย์ (2531) กล่าวว่า ลักษณะเฉพาะของข้อสอบ คือเกณฑ์ของข้อสอบที่ได้สร้างขึ้นอย่างพิถีพิถัน รัดกุม รอบคอบ เด่นชัด มีเหตุผล มีความเป็นปรนัยและวัดในสิ่งที่ต้องการจะวัดได้

สุเทพ สันติวรานนท์ (2533) กล่าวว่า การกำหนดลักษณะเฉพาะของข้อสอบ เป็นการจัดระบบหรือสร้างกฎเกณฑ์สำหรับการกำหนดคำถาม คำตอบของการเขียนข้อสอบ ให้มีความรัดกุม สมบูรณ์ เด่นชัด มีเหตุผล มีความชัดเจน เป็นปรนัย วัดในสิ่งที่ต้องการโดยนำพฤติกรรมสำคัญมาสร้างเป็นพฤติกรรมย่อยๆ ในรูปพฤติกรรมเด่นชัด ซึ่งเรียกว่าจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

สุมาลี จันทรชลอ (2542) กล่าวว่า ลักษณะเฉพาะของข้อสอบ เป็นเทคนิคสำคัญที่จะจำกัดกรอบพฤติกรรมของผู้สอบ ซึ่งเป็นกฎทั่วไปในการเขียนข้อสอบ แต่ละข้อที่จะวัดพฤติกรรมผู้เรียน ลักษณะเฉพาะของข้อสอบจะตอบคำถามว่า “แบบทดสอบนี้วัดอะไร”

สำนักทดสอบทางการศึกษา ให้ความหมายว่าเป็นการจัดระเบียบหรือสร้างกฎเกณฑ์สำหรับการเขียนข้อสอบที่เป็นระเบียบรัดกุม รอบคอบ ชัดเจน สมบูรณ์ มีเหตุผล เป็นปรนัย ยึดจุดหมายของแบบทดสอบและขอบเขตความรู้ที่กำหนดจากการวิเคราะห์ตัวชี้วัด วัดในสิ่งที่ต้องการจะวัดได้

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า ลักษณะเฉพาะของข้อสอบ หมายถึง การสร้างข้อสอบ โดยการกำหนดคำถามและคำตอบของข้อสอบอย่างชัดเจน สามารถวัดพฤติกรรมหรือจุดประสงค์ที่ต้องการวัดได้อย่างครอบคลุม สมบูรณ์

ขั้นตอนที่สำคัญในการกำหนดลักษณะเฉพาะของข้อสอบสำนักทดสอบแห่งชาติได้เสนอขั้นตอนการกำหนดลักษณะเฉพาะของข้อสอบ ได้ ดังนี้

1. เลือกมาตรฐานและตัวชี้วัด
2. วิเคราะห์เนื้อหาและตัวชี้วัด
3. กำหนดประเภทของพฤติกรรมที่จะออกข้อสอบ
4. กำหนดระดับพฤติกรรมที่วัดและพฤติกรรมย่อย
5. นำพฤติกรรมย่อยมาสร้างลักษณะของข้อสอบ

การสร้างลักษณะเฉพาะของข้อสอบ โดยทั่วไปจะเป็นฟอร์มที่กำหนดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกในการเขียนข้อสอบซึ่งมีส่วนประกอบสำคัญ 5 ส่วนคือ

1. พฤติกรรมที่ต้องการจะวัด
2. พฤติกรรมย่อย
3. คำอธิบาย
4. ลักษณะคำถามและคำตอบ
5. ข้อสอบตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้มี 2 กลุ่ม ได้แก่

1. ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้มี 2 กลุ่ม เพื่อสะดวกต่อการเก็บข้อมูลได้อย่างครบถ้วน ผู้วิจัยจึงได้เลือกกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

1. ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สร้างข้อสอบตามลักษณะเฉพาะของข้อสอบ โดยเป็นครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ในกลุ่มเครือข่ายการศึกษาตำบลเวียง- สันทรายงาม อ.เทิง จ.เชียงราย ปีการศึกษา 2559 โดยคัดเลือกจากครูที่มีความสนใจและความเต็มใจที่จะนำเอาลักษณะเฉพาะของแบบทดสอบไปสร้างข้อสอบ จำนวน 2 คน

2. กลุ่มนักเรียน เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนอย่างน้อย 327 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน(Krejcie and Morgan, 1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิโดยจำแนกประชากรเป็นชั้นภูมิตามขนาดของโรงเรียนได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก แล้วสุ่มอย่างง่าย ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างให้มากกว่าจำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ได้ เพื่อให้ได้ข้อมูลตามจำนวนที่ต้องการ จึงได้กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ประเภทโรงเรียน	จำนวน โรงเรียน	โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง	อำเภอ	จำนวนนักเรียน ประชากร	จำนวนนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง
ขนาดใหญ่	3	เวียงเทิง(เทิงทำนุประชา)	เทิง	339 คน	129 คน
		บ้านรักแผ่นดิน	เทิง	1,244 คน	19 คน
		บ้านทุ่งน่าน้อย	เชียงของ		39 คน
ขนาดกลาง	52	ชุมชนบ้านต้าตลาด	ขุนตาล		19 คน
		บรรพตวิทยา	เวียงแก่น		35 คน
		บ้านไผ่ยามิตรภาพที่ 168	พญาเม็งราย		23 คน
ขนาดเล็ก	91	วัดพระเกิดคงคาราม	เทิง	590 คน	16 คน
		บ้านห้วยไคร้	เทิง		10 คน
		ศรีสว่าง	เทิง		4 คน
		บ้านศรี่ง	เชียงของ		7 คน
		บ้านห้วยซ้อ	เชียงของ		8 คน
		บ้านดำนาล้อม	ขุนตาล		7 คน
		บ้านต้าหลวง(ต้าประชา นุกูล)	ขุนตาล		8 คน
		บ้านชมภู	ขุนตาล		17 คน
		บ้านหนองเตา	เวียงแก่น		12 คน
		บ้านแจ่มป่อง	เวียงแก่น		8 คน
		บ้านสันป่าสัก	พญาเม็งราย		6 คน
		บ้านห้วยก้าง (รัฐประชาสงเคราะห์)	พญาเม็งราย		4 คน
รวม			2,173 คน	371 คน	

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ในการสร้างลักษณะเฉพาะของข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้ดำเนินการ ดังนี้

1.1 ศึกษาทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างลักษณะเฉพาะของข้อสอบ เพื่อใช้เป็นแนวทางการสร้างลักษณะเฉพาะของข้อสอบโดยผู้วิจัยใช้แนวทางการสร้างลักษณะเฉพาะของข้อสอบของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) และ

ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ ด้านพุทธิพิสัยของเบนจามิน บลูม

1.2 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อวิเคราะห์สาระการเรียนรู้มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด หน่วยการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ พฤติกรรมย่อยและระดับพฤติกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ การเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

1.3 นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาสร้างตารางแสดงสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด

หน่วยการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ พฤติกรรมย่อย และระดับพฤติกรรม ทั้ง 14 หน่วยการเรียนรู้

1.4 นำตารางแสดงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา พฤติกรรมย่อย และระดับพฤติกรรม ทั้ง 14 หน่วยการเรียนรู้ ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาว่าสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด หน่วยการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ พฤติกรรมย่อยและระดับพฤติกรรมมีความสอดคล้องกันหรือไม่ โดยผู้เชี่ยวชาญเป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ การเรียนรู้คณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสบการณ์ในการสอนรายวิชาคณิตศาสตร์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มากกว่า 5 ปี จำนวน 3 ท่านและผู้มีประสบการณ์ด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา จำนวน 2 ท่าน และนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข

1.5 สร้างลักษณะเฉพาะของข้อสอบจากพฤติกรรมย่อยที่สังเคราะห์ได้ ตามเนื้อหาตัวชี้วัดและมาตรฐานการเรียนรู้ให้ครบทั้ง 14 หน่วยการเรียนรู้โดยนำข้อมูลที่ได้จากตารางแสดงสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด หน่วยการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ พฤติกรรมย่อยและระดับพฤติกรรม มากรอกลงใน บัตรข้อสอบ (Item card)

บัตรข้อสอบ (ITEM CARD)

สาระการเรียนรู้	ที่ 1 จำนวนและการดำเนินการ
มาตรฐานการเรียนรู้	ค 1.1 เข้าใจถึงความหลากหลายของการแสดงจำนวนและการใช้จำนวนในชีวิตประจำวัน
ตัวชี้วัด	ค 1.1 ป 1/1 เขียนและอ่านตัวเลขฮินดูอารบิกและตัวเลขไทยแสดงปริมาณของสิ่งของหรือจำนวนนับที่ไม่เกินหนึ่งร้อยและศูนย์
หน่วยการเรียนรู้	ที่ 1 จำนวนนับ 1- 5 และ 0
ระดับพฤติกรรม	ความรู้ความจำ
พฤติกรรมย่อย	บอกตัวเลขอารบิกและตัวเลขไทยจากรูปภาพที่มีจำนวน 1-5 และ 0
รูปแบบข้อสอบ	เลือกตอบ 3 ตัวเลือก
แนวคำถาม	กำหนดรูปภาพแสดงจำนวนที่ต้องการถาม (จำนวนนับ 1-5 และ 0) ขอบเขตของรูปภาพควรเป็นสิ่งที่นักเรียนพบเห็นในชีวิตประจำวัน
แนวคำตอบที่ถูกต้อง	ตัวเลขอารบิกหรือตัวเลขไทยที่เป็นคำตอบที่ถูกต้อง
แนวคำตอบที่ผิดหรือตัวลวง	ตัวลวง 1 ตัวเลขอารบิกหรือตัวเลขไทยที่เป็นจำนวนก่อนจำนวนที่ถูกต้องโดยต้องเพิ่มทีละ 1 ตัวลวง 2 ตัวเลขอารบิกหรือตัวเลขไทยที่เป็นจำนวนหลังจำนวนที่ถูกต้องโดยต้องลดลงทีละ 1
ข้อสอบตัวอย่าง	 1. ตัวเลขในข้อใด แสดงจำนวนรูปได้ถูกต้อง ก. 4 ข. 3 ง. 2

1.6 นำบัตรข้อสอบที่ได้ ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาว่าบัตรข้อสอบแต่ละบัตร (รูปแบบข้อสอบ แนวคำถาม แนวคำตอบที่ถูกต้อง แนวคำตอบที่ผิด และข้อสอบตัวอย่าง) มีความสอดคล้องเหมาะสมหรือไม่ โดยผู้เชี่ยวชาญเป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การรู้คณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสบการณ์ในการสอนรายวิชา

คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มากกว่า 5 ปี จำนวน 3 ท่านและผู้มีประสบการณ์ด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษาจำนวน 2 ท่าน นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข

1.7 สร้างผังลักษณะเฉพาะข้อสอบแสดงจำนวน ลักษณะเฉพาะของข้อสอบตามสาระการเรียนรู้มาตรฐานการเรียนรู้การเรียนรู้และตัวชี้วัด ดังตาราง

2. ในการสร้างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามลักษณะเฉพาะของข้อสอบ ได้ดำเนินการ ดังนี้

2.1 นำลักษณะเฉพาะของข้อสอบที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ ไปให้ครู 2 ท่านเขียนข้อสอบจากลักษณะเฉพาะของข้อสอบ และข้อสอบที่ผู้วิจัยเขียนขึ้น เนื่องจากลักษณะเฉพาะของข้อสอบมีจำนวนมากถึง 74 ลักษณะเฉพาะของข้อสอบ ผู้วิจัยจึงสุ่มลักษณะเฉพาะของข้อสอบจำนวน 23 ลักษณะเฉพาะของข้อสอบโดยยึดลักษณะพฤติกรรมย่อยที่ต่างกันเป็นเกณฑ์ (ดังตาราง)

พฤติกรรมย่อย	จำนวนลักษณะเฉพาะของข้อสอบ	บัตรข้อสอบที่	จำนวนที่ใช้เขียนข้อสอบ	หน่วยการเรียนรู้ที่
บอกจำนวนจากรูปภาพ	4	39	1	10
เขียนจำนวนจากรูปภาพ	7	40	1	10
เปรียบเทียบจำนวน	6	9	1	2
เขียนจำนวนในรูปการกระจาย	2	21	1	5
เรียงลำดับจำนวน	2	23	1	5
หาคำตอบจากโจทย์	7	58	1	13
วิเคราะห์และหาคำตอบจากโจทย์ปัญหา	7	31	1	4
หาคำตอบจากโจทย์ปัญหา	7	68	1	13
บอกช่วงคำตอบจากโจทย์	5	71	1	14
บอกช่วงคำตอบจากโจทย์ปัญหา	7	66	1	13
แสดงวิธีทำ	2	63	1	13
บอกความยาว	1	34	1	7
บอกความสูง	1	35	1	7
บอกระยะทาง	1	36	1	7
บอกน้ำหนัก	1	37	1	8
บอกปริมาตร	1	38	1	9
บอกจำนวนจากแบบจำนวน	3	47	1	10
บอกความสัมพันธ์จากแบบจำนวน	3	48	1	10
จำแนกรูปร่างเรขาคณิต	1	51	1	11
บอกรูปต่อไปของแบบรูปเรขาคณิต	3	54	1	11
บอกช่วงเวลา	1	55	1	12

พฤติกรรมย่อย	จำนวนลักษณะเฉพาะของข้อสอบ	บัตรข้อสอบที่	จำนวนที่ใช้เขียนข้อสอบ	หน่วยการเรียนรู้ที่
บอกชื่อวันในสัปดาห์	1	57	1	12
บอกจำนวนวันในสัปดาห์	1	56	1	12
รวม	74		23	

เพื่อให้ได้จำนวนข้อสอบที่เหมาะสมกับการใช้ทดสอบนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดังนั้น

จึงเขียนข้อสอบจำนวน 3 ฉบับ ฉบับละ 23 ข้อ โดยแต่ละฉบับแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ใช้รูปแบบข้อสอบแบบเลือกตอบ จำนวน 21 ข้อ และตอนที่ 2 ใช้รูปแบบข้อสอบอัตนัย (คะแนนเต็ม 9 คะแนน) จำนวน 2 ข้อ รวมฉบับละ 23 ข้อ

2.2 นำข้อสอบที่สร้าง ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม ตัวเลือกและตัวลวง โดยผู้เชี่ยวชาญเป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การศึกษาศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสบการณ์ในการสอนรายวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มากกว่า 5 ปี จำนวน 2 ท่าน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การศึกษาศาสตร์ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสบการณ์ในการสอนรายวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มากกว่า 5 ปี จำนวน 1 ท่าน

2.3 ปรับปรุงแก้ไขข้อสอบตามที่ยกผู้เชี่ยวชาญได้ให้คำแนะนำ คัดเลือกข้อสอบที่มีดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่าหรือเท่ากับ .60 เพื่อให้ได้ข้อสอบที่มีคุณภาพ

2.4 จัดพิมพ์แบบทดสอบจำนวน 3 ฉบับ ฉบับละ 23 ข้อ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความสอดคล้องในการสังเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา พฤติกรรมย่อย และระดับพฤติกรรม สาระการเรียนรู้การเรียนรู้

คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น

2. แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความสอดคล้องของรูปแบบข้อสอบ แนวคำถาม แนวคำตอบและข้อสอบตัวอย่างของบัตรข้อสอบแต่ละบัตร

3. แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความสอดคล้องของคำถามกับเนื้อหาและจุดประสงค์ของข้อสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามลักษณะเฉพาะของข้อสอบ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. สถิติที่ใช้ในการหาค่าคุณภาพแบบทดสอบ

1.1 การหาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของลักษณะเฉพาะของข้อสอบโดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้อง แล้วนำมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตร IOC (Index of Item Objective Congruence) ของโรวินสกีและแฮมเบลตัน

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

1.2 ความยากง่ายของข้อสอบรายข้อ

1.2.1 เมื่อข้อสอบเป็นแบบเลือกตอบ (การให้คะแนนแบบ 0,1) โดยใช้เทคนิค 25% ด้วยสูตรอย่างง่าย

$$P = \frac{(H + L)}{N}$$

1.2.2 เมื่อข้อสอบเป็นแบบอัตนัย (คะแนนเต็ม 9 คะแนน) โดยใช้เทคนิค 25% ด้วยดัชนีความง่าย

$$P = \frac{\text{คะแนนที่นักเรียนกลุ่มสูงทำได้ทั้งหมด} + \text{คะแนนที่นักเรียนกลุ่มต่ำทำได้ทั้งหมดคะแนนเต็ม}}{X \text{ จำนวนนักเรียนทั้งหมด}}$$

1.3 ความยากง่ายของข้อสอบรายฉบับ

$$\bar{P} = \frac{\sum P}{k}$$

1.4 อำนาจจำแนกของข้อสอบแต่ละฉบับ

1.4.1 เมื่อข้อสอบเป็นแบบเลือกตอบ (การให้คะแนนแบบ 0, 1) โดยใช้เทคนิค 25% ด้วยสูตรอย่างง่าย

$$r = \frac{H - L}{\left(\frac{n}{2}\right)}$$

1.4.2 เมื่อข้อสอบเป็นแบบอัตนัย (คะแนนเต็ม 9 คะแนน) โดยใช้เทคนิค 25% ด้วยดัชนีอำนาจจำแนก

$$r = \frac{\text{คะแนนที่นักเรียนกลุ่มสูงทำได้ทั้งหมด} - \text{คะแนนที่นักเรียนกลุ่มต่ำทำได้ทั้งหมดคะแนนเต็ม}}{X \text{ จำนวนนักเรียนทั้งหมด}/2}$$

1.5 ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบทั้งฉบับ

1.5.1 เปลี่ยนค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบแต่ละข้อให้เป็นค่า Fisher's Z (Z_r) โดยการเปิดตาราง

$$1.5.2 \text{ หาค่า } \bar{Z}_r \text{ จากสูตร } \bar{Z}_r = \frac{\sum Z_r}{k}$$

1.5.3 เปลี่ยนค่า $\bar{Z}_r$ กลับเป็น โดยเปิดตาราง

1.6 ความเชื่อมั่นของข้อสอบ

1.6.1 เมื่อข้อสอบเป็นแบบเลือกตอบ (การให้คะแนนแบบ 0,1) ด้วยวิธีการของคูเดอร์และริชาร์ดสัน โดยใช้สูตร KR-20

$$r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum p_i^2}{s^2} \right]$$

1.6.2 เมื่อข้อสอบเป็นแบบอัตนัย (คะแนนเต็ม 9 คะแนน) ด้วยวิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา โดยใช้สูตรครอนบัค

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right]$$

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาค้นคว้าได้ผลดังนี้

1. ผลการสร้างลักษณะเฉพาะของข้อสอบ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ลักษณะเฉพาะของข้อสอบ จำนวน 74 ลักษณะเฉพาะของข้อสอบ ซึ่งลักษณะเฉพาะของข้อสอบแต่ละข้อจะถูกกรอกข้อมูลลงในบัตรข้อสอบ ประกอบด้วย สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด หน่วยการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ พฤติกรรมย่อย ระดับพฤติกรรม รูปแบบข้อสอบ แนวคำถาม แนวคำตอบที่ถูกหรือตัวถูก แนวคำตอบที่ผิดหรือตัวหลง และข้อสอบตัวอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

เมื่อจำแนกลักษณะเฉพาะของข้อสอบแยกตามหน่วยการเรียนรู้และระดับพฤติกรรม พบว่า ลักษณะเฉพาะของข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถวัดพฤติกรรมระดับความรู้ความจำมากที่สุด จำนวน 39 ลักษณะเฉพาะของข้อสอบ รองลงมาคือระดับการนำไปใช้ และการวิเคราะห์มีจำนวน 14 ลักษณะเฉพาะของข้อสอบ และระดับพฤติกรรมความเข้าใจ มีจำนวน 7 ลักษณะเฉพาะของข้อสอบ และเมื่อนำลักษณะเฉพาะของข้อสอบจำแนกตามระดับพฤติกรรมและบัตรข้อสอบ พบว่า เป็นบัตรข้อสอบส่วนใหญ่วัดในระดับพฤติกรรมความรู้ความจำ ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์และนิยาม มีมากที่สุด จำนวน 22 ลักษณะเฉพาะของข้อสอบ รองลงมาคือ ระดับพฤติกรรมการนำไปใช้และการวิเคราะห์ มี 14 ลักษณะเฉพาะของข้อสอบ

คุณภาพของลักษณะเฉพาะของข้อสอบ สารการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่สร้างขึ้นทั้งหมด 74 ลักษณะเฉพาะของข้อสอบ มีคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง จากการพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ซึ่ง พิจารณาความสอดคล้องในการสังเคราะห์ สารการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด หน่วยการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ พฤติกรรมย่อย และระดับพฤติกรรม มีค่าเท่ากับ 1.00 ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ แสดงคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างเป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพของลักษณะเฉพาะของข้อสอบ และมีคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จากการพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ซึ่งพิจารณาความสอดคล้องของรูปแบบข้อสอบ แนวคำถาม แนวคำตอบและข้อสอบตัวอย่างในบัตรข้อสอบ มีค่าตั้งแต่ .60 - 1.00 ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ แสดงคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพของลักษณะเฉพาะของข้อสอบ

2. ผลการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้วิจัยได้สุ่มจำนวนลักษณะเฉพาะของข้อสอบจำนวน 23 ลักษณะเฉพาะของข้อสอบ โดยยึดพฤติกรรมย่อยที่ต่างกันเป็นเกณฑ์ ซึ่งพฤติกรรมที่นำมาให้ครูสร้างแบบทดสอบจากลักษณะเฉพาะของข้อสอบส่วนใหญ่เป็นลักษณะเฉพาะของข้อสอบที่มีระดับพฤติกรรมความรู้ความจำ ซึ่งมีจำนวนมากถึง 16 ข้อ รองลงมาคือระดับพฤติกรรมการนำไปใช้ จำนวน 3 ข้อ และระดับพฤติกรรมความเข้าใจและการวิเคราะห์ 2 ข้อ โดยครู 2 ท่านและผู้วิจัยสร้างข้อสอบจากลักษณะเฉพาะของข้อสอบ จำนวน 3 ฉบับ โดยแต่ละฉบับแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ใช้รูปแบบข้อสอบแบบเลือกตอบ จำนวน 21 ข้อ และตอนที่ 2 ใช้รูปแบบข้อสอบอัตนัย (คะแนนเต็ม 9 คะแนน) จำนวน 2 ข้อรวมฉบับละ 23 ข้อ

คุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่คุณครู 2 ท่าน และผู้วิจัยสร้างขึ้นจากลักษณะเฉพาะของข้อสอบ จำนวน 3 ฉบับ พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม ตัวเลือกและตัวลวงที่ครูและผู้วิจัยเขียนข้อสอบตามลักษณะเฉพาะของข้อสอบ มีค่า 1.00 ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ แสดงคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพของแบบทดสอบ

ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบทั้ง 3 ฉบับ ฉบับที่ 1 ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบแบบเลือกตอบ มีค่าอยู่ระหว่าง .61 - .75 ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบแบบอัตนัย มีค่าอยู่ระหว่าง .35 - .39 และค่าความยากง่ายรายฉบับเท่ากับ .65 ฉบับที่ 2 ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบแบบเลือกตอบ มีค่าอยู่ระหว่าง .60 - .73 ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบแบบอัตนัย มีค่าอยู่ระหว่าง .35 - .36 และค่าความยากง่ายรายฉบับเท่ากับ .63 ฉบับที่ 3 ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบแบบเลือกตอบ มีค่าอยู่ระหว่าง .60 - .70 ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบแบบอัตนัย มีค่าอยู่ระหว่าง .35 - .36 และค่าความยากง่ายรายฉบับเท่ากับ .64 ซึ่งแบบทดสอบทั้ง 3 ฉบับมีค่าความยากอยู่ในเกณฑ์ที่ได้ใช้ คือ ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง .20 ถึง .80

ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบทั้ง 3 ฉบับ ฉบับที่ 1 ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบแบบเลือกตอบ มีค่าอยู่ระหว่าง .41 - .57 ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบแบบอัตนัย มีค่าอยู่ระหว่าง .40 - .41 และค่าอำนาจจำแนกรายฉบับเท่ากับ .535 ฉบับที่ 2 ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบแบบเลือกตอบ มีค่าอยู่ระหว่าง .47 - .65 ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบแบบอัตนัย มีค่าอยู่ระหว่าง .40 - .42 และค่าอำนาจจำแนกรายฉบับเท่ากับ .550 ฉบับที่ 3 ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบแบบเลือกตอบ มีค่าอยู่ระหว่าง .43 - .61 ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบแบบอัตนัย มีค่าเท่ากับ .40 และค่าอำนาจจำแนกรายฉบับเท่ากับ .495 ซึ่งแบบ

ทดสอบทั้ง 3 ฉบับมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ คือมีค่าตั้งแต่ .20 ขึ้นไป

ค่าความเชื่อมั่น มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง .74 - .84 แสดงถึงแบบทดสอบที่สร้างขึ้นจากลักษณะเฉพาะของข้อสอบทั้ง 3 ฉบับ ทั้งข้อสอบเป็นแบบเลือกตอบ (การให้คะแนนแบบ 0,1) และข้อสอบเป็นแบบอัตนัย (คะแนนเต็ม 9 คะแนน) มีความเชื่อมั่นสูง คือมีค่าตั้งแต่ .70 ขึ้นไป

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการสร้างลักษณะเฉพาะของข้อสอบ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ลักษณะเฉพาะของข้อสอบ จำนวน 74 ลักษณะเฉพาะของข้อสอบ ซึ่งลักษณะเฉพาะของข้อสอบแต่ละข้อ จะถูกกรอกข้อมูลลงในบัตรข้อสอบ ประกอบด้วย สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด หน่วยการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ พฤติกรรมย่อย ระดับพฤติกรรม รูปแบบข้อสอบ แนวคำถาม แนวคำตอบที่ถูกหรือตัวถูก แนวคำตอบที่ผิดหรือตัวลวง และข้อสอบตัวอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ลักษณะเฉพาะของข้อสอบจากหลักสูตรดังกล่าว จึงได้จำนวนลักษณะเฉพาะ 74 ลักษณะเฉพาะของข้อสอบ ครอบคลุม 14 หน่วยการเรียนรู้และ 4 ระดับพฤติกรรม

เมื่อจำแนกลักษณะเฉพาะของข้อสอบแยกตามหน่วยการเรียนรู้และระดับพฤติกรรม พบว่า ลักษณะเฉพาะของข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถวัดพฤติกรรมระดับความรู้ความจำมากที่สุด จำนวน 39 ลักษณะเฉพาะของข้อสอบ รองลงมา คือระดับการนำไปใช้และการวิเคราะห์มีจำนวน 14 ลักษณะเฉพาะของข้อสอบ และระดับพฤติกรรมความเข้าใจ จำนวน 7 ลักษณะเฉพาะของข้อสอบ และเมื่อนำลักษณะ

เฉพาะของข้อสอบจำแนกตามระดับพฤติกรรมและบัตรข้อสอบ พบว่า เป็นบัตรข้อสอบส่วนใหญ่วัดระดับพฤติกรรมความรู้ความจำ ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์และนิยาม มีมากที่สุด คือ 22 ลักษณะเฉพาะของข้อสอบ รองลงมาคือ พฤติกรรมระดับการนำไปใช้และการวิเคราะห์ มี 14 ลักษณะเฉพาะของข้อสอบ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของเจษฎา ชมชื่น (2553) ได้ทำการวิจัยในลักษณะเช่นนี้ แต่เป็นวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เมื่อวิเคราะห์ทักษะแต่ละด้านจะมีจำนวนไม่เท่ากัน เนื่องจากขึ้นอยู่กับเนื้อหาย่อยที่นำมาสร้างลักษณะเฉพาะของข้อสอบ เพราะคำกริยาที่ประกอบอยู่ในเนื้อหาจะยังเป็นสิ่งที่กำหนดลักษณะของข้อสอบว่าจะวัดพฤติกรรมที่ต้องการวัดระดับใด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คำกริยาที่ใช้บ่งบอกพฤติกรรมย่อยส่วนใหญ่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความจำเกี่ยวกับวิชาคณิตศาสตร์เพื่อนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ประกอบการเรียนในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

คุณภาพของลักษณะเฉพาะของข้อสอบ สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่สร้างขึ้นทั้งหมด 74 ลักษณะเฉพาะของข้อสอบ มีคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง จากการพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ซึ่งพิจารณาความสอดคล้องในการสังเคราะห์ สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด หน่วยการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ พฤติกรรมย่อย และระดับพฤติกรรม มีค่าเท่ากับ 1.00 ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ แสดงคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างเป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพของลักษณะเฉพาะของข้อสอบและมีคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากการพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ซึ่งพิจารณาความสอดคล้องของรูปแบบข้อสอบ แนวคำถาม แนวคำตอบและข้อสอบตัวอย่างในบัตรข้อสอบ มีค่าตั้งแต่ .60 - 1.00 ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ แสดงคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพของลักษณะเฉพาะ

ของข้อสอบ จะเห็นว่าค่าดัชนีความสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาคุณภาพมีความเข้าใจเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์และเป็นบุคลากรในพื้นที่เดียวกัน การใช้คำวลี หรือประโยคในการสร้างลักษณะเฉพาะของข้อสอบผู้เชี่ยวชาญมีความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกันทำให้ค่าดัชนีความสอดคล้องมีคุณภาพใกล้เคียงกัน

2. ผลการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้วิจัยได้สุ่มจำนวนลักษณะเฉพาะของข้อสอบจำนวน 23 ลักษณะเฉพาะของข้อสอบโดยยึดพฤติกรรมย่อยที่ต่างกันเป็นเกณฑ์ ซึ่งพฤติกรรมที่นำมาให้ครูสร้างแบบทดสอบจากลักษณะเฉพาะของข้อสอบส่วนใหญ่เป็นลักษณะเฉพาะของข้อสอบที่มีระดับพฤติกรรมความรู้ความจำ ซึ่งมีจำนวนมากถึง 16 ข้อ รองลงมาคือระดับพฤติกรรมการนำไปใช้ จำนวน 3 ข้อ และระดับพฤติกรรมความเข้าใจและการวิเคราะห์ 2 ข้อ โดยครู 2 ท่านและผู้วิจัยสร้างข้อสอบจากลักษณะเฉพาะของข้อสอบ จำนวน 3 ฉบับ โดยแต่ละฉบับแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ใช้รูปแบบข้อสอบแบบเลือกตอบ จำนวน 21 ข้อ และตอนที่ 2 ใช้รูปแบบข้อสอบอัตนัย (คะแนนเต็ม 9 คะแนน) จำนวน 2 ข้อ รวมฉบับละ 23 ข้อ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มลักษณะเฉพาะของข้อสอบในการนำมาสร้างแบบทดสอบเป็นเพราะต้องการให้ได้จำนวนข้อสอบพอเหมาะในการทดสอบนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

คุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่คุณครู 2 ท่าน และผู้วิจัยสร้างขึ้นจากลักษณะเฉพาะของข้อสอบ จำนวน 3 ฉบับ พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม ตัวเลือกและตัวลวงที่ครูและผู้วิจัยเขียนข้อสอบตามลักษณะเฉพาะของข้อสอบ มีค่า 1.00 ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ แสดงคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพของแบบทดสอบ

ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบทั้ง 3 ฉบับ ฉบับที่ 1 ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบแบบเลือกตอบ มีค่าอยู่ระหว่าง .61 - .75 ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบแบบอัตนัย มีค่าอยู่ระหว่าง .35 - .39 และค่าความยากง่ายรายฉบับเท่ากับ .65 ฉบับที่ 2 ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบแบบเลือกตอบ มีค่าอยู่ระหว่าง .60 - .73 ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบแบบอัตนัย มีค่าอยู่ระหว่าง.35 - .36 และค่าความยากง่ายรายฉบับเท่ากับ .63 ฉบับที่ 3 ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบแบบเลือกตอบ มีค่าอยู่ระหว่าง .60 - .70 ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบแบบอัตนัย มีค่าอยู่ระหว่าง .35 - .36 และค่าความยากง่ายรายฉบับเท่ากับ .64 ซึ่งแบบทดสอบทั้ง 3 ฉบับมีค่าความยากอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ คือ ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง .20 ถึง .80

ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบทั้ง 3 ฉบับ ฉบับที่ 1 ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบแบบเลือกตอบ มีค่าอยู่ระหว่าง .41 - .57 ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบแบบอัตนัย มีค่าอยู่ระหว่าง .40 - .41 และค่าอำนาจจำแนกรายฉบับเท่ากับ .535 ฉบับที่ 2 ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบแบบเลือกตอบ มีค่าอยู่ระหว่าง .47 - .65 ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบแบบอัตนัย มีค่าอยู่ระหว่าง .40 - .42 และค่าอำนาจจำแนกรายฉบับเท่ากับ .550 ฉบับที่ 3 ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบแบบเลือกตอบ มีค่าอยู่ระหว่าง .43 - .61 ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบแบบอัตนัย มีค่าเท่ากับ .40 และค่าอำนาจจำแนกรายฉบับเท่ากับ .495 ซึ่งแบบทดสอบทั้ง 3 ฉบับมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ คือมีค่าตั้งแต่ .20 ขึ้นไป

ค่าความเชื่อมั่น มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง .74 - .84 แสดงถึงแบบทดสอบที่สร้างขึ้นจากลักษณะเฉพาะของข้อสอบทั้ง 3 ฉบับ ทั้งข้อสอบเป็นแบบเลือกตอบ (การให้คะแนนแบบ 0,1)และข้อสอบเป็นแบบอัตนัย (คะแนนเต็ม 9 คะแนน) มีความเชื่อมั่นสูง คือมีค่าตั้งแต่ .70 ขึ้นไปทั้งนี้อาจเป็นเพราะลักษณะเฉพาะของข้อสอบ

ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถควบคุมคุณภาพของแบบทดสอบที่สร้างขึ้นจากลักษณะเฉพาะของข้อสอบให้มีคุณภาพใกล้เคียงกันซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของเจษฎา ชมชื่น (2553) ได้ทำการวิจัยในลักษณะเช่นนี้ แต่เป็นวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการเขียนข้อสอบตามลักษณะเฉพาะของข้อสอบ พบว่าครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ลักษณะเฉพาะของข้อสอบทำให้ข้อสอบมีความคล้ายคลึงกัน วัดพฤติกรรมที่ต้องการวัดอย่างเดียวกันและมีคุณภาพใกล้เคียงกัน และสอดคล้องกับผลวิจัยของ สมพิศ กาญจนาเพ็ญกุล (2554) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับข้อสอบคู่ขนานอิงโดเมนโดยใช้รูปแบบฟาเซท ซึ่งการกำหนดลักษณะไว้ทำให้ง่ายต่อการเขียนข้อสอบ ข้อสอบมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและเชิงโครงสร้าง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า พฤติกรรมย่อยในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สามารถนำมาสร้างลักษณะเฉพาะของข้อสอบที่ได้ทั้งหมด 74 ข้อ ครอบคลุมเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ มาตรฐาน และตัวชี้วัด ดังนั้นครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ในสร้างข้อสอบและทำตารางวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อให้ได้จำนวนข้อสอบที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต่อไป

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ลักษณะเฉพาะของข้อสอบทั้ง 74 ข้อ สามารถจัดกลุ่มตามพฤติกรรมย่อยได้ 23 พฤติกรรมย่อย ดังนั้นครูผู้สอนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสอบวินิจฉัยได้เพื่อให้ทราบถึงจุดที่ต้องการพัฒนาหรือปรับปรุงผู้เรียน

3. ควรมีการส่งเสริมและเผยแพร่ลักษณะเฉพาะของข้อสอบ เพื่อครูจะได้เขียนข้อสอบที่มีคุณภาพ ส่งผลดีต่อการพัฒนาการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน และ

สำหรับการจัดทำคลังข้อสอบไว้ใช้ต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนที่มีจำนวนห้องเรียนต่อระดับชั้นมากกว่า 1 ห้อง และโรงเรียนที่ใช้การเรียนรวมชั้นเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ลักษณะเฉพาะของข้อสอบที่วัดระดับพฤติกรรมสูงสุดได้แค่การวิเคราะห์ เมื่อพิจารณาถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด กล่าวถึงระดับการสังเคราะห์และประเมินค่า ดังนั้นควรมีการศึกษาการสร้างลักษณะเฉพาะของข้อสอบเพื่อวัดระดับพฤติกรรมที่สูงกว่าการวิเคราะห์

2. เนื่องจากลักษณะเฉพาะของข้อสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วยข้อสอบตัวอย่าง การนำไปให้ครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปสร้างลักษณะเฉพาะของข้อสอบ ควรตัดส่วนที่เป็นข้อสอบตัวอย่างออก

3. เนื่องจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการยืนยันคุณภาพลักษณะเฉพาะของข้อสอบ จึงควรพัฒนาการสร้างลักษณะเฉพาะของข้อสอบกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ในระดับชั้นที่สูงขึ้น เพื่อความสะดวกยิ่งขึ้นสำหรับครูผู้สอนในการเขียนข้อสอบให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ มาตรฐานและตัวชี้วัด และเป็นแนวทางในการเขียนข้อสอบให้สอดคล้องกัน

4. จากงานวิจัยที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่าลักษณะเฉพาะของข้อสอบจะช่วยให้ครูออกข้อสอบมีคุณภาพ จึงควรพัฒนาการสร้างลักษณะเฉพาะของข้อสอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น เพื่อเป็นระเบียบ กฎเกณฑ์ แนวทางให้ครูสามารถเขียนข้อสอบได้อย่างชัดเจน สามารถวัดสิ่งที่ต้องการวัดได้อย่างเหมาะสมและครอบคลุมยิ่งขึ้น

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะเฉพาะของข้อสอบที่ผ่านมา ใช้รูปแบบข้อสอบแบบเลือกตอบเท่านั้น จึงควรมีการศึกษาการใช้ลักษณะเฉพาะของข้อสอบที่ใช้รูปแบบข้อสอบแบบอื่นๆ และเปรียบเทียบคุณภาพว่าได้ใกล้เคียงกันหรือไม่ เพื่อแสดงให้เห็นว่าลักษณะเฉพาะของข้อสอบสามารถใช้เป็นแนวทางในการเขียนข้อสอบได้หลากหลายรูปแบบ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- เกษม สาหร่ายทิพย์. (2531). *การวัดผลการศึกษา : เอกสารประกอบการสอนวิชาวัดผล 401*. ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. พิษณุโลก.
- เกียรติสุตา ศรีสุข. (2549). *ระเบียบวิธีวิจัย*. เชียงใหม่ : โรงพิมพ์ครองช้าง.
- เจษฎา ชมชื่น. (2553). *การพัฒนาลักษณะเฉพาะของข้อสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชูศักดิ์ ชัมภลิจิต. (2529). *บทคัดสรรทางวิชาการทดสอบ โครงการพัฒนาแบบทดสอบ*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. (2543). *วิธีวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : หจก. พี.เอ็น. การพิมพ์.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2531). *วิธีวิจัยทางพฤติกรรมและสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ.
- พิตร ทองชั้น. (2524). *หลักการวัดผล*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ไพศาล วรคำ. (2559). *การวิจัยทางการศึกษา*. มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.
- ยุพิน วิชัยพรหม. (2541). *การศึกษาความเป็นคู่ขนานของแบบทดสอบที่สร้างขึ้นจากลักษณะเฉพาะของข้อสอบวิชาวิทยาศาสตร์ ว 101*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ฤตินันท์ สมุทร์ทัย. (2545). *เอกสารประกอบการอบรมมาตรฐานความรู้วิชาชีพของครูสภา หลักสูตรที่ 5 การวัดและประเมินผลการศึกษา*. เชียงใหม่ : สาขาประเมินผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิริณกาญจน์ ภูมิรัง. (2555). *การสร้างแบบทดสอบวินิจัยโดยวิธีกำหนดลักษณะเฉพาะของข้อสอบ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องความน่าจะเป็น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สงบ ลักษณะ. (2525). *การกำหนดลักษณะเฉพาะของข้อสอบ*. เอกสารประกอบการบรรยายการอบรมนักวัดผล รุ่นที่ 23 สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร 17 มีนาคม – 30 มิถุนายน 2525. (อัดสำเนา).
- สมนึก ภัททิยะนี. (2551). *การวัดผลการศึกษา*. กาฬสินธุ์ : ประสานการพิมพ์.
- สุมาลี จันทรชะลอ. (2542). *การวัดและประเมินผล*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- สมพิศ กาญจนาเพ็ญกุล. (2553). *การสร้างข้อสอบคู่ขนานอิงโดเมนโดยใช้รูปแบบฟาเซท วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องวงกลม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2560) “*ลักษณะเฉพาะของแบบทดสอบ*” สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2560 จาก http://www.sobkroo.com/img_news/file/A110343317.pdf ,
- สุเทพ สันติวรานนท์. (2533). *ศึกษานิเทศก์*. สิงหาคม 2532 – มีนาคม 2533.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2554). *เอกสารประกอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

Bloom, Bloom, Benjamin S. and others. (1956). *Taxonomy of Educational objective Handbook : cognitive Domain*. New York : David Mackay.

Bushell, Barbara Rich. "Rasch and Classical Test Method : An analysis of Parallel Form." (1985). *Dissertation Abstracts International*. 46(8) : 2861-A ; February.

Guilford, J.P. (1973). *Fundamental Statistics in Psychology and Education*. 4th ed. Tokyo : McGraw-Hill, Kodakusha.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Educational and Psychological Measurement : Determining Sample Size for Research Activities*. 1970

การประเมินผลการจัดการศึกษาและติดตามผลหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม

บัณฑิตสาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2554)

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

Educational Management Evaluation and Follow-up of Bachelor of Science in Industrial Education Program in Agricultural Education (Revised Version 2011), Industrial Education and Technology, KMITL

ปิยนารณ จันทรเล็ก*

piyanard.ju@kmitl.ac.th

ภัคพงศ์ ปวงสุข**

อังคณา อ่อนธานี***

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินผลการจัดการศึกษาของหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร พ.ศ. 2554 2) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ 3) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของสถาบันฯ ซึ่งเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาใน ปีการศึกษา 2558 มีทั้งหมด 63 คน ได้รับคืน 50 ฉบับคิดเป็น 79.36 % จากนั้นแยกกลุ่มบัณฑิตที่ทำงาน และส่งแบบประเมินไปให้ผู้ใช้นบัณฑิตจำนวน 36 ฉบับ ได้รับคืนมาจำนวน 24 ฉบับคิดเป็น 66.66 % ทั้งนี้มีบัณฑิตที่ประกอบอาชีพอิสระซึ่งไม่มีนายจ้างจำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบประเมินแบบมาตราประมาณค่า จำนวน 2 ชุด และวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยมีดังนี้

1. บัณฑิตมีความเห็นว่าวัตถุประสงค์หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.95, SD = 0.64) และการประเมินผลการจัดการศึกษาในด้านศึกษาศาสตร์และวิทยาศาสตร์พบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหารายวิชาของหลักสูตรว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.06, SD = 0.65 และ $\bar{X}$ = 3.94, SD = 0.64)

*อาจารย์ ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

**รองศาสตราจารย์ ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

***อาจารย์ ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

2. การประเมินจากผู้ใช้งานจิตกลุ่มสถานศึกษา (TQF 6 ด้าน) พบว่ามีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.44, SD = 0.27) และกลุ่มผู้ใช้งานจิตกลุ่มสถานประกอบการ (TQF 5 ด้าน) พบว่าในภาพรวมผู้ใช้งานจิตมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.46, SD = 0.28)

3. การศึกษาความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตตามอัตลักษณ์สถาบัน พบว่าในภาพรวมผู้ใช้งานจิตทั้ง 2 กลุ่มมีความพึงพอใจระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.33, SD = 0.27) และ ($\bar{X}$ = 4.40, SD = 0.24) ตามลำดับ

คำสำคัญ: การประเมินผลการจัดการศึกษา ครูศาสตร์เกษตร วิชาชีพครู ครูเกษตร ผู้ใช้งานจิต

Abstract

The aims of this research were to : 1) evaluate the implement of Bachelor of Industrial Education Program in Agricultural Education (Revision, 2011), KMITL 2) study the employer's satisfaction with graduate's job by TQF and 3) study the employer's satisfaction with the graduate's job performance by KMITL identities. Gather data from 63 graduated in 2015 academic year by questionnaires. If has received 50 persons (79.36%) with 24 (66.66%) graduates who had been employed. The research instruments were the questionnaire and the evaluation form. The data were analyzed by average mean score ($\bar{X}$), standard deviation (SD).

Results of the study were as follows:

1) The objectives of the curricular program was appropriate at a high level ($\bar{X}$ = 3.95, SD = 0.64) and the respondents had a high level of opinions about the educational facilitation of Education and Science ($\bar{X}$ = 4.06, SD = 0.65 and $\bar{X}$ = 3.94, SD = 0.64).

2) The study revealed the following results. Employers for educational institutes were very satisfied with the graduates ($\bar{X}$ = 4.44, SD = 0.27) and the second one was employed with those who worked for private agencies was appropriate at a high level ($\bar{X}$ = 4.46, SD = 0.28). Besides, findings showed that they had a high level of satisfaction with all aspects:

3) Satisfaction result of Employers by characteristic of KMITL's both group in high level ($\bar{X}$ = 4.33, SD = 0.27) and ($\bar{X}$ = 4.40, SD = 0.24)

Keywords: Educational Management Evaluation, agricultural education, teacher profession, teacher training students, the Employers

บทนำ

สถาบันการศึกษาที่ผลิตครู ต้องปรับกระบวนการผลิต การพัฒนาครูให้มีคุณลักษณะตามต้องการ เพื่อให้เป็นครูที่มีประสิทธิภาพก่อนที่จะออกไปเป็นครูประจำการ ซึ่งคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

และเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เป็นสถานศึกษาที่มีหน้าที่หลักในการผลิตครูช่างอุตสาหกรรมเพื่อให้มีคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย (TQF) และมีมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครูที่

ครูสภากำหนดไว้โดยผ่านการศึกษาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต 5 ปี ปัจจุบันนี้ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี ได้เปิดสอนหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตรซึ่งจะมีบัณฑิตรุ่นแรกเข้ารับปริญญาในปีการศึกษา 2558 โดยสถาบันได้กำหนดอัตลักษณ์ของสถาบันว่าจะต้องเป็นผู้มีความซื่อสัตย์ ใฝ่รู้ ใฝ่งาน ประกอบกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี ได้กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ไว้ ดังนี้ คุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านทักษะการจัดการเรียนรู้

จากเหตุผลดังกล่าว ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี ได้ตระหนักอย่างยิ่งที่จะต้องผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต ฉะนั้นความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตหรือสถานประกอบการจะมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาไปปฏิบัติงานในสถานประกอบการต่างๆ ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี จึงต้องมีการประเมินผลการจัดการศึกษา และประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตเพื่อนำผลการประเมินมาพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณภาพและคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินผลการจัดการศึกษาของหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร พ.ศ. 2554

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร

พ.ศ. 2554 ตามผลการเรียนรู้ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร พ.ศ. 2554 ตามอัตลักษณ์ของสถาบันฯ

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้เป็น การวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) ซึ่งมีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1) ประเมินผลการจัดการศึกษาของหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร พ.ศ. 2554 ในด้านวัตถุประสงค์หลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหารายวิชาของหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน

2) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตและเพื่อติดตามคุณลักษณะและความรู้ความสามารถของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร พ.ศ. 2554 ตามผลการเรียนรู้ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และอัตลักษณ์ของสถาบันฯ ดังนี้ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 6) ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ 7) อัตลักษณ์ของสถาบันฯ (ซื่อสัตย์ ใฝ่รู้ ใฝ่งาน)

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. การประเมินผลการจัดการศึกษา

สำราญ มีแจ้ง (2556, หน้า 10) ให้ความหมาย การประเมินผล หมายถึง กระบวนการกำหนดตัวเลขหรือ

สัญลักษณ์แทนปริมาณหรือคุณภาพของคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการวัด โดยสิ่งที่ต้องการวัดนั้นเป็นผลมาจากการกระทำหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน เช่น การวัดผลการเรียนรู้ สิ่งที่ต้องการวัดคือ ผลที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียน

ไวร์สมา และเจอร์ส (Wiersma and Jurs, p.1990 อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย (2546, หน้า 1) ให้นิยามว่า การประเมินผล หมายถึง การกำหนดค่าเป็นตัวเลขให้กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่งโดยใช้กฎเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ค่าที่เป็นตัวเลขนั้นมีความหมายในเชิงปริมาณเพื่อแทนคุณสมบัติของสิ่งที่ต้องการวัดผลจากการวัดได้เป็น ค่าสังเกต (observed value) หรือค่าการวัด (measure)

ศิริชัย กาญจนวาสี (2545, หน้า 21 - 22) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นกระบวนการศึกษาสิ่งต่างๆโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัย เป็นการตรวจสอบการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ ช่วยเสนอสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจและเป็นการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมิน

สรุปความหมายของการประเมินผลจัดเป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่เหมาะสมและนำมาวิเคราะห์ตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยนำผลการประเมินมาเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และสามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจเพื่อเปลี่ยนแปลงปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงาน

2. ขอบข่ายของการประเมินผลการจัดการศึกษา

สมคิด พรหมจรรย์ (2555) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลการจัดการศึกษาเป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับให้เห็นผลการดำเนินงานของการจัดการศึกษาขององค์การทางการศึกษา/สถานศึกษาว่าบรรลุตามเป้าหมายอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงสุดเพียงใด ต้องมีขอบข่ายการวัดและประเมินการจัดการศึกษาเกี่ยวข้องกับสิ่งต่อไปนี้

1. สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดศึกษา เป็นสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษา เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นโยบายทางการศึกษา เป็นต้น

2. ทรัพยากรที่เป็นปัจจัยนำเข้าในการจัดการศึกษา เป็นการตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่างๆในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เช่น ครู ผู้เรียน การเงินหรืองบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ หลักสูตร เครื่องคอมพิวเตอร์ อาคารสถานที่ เป็นต้น

3. กระบวนการจัดการศึกษาเป็นการตรวจสอบการดำเนินงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในขณะที่กำลังดำเนินงานอยู่ เพื่อใช้ผลการประเมินไปปรับปรุงหรือเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เช่น การดำเนินงานตามนโยบายและแผน หลักสูตร สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน การวัดประเมินผล การประกันคุณภาพ ประสิทธิภาพและนวัตกรรมทางการศึกษา เป็นต้น

4. ผลผลิตของสถานศึกษาหรือผู้เรียนได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ความพึงพอใจของครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง เป็นต้น

5. ผลกระทบการจัดการศึกษาเป็นการรวบรวมและวิเคราะห์ผลกระทบที่มีผลต่อสภาพแวดล้อม ทรัพยากร การดำเนินการ ผลผลิตของการจัดการศึกษา

6. ความสำเร็จขององค์การทางการศึกษา/หรือสถาบันที่จัดการศึกษาเป็นการประเมินประสิทธิภาพเพื่อรับรองมาตรฐานของสถานศึกษาหรือความสำเร็จขององค์การหรือสถาบัน เป็นต้น

จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า ขอบข่ายการประเมินผลการจัดการศึกษาเป็นการประเมินที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรการศึกษา กระบวนการจัดการศึกษา ผลผลิต และผลกระทบ ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้ทำการประเมินผลการจัดการศึกษาของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2554 ในด้านวัตถุประสงค์หลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหารายวิชา

ของหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน และด้าน
สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน

3. รูปแบบของการวัดและประเมินผลการ จัดการศึกษา

สุภมาส อังศุโชติ (2555, หน้า 6-7) ได้กล่าวไว้ว่า
รูปแบบการวัดและการประเมินผลการจัดการศึกษา
เป็นกรอบความคิดหรือแบบแผนการดำเนินงานอย่าง
เป็นระบบในการประเมินสิ่งที่ต้องการประเมินว่าควร
พิจารณาประเมินสิ่งใด ด้วยวิธีการใด ควรพิจารณาจาก
วัตถุประสงค์ของการประเมิน ข้อจำกัดของรูปแบบ
ข้อจำกัดของเวลาและงบประมาณ นักวิชาการทางด้านการ
ประเมินผลได้เสนอแนวคิดหลายรูปแบบว่ารูปแบบ
การวัดและการประเมินผลการจัดการศึกษาที่สำคัญ แบ่ง
ออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ดังนี้

1.รูปแบบการประเมินผลที่เน้นวัตถุประสงค์
(Objective - Based Model) เป็นรูปแบบที่เน้น
การตรวจสอบผลที่คาดหวังได้เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์
หรือไม่ หรือประเมินผลโดยตรวจสอบผลที่ระบุไว้ใน
วัตถุประสงค์เป็นหลัก กับผลที่เกิดจากการปฏิบัติงาน
ว่าบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ รูปแบบการ
ประเมินที่เน้นวัตถุประสงค์ สามารถนำไปใช้ในการ
ประเมินลักษณะต่างๆ เช่น การประเมินนโยบาย แผนงาน
โครงการเรียนการสอน การประเมินหลักสูตร การประเมิน
กระบวนการ การวัดศักยภาพผู้เรียน การวัดเจตคติ
การติดตามผลการเรียน การประเมินปฏิกิริยา
ตอบสนองของผู้เข้ารับการอบรม การประเมินการเรียนรู้
การประเมินพฤติกรรม และการประเมินผลลัพธ์ที่เกิดกับ
องค์กร เป็นต้น

2. รูปแบบการประเมินผลที่เน้นการตัดสินใจ
คุณค่า (Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมิน
ผลที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อรวบรวมข้อมูลสารสนเทศสำหรับ
กำหนดและวินิจฉัยคุณค่าของโครงการนั้นๆ รูปแบบนี้
สามารถนำไปใช้ในการประเมินผลลักษณะต่างๆ เช่น

การประเมินการดำเนินงานของโครงการ การประเมิน
ประสิทธิผลของโครงการ การประเมินเป้าหมายของ
โครงการ การประเมินคุณภาพของเครื่องมือ การประเมิน
หลักสูตร การประเมินระบบการจัดการเรียนการสอน
การประเมินเจตคติของผู้บริหาร ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง
การประเมินปัจจัยนำเข้า การประเมินกระบวนการ การ
ประเมินผลลัพธ์ของโครงการ การวิเคราะห์ผลประโยชน์
และค่าใช้จ่าย เป็นต้น

3. รูปแบบการประเมินผลที่เน้นการตัดสินใจ
(Decision-Oriented Evaluation Model) เป็น
รูปแบบการประเมินผลที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดทำข้อมูล
สารสนเทศสำหรับผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกทาง
เลือกได้อย่างเหมาะสม รูปแบบการประเมินผลที่เน้นการ
ตัดสินใจ สามารถนำไปใช้ในการประเมินผลลักษณะต่างๆ
เช่น การประเมินบริบท การประเมินปัจจัยนำเข้า การ
ประเมินกระบวนการ การประเมินผลผลิตของโครงการ
 เป็นต้น

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การเลือกรูปแบบ
การประเมินผลต้องพิจารณาความสอดคล้องของแนว
ความคิดรูปแบบการประเมินผลนั้นกับประเด็นที่ต้องการ
จะประเมินซึ่งในงานวิจัยนี้เป็นการประเมินผลที่เน้นการ
ตัดสินใจคุณค่า โดยเป็นการติดตามผลการจัดการศึกษา
และประเมินผลเพื่อรวบรวมข้อมูลสารสนเทศสำหรับการ
นำไปพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนใน
หลักสูตรต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.ประชากรในการวิจัย คือ บัณฑิตที่สำเร็จ
การศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์
เกษตร พ.ศ. 2554 จำนวน 63 คน
และผู้ใช้บัณฑิตซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างใน
สถานประกอบการเอกชน หรือผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้า
หน่วยงานในสถานศึกษา จำนวน 36 แห่ง

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจงจากประชากรผู้ประสงค์ให้ความร่วมมือให้ข้อมูล คือ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรอุตสาหกรรมบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร พ.ศ. 2554 จำนวน 50 คน และผู้ใช้บัณฑิตซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างในสถานประกอบการเอกชน หรือผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าหน่วยงานในสถานศึกษา จำนวน 24 แห่ง และมีบัณฑิตที่ประกอบอาชีพอิสระซึ่งไม่มีนายจ้างจำนวน 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามสำหรับบัณฑิตเกี่ยวกับการประเมินผลการจัดการศึกษาและติดตามผลหลักสูตรครุศาสตรอุตสาหกรรมบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2554) มีขั้นตอนการสร้างและพัฒนา ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการจัดการศึกษาและติดตามผลหลักสูตร และการสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

1.2 กำหนดจุดมุ่งหมายและโครงสร้างของเครื่องมือ กำหนดประเด็นที่จะประเมินจากข้อมูลที่ได้ศึกษารายละเอียด

1.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านตรวจสอบ โดยพิจารณาความเหมาะสมสอดคล้องหา ค่า IOC โดยพิจารณาความเหมาะสมสอดคล้องของข้อคำถาม และความเหมาะสมในประเด็นการประเมินลักษณะของข้อคำถาม และภาษาที่ใช้พบว่าทุกข้อคำถามมีค่ามากกว่า 0.50 ทุกข้อ

1.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นจัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นฉบับจริง สำหรับการแปลความหมายความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีต่อหลักสูตรฯ มีดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยกับรายการประเมินนั้นในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง เห็นด้วยกับรายการประเมินนั้นในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง เห็นด้วยกับรายการประเมินนั้นในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง เห็นด้วยกับรายการประเมินนั้นในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง เห็นด้วยกับรายการประเมินนั้นในระดับน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 103)

1.5 หาค่าความเชื่อมั่น โดยทดลองใช้กับนักศึกษา ชั้นปีที่ 4 จำนวน 35 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มผู้ให้ข้อมูล แล้วนำค่าความหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของคอนบัก (Cronbach. 1970, p. 161) ได้เท่ากับ 0.975

2) แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตและกำหนดกรอบการประเมิน และการสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

2.2 กำหนดจุดมุ่งหมายและโครงสร้างของเครื่องมือ

2.3 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิต จำนวน 5 ท่านตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาความเหมาะสมสอดคล้องของข้อคำถาม และความเหมาะสมในประเด็นการประเมินลักษณะของข้อคำถาม และภาษาที่ใช้

2.4 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านตรวจสอบ โดยพิจารณาความเหมาะสม

สมสอดคล้องหา ค่า IOC โดยพิจารณาความเหมาะสม สอดคล้องของข้อคำถาม และความเหมาะสมในประเด็น การประเมินลักษณะของข้อคำถาม และภาษาที่ใช้พบว่า ทุกข้อคำถามมีค่ามากกว่า 0.50 ทุกข้อ

2.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินตามคำแนะนำ ของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นจัดทำแบบประเมินฉบับจริง ส่วน การแปลความหมาย ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต มีดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า103)

การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บข้อมูลแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 เก็บข้อมูลจากบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา จำนวน 63 คนที่รายงานตัวเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา ประจำปีการศึกษา

2558 ซึ่งได้รับข้อมูลจากบัณฑิต 50 คน คิดเป็นร้อยละ 79.36

ระยะที่ 2 เก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ใช้บัณฑิตด้วยแบบประเมิน ดังนี้

1. ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างในสถานประกอบการ เอกชนจำนวน 14 ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 11 ฉบับ

2. ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าหน่วยงานในสถานศึกษาจำนวน 16 ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 13 ฉบับ รวมจำนวน 36 ฉบับได้รับแบบสอบถามคืน 24 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 66.66 และมีบัณฑิตที่ประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งไม่มีนายจ้างจำนวน 6 คน จึงไม่ได้นำผลมาวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านความพึงพอใจของบัณฑิตที่มีต่อการจัดการศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร พ.ศ. 2554 โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการประเมินผลการจัดการศึกษาและติดตามผลหลักสูตรครุศาสตร์เกษตร (n= 50)

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นของบัณฑิตเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

รายการประเมิน	$\bar{X}$	SD	ผล
ภาษาชัดเจน สื่อความหมายเข้าใจง่าย	3.98	0.68	มาก
ส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจว่าหลักสูตรมีทิศทางใด	3.88	0.77	มาก
มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	4.00	0.77	มาก
มีความสอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานที่ท่านทำงานอยู่ในขณะนี้	3.90	0.88	มาก
รวม	3.95	0.64	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าในภาพรวมบัณฑิตมีความคิดเห็นต่อวัตถุประสงค์หลักสูตรว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.95, SD = 0.64) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าความคิดเห็นของบัณฑิตอยู่ในระดับมากทุกข้อ แต่บัณฑิตเห็นด้วยกับวัตถุประสงค์หลักสูตรที่กล่าวว่า

วัตถุประสงค์หลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.00, SD = 0.77) สำหรับวัตถุประสงค์หลักสูตรที่กล่าวว่าส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจว่าหลักสูตรมีทิศทางใดบัณฑิตมีความคิดเห็นว่าเป็นที่สมน้อยที่สุด ($\bar{X}$ = 3.88, SD = 0.77)

ตารางที่ 2 ผลความคิดเห็นของบัณฑิตต่อโครงสร้างหลักสูตร

ลำดับ	รายการ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตร			
		เหมาะสม		ไม่เหมาะสม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	หน่วยกิตตลอดหลักสูตร (170 หน่วยกิต)	49	98.00	1	2.00
2	หน่วยกิตหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (30 หน่วยกิต)	49	98.00	1	2.00
3	หน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะ (134 หน่วยกิต)	48	96.00	2	4.00
4	หน่วยกิตหมวดเลือกเสรี (6 หน่วยกิต)	50	100.00	-	-

จากตารางที่ 2 พบว่าบัณฑิตมีความคิดเห็นต่อหน่วยกิตตลอดหลักสูตร 170 หน่วยกิต และหมวดวิชาศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิตเหมาะสมมีจำนวนเท่ากันคือ 49 คน คิดเป็นร้อยละ 98 มีเพียง 1 คนที่เห็นว่าไม่เหมาะสมคิดเป็นร้อยละ 2 สำหรับหมวดวิชาเฉพาะ 134 หน่วยกิตเห็นว่าเป็นเหมาะสมจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 96 มีจำนวน 2 คนที่เห็นว่าไม่เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 4 และนักศึกษาทั้งหมด 50 คน เห็นว่าหมวดเลือกเสรี 6 หน่วยกิต เหมาะสมคิดเป็นร้อยละ 100.00

ตารางที่ 3 ผลการประเมินเนื้อหาวิชาของหลักสูตรโดยภาพรวมทางด้านศึกษาศาสตร์และวิทยาศาสตร์

ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาของหลักสูตร			ศึกษาศาสตร์			วิทยาศาสตร์		
			$\bar{X}$	SD	ผล	$\bar{X}$	SD	ผล
1	รายวิชามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร		4.10	0.61	มาก	4.10	0.61	มาก
2	รายวิชาที่เรียนนำไปใช้ในการปฏิบัติงานของท่านได้		4.06	0.89	มาก	3.88	0.84	มาก
3	รายวิชามีความทันสมัย น่าสนใจสอดคล้องกับความต้องการของสังคม		3.98	0.84	มาก	3.98	0.74	มาก
4	รายวิชาในหลักสูตรแสดงให้เห็นถึงทั้งความกว้างและความลึกทางวิชาการ		4.02	0.84	มาก	3.86	0.92	มาก
5	ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาตนเองและสังคมได้		4.10	0.70	มาก	3.94	0.71	มาก
6	ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้และต่อยอดในการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นได้		4.12	0.89	มาก	3.90	0.81	มาก
7	แต่ละรายวิชามีความต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน		4.00	0.78	มาก	4.04	0.78	มาก
8	เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน		4.10	0.70	มาก	3.92	0.90	มาก
9	ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะเฉพาะทั้งวิชาชีพครูและวิชาชีพเกษตร		4.14	0.83	มาก	3.92	0.80	มาก
10	ให้โอกาสในการเลือกวิชาเรียนได้ตามความสนใจและความถนัด		3.98	0.95	มาก	3.88	0.84	มาก
รวม			4.06	0.65	มาก	3.94	0.64	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาของหลักสูตรทั้งด้านศึกษาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.06, SD = 0.65 และ $\bar{X}$ = 3.94, SD = 0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านศึกษาศาสตร์ข้อที่บัณฑิตเห็นว่ามี

เหมาะสมมากที่สุด คือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะเฉพาะทั้งวิชาชีพครูและวิชาชีพเกษตร ($\bar{X}$ = 4.14, SD = 0.83) สำหรับด้านวิทยาศาสตร์พบว่าข้อที่บัณฑิตเห็นว่ามีเหมาะสมมากที่สุดคือ รายวิชามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ($\bar{X}$ = 4.10, SD = 0.61)

ตารางที่ 4 ผลการประเมินจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรโดยภาพรวมทางด้านศึกษาศาสตร์และวิทยาศาสตร์

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ กระบวนการจัดการเรียนการสอน	ศึกษาศาสตร์			วิทยาศาสตร์		
	$\bar{X}$	SD	ผล	$\bar{X}$	SD	ผล
1 ผู้สอนแจ้งผู้เรียนให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน	4.28	0.67	มาก	4.08	0.66	มาก
2 กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักสูตร	4.18	0.72	มาก	4.06	0.68	มาก
3 ผู้สอนเน้นความรู้ที่จะนำไปใช้ได้จริง	4.06	0.86	มาก	3.88	0.77	มาก
4 การเรียนการสอนมีโอกาสซักถามแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอยู่เสมอ	4.12	0.82	มาก	3.92	0.82	มาก
5 การเรียนการสอนส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต	4.06	0.91	มาก	3.82	0.89	มาก
6 การเรียนการสอนครอบคลุมทั้งความรู้และทักษะทั่วไปรวมทั้งความรู้และทักษะเฉพาะทาง	3.98	0.82	มาก	3.88	0.82	มาก
7 ผู้สอนมีกลยุทธ์การเรียนและการสอนที่ชัดเจน	3.96	0.88	มาก	3.76	0.82	มาก
8 กลยุทธ์การเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนได้ความรู้และสามารถใช้ความรู้ในเชิงวิชาการ	4.04	0.75	มาก	3.94	0.79	มาก
9 กลยุทธ์การเรียนการสอนที่ใช้คำนึงถึงผู้เรียนและกระตุนการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ	4.00	0.78	มาก	3.98	0.71	มาก
10 กลยุทธ์การเรียนการสอนกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติและสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้	4.20	0.75	มาก	4.00	0.80	มาก
11 ผู้สอนมีการประเมินสะท้อนผลการเรียนรู้ตรงตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.22	0.73	มาก	4.06	0.76	มาก
12 เกณฑ์ที่ใช้ประเมินมีความชัดเจนและได้แจ้งให้ผู้เรียนรู้ตั้งแต่ต้นเทอม	4.24	0.77	มาก	4.04	0.72	มาก
รวม	4.11	0.63	มาก	3.95	0.58	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรทั้งด้านศึกษาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.11, SD = 0.63 และ $\bar{X}$ = 3.95, SD = 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทั้งด้านศึกษา

ศาสตร์และด้านวิทยาศาสตร์ข้อที่บัณฑิตเห็นว่ามีเหมาะสมมากที่สุด คือ ผู้สอนแจ้งผู้เรียนให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 4.28, SD = 0.67 และ $\bar{X}$ = 4.08, SD = 0.66)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวมทางด้านศึกษาศาสตร์และวิทยาศาสตร์

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน	ศึกษาศาสตร์			วิทยาศาสตร์		
	$\bar{X}$	SD	ผล	$\bar{X}$	SD	ผล
1 มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการสอนเพียงพอ	4.06	0.89	มาก	3.82	0.87	มาก
2 มีห้องสมุดเพียงพอและทันสมัย	4.10	0.81	มาก	3.74	0.85	มาก
3 มีห้องปฏิบัติการเพียงพอและทันสมัย	4.00	0.85	มาก	3.74	0.85	มาก
4 มีวัสดุฝึกในแต่ละรายวิชาอย่างพอเพียง	3.96	0.85	มาก	3.66	0.87	มาก
5 มีคอมพิวเตอร์เพียงพอและทันสมัย	3.86	0.92	มาก	3.84	0.86	มาก
6 สิ่งแวดล้อมเชิงสุขอนามัยและมาตรฐานความปลอดภัยเป็นไปตามข้อกำหนดในทุกด้าน	3.94	0.76	มาก	3.90	0.88	มาก
7 มีเจ้าหน้าที่บริการเมื่อมาติดต่องานที่ห้องภาควิชาฯ	4.08	0.80	มาก	3.90	0.83	มาก
8 มีเจ้าหน้าที่ควบคุมการใช้เครื่องมือขณะฝึกปฏิบัติเฉพาะทางอย่างเพียงพอ	4.06	0.76	มาก	3.84	0.79	มาก
รวม	4.00	0.64	มาก	3.80	0.67	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรทั้งด้านศึกษาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.00, SD = 0.64 และ $\bar{X}$ = 3.80, SD = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านศึกษาศาสตร์ข้อที่บัณฑิตเห็นว่ามีเหมาะสมมากที่สุด คือ มีห้องสมุดเพียงพอและทันสมัย ($\bar{X}$ = 4.10, SD = 0.81) สำหรับด้านวิทยาศาสตร์พบว่าข้อที่บัณฑิตเห็นว่าเหมาะสมมากที่สุด คือ สิ่งแวดล้อมเชิงสุขอนามัยและมาตรฐานความปลอดภัยเป็นไปตามข้อกำหนดในทุกด้าน ($\bar{X}$ = 3.90, SD = 0.88) และ มีเจ้าหน้าที่บริการเมื่อมาติดต่องานที่ห้องภาควิชาครุศาสตร์เกษตร ($\bar{X}$ = 3.90, SD = 0.83)

ตอนที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต (n = 24)

ตารางที่ 6 ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต

ผลการเรียนรู้	สถานศึกษา			สถานประกอบการ		
	$\bar{X}$	SD	ผล	$\bar{X}$	SD	ผล
1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.46	0.47	มาก	4.47	0.48	มาก
2 ด้านความรู้	4.43	0.42	มาก	4.49	0.47	มาก
3 ด้านทักษะทางปัญญา	4.35	0.64	มาก	4.45	0.52	มาก
4 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.48	0.48	มาก	4.50	0.43	มาก
5 ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.51	0.45	มากที่สุด	4.40	0.47	มาก
6 ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้	4.40	0.46	มาก	-	-	-
รวม	4.44	0.27	มาก	4.46	0.28	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่าในภาพรวมผู้ใช้นิติติ ประเภสถานศึกษา มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน ของบัณฑิตอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, $SD = 0.27$) เมื่อ พิจารณารายด้านทั้ง 6 ด้าน พบว่า มีความพึงพอใจมาก ที่สุด คือ ด้านผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิง ตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.51$, $SD = 0.45$) รองลงมาพึงพอใจระดับมาก คือ ด้านผล การการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและ ความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.48$, $SD = 0.48$) และด้านผล การเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.46$, $SD = 0.47$)

ส่วนกลุ่มผู้ใช้นิติติประเภทสถานประกอบการมีความ พึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตตามกรอบ TQF อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, $SD = 0.28$) เมื่อพิจารณา รายด้านทั้ง 5 ด้าน พบว่า มีความพึงพอใจมากทุกด้าน โดยจัดเรียง 3 อันดับแรก ดังนี้ อันดับหนึ่งที่หนึ่งผลการเรียน รู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับ ผิดชอบ ($\bar{X} = 4.50$, $SD = 0.43$) รองลงมา คือ ด้านผล การการเรียนรู้ด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.49$, $SD = 0.47$) และด้านผล การเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.47$, $SD = 0.48$)

ตารางที่ 7 ความพึงพอใจของผู้ใช้นิติติที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตตามอัตลักษณ์สถาบัน

อัตลักษณ์สถาบัน	สถานศึกษา			สถานประกอบการ		
	$\bar{X}$	SD	ผล	$\bar{X}$	SD	ผล
① ซื่อสัตย์						
1 มีวินัย ตรงต่อเวลา รับผิดชอบตนเองและสังคมเคารพ กฎระเบียบและข้อบังคับต่างๆ ขององค์กรและสังคม	4.38	0.50	มาก	4.27	0.64	มาก
2 รายงานหรือแสดงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ตรงตามความเป็นจริง	4.54	0.51	มากที่สุด	4.64	0.50	มากที่สุด
3 ไม่นำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเองหรือไม่อ้างถึงผลงาน เมื่อ นำผลงานของผู้อื่นมาใช้	4.31	0.63	มาก	4.36	0.67	มาก
4 ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริต เที่ยงตรง และเที่ยงธรรม โดยไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่องค์กร	4.46	0.66	มาก	4.27	0.78	มาก
5 ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรงไม่หาประโยชน์ใน ทางที่ไม่ถูกต้อง	4.62	0.50	มากที่สุด	4.27	0.78	มาก
รวม	4.46	0.44	มาก	4.50	0.45	มาก
② ใฝ่รู้						
6 มีความรู้ ความชำนาญในสาขาวิชาที่สำเร็จ	4.23	0.72	มาก	4.27	0.78	มาก
7 มีความสนใจพัฒนา เรียนรู้ความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ	4.08	0.76	มาก	4.09	0.83	มาก
8 มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้อื่นได้	4.00	0.81	มาก	4.55	0.52	มากที่สุด
9 มีความกระตือรือร้นพัฒนาองค์ความรู้ที่ตนมีอยู่ให้สูงขึ้น ไป เพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนางาน	4.23	0.83	มาก	4.64	0.50	มากที่สุด
10 สามารถคิด วิเคราะห์ และแก้ปัญหาด้านวิชาชีพได้อย่าง มีระบบ	4.08	0.86	มาก	4.27	0.78	มาก
รวม	4.12	0.42	มาก	4.14	0.44	มาก

อัตลักษณ์สถาบัน	สถานศึกษา			สถานประกอบการ		
	$\bar{X}$	SD	ผล	$\bar{X}$	SD	ผล
③ ผู้งาน						
11 มีความขยันหมั่นเพียร อดทน และไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ในการปฏิบัติงานที่ตนเองได้รับผิดชอบ	4.31	0.75	มาก	4.36	0.80	มาก
12 เมื่อได้รับงานจะมุ่งมั่นทำงานจนสำเร็จ สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการปฏิบัติงานได้ดี ทั้งการ	4.31	0.75	มาก	4.36	0.67	มาก
13 ปฏิบัติงานปกติและเมื่อเกิดปัญหาในการทำงาน	4.54	0.51	มากที่สุด	4.64	0.50	มากที่สุด
14 ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรอบคอบ เน้นให้เกิดประสิทธิผล โดยคำนึงถึงเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และผลลัพธ์ของ งาน	4.54	0.51	มากที่สุด	4.55	0.52	มากที่สุด
15 มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน และความพยายาม พัฒนางานแม้ว่าจะมีความยากลำบาก	4.38	0.65	มาก	4.45	0.68	มาก
รวม	4.14	0.49	มาก	4.37	0.28	มาก
รวมเฉลี่ย	4.33	0.27	มาก	4.40	0.24	มาก

จากตาราง 8 พบว่าในภาพรวมผู้ใช้นิติตทั้ง 2 กลุ่มมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตตาม อัตลักษณ์สถาบัน “ชื่อสัตย์ ใฝ่รู้ ผู้งาน” ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.33, SD= 0.27) และ ($\bar{X}$ = 4.40, SD= 0.24) โดย พึงพอใจในด้านความซื่อสัตย์มากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.46, SD= 0.44) และ ($\bar{X}$ = 4.50, SD= 0.45) รองลงมา คือ ด้านผู้งาน ($\bar{X}$ = 4.14, SD= 0.49) และ ($\bar{X}$ = 4.37, SD= 0.28) และด้านใฝ่รู้ ($\bar{X}$ = 4.12, SD= 0.42) และ ($\bar{X}$ = 4.14, SD= 0.44) ตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผล

ตอนที่ 1 ผลการประเมินการจัดการศึกษาด้าน ศึกษาศาสตร์และวิทยาศาสตร์

บัณฑิตมีความเห็นว่าวัตถุประสงค์หลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.95, SD= 0.64) สำหรับผลการประเมินผลการจัดการศึกษาในด้าน ศึกษาศาสตร์และวิทยาศาสตร์พบว่า เนื้อหารายวิชา

ของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.06, SD= 0.65 และ $\bar{X}$ = 3.94, SD= 0.64) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่า ด้านศึกษาศาสตร์ข้อที่เห็นว่ามี ความเหมาะสมมากที่สุด คือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะเฉพาะ ทั้งวิชาชีพครูและวิชาชีพเกษตร ($\bar{X}$ = 4.14, SD= 0.83) สำหรับด้านวิทยาศาสตร์ข้อที่เหมาะสมมากที่สุดคือ รายวิชาที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ($\bar{X}$ = 4.10, SD= 0.61) ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากในการ ปรับปรุงหลักสูตรนั้นทางภาควิชาครุศาสตร์เกษตร ได้พัฒนาภายใต้ความต้องการของผู้เรียนและตลาด แรงงานซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร (คณะ ครุศาสตร์อุตสาหกรรม. 2554, หน้า 11) และสอดคล้อง กับงานวิจัยของ Akpan, Michael Jackson (1994) ได้ ศึกษาเรื่องการรับรู้และกิจกรรมของครูเกษตรในสถาบัน อุดมศึกษาของสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษา ด้านเกษตรกรรมระหว่างประเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาการรับรู้ของครูผู้สอนวิชาเกษตรกรรมในสถาบัน

การศึกษาระดับอุดมศึกษาในสหรัฐเกี่ยวกับหลักสูตร การศึกษาด้านเกษตรกรรมระหว่างประเทศ ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการเพิ่มมุมมองระหว่างประเทศในหลักสูตรการศึกษาทางการเกษตร ได้แก่ นโยบายของคณบดีหรือผู้บริหารวิทยาลัยเกษตร และพบว่าควรสนับสนุนให้มีการอภิปรายในชั้นเรียน หรือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการให้ตัวอย่างจากวัฒนธรรมที่หลากหลายเพื่อเพิ่มมุมมองระหว่างประเทศในหลักสูตร การศึกษาทางการเกษตร ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติที่ดีต่อความเป็นสากลของหลักสูตร แต่ยังไม่ค่อยมีการดำเนินการที่เป็นระบบเกี่ยวกับการเพิ่มเนื้อหา ระหว่างประเทศเข้ามาในหลักสูตรการศึกษาทางการ เกษตรให้เป็นสากลมากยิ่งขึ้น

ตอนที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ บัณฑิตที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต

ผลการประเมินจากผู้ใช้งานบัณฑิตกลุ่มสถานศึกษา พบว่ามีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตใน ระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.44, SD = 0.27) เมื่อพิจารณาทางด้าน 6 ด้าน พบว่าด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การ สื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความพึงพอใจมาก ที่สุด ($\bar{X}$ = 4.51, SD = 0.45) และผู้ใช้งานบัณฑิตกลุ่มสถาน ประกอบการ พบว่ามีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของ บัณฑิตในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.46, SD = 0.28) เมื่อพิจารณา รายด้านทั้ง 5 ด้าน พบว่า มีความพึงพอใจมากทุกด้าน สำหรับความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตตาม อัตรลักษณ์สถาบัน พบว่าในภาพรวมผู้ใช้งานบัณฑิตทั้ง 2 กลุ่ม มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.33, SD = 0.27) และ ($\bar{X}$ = 4.40, SD = 0.24) โดยพึงพอใจในด้านความซื่อสัตย์ มากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.46, SD = 0.44) ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากด้าน กระบวนการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาครุศาสตร์ เกษตร นั้นสอดคล้องกับกรอบ TQF และถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์จริงให้นักศึกษาได้อย่างชัดเจน เพื่อ การนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานในอนาคตได้ซึ่งบรรลุ ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กล่าวไว้ว่า ผลิตบัณฑิต

ด้านครุศาสตร์ที่มีความรู้และทักษะทั้งภาคทฤษฎีและ ภาคปฏิบัติให้สามารถปฏิบัติงานในสถานศึกษาหรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา อาชีวศึกษา และการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาครัฐและ เอกชนได้ (คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, 2554: 5) และ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ คมสัน ตรีไพบูลย์ และคณะ (2558: 41) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินหลักสูตรการศึกษ บัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตามรูปแบบชิปปี้ (CIPP model) เก็บข้อมูลวิจัยจาก นิสิตจำนวน 18 คน ผู้บริหารและครู พี่เลี้ยงจำนวน 28 คน ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน อาจารย์ ประจำหลักสูตร 5 คน และอาจารย์ผู้สอนจำนวน 9 คน โดยใช้เครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการประเมินหลักสูตรฯ ตาม รูปแบบชิปปี้ (CIPP model) โดยภาพรวมพบว่ามีความ คิดเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2. ผลการศึกษา ปัญหาและแนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรฯ มีสิ่ง ที่ต้องพัฒนาและปรับปรุงได้แก่ ปรัชญาของหลักสูตร สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาสังคมนั้นไม่สอดคล้องกับ แนวคิดการพัฒนาสังคม สภาพแวดล้อมยังไม่เอื้อต่อการ เรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ ในการวัดผลไม่มีความเหมาะสมและไม่มีประสิทธิภาพ และ ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ด้านทักษะทางปัญญา นิสิต ไม่สามารถแก้ปัญหาได้โดยนำหลักการต่างๆ มาอ้างอิง ได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัย ของ พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ และนุสรุา พระพัฒน์พงศ์ (2559, หน้า 49) ศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรและ ความคิดเห็นของผู้ใช้งานบัณฑิต กรณีศึกษาหลักสูตรการ ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา เทคโนโลยีการศึกษา ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้าน กระบวนการ และด้านผลผลิต 2) เพื่อสอบถามความคิด

เห็นของผู้ใช้มหาดำเนินการ 3) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะและ
แนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่าผล
การประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต ในภาพรวม
มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X}$ = 3.88, SD =
0.42) ด้านบริบท (Context) มีผลการประเมินอยู่ในระดับ
มาก ($\bar{X}$ = 4.33, SD = 0.34) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มี
ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.10, SD = 0.37)
ด้านกระบวนการ (Process) มีผลการประเมินอยู่ในระดับ

มาก ($\bar{X}$ = 3.65, SD = 0.45) ด้านผลผลิต (Product) มีผล
การประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.51, SD = 0.53) ภาพ
รวมความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณลักษณะและการ
ปฏิบัติงานของมหาดำเนินการพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง
($\bar{X}$ = 3.25, SD = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า
ลำดับแรก คือ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมี
ค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.75, SD = 0.46)

เอกสารอ้างอิง

- คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม. (2554). *หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต (5 ปี)*. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาครุศาสตร์
เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- คมสัน ตรีไพบูลย์ และคณะ. (2558). การประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการสอน
คณิตศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. *วารสารศึกษาศาสตร์*.
26, (3), 41-52.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์นการพิมพ์.
- พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ และ นุสรณ์ พิระพัฒน์พงศ์. (2559). การประเมินหลักสูตรและความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต
กรณีศึกษาคณะครุศาสตร์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
บูรพา. *วารสารศึกษาศาสตร์*. 27, (1), 49-60.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2546). *Measurement in Nursing Research เอกสารประกอบการบรรยาย วิชา Advanced
Nursing Research Methods II*. หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น 8 ธันวาคม 2546.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2545). *ทฤษฎีการประเมิน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2555). “วิชาการวัดและประเมินการจัดการศึกษา”. ในประมวลสาระชุดวิชาการประเมินนโยบาย
แผนงานและโครงการ หน่วยที่ 15 หน้า 4 – 15. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุภมาส อังคุชิต. (2555). “รูปแบบการประเมินนโยบาย แผนงาน และโครงการ” ในประมวลสาระ ชุดวิชาการ
ประเมินนโยบาย แผนงาน และโครงการ หน่วยที่ 5 หน้า 1 - 70 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำราญ มีแจ้ง. (2556). *การประเมินผลการปฏิบัติงานแนวใหม่: ทฤษฎีและปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- Akpan, Michael Jackson. (1994). *Perceptions and activities of agriculture education teachers in
United States institutions of higher education regarding internationalization of the agricultural
education curriculum*. (Doctoral Dissertation). Retrieved from [http://search.proquest.com/
docview/034137918?accountid=50158](http://search.proquest.com/docview/034137918?accountid=50158).
- Cronbach, Lee Joseph. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. 3rd ed. New York : Harper and Row.

การประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ ในฐานะเป็นภาษาโลก

The Evaluation of Master of Education Program in Teaching English as a Global Language

รัตนศิริ เข็มราช*

rattanas@buu.ac.th

ประพาศน์ พงษ์ธิประภา**

ดารณี ภูมิวรรณ**

จันทร์พนิต สุระศิลป์**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาโลก (หลักสูตรนานาชาติ) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา และแนวคิด CIPP Model การวิจัยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย 1) นิสิตปัจจุบัน 2) มหาบัณฑิต 3) อาจารย์ประจำหลักสูตร/ผู้สอน และ 4) ผู้ใช้มหาบัณฑิต เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบตรวจสอบรายการ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรได้มาตรฐาน สอดคล้องตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิและเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ส่วนผลการประเมินตามแนวคิด CIPP Model ได้แก่ 1) ด้านบริบทของหลักสูตร นิสิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (เฉลี่ย 4.37) สอดคล้องกับอาจารย์ผู้สอน คือวัตถุประสงค์ แผนการจัดการศึกษา เนื้อหารายวิชามีความเหมาะสม สอดคล้อง หลักสูตรมีความทันสมัย แต่ยังคงต้องปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น 2) ด้านปัจจัยนำเข้า นิสิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (เฉลี่ย 4.20) เช่นเดียวกันกับอาจารย์ผู้สอน คือ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ สิ่งสนับสนุนต่างๆ มีความเพียงพอ เหมาะสม การปรับพื้นฐานทักษะการเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็น และอาจารย์ผู้สอนมีคุณภาพ แต่ควรเพิ่มทรัพยากรสารสนเทศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้มากขึ้น 3) ด้านกระบวนการ อาจารย์ประจำหลักสูตรมีความพึงพอใจต่อกระบวนการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และนิสิตมี

* เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ภาควิชาบัณฑิตศึกษานานาชาติการพัฒนาศึกษาทรัพยากรมนุษย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

** คณาจารย์ ภาควิชาบัณฑิตศึกษานานาชาติการพัฒนาศึกษาทรัพยากรมนุษย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมาก (เฉลี่ย 4.41 และ 4.35 ตามลำดับ) โดยนิสิตต้องการเรียนเสริมด้านทักษะภาษาอังกฤษ ส่วนผู้สอนได้สนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม สร้าง พื้นฐานและผ่านเกณฑ์มาตรฐานเป็นที่ยอมรับและการสอนเสริมตามศักยภาพของผู้เรียน 4) ด้านผลผลิต นิสิตมีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะที่ได้พัฒนา และผู้ใช้มหาวิทยาลัยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (เฉลี่ย 4.40 และ 4.33 ตามลำดับ) โดยนิสิตมีความคิดเห็นว่า รายวิชาที่เรียนตามหลักสูตรเหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์ ประสพการณ์จากการเรียน การวิจัยและทักษะภาษาอังกฤษนำมาใช้ในการปฏิบัติงานได้

คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต การสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาโลก

Abstract

This study aimed to evaluate the Master of Education Program in Teaching English as a Global Language (International Program), Revised Curriculum 2011, Department of International Graduate Studies in Human Resource Development, Faculty of Education, Burapha University based on Thailand Qualification Framework for Higher Education, the Internal Quality Assurance and CIPP model. Qualitative and quantitative approaches were used in this study. The informants included subjects of 1) current students, 2) graduated students, 3) lecturers, and 4) the supervisors of graduated students employed at their workplace. The research instruments were questionnaires, interview questions, and checklists. The data were analyzed by using percentage, mean, and content analysis.

The findings: The program was found having met the Thailand Qualification Framework for Higher Education and the Internal Quality Assurance. The evaluation of the program based on CIPP model: 1) Context: students were satisfied with the context of the program at a higher level ($\bar{x}=4.37$), which was agreed to the lecturers' opinions, the context of the program was found appropriate, adequate, and updated. However, it still needs improvement to be timely with new changing situations. 2) Inputs: students were satisfied with the inputs of program at a higher level ($\bar{x}=4.20$), which was agreed to the lecturers' opinions in the learning atmosphere and resources were appropriate and adequate; students and selection process were employed among students with different in basic levels of knowledge and skills; and lecturers were of high quality and competency. Still, learning resources need to be added especially textbooks in relative fields of study. 3) Process: both lecturers' and students' satisfaction towards the program were found at a higher level ($\bar{x}=4.41$) and ($\bar{x}=4.35$), respectively, which agreed to the opinions that students need extra classes for developing English language skills. Meanwhile, lecturers also taught by using cooperative learning, leading the students to the acceptable and fully developed competencies. 4) Outcome: both students and graduate users were found being satisfied with graduates' desirable characteristics at a highest level ($\bar{x}=4.40$) and ($\bar{x}=4.33$), respectively. The students and the lecturers

agreed to the opinions that courses provided in the program were appropriate and having met the objectives; learning and researching experiences were useful and applicable in working career; English language skills were developed appropriately and were also relevant for work performance.

Keywords: Evaluation of the Program Master of Education Program Teaching English as a Global Language

บทนำ

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาโลก (Master of Education in Teaching English as a Global Language) (หลักสูตรนานาชาติ) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 (มหาวิทยาลัยบูรพา, 2554). ได้ปรับปรุงจากหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองหรือภาษาอื่น (Master of Education in Teaching English as a Second or Other Language) หลักสูตรนานาชาติ พ.ศ. 2547 หลักสูตรฉบับปรับปรุงนี้ได้เริ่มดำเนินการจัดการเรียนการสอนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 ระหว่างการจัดการเรียนการสอนในแต่ละภาคเรียนได้มีการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้ระดับรายวิชามาโดยตลอดตามบริบทของภาษาอังกฤษที่ได้เปลี่ยนแปลงไป (มหาวิทยาลัยบูรพา, 2558; Crystal, 2003).

ทั้งนี้ในปี พ.ศ. 2559 ประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านอีก 9 ประเทศ ได้เข้าร่วมเป็นประชาคมอาเซียน ทำให้ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่ออาชีพครู/อาจารย์สอนภาษาอังกฤษ อันเป็นผลมาจากการที่ได้มีการประกาศให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางและภาษาใช้งานของประชาคมอาเซียน (Kirkpatrick, 2010) ดังนั้นความมีประสิทธิภาพของหลักสูตรจึงเป็นภาพสะท้อนโดยตรงของความพยายามที่จะทำให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยมีประสิทธิภาพ สามารถรองรับความหลากหลายทางด้านสังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งการมีทักษะในการสื่อสารติดต่อกับประเทศอื่นๆ และ

ประเทศเพื่อนบ้าน จากสถานการณ์ดังกล่าวส่งผลให้ครู/อาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษ ตลอดจนบัณฑิตที่คาดหวังว่าจะปฏิบัติงานในวิชาชีพนี้ทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติ มีความตื่นตัว ตระหนักในความสำคัญของการใช้ภาษาอังกฤษ สนใจสมัครเข้ามศึกษาต่อมากขึ้น (มหาวิทยาลัยบูรพา, 2558).

จากเหตุผลของการที่ได้ดำเนินการจัดการศึกษาตามหลักสูตรมาแล้วผนวกกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ อันเนื่องมาจากการเตรียมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาโลก เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและการพัฒนาประเทศ รวมทั้งเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรดังกล่าวตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติเพื่อพร้อมใช้ในปีการศึกษา 2560 ซึ่งในการประเมินหลักสูตรนี้ ถือเป็นขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้ทราบว่าหลักสูตรและการบริหารจัดการหลักสูตรนั้นได้ผลตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้เพียงใด (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2553; มาเรียม นิลพันธุ์, 2553) โดยได้นำแนวคิดโมเดล CIPP ของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) และคณะ (1971 อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวาสี, 2553) สำหรับการประเมินบริบท (Context-C) ปัจจัยนำเข้า (Input-I) กระบวนการ (Process-P) และผลผลิต (Product-P) ของหลักสูตร ซึ่งแนวคิดนี้สตัฟเฟิลบีมได้พัฒนาทฤษฎีการประเมิน จนเป็นที่ยอมรับ (จักขวัชร ศิริวรรณ, 2555) และยังสามารถเพื่อช่วยผู้บริหารหลักสูตรในการตัดสินใจเกี่ยวกับ

การวางแผน การกำหนดโครงสร้าง การนำหลักสูตรไปใช้จริง และการตัดสินใจเกี่ยวกับการทบทวนหลักสูตร มุ่งเน้นการได้ข้อมูลย้อนกลับ ที่จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้มีความเหมาะสม ทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์ สามารถพัฒนาคุณภาพบัณฑิตให้ตอบสนองกับความต้องการของประเทศและประชาคมโลกในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาโลก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในมิติต่างๆ ได้แก่

1. การประเมินความสอดคล้องตามตัวบ่งชี้ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thailand Quality Framework for Higher Education: TQF) (สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สกอ., 2553).
2. การประเมินความสอดคล้องตามตัวบ่งชี้ของกรอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน (Internal Quality Assurance: IQA) (สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา สกอ., 2558).
3. การประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรตามกรอบ CIPP Model (Stufflebeam, 2003; Stufflebeam & Shinkfield, 1990).

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบระดับประสิทธิภาพของหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาโลก และยังได้ประเมินความสอดคล้องตามตัวบ่งชี้ของกรอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติอีกด้วย

2. สามารถนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และเป็นแนวทางในการบริหารจัดการหลักสูตรทั้งในปัจจุบันและอนาคตให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและการดำเนินการ

3. เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนิสิตปัจจุบัน คิษย์เก่า คณาจารย์ บุคลากร และผู้ใช้มหาบัณฑิต ได้แลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร และมีส่วนร่วมในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรด้วย ตลอดจนทำให้เกิดความคุ้นเคย รับรู้ และยอมรับในหลักสูตรต่อผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้ใช้บัณฑิต ซึ่งเป็นการประชาสัมพันธ์หลักสูตรและทำให้หลักสูตรเป็นที่ยอมรับและรู้จักกว้างขวางมากขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัยด้านประเด็นในการวิจัยและวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงประเมินแบบผสมผสาน (Mixed methods evaluation) (Creswell & Plano Clark, 2007). โดยการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพไปพร้อมๆ กัน แล้ววิเคราะห์ผลและแปลผลเพื่อการยืนยัน และขยายความซึ่งกันและกัน

2. ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ใช้กระบวนการทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้นประชากรและผู้ให้ข้อมูล มีดังนี้

- 2.1 ประชากร (Populations) สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ประกอบด้วย 1) นิสิตปัจจุบันที่ศึกษาตามหลักสูตร 2) อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 5 คน และ 3) ผู้บริหารหน่วยงานสถานศึกษา/องค์กรภาครัฐและภาคเอกชนที่มหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาแล้ว จำนวน 3 คน

2.2 ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย 1) นิสิตปัจจุบันที่ศึกษาตามหลักสูตร จำนวน 3 รุ่นๆ ละ 2 คน รวมจำนวน 6 คน 2) มหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาและกำลังทำงานในสถานศึกษา/ องค์กรภาครัฐและภาคเอกชน จำนวน 3 คน และ 3) คณาจารย์ที่สอนในหลักสูตร จำนวน 6 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 15 คน

ในส่วนของผู้บริหารหน่วยงานสถานศึกษา/ องค์กรภาครัฐและภาคเอกชนที่มหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาแล้วนั้น เนื่องจากนิสิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2557 ล้วนเป็นนิสิตต่างชาติได้เดินทางกลับไปปฏิบัติงาน ณ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และประเทศโอมาน จึงเป็นข้อจำกัดด้านระยะทางและภาษาทำให้ไม่สามารถเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ได้

3. ขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แนวคิดการประเมินของ CIPP Model (Stufflebeam, 2003; Stufflebeam & Shinkfield, 1990). และตัวบ่งชี้ตามกรอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน (IQA) (สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา สกอ., 2558) และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) (สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา สกอ., 2553).

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 2 ส่วนด้วยกันเพื่อใช้สำหรับเก็บข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ

1) แบบสอบถาม สำหรับอาจารย์ประจำหลักสูตร นิสิตที่กำลังศึกษาและผู้ใช้มหาบัณฑิต ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และ

แปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 หน้า 45) โดยใช้เกณฑ์ต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

แบบสอบถามทั้งหมดได้ปรับปรุงจากแบบสอบถามที่ใช้ในงานประกันคุณภาพการศึกษาพัฒนาโดยมหาวิทยาลัยบูรพา (มหาวิทยาลัยบูรพา, 2557)

2) แบบตรวจสอบรายการ (Check list) เพื่อตรวจสอบกระบวนการทำงานและเอกสารเชิงประจักษ์ตามกรอบ TQF และ IQA

3.1.2 สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) การตรวจสอบและวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง

2. ขั้นตอนวิธีการในการเก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจะดำเนินไปพร้อมๆ กัน ดังรายละเอียด ดังนี้

2.1 การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทย ส่งถึงกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตปัจจุบัน มหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาแล้ว อาจารย์ประจำหลักสูตร ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยคณะผู้วิจัย สำหรับนิสิตปัจจุบัน มหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาแล้วบางส่วนใช้วิธีการส่งทางไปรษณีย์หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ และใช้แบบตรวจสอบรายการเพื่อเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ ในตัวบ่งชี้ตามกรอบการ

ประเมินของการประกันคุณภาพภายใน และเกณฑ์
มาตรฐานหลักสูตรแห่งชาติระดับอุดมศึกษา

2.2 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์
เชิงลึก (Indepth interview) และการสัมภาษณ์แบบ
กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured) และการสังเคราะห์
เอกสาร (Document analysis) เก็บรวบรวมเอกสารที่
เกี่ยวข้องจากแหล่งต่างๆ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้ค่าความถี่
ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการนับจากการตรวจสอบตาม
รายการ

4. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การ
วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ตารางที่ 1 ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน

ตัวบ่งชี้และเป้าหมาย	ปีการศึกษาที่		
	1	2	3
1. อาจารย์ประจำหลักสูตรอย่างน้อยร้อยละ 80 มีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผน ติดตาม และทบทวน การดำเนินงานหลักสูตร	✓	✓	✓
2. มีรายละเอียดของหลักสูตรตามแบบ มคอ.2 ที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ	✓	✓	✓
3. มีรายละเอียดของรายวิชา และรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ มคอ.3 และ มคอ.4 อย่างน้อยก่อนการเปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษาให้ครบทุกรายวิชา	✓	✓	✓
4. จัดทำรายงานผลการดำเนินการของรายวิชาและรายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้า มี) ตามแบบ มคอ.5 และ มคอ.6 ภายใน 30 วัน หลังสิ้นสุดภาคการศึกษาที่เปิดสอนให้ครบทุกรายวิชา	✓	✓	✓
5. จัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรตามแบบ มคอ.7 ภายใน 60 วัน หลังสิ้นสุดปีการศึกษา	✓	✓	✓
6. มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนิสิตตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดในมคอ.3 และมคอ.4 (ถ้ามี) อย่าง น้อยร้อยละ 25 ของรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา	✓	✓	✓
7. มีการพัฒนา/ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์การสอน หรือการประเมิน ผลการเรียนรู้จากผล การประเมินการดำเนินงานที่รายงานใน มคอ.7 ปีที่แล้ว	✓	✓	✓
8. อาจารย์ใหม่ (ถ้ามี) ทุกคน ได้รับการปฐมนิเทศหรือคำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอน	✓	✓	✓
9. อาจารย์ประจำทุกคนได้รับการพัฒนาทางวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง	✓	✓	✓
10. จำนวนบุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอนได้รับการพัฒนาวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ต่อปี	✓	✓	✓

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการประเมินตามกรอบ TQF

หลักสูตรได้มาตรฐานตามกรอบมาตรฐาน
คุณวุฒิโดยผ่านเกณฑ์ประเมินตัวบ่งชี้บังคับ และมีจำนวน
ตัวบ่งชี้ที่มีผลดำเนินการบรรลุเป้าหมายไม่น้อยกว่า 80 %
ของตัวบ่งชี้รวม รวมทั้งสิ้น 12 ตัวบ่งชี้จากจำนวนรวม 12
ตัว คิดเป็นร้อยละ 100 สรุปได้ว่าหลักสูตรมีมาตรฐานและ
สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาที่
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดไว้

ตัวบ่งชี้และเป้าหมาย	ปีการศึกษาที่		
	1	2	3
11. ระดับความพึงพอใจของนิสิตปีสุดท้าย/มหาบัณฑิตใหม่ที่มีต่อคุณภาพหลักสูตร เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 3.5 จากคะแนนเต็ม 5.0	-	✓	✓
12. ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้มหาบัณฑิตที่มีต่อมหาบัณฑิตใหม่เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 3.5 จากคะแนนเต็ม 5.0	-	-	✓
รวมตัวบ่งชี้ (ข้อ) ในแต่ละปี	9	10	12

2. ผลการประเมินตามกรอบ IQA

หลักสูตรได้แสดงผลการบริหารจัดการหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ทุกข้อ

ตารางที่ 2 ผลการบริหารจัดการหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

IQA	เกณฑ์การประเมิน	เป็นไปตามเกณฑ์
1	1.1 การบริหารจัดการหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กำหนด โดย สกอ.	✓
2	2.1 คุณภาพมหาบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ	✓
	2.2 ผลงานวิจัยของผู้สำเร็จการศึกษา	✓
3	3.1 การรับนิสิต	✓
	3.2 การส่งเสริมและพัฒนานิสิต	✓
	3.3 ผลที่เกิดกับนิสิต	✓
4	4.1 การบริหารพัฒนาอาจารย์	✓
	4.2 คุณภาพอาจารย์	✓
	4.3 ผลที่เกิดกับอาจารย์	✓
5	5.1 สารของรายวิชาในหลักสูตร	✓
	5.2 การวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอน	✓
	5.3 การประเมินผู้เรียน	✓
	5.4 ผลการดำเนินงานหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ	✓
6	6.1 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	✓

3. ผลการประเมินตามแนวคิด CIPP Model

3.1 บริบทของหลักสูตร (Context) นิสิตมีความพึงพอใจต่อบริบทของหลักสูตรอยู่ในระดับมาก (เฉลี่ย 4.37) ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 2) แผนการจัดการศึกษา 3) ความทันสมัยของหลักสูตร และ 4) เนื้อหารายวิชา และได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรว่า ควรเพิ่มรายวิชาเรียนที่หลากหลายเพื่อให้มีโอกาสดำเนินการเรียน ต้องการสำเร็จการศึกษาปริญญาโทและได้ประกอบวิชาชีพครูด้วย หลักสูตรการเรียนการสอนมีความน่าสนใจและเหมาะสมกับยุคสมัย ในส่วนของอาจารย์ผู้สอนสรุปความเห็นได้ว่า เนื้อหาของรายวิชาที่สอนมีความเหมาะสม ทันสมัยกับหลักสูตร แต่ผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับความสามารถและประสบการณ์ของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม ปรับเปลี่ยนเนื้อหาบางส่วนให้ทันสมัยยิ่งขึ้น และควรเพิ่มเติมผลงานการวิจัยหรือแนวปฏิบัติใหม่ที่เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ/วิชาชีพ ใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตัวเองตามศักยภาพ

3.2 ปัจจัยนำเข้า (Input) นิสิตมีความพึงพอใจต่อยุทธศาสตร์อยู่ในระดับมาก (เฉลี่ย 4.20) ได้แก่ 1) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ สิ่งสนับสนุนต่างๆ ได้แก่ อาคารสถานที่ อุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ 2) นิสิตและกระบวนการคัดเลือกนิสิต และ 3) อาจารย์ผู้สอน และจากข้อคิดเห็นเพิ่มเติมสรุปได้ว่า ควรสร้างความเข้าใจกับนิสิตในเรื่องระบบการเรียนของบัณฑิตศึกษา หัวข้อการทำวิจัย การปรับตัว สอนเสริมเพิ่มเติมเกี่ยวกับทักษะภาษาอังกฤษ และการสืบค้นสารสนเทศที่จำเป็นต่อการเรียนระดับบัณฑิตศึกษา แนะนำหนังสือที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสาขาวิชา เข้าสำนึกหอสมุดเพิ่มเติม ในส่วนของความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนเห็นว่าประเด็นสำคัญของนิสิตคือความแตกต่างหลากหลายในระดับทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ เนื่องจากผู้เรียนมีทั้งเจ้าของภาษา นิสิตไทย นิสิตจีน และนิสิตในภูมิภาคอาเซียน โดยเฉพาะปัญหาด้านการอ่านและการเขียนเชิงวิชาการ ขาดทักษะ

การเรียนรู้ด้วยตนเอง ความคิดเห็นที่ใช้การคิดวิเคราะห์และอ้างอิงจากทฤษฎีความรู้ และประสบการณ์สอนในชั้นเรียนที่มีแตกต่างกันออกไป

3.3 กระบวนการ (Process) อาจารย์ประจำหลักสูตรมีความพึงพอใจต่อกระบวนการบริหารหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก (เฉลี่ย 4.41) และได้แสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน ดังต่อไปนี้ 1) ได้ปลูกฝังให้ผู้เรียนเรียนรู้ที่จะพึ่งพาตนเอง หาข้อมูลจากแหล่งความรู้และช่วยเหลือกันในการทำงานกลุ่ม 2) ได้จัดกลุ่มการเรียนรู้เฉพาะเพื่อทำกิจกรรมทางภาษาเป็นประโยชน์ แต่ไม่สามารถทำได้ต่อเนื่องเพราะเวลาการจัดการศึกษาเฉพาะเสาร์-อาทิตย์ไม่เพียงพอ 3) ผู้เรียนควรได้ฝึกเขียนและอ่านอย่างต่อเนื่องเป็นกิจวัตร 4) ได้เปิดโอกาสและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในชั้นเรียนมากขึ้นในทุกทักษะ โดยอธิบายจุดประสงค์ของรายวิชา และสิ่งที่ผู้สอนคาดหวังให้ชัดเจน 5) ได้สอนทบทวนเพื่อสร้างพื้นฐานที่ถูกต้อง กำหนดงานหลักที่เหมือนกันและงานเสริมตามความสนใจ และให้ผู้เรียนเขียนข้อมูลย้อนกลับเพื่อสะท้อนความสามารถในการเขียนของแต่ละคน อาจารย์เลือกใช้สื่อการสอนให้ได้ประโยชน์ในการสอนมากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ตระหนัก นำไปใช้ ทดลองปฏิบัติ และนำทฤษฎีสู่การปฏิบัติที่ถูกต้องได้ในส่วนนิสิตมีความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก (เฉลี่ย 4.35) โดยได้ให้ความคิดเห็นว่า การจัดกลุ่มเรียนเสริมภาษาอังกฤษทำให้ฝึกอ่าน ฟัง และพูดทำให้มั่นใจและภาษาดีขึ้น การจัดผู้สอนมากกว่า 1 คน ใน 1 รายวิชาอาจเกิดการสอนเนื้อหาที่ซ้ำซ้อน บางรายวิชาควรศึกษาพื้นฐานของผู้เรียนก่อนเพื่อจัดเนื้อหาให้เหมาะสม และควรสอนแบบผู้ใหญ่ ต้องการให้เพิ่มรายวิชาเรียนที่หลากหลายให้ได้เลือกศึกษา ควรรักษามาตรฐานของรายวิชาไว้ ไม่ควรปรับลงตามผู้เรียน มีความพึงพอใจในสิ่งที่ได้รับการสอน การฝึกปฏิบัติ และการแบ่งปัน รูปแบบการสอน

วิธีการสอน มีประโยชน์ ได้มุมมองและแนวคิดที่แตกต่าง สามารถนำมาปรับใช้ได้ มีบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นกันเอง มีความช่วยเหลือและคำแนะนำตลอด

3.4 ผลผลิต (Product) นิสิตมีความพึงพอใจ ต่อด้านผลผลิต เรื่องคุณลักษณะของนิสิตที่ได้รับการ พัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด (เฉลี่ย 4.40) และได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรภายหลังสำเร็จการศึกษา ดังนี้ 1) รายวิชาที่เรียนตามหลักสูตรเหมาะสม ตรงตาม วัตถุประสงค์ 2) ประสบการณ์จากการศึกษานำมาปรับ ใช้ในการทำงานได้ 3) ได้ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษซึ่ง จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ส่วนหนึ่งมีความคาดหวัง จะได้รับใบประกอบวิชาชีพครูตามหลักสูตร ส่วนผู้เข้ามา บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อมหาวิทยาลัยใหม่อยู่ในระดับ มาก (เฉลี่ย 4.33) อาจารย์ผู้สอนได้แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นหลังสำเร็จการเรียนการสอน สรุปได้ว่า 1) ความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษของนิสิต ค่อยๆ ดีขึ้น แต่ทักษะการเขียนยังต้องปรับปรุง 2) ความ สามารถในการนำเสนอพัฒนาขึ้นแต่ยังต้องปรับปรุงบ้าง 3) พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน การแสดง ความคิดเห็นอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนเปลี่ยนไปใน ทางที่ดีขึ้น 4) ความเข้าใจเนื้อหากระบวนการการวิจัย ผล ของการทดลองด้านการสอนและวิจัยด้านการสอน การ วัดและประเมินผลมีความก้าวหน้าในระดับที่รับได้ตาม วัตถุประสงค์รายวิชา 5) มีความรู้ความเข้าใจในบริบท การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยมากขึ้น โดยในภาพรวมผู้เรียนทุกคนมีพัฒนาการดีขึ้นทั้งหมด สามารถนำทฤษฎีที่ต่อยอดสู่การปฏิบัติได้แต่แตกต่างกัน ไปในแต่ละทักษะและวัตถุประสงค์ของนิสิตแต่ละคน

4. ข้อคิดเห็นอื่นๆ ในการปรับปรุงหลักสูตร ในอนาคต

4.1 ข้อคิดเห็นจากนิสิต มีดังนี้ 1) ต้องการ ความช่วยเหลือในการให้ความรู้หรือประสบการณ์เพิ่ม เต็มเรื่องการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง การวิพากษ์วิจารณ์

และการเรียนแบบผู้ใหญ่ แต่ในขณะเดียวกันก็อยากให้ อาจารย์เคร่งครัดเรื่องการอ่านมากขึ้น 2) ต้องการการ แนะนำทั้งด้านภาษาและการทำวิจัยตั้งแต่เริ่มเข้าเรียน และ 3) ต้องการหนังสือที่ใช้ค้นคว้าในสำนักหอสมุดและ กลุ่มพูดคุยแลกเปลี่ยนด้านวิชาการ

4.2 ข้อคิดเห็นจากอาจารย์ผู้สอน มีดังนี้

1) ควรมีการประชุมตกลงกันอย่างเป็นทางการระหว่าง ผู้สอนในรายวิชาต่างๆ ที่ต่อเนื่องกันในหลักสูตร ให้ กำหนดการเขียนเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลทุกรายวิชา และให้ปริมาณการเขียนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และทวีความซับซ้อนตามกลวิธีการเขียน จำลองตามรูปแบบของการเขียนวิทยานิพนธ์ เพื่อให้เป็นการฝึกฝนใน ระยะเวลาที่มีอยู่ให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์การเขียน ได้รับการติชมและช่วยเหลืออย่างเป็นรูปธรรม ก่อนการ ทำวิจัยและรายงานผลตามรูปแบบเล่มวิทยานิพนธ์ 2) ควรปรับความทันสมัยของบางรายวิชา และการเรียง โครงสร้างของหลักสูตรเพื่อฝึกผู้เรียนให้อ่านและเขียนได้ ดียิ่งขึ้น ควรเชื่อมโยง ลำดับรายวิชาตลอดหลักสูตรเพื่อให้ ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 3) ควรเปิดรายวิชา ภาษาอังกฤษสำหรับบัณฑิตศึกษาให้มากขึ้น เพื่อเป็น ทางเลือกสำหรับผู้เรียนที่มีความรู้ไม่เท่ากันและจำเป็นต้อง พัฒนาในทักษะที่ต่างกัน โดยจัดสอบระดับความรู้ ภาษาอังกฤษก่อนเข้าเรียน ตลอดจนเปิดสอนในรายวิชา ที่สำคัญต่อวิชาชีพให้นิสิตได้ศึกษาด้วย และ 4) ควรเพิ่ม ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อเป็นการเตรียม ผู้เรียนที่จะต้องไปเป็นผู้สอนภาษาอังกฤษจริงๆ เมื่อสำเร็จ การศึกษา

อภิปรายผล

จากกรอบแนวคิดในการวิจัยประเมินหลักสูตร ได้พิจารณาประเด็นความสอดคล้องกับกรอบมาตรฐาน คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) และกรอบการ ประกันคุณภาพการศึกษภายใน (IQA) และประสิทธิภาพ

ของหลักสูตรโดยใช้รูปแบบ CIPP Model เป็นหลักดังต่อไปนี้

1. ด้านความสอดคล้อง หลักสูตรมีความสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ และกรอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โดยมีผลการดำเนินการตามมาตรฐานและเป็นไปตามเกณฑ์ทุกข้อ

2. ด้านประสิทธิภาพของหลักสูตร อภิปรายผลการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรโดยใช้รูปแบบ CIPP Model ดังนี้

2.1 บริบทของหลักสูตร (Context)

ความคิดเห็นของนิสิตด้านบริบทของหลักสูตรมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (เฉลี่ย 4.37) ประกอบกับความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน แสดงว่า 1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 2) แผนการจัดการศึกษา 3) ความทันสมัยของหลักสูตร และ 4) เนื้อหารายวิชา มีความเหมาะสมที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีองค์ประกอบของรายวิชาเหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและแนวคิดของปรัชญาของหลักสูตร มีความทันสมัย เป็นไปตามความต้องการของสังคม ทั้งนี้ในการจัดการเรียนการสอนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับความสามารถ และประสบการณ์ของผู้เรียนแต่ละกลุ่มโดยให้คงมาตรฐานของรายวิชาไว้ ควรเพิ่มเติมผลงานการวิจัยหรือแนวปฏิบัติใหม่ที่เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ/ วิชาชีพ ใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตัวเองตามศักยภาพ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาโลก

2.2 ปัจจัยนำเข้า (Input) ความคิดเห็นของนิสิตด้านปัจจัยนำเข้ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (เฉลี่ย 4.20) ประกอบกับความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนแสดงว่า 1) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ สิ่งสนับสนุนต่างๆ ได้แก่ อาคารสถานที่ อุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ 2) นิสิต กระบวนการคัดเลือกนิสิต และ 3) อาจารย์ผู้สอน มีความเพียงพอ เหมาะสม แต่ทั้งนี้เมื่อพิจารณาด้านผู้เรียน

ควรเตรียมความพร้อมปรับพื้นฐานและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเรียนของบัณฑิตศึกษา กระบวนการทำวิจัย การสอนเสริมเพิ่มเติมเกี่ยวกับทักษะภาษาอังกฤษ ทักษะการคิดวิเคราะห์และอ้างอิงจากทฤษฎีความรู้ และการสืบค้นสารสนเทศที่จำเป็นต่อการเรียนระดับบัณฑิตศึกษาให้มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของครุฑิต ทะกอง (2551) ซึ่งได้การประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร พบว่าปัญหาสำคัญในการจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎี คือ ทักษะภาษาอังกฤษของบัณฑิต ทั้งการพูด การอ่านและการเขียนไม่ดีพอ และศิริพรรณ บุญถึง (2556) ได้ศึกษาประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาที่สอง (หลักสูตรนานาชาติ) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่านิสิตไทยเห็นว่าหนังสือและเอกสารการสอนไม่ครอบคลุมไม่ทันสมัย และงานที่ได้รับมอบหมายไม่เหมาะสมกับทักษะของแต่ละคน นอกจากนี้ พิชญาณี หลวงจันทร์ (2557) ยังได้ศึกษา Factors Facilitating and Hindering the Completion of a Student's Thesis/ IS for the Master of Education in Teaching English as a Second Language Program (M.Ed. TESL) at Burapha University พบว่าปัจจัยหนึ่งที่มีผลกระทบต่อการสำเร็จการศึกษา คือ ด้านผู้เรียน (วิชาการ) ประกอบด้วย 1) การได้รับการอบรมและเตรียมความพร้อมในการทำวิทยานิพนธ์หรืองานค้นคว้าอิสระ 2) การมีทักษะที่ดีในการอ่านภาษาอังกฤษ 3) การมีทักษะที่ดีในการเขียนภาษาอังกฤษเชิงวิชาการ 4) การมีความรู้ในการวิชาที่ศึกษา และ 5) การมีพื้นฐานความรู้ด้านการวิจัยที่ดี ดังนั้นการเตรียมความพร้อมผู้เรียนในด้านทักษะภาษาอังกฤษและความรู้พื้นฐานในการทำวิจัยจึงเป็นประเด็นสำคัญที่ควรคำนึงถึงอันดับต้นๆ

2.3 กระบวนการ (Process) มุมมองของอาจารย์ประจำหลักสูตรต่อกระบวนการบริหารหลักสูตร และกระบวนการจัดการเรียนการสอนมีความพึงพอใจ

ในระดับมาก (เฉลี่ย 4.41) ประกอบกับความคิดเห็นของ อาจารย์ผู้สอน แสดงว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอน ในมีความเหมาะสม อาจารย์มีวิธีการสอนที่หลากหลาย โดยเน้นการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งใน การให้ความรู้ในชั้นเรียน การสอนเสริม การคิดวิเคราะห์ การเรียนรู้ด้วยตนเอง ทักษะด้านภาษา และทักษะต่างๆ ที่จำเป็นตามความสนใจและความสามารถของแต่ละคน ส่วนมุมมองของนิสิตต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก (เฉลี่ย 4.35) เช่นกัน ประกอบกับความคิดเห็นของ นิสิต แสดงว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนมีความ เหมาะสม นิสิตจึงพอใจกับการจัดกลุ่มเรียนเสริมภาษา อังกฤษ แต่ควรคำนึงถึงการจัดผู้สอนหลายคนในรายวิชา ไม่ให้เกิดการสอนเนื้อหาที่ซ้ำซ้อน และด้วยความที่ผู้เรียน มีพื้นฐานความรู้และทักษะด้านภาษาอังกฤษที่หลากหลาย อาจารย์อาจจำเป็นต้องมีการประเมินผู้เรียนก่อน เพื่อ ปรับเปลี่ยนเนื้อหาและกลยุทธ์การสอนให้เหมาะสมใน แต่ละกลุ่ม แต่ยังคงต้องรักษามาตรฐานที่ดีไว้ สอดคล้อง กับงานวิจัยของจันทิมา เย็นสุขใจ (2548) ได้ทำการ ประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประสาธ วิทยาศาสตร์ (หลักสูตรนานาชาติ) มีข้อคิดเห็นว่า ในการ จัดการเรียนการสอน การประเมินผล วิธีการจัดการเรียน การสอน เนื้อหารายวิชานั้น ควรมีการประเมินรายวิชา เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ควร มีการพิจารณาเนื้อหาแต่ละรายวิชาเพื่อลดความซ้ำซ้อน

2.4 ผลผลิต (Product) ความคิดเห็นของ นิสิตต่อด้านผลผลิต เรื่องคุณลักษณะของนิสิต ที่ได้รับ การพัฒนา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (เฉลี่ย 4.40) ประกอบกับความคิดเห็นของนิสิต แสดงว่าคุณลักษณะ ของนิสิตมีความเหมาะสม รายวิชาที่เรียนตามหลักสูตร เหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์ สามารถนำประสบการณ์ จากการศึกษามาปรับใช้ในการทำงานได้ และได้พัฒนา ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน อย่างเพียงพอ ความคิดเห็นของผู้ใช้มหาบัณฑิตมีความ

พึงพอใจต่อมหาบัณฑิตใหม่ อยู่ในระดับมาก (เฉลี่ย 4.33) สอดคล้องกับความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับผลที่ เกิดหลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอน แสดงถึงความสามารถ ของนิสิตที่มีพัฒนาการดีขึ้นทั้งหมดแต่แตกต่างกันไปใน แต่ละทักษะ ได้แก่ การสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ ความ สามารถในการนำเสนอ พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมใน ชั้นเรียน การแสดงความคิดเห็นอย่างมีวิจารณ์ญาณ ความ เข้าใจเนื้อหากระบวนการการวิจัย ความรู้ความเข้าใจใน บริบทการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยและ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงานได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1.1 การวิจัยครั้งนี้ประเมินหลักสูตรในระยะที่ ใช้หลักสูตรเป็นปีที่ 3 จึงควรมีการประเมินอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เห็นถึงแนวโน้มและทิศทางการพัฒนาหลักสูตรที่ ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

1.2 ควรสอบถามความเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วน เสียทุกภาคส่วนให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น เช่น ผู้ใช้นิสิต ปัจจุบันกรณีที่นิสิตศึกษาและทำงานไปด้วย ผู้ใช้มหา บัณฑิตหากสามารถตัดข้อจำกัดกรณีอยู่ต่างประเทศได้ และผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ได้มุมมองระดับนโยบาย ทิศทาง แนวโน้มของหลักสูตรมากยิ่งขึ้น เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการบริหารหลักสูตร

ในภาพรวมนิสิตและอาจารย์มีความพึงพอใจใน ด้านต่างๆ อยู่ในระดับมากและมากที่สุด ทั้งนี้สิ่งที่ควร ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง คือสิ่งที่จะทำให้ให้นิสิตได้เรียนรู้ตาม ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมากที่สุด อันได้แก่ กระบวนการจัดการเรียนการสอน การลำดับการสอนใน รายวิชาต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะต่างๆ ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และการบูรณาการ ร่วมกันระหว่างอาจารย์ผู้สอนในแต่ละรายวิชา และ

เมื่อพิจารณาข้อคิดเห็นจากอาจารย์และนิสิต สรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

2.1 ควรให้ความรู้หรือประสบการณ์เพิ่มเติม เรื่องการเรียนแบบพึ่งพาตนเอง การวิพากษ์วิจารณ์ การเรียนแบบผู้ใหญ่ และกระบวนการทำวิจัย โดยอาจจัดในรูปแบบโครงการเสริม หรือบูรณาการเข้ากับรายวิชา เช่นเดียวกับ ชูศักดิ์ เอกเพชร (2548) ได้ประเมินหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา พบว่าควรกำหนดแนวทางการทำวิทยานิพนธ์ให้ชัดเจน จัดให้มีการประชุมปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องเป็นระยะ ทั้งก่อน นำเสนอหัวข้อ ขณะทำวิทยานิพนธ์ และการนำเสนอผล การวิจัยของนักศึกษา

2.2 จัดหาหนังสือที่ใช้ค้นคว้าในสำนักหอสมุด สร้างทักษะการสืบค้นข้อมูล สารสนเทศจากฐานข้อมูล ที่จำเป็นในการเรียนระดับบัณฑิตศึกษา เช่น e-book e-database ข้อมูลออนไลน์ต่างๆ และสร้างบรรยากาศ การพูดคุยแลกเปลี่ยนด้านวิชาการ

2.3 ควรมีการประชุมตกลงกันอย่างเป็นทางการ ระหว่างผู้สอนในรายวิชาต่างๆ ที่ต่อเนื่องกันในหลักสูตร ให้กำหนดการเขียนเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลทุกรายวิชา และให้ปริมาณการเขียนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และทวีความซับซ้อนตามกลวิธีการเขียน จำลองตามรูปแบบของการเขียนวิทยานิพนธ์ เพื่อให้เป็นการฝึกฝนใน ระยะเวลาที่มีอยู่ ให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์การเขียน ได้รับการติชมและช่วยเหลืออย่างเป็นรูปธรรม ก่อนการทำ วิจัยและรายงานผลตามรูปแบบเล่มวิทยานิพนธ์

2.4 การพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษ ควร เปิดรายวิชาภาษาอังกฤษสำหรับบัณฑิตศึกษาให้มากขึ้น เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับผู้เรียนที่มีพื้นฐานความรู้ไม่เท่า กันและจำเป็นต้องพัฒนาในทักษะที่ต่างกัน โดยจัดสอบ ระดับความรู้ภาษาอังกฤษก่อนเข้าเรียน หรือสอนเสริม ตามความเหมาะสม

2.5 ควรให้ผู้เรียนเลือกรายวิชาเลือกได้ตาม ความสนใจ ตามพื้นฐานและความต้องการของกลุ่มผู้เรียน ส่วนใหญ่ หากมีกลุ่มผู้เรียนที่จำนวนมากพอ

2.6 ด้านอาจารย์ผู้สอน การจัดอาจารย์ผู้สอน ที่มากกว่า 1 คนใน 1 รายวิชา ควรจัดสรรเนื้อหาให้ชัดเจน ครอบคลุม และควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง อาจารย์ผู้สอนเพื่อลดความซ้ำซ้อนในเนื้อหา อาจารย์ผู้ สอนควรมีการพูดคุย อภิปรายผลภายหลังเสร็จสิ้นการ สอนในแต่ละรายวิชาในรายละเอียดเพื่อให้มีข้อมูลพื้น ฐานที่เพียงพอต่อการพิจารณาปรับปรุงเนื้อหาวิชา ในภาคเรียนต่อไป และควรมีการเชิญวิทยากรบรรยาย พิเศษ อาจารย์จากต่างประเทศ (Visiting Professor) เพื่อ ให้นิสิตได้เรียนรู้ประสบการณ์ที่หลากหลาย และส่งเสริม ความเป็นหลักสูตรนานาชาติมากยิ่งขึ้น

3. ข้อเสนอแนะในการพัฒนา/ ปรับปรุง หลักสูตร

นอกจากข้อเสนอแนะในการบริหารหลักสูตร แล้ว ยังพบว่าข้อคิดเห็นจากอาจารย์และนิสิต ยังมี ประเด็นที่เป็นประโยชน์ต่อการการพัฒนา/ ปรับปรุง หลักสูตร ดังนี้

3.1 ควรปรับความทันสมัยของบางรายวิชา

3.2 ควรเพิ่มทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อเป็นการเตรียมผู้เรียนที่จะต้องไปเป็นผู้สอนภาษาอังกฤษจริงๆ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว

3.3 ควรพัฒนาหลักสูตรให้ผู้สำเร็จการศึกษา สามารถได้ประกอบวิชาชีพครูได้อีกด้วย

3.4 ควรเปิดรายวิชาภาษาอังกฤษสำหรับบัณฑิต ศึกษาให้มากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกพัฒนาทักษะ ด้านภาษาภาษาอังกฤษ

3.5 ควรเปิดรายวิชาใหม่ๆ ที่จำเป็นต่อวิชาชีพ ของผู้เรียนในสถานการณ์โลกปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- ครรรชิต ทะกอง. (2551). *การประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร*. เข้าถึงจาก <http://www.nuic.nu.ac.th/Upload/File/researches/thanKorMun/51-2.pdf>
- จักษ์วัชร ศิริวรรณ. (2555). *ตัวแบบการประเมินโครงการ : ตัวแบบซีป (CIPP Model)*. เข้าถึงจาก <https://www.gotoknow.org/posts/440828>
- จันทิมา เย็นสุขใจ. (2548). *การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประสาทวิทยาศาสตร์ (หลักสูตรนานาชาติ) The Evaluation for the Master of Science program in Neurosciences.(International Program)*. *วารสารวิชาการคณะศึกษาศาสตร์*, 6(1-2-3), 81-90.
- ชูศักดิ์ เอกเพชร. (2548). *ประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา*. เข้าถึงจาก http://e-research.sru.ac.th/?q=system/files/การประเมินหลักสูตร_ชูศักดิ์_.pdf
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- พงศ์เทพ จิระโร. (2555). *การประเมินโครงการ : สิ่งจำเป็นในการทำงานยุคใหม่*. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 23(3), 43-56.
- พงศ์เทพ จิระโร. (2556). *วัตถุประสงค์ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ในการประเมินโครงการ*. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 24(3), 25-36.
- พิชญานี หลวงจันทร์. (2557). *Factors facilitating and hindering the completion of a students' thesis/ is for the master of education in teaching English as a second language program (M.Ed. TESL) at Burapha university*. งานค้นคว้าอิสระ, สาขาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาที่สอง, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มหาวิทยาลัยบูรพา. (2554). *หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาโลก (หลักสูตรนานาชาติ) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ 2554*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มหาวิทยาลัยบูรพา. (2557). *เอกสารการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน*. เข้าถึงได้จาก <http://qa.buu.ac.th/qaactivityAll.php>.
- มหาวิทยาลัยบูรพา. (2558). *รายงานการประเมินตนเอง หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาโลก (หลักสูตรนานาชาติ) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ 2554 ปีการศึกษา 2557*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2555). *การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิริพรรณ บุญถึง. (2556). *An evaluation of the master's degree of education in teaching English as a second language (international program) at Burapha university*. งานค้นคว้าอิสระ สาขาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาที่สอง, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2553). *การประเมินหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ*. เข้าถึงจาก http://www.edu.tsu.ac.th/major/old_eva/journal/scan1.pdf

- สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2553). *มาตรฐานการอุดมศึกษา และเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์
- สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2558). *คู่มือการประกันคุณภาพ การศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา ฉบับปีการศึกษา 2557*. นนทบุรี: ภาพพิมพ์
- Creswell, J. W., & Plano Clark, V. L. (2007). *Designing and conducting mixed methods research*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Crystal, D. (2003). *English as a global language* (2nd ed.). Cambridge: Cambridge University Press.
- Kirkpatrick, A. (2010). English as a lingua Franca in ASEAN: A multilingual model. Hongkong: Hongkong University Press.
- Stufflebeam, D. L. (2003). *The CIPP model for evaluation*. In T. Kellaghan, & D. L. Stufflebeam (Eds.), *the international handbook of educational evaluation* (pp. 31–62). Dordrecht, Holland: Kluwer.
- Stufflebeam, D. L., & Shinkfield, A. J. (1990). *Systematic evaluation*. Boston: Kluwer–Nijhoff.

ผลของโปรแกรมการให้คำปรึกษารายบุคคลต่อความยืดหยุ่นตัว ในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว

Effect of Individual Counseling Program on Resilience of Prepare before Getting Back to Work with Physical Disabilities

สิริจิตต์ รัตนมุลิก*

oun_reka@hotmail.com

อาตัม นิละไพจิตร**

วรางคณา รัชตะวรรณ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาผลของโปรแกรมการให้คำปรึกษารายบุคคลต่อความยืดหยุ่นตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว และ 2) เปรียบเทียบผลของโปรแกรมการให้คำปรึกษารายบุคคลต่อความยืดหยุ่นตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผลการทดลอง กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวอันเนื่องมาจากการเป็นผู้ป่วยอัมพาตครึ่งซีกและผู้ป่วยอัมพาตครึ่งท่อน ที่ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 10 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 5 คนเข้ารับการให้คำปรึกษารายบุคคล และกลุ่มควบคุมจำนวน 5 คนไม่ได้รับการให้คำปรึกษา โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความยืดหยุ่นตัวในการเตรียมพร้อมเข้าทำงานของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.87 ซึ่งผู้เข้าร่วมวิจัยจะได้รับการทำแบบประเมินก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติ Mann-Whitney U test และสถิติ Wilcoxon-signed-rank test ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ 1) ผู้ได้รับคำปรึกษามีคะแนนความยืดหยุ่นตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานมากกว่ากลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ผู้ได้รับคำปรึกษามีคะแนนความยืดหยุ่นตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลมากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การให้คำปรึกษารายบุคคล ความยืดหยุ่นตัว ผู้พิการทางการเคลื่อนไหว

*นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาควิชาฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล

***อาจารย์ ดร.ภาควิชาฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล

Abstract

This research's purposes of this study were 1) to study effect of individual counseling program a resilience of Prepare before Getting Back to Work with physical disability and 2) to compare the result of the individual counseling for resilience of Prepare before Getting Back to Work with physical disability program in period of time before the experiment, after the experiment and during the follow up of the experiment. The subjects of the study were the patients who had hemiparesis and paralysis. The subjects were selected by purposive sampling. There were 10 patients, matched into 2 groups: an experimental group and a control group. Each group consisted of 5 patients. The instruments used in this study were The test of resilience of Prepare before Getting Back to Work with Physical Disabilities and the reliability of all the items was 0.87. The data was analyzed using Mann-Whitney U test and Wilcoxon-signed-rank test. The results of the study were as follows; 1) the experimental group had the scores of resilience of Prepare before Getting Back to Work higher than the control group in post-test and follow up with a statistically significant difference at the .01 level. 2) the experimental group has the score of resilience of Prepare before Getting Back to Work in post-test and follow up higher than pre-test with a statistically significant difference at .01 level.

Keywords: Individual Counseling, Resilience, Physical Disabilities

บทนำ

ปัจจุบันหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้สามารถใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างมีข้อจำกัดน้อยที่สุด โดยผ่านทางการแพทย์ การศึกษา การอาชีพและสังคม แต่ยังมีข้อจำกัดในหลายๆ ประการ ทั้งด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านความตระหนักของคนพิการ จึงทำให้คนพิการส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับบริการหรือสามารถเข้าถึงบริการต่างๆ ได้อย่างทั่วถึง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่คนพิการ ครอบครัวคนพิการ บุคลากรด้านคนพิการ ต้องร่วมกันพัฒนางานฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้คนพิการทุกคนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งหมายถึงเปลี่ยนสถานภาพของคนพิการจากการเป็นภาระครอบครัว และสังคม ไปสู่การเป็นพลังของสังคม ที่สามารถสร้างสรรค์คุณประโยชน์ให้แก่สังคม ที่ผ่านมามคนพิการอาจถูกมองว่าเป็นกลุ่มคนที่ด้อย

โอกาสในสังคมหรือมีศักยภาพไม่เท่าเทียมกับคนปกติ หรือไร้ความสามารถ ซึ่งในความเป็นจริงผู้ที่มีสภาพความพิการมีศักยภาพและความสามารถ บางกิจกรรมสภาพร่างกายอาจเป็นอุปสรรค แต่อาจใช้วิธีอื่นที่ยังเหลือทดแทน (มูลนิธิคนพิการไทย, 2552) ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้พิการที่มีสภาพร่างกายแตกต่างไปจากบุคคลทั่วไป นอกจากต้องได้รับความช่วยเหลือทางกายภาพแล้ว ทางด้านจิตใจก็เป็นส่วนสำคัญที่ไม่ควรละเลยต่อการเอาใจใส่ดูแล เพราะคนพิการมีภาวะทางด้านจิตใจที่แตกต่างจากคนปกติ เนื่องจากสภาพร่างกายไม่เอื้ออำนวยต่อการประกอบกิจวัตรประจำวัน และกิจกรรมอื่นๆ ทำให้การทำความเข้าใจถึงกระบวนการทางความคิด มีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่ง (จิรวัฒน์ ภูเจริญ, 2554)

เมื่อบุคคลพบเจอปัญหาที่หนักหนาในชีวิต หากมีความหยุนตัวสูง จะแสดงออกถึงความเข้มแข็ง จะไม่ปล่อยให้ตนเองอยู่ในสภาพเดิม และมีวิธีการ

ในการแก้ปัญหาให้กับตนเอง จะสามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงอันยากลำบากได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถที่จะรับมือกับอุปสรรคหรือความล้มเหลวได้อย่างรวดเร็วและง่ายขึ้น (Siebert, 2001-2013) และเครื่องมือที่จะช่วยให้บุคคลพ้นจากสภาวะความเสี่ยงทางจิต คือการส่งเสริมพลังจิตที่ดี หรือ RQ (Resilience Quotient) เมื่อบุคคลได้เตรียมใจรับมือกับภาวะวิกฤตที่รุนแรงในชีวิต ที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ ซึ่งสำหรับผู้ที่ RQ (Resilience Quotient) แม้ว่าจะเกิดสถานการณ์รุนแรงเหล่านี้ ก็สามารถเผชิญชีวิตได้อย่างมีสติ มีจิตที่มั่นคง รับความจริงของชีวิต ที่ต้องมีทั้งด้านดีและไม่ดี เรียนรู้ที่จะล้มแล้วลุกขึ้นใหม่ได้อย่างรวดเร็ว กล่าวคือ การรู้จักฟื้นฟูพลังใจ หรือการมีความหยุ่นตัวในภาวะวิกฤต ช่วยทำให้เหตุการณ์ ดีและไม่ดีกลายเป็นของชั่ววูบที่ทำให้เติบโตและมีความสุขอย่างแท้จริง (กรมสุขภาพจิต, 2552, หน้า 12) วิธีการในการพัฒนาความหยุ่นตัวนั้นมีหลากหลายวิธี การให้คำปรึกษาเป็นวิธีที่สำคัญวิธีหนึ่งที่สามารถใช้พัฒนาความหยุ่นตัวได้ เช่น ได้มีการศึกษาการประเมินการให้ความช่วยเหลือเพื่อความหยุ่นตัว โดยใช้โมเดลการคิดแบบ ABCDE ของ อัลเบิร์ต เอลลิส ซึ่งเป็นเทคนิคทางการให้คำปรึกษา ในการช่วยให้กลุ่มตัวอย่างเปลี่ยนแปลงการตีความ หรือการคิดที่ท้อถอย ไปสู่การตีความเชิงเสริมสร้างพลัง ผลของการศึกษา พบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนความหยุ่นตัวเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ (Steinhardt & Dolbier, 2008, p.445-452) และจากงานวิจัยของตันติมา ดวงโยธา (2553) ที่ศึกษาและพัฒนาความหยุ่นตัวของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเวชโดยการให้คำปรึกษารายบุคคล พบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษารายบุคคล มีคะแนนความหยุ่นตัวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลมีผลให้ความหยุ่นตัวของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเวชเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่

จะศึกษาความหยุ่นตัวของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว เพื่อพัฒนาความหยุ่นตัวให้ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวโดยการให้โปรแกรมการให้คำปรึกษารายบุคคล เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าทำงาน รู้สึกว่าร่างกายไม่ใช่อุปสรรคในการทำงาน มีความมั่นใจมากขึ้น เรียนรู้ที่เราทุกคนสามารถเจอกับปัญหา และสามารถจัดการได้ สามารถวางแผนการทำงานที่เหมาะสมกับตนเองในอนาคตได้ และการกลับเข้าสู่สังคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการให้คำปรึกษารายบุคคลต่อความหยุ่นตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว
2. เพื่อเปรียบเทียบผลของโปรแกรมการให้คำปรึกษารายบุคคลต่อความหยุ่นตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผลการทดลอง

ขอบเขตงานวิจัย

1.ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองหรืออัมพาตครึ่งซีก และกลุ่มผู้ป่วยบาดเจ็บไขสันหลังหรืออัมพาตครึ่งท่อน ที่มารับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางด้านร่างกาย ณ ฝ่ายเวชศาสตร์ฟื้นฟู ศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษก จำนวน 200 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองหรืออัมพาตครึ่งซีก และกลุ่มผู้ป่วยบาดเจ็บไขสันหลังหรืออัมพาตครึ่งท่อน ที่มารับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางด้านร่างกาย ณ ฝ่ายเวชศาสตร์ฟื้นฟู ศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษก โดยเป็นผู้ป่วยเพศชายหรือเพศหญิง อายุระหว่าง 20 – 60 ปี และ

ได้ผ่านการตรวจประเมินจากแพทย์เวชศาสตร์ฟื้นฟู ที่เข้าเกณฑ์การคัดเข้า คือ

- สามารถเดินได้เองโดยใช้/ไม่ใช้เครื่องช่วยเดินเป็นระยะทาง ≥ 15 เมตร
- สามารถสื่อสารได้เข้าใจ
- มีสติสัมปชัญญะดี สามารถคิด ตัดสินใจได้ด้วยตนเองและสมัครใจในการเข้าร่วมงานวิจัย จำนวน 10 คน

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้ได้รับคำปรึกษารายบุคคลมีคะแนนความหุนหันในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานมากกว่ากลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลอง
2. ผู้ได้รับคำปรึกษารายบุคคลมีคะแนนความหุนหันในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานมากกว่ากลุ่มควบคุมในระยะติดตามผล
3. ผู้ได้รับคำปรึกษารายบุคคลมีคะแนนความหุนหันในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานในระยะหลังการทดลองมากกว่าก่อนการทดลอง
4. ผู้ได้รับคำปรึกษารายบุคคลมีคะแนนความหุนหันในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานในระยะติดตามผลมากกว่าก่อนการทดลอง
5. ผู้ได้รับคำปรึกษารายบุคคลมีคะแนนความหุนหันในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลไม่ต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการเสริมสร้างความหุนหันในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษารายบุคคล เพื่อช่วยให้ผู้เข้าร่วมวิจัยสามารถเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อมได้ดีขึ้น สามารถเผชิญปัญหาที่กำลังประสบอยู่ได้และมีทักษะในการแก้ปัญหาได้เองอย่างเหมาะสม โดยใช้ทฤษฎีที่มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงความคิด คือ การคิด

ในมุมมอง มองให้ลึกถึงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ปรับเปลี่ยนอารมณ์ คือ การตั้งสติ ผ่อนคลายความเครียด ไม่ท้อแท้สิ้นหวัง ไม่โกรธแค้นหรือโทษใคร และปรับเปลี่ยนพฤติกรรม คือ การเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตใหม่ให้เหมาะสมกับเงื่อนไขใหม่ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมวิจัยมีความหุนหันตัวที่สูงขึ้น มีแนวทางในการเตรียมความพร้อมในการประกอบอาชีพของตนเอง

แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

1. ในการพัฒนาด้านความมั่นคงทางอารมณ์ ผู้วิจัยใช้หลักการของทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล-อารมณ์และพฤติกรรม คือ การช่วยบุคคลในการลดการรบกวนทางด้านอารมณ์ การลดพฤติกรรมแห่งตนเกี่ยวกับพฤติกรรมการพ่ายแพ้แก่ตนเอง และกลายมาเป็นผู้ที่รับรู้ตนเองตามความเป็นจริงมากขึ้นนำไปสู่การมีชีวิตอยู่อย่างเป็นสุขมากขึ้น (Sharf, 2000, p.340)
2. ในการพัฒนาด้านกำลังใจ ผู้วิจัยใช้หลักการของทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม ซึ่งเทคนิคที่ผู้วิจัยนำมาใช้ คือ เทคนิคการเสริมแรง ซึ่งเป็นวิธีการที่จะสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่างๆ ได้ ผู้ให้คำปรึกษาจะสอนผู้รับคำปรึกษาเกี่ยวกับการให้การเสริมแรงตนเอง เมื่อผู้รับคำปรึกษามีการเปลี่ยนแปลงตนเอง มีการพัฒนาตนเองได้ดีขึ้น สามารถที่จะควบคุมตนเองและสามารถพึ่งพาตนเองในชีวิตประจำวันได้ เกิดแรงจูงใจในการเปลี่ยนพฤติกรรมให้เหมาะสม ส่งผลให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความมั่นใจมากขึ้น (ปรีชา วิหกโต, 2545, หน้า 28)
3. ในการพัฒนาด้านการจัดการกับปัญหา ผู้วิจัยใช้หลักการของทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบรู้คิดและพฤติกรรม ซึ่งเป็นการให้คำปรึกษาที่อิงการให้ความรู้หรือการให้การศึกษา ช่วยลดความวิตกกังวล ขจัดความหวาดกลัวต่างๆ ที่รบกวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ สามารถจัดการกับภาวะซึมเศร้า การเรียนรู้ทักษะในการสื่อสาร

การพัฒนากลยุทธ์ในการแก้ไขปัญหาได้ (ดวงมณี จงรักษ์, 2549, หน้า 237)

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 แบบประเมินความหุ่ยนตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานของผู้พิการทางการเคลื่อนไหวผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินความหุ่ยนตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว โดยศึกษา เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย แล้วจึงนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบ และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of items Objective Congruence: IOC) จากนั้นนำแบบประเมินความหุ่ยนตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานของผู้พิการทางการเคลื่อนไหวที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวที่คลินิกกายภาพบำบัด คณะกายภาพบำบัด มหาวิทยาลัยมหิดล แล้วนำมาตรวจวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความหุ่ยนตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว พบว่ามีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .87 โดยแบบประเมินความหุ่ยนตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานของผู้พิการทางการเคลื่อนไหวที่สร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ ด้านกำลังใจ และด้านการจัดการกับปัญหา มีข้อคำถามทั้งหมด 30 ข้อ ข้อคำถามแต่ละข้อลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประเมิน

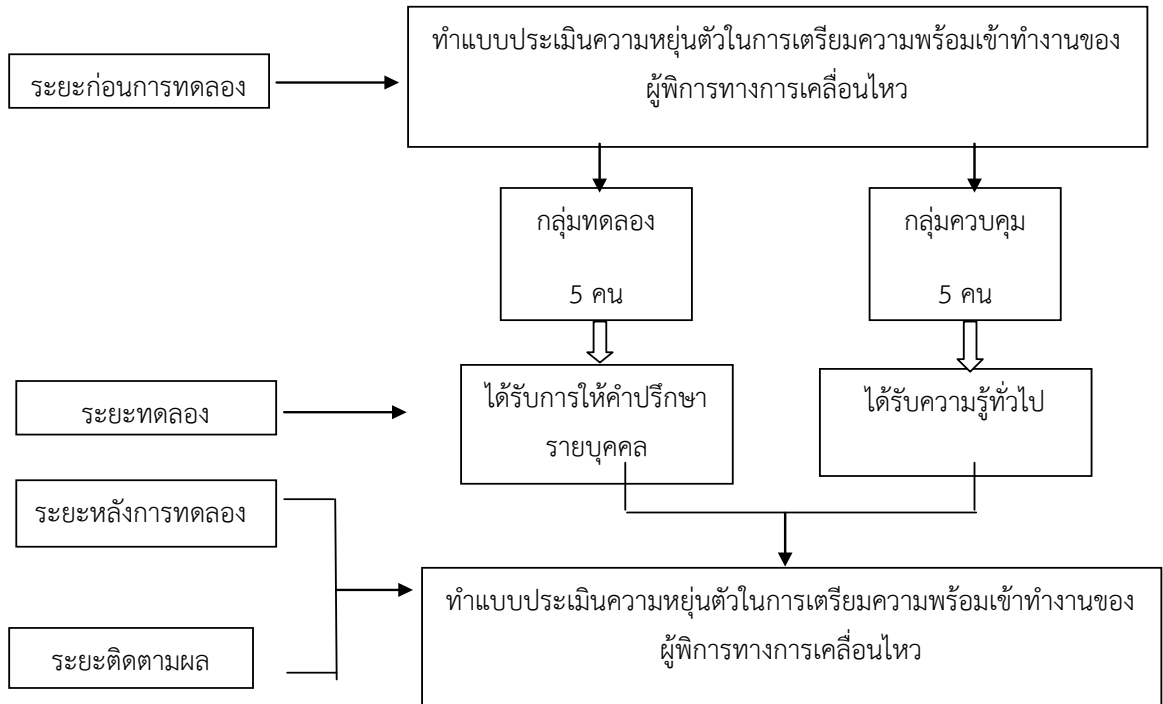
ค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ คือ จริงมากที่สุด จริงมาก ค่อนข้างจริง ไม่ค่อยจริง และไม่จริงเลย

ส่วนที่ 2 โปรแกรมการให้คำปรึกษารายบุคคลที่มีผลต่อความหุ่ยนตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับความหุ่ยนตัว และศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เป้าหมาย เทคนิคของการให้คำปรึกษา เพื่อพัฒนาความหุ่ยนตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว

2. สร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษารายบุคคล แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of items Objective Congruence: IOC) เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการให้คำปรึกษา การเลือกใช้ทฤษฎีและเทคนิคของการให้คำปรึกษา ซึ่งจะดำเนินการให้คำปรึกษารายบุคคลจำนวน 8 ครั้ง ให้คำปรึกษาครั้งละ 45 นาทีถึง 1 ชั่วโมง

ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบประเมินความหุ่ยนตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงาน เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลก่อนการทดลอง โดยผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากคะแนนความหุ่ยนตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานของผู้พิการทางการเคลื่อนไหวตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 10 คน และมีความสมัครใจ เข้าร่วมวิจัย แล้วผู้วิจัยทำการจับคู่เป็นกลุ่มทดลอง 5 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 5 คน โดยการจับฉลาก ดังแผนภาพต่อไปนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความหยั่งตัวในการเตรียมพร้อมเข้าทำงานของผู้พิการทางการเคลื่อนไหวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมใช้สถิติ Mann-Whitney U test

2. สถิติวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความหยั่งตัวในการเตรียมพร้อมเข้าทำงานของผู้พิการทางการเคลื่อนไหวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล ของกลุ่มทดลอง โดยใช้สถิติ Wilcoxon-signed-rank test

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 เปรียบเทียบค่าอิทธิพลของโปรแกรมการให้คำปรึกษารายบุคคลต่อความหยั่งตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผลการทดลอง

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบค่าอิทธิพลของโปรแกรมการให้คำปรึกษารายบุคคลต่อความหุนตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผลการทดลอง

ที่	ความหุนตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว	กลุ่มควบคุม						กลุ่มทดลอง					
		ก่อนการทดลอง - หลังการทดลอง		ก่อนการทดลอง - ติดตามผล		หลังการทดลอง - ติดตามผล		ก่อนการทดลอง - หลังการทดลอง		ก่อนการทดลอง - ติดตามผล		หลังการทดลอง - ติดตามผล	
		Asymp.		Asymp.		Asymp.		Asymp.		Asymp.		Asymp.	
		Z	Sig. (2-tailed)	Z	Sig. (2-tailed)	Z	Sig. (2-tailed)	Z	Sig. (2-tailed)	Z	Sig. (2-tailed)	Z	Sig. (2-tailed)
1	ความมั่นคงทางอารมณ์	-0.37	0.70	-1.47	0.14	-.94	.34	-2.03	0.04*	-2.06	0.03*	-.73	0.83
2	กำลังใจ	-1.62	0.10	-1.62	0.10	-.27	.78	-2.04	0.04*	-1.84	0.06	0.00	1.00
3	การจัดการกับปัญหา	-0.40	0.68	-0.81	0.41	-.53	.59	-2.02	0.04*	-1.60	0.10	-.92	.35
		-0.28	0.77	-0.94	0.34	-.52	.59	-3.12	0.00**	-3.07	0.00**	-.52	0.59

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ได้รับคำปรึกษามีคะแนนความหุนตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานในระยะหลังการทดลองมากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านของความหุนตัว พบว่า ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ ด้านกำลังใจ และด้านการจัดการกับปัญหาเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้ได้รับคำปรึกษามีคะแนนความหุนตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานในระยะติดตามผลมากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านของความหุนตัว

พบว่า ด้านความมั่นคงทางอารมณ์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนความหุนตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล

ตอนที่ 2 ผลเปรียบเทียบค่าอิทธิพลของโปรแกรมการให้คำปรึกษารายบุคคลต่อความหุนตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผลการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าอิทธิพลของผลของโปรแกรมการให้คำปรึกษารายบุคคลต่อความหุนตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานของผู้พิการทางการเคลื่อนไหวของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ที่	ความหุนตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		ติดตามผลการทดลอง	
		Z	Asymp.Sig. (2-tailed)	Z	Asymp.Sig. (2-tailed)	Z	Asymp.Sig. (2-tailed)
1	ความมั่นคงทางอารมณ์	-0.75	0.47	-2.61	0.00**	-2.62	0.00**
2	กำลังใจ	-0.63	0.54	-0.17	0.07	-2.61	0.00**
3	การจัดการกับปัญหา	-1.15	0.24	-2.61	0.00**	-2.19	0.02**
	รวม	-1.04	0.29	-4.34	0.00**	-4.49	0.00**

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ได้รับคำปรึกษามีคะแนนความหุนตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานมากกว่ากลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านของความหุนตัว พบว่า ด้านความมั่นคงทางอารมณ์และด้านการจัดการกับปัญหาเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผู้ได้รับคำปรึกษามีคะแนนความหุนตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานมากกว่ากลุ่มควบคุมในระยะติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านของความหุนตัว พบว่า ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ ด้านกำลังใจและด้านการจัดการกับปัญหาเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายและข้อเสนอแนะ

จากการเปรียบเทียบผลของโปรแกรมการให้คำปรึกษารายบุคคลต่อความหุนตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผลการทดลอง สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ผู้ได้รับคำปรึกษามีคะแนนความหุนตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานมากกว่ากลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.01 และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านของความหุนตัว พบว่า ด้านความมั่นคงทางอารมณ์และด้านการจัดการกับปัญหาเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าโปรแกรมการให้คำปรึกษารายบุคคลที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมีผลต่อความหุนตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว ทำให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงจากความเชื่อเดิมที่คิดว่าตนเองไม่สามารถทำงานได้ ให้สามารถเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง รู้ถึงความสามารถที่แท้จริงของตนเอง มองเห็นคุณค่าของตนเอง สามารถวางแผนอนาคตของตนเองได้ และเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในชีวิต ผู้รับคำปรึกษาสามารถหาทางออกให้กับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ โดยใช้วิธีแก้ปัญหาที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ Roland (2006) ที่บอกว่า ผู้ให้คำปรึกษาช่วยเสริมสร้างความหุนตัวด้วยการช่วยให้บุคคลมีความเชื่อมั่นในตนเอง ช่วยให้บุคคลมีความหวัง มองภาพใหม่เกี่ยวกับการสูญเสีย เอื้อให้บุคคลมีจิตใจที่เข้มแข็ง สนับสนุนให้บุคคลค้นหาความหมายในชีวิต ร่วมกับการให้คำปรึกษารายบุคคลช่วยให้ผู้รับคำปรึกษายอมรับสภาพร่างกายของตนเอง และมองเห็นถึงความสามารถของตนเองถึงแม้สภาพร่างกายจะเปลี่ยนไป เปลี่ยนจากความรู้สึกท้อเป็นฮึดสู้ เพื่อไปถึงเป้าหมายที่ตนเองตั้งไว้

2. ผู้ได้รับคำปรึกษามีคะแนนความหุนตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานมากกว่ากลุ่มควบคุม

ในระยะติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านของความหุนตัว พบว่า ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ ด้านกำลังใจและด้านการจัดการกับปัญหาเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า โปรแกรมการให้คำปรึกษา รายบุคคลสามารถช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีความหุนตัวในจิตใจ สามารถเรียนรู้ก้าวผ่านอุปสรรคเกี่ยวกับการทำงาน เอาชนะความกลัวที่มีอยู่ในจิตใจ จากที่เคยคิดว่าตนเองไร้ซึ่งความสามารถ ทำให้มีเป้าหมายในชีวิต สามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างมีความสุข ซึ่งเมื่อผู้ได้รับคำปรึกษามีความเข้มแข็งทางจิตใจมากขึ้น สิ่งนั้นจะยังคงอยู่ ถึงแม้จะมีอุปสรรคเข้ามาในชีวิต แต่ก็ยังก้าวผ่านสถานการณ์ที่ยากลำบากไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับอัจฉรา สุขารมณ (2559) ที่บอกว่าความหุนตัวในภาวะวิกฤตเป็นศักยภาพทางอารมณ์และจิตใจในการที่จะฟื้นตัวภายหลังที่พบกับเหตุการณ์วิกฤตหรือสถานการณ์ที่ทำให้เกิดความยากลำบาก แสดงให้เห็นถึงการเอาชนะปัญหาและอุปสรรคของชีวิต โดยใช้พลังสุขภาพจิตที่เข้มแข็ง และยังสามารถใช้วิกฤตให้เป็นโอกาส สามารถยกระดับ จิตใจ ความคิด และการดำเนินชีวิตไปในทางที่ดีและประสบผลสำเร็จได้

3. ผู้ได้รับคำปรึกษามีคะแนนความหุนตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานในระยะหลังการทดลองมากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านของความหุนตัว พบว่า ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ ด้านกำลังใจ และด้านการจัดการกับปัญหาเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การให้คำปรึกษารายบุคคลสามารถส่งเสริมความหุนตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว ได้ โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำกระบวนการในการให้คำปรึกษารายบุคคล เลือกใช้ทฤษฎีและเทคนิคในการให้คำปรึกษาที่เหมาะสมมาใช้ในการเสริมสร้างความหุนตัว

ในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(1) การเสริมสร้างความมั่นคงทางอารมณ์ ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล-อารมณ์และพฤติกรรม ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง สนใจความรู้สึกของตนเองและความต้องการของตนเอง เรียนรู้ที่จะจัดการกับความรู้สึกที่ไม่ดีอย่างมีประสิทธิภาพและความรู้สึกทางลบที่ไม่เหมาะสม

(2) การเสริมสร้างกำลังใจ ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาลดความคิดที่อาจทำลายตนเอง ปรับเปลี่ยนความคิดให้เหมาะสมนำไปสู่การมีพฤติกรรมของคนที่มีความสุขและสามารถเผชิญกับเหตุการณ์โชคร้ายต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในชีวิต

(3) การจัดการกับปัญหา ผู้วิจัยเลือกใช้หลักการของทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบรู้คิดและพฤติกรรม ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีวิธีการเผชิญปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และช่วยลดความวิตกกังวล ความหวาดกลัวต่างๆ ที่รบกวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ รู้จักพัฒนาทัศนคติที่สนับสนุนความคิดที่เหมาะสม ตรงตามความเป็นจริง เพื่อจัดการกับปัญหาในอนาคตได้ด้วยตนเอง

ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ Alschuler, Kratz & Ehde (2559) ที่ศึกษาความความหุนตัวและความอ่อนแอของผู้พิการทางการเคลื่อนไหวที่มีอาการปวดร่วมด้วยพบว่า ความอ่อนแอและความหุนตัวมีผลอย่างมากต่อการแสดงออกทางร่างกายของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว ซึ่งปัจจัยหลักที่มีผลทางจิตใจคือความหุนตัว และสอดคล้องกับงานวิจัยของพะยอม บางศิริ (2552, หน้า 80-84) ที่ศึกษาผลของการให้คำปรึกษารายบุคคลที่มีต่อความเชื่อในพลังความสามารถแห่งตนของผู้พิการ ในหน่วยอุปกรณ์เสริมและอุปกรณ์เทียม พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษารายบุคคลที่มีต่อความเชื่อในพลังความสามารถแห่งตนของผู้พิการ หลังการทดลองมีคะแนนความเชื่อใน

พลังความสามารถแห่งตน เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผู้ได้รับคำปรึกษามีคะแนนความหุนตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานในระยะติดตามผลมากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านของความหุนตัว พบว่าด้านความมั่นคงทางอารมณ์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถอธิบายได้ว่า โปรแกรมการให้คำปรึกษารายบุคคล ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถยอมรับการเปลี่ยนแปลงร่างกายของ ตนเอง วางแผนการใช้ชีวิตของตนเอง พร้อมทั้งจะทำงานได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฉัตรระพี ชิมทิม (2555) ที่ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษารายบุคคลตามแนวทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อความคิดเชิงบวกและภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยโรคซึมเศร้า พบว่าผู้ป่วยโรคซึมเศร้าหลังการทดลอง มีคะแนนความคิดเชิงบวกภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากการให้คำปรึกษารายบุคคลช่วยให้ผู้ป่วยโรคซึมเศร้าได้เรียนรู้ทักษะการเปลี่ยนความคิด ความเชื่อที่ไม่สมเหตุผลมาเป็นความคิดที่สร้างสรรค์

5. ผู้ได้รับคำปรึกษามีคะแนนความหุนตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สามารถอธิบายได้ว่า โปรแกรมการให้คำปรึกษารายบุคคล ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้มีการฝึกการคิดอย่างมีเหตุผล มีการพัฒนาความคิดให้เป็นเชิงบวก ความหุนตัวที่เกิดขึ้นสามารถประยุกต์ใช้กับเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ ดังคำกล่าวของ Block (1987, อ้างอิงในนิศารัตน์ มัชยัสถ์ถาวร, 2546) ที่กล่าวว่า แม้เงื่อนไขสภาพแวดล้อมจะเปลี่ยนไปจากเดิม ย่อมทำให้บุคคลนั้นมีความมั่นใจในรูปแบบการคิดของตนเองเพียงพอที่จะรับผิดชอบตนเองได้มากขึ้น โดยไม่ต้องรับการฝึกจากผู้ให้คำปรึกษาทุกครั้งที่เกิด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 แบบประเมินความหุนตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานของผู้พิการทางการเคลื่อนไหวสามารถนำไปใช้กับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวที่มาใช้บริการที่หน่วยงานอื่นๆได้ ซึ่งจะทำให้ทราบความบกพร่องขององค์ประกอบความหุนตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานของผู้พิการทางการเคลื่อนไหวก่อนนำไปเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาความหุนตัวโดยการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล

1.2 การนำโปรแกรมการให้คำปรึกษารายบุคคลในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานของผู้พิการทางการเคลื่อนไหวไปใช้ ควรศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดและแนวคิดสำคัญ ขั้นตอน ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษารายบุคคล เพื่อพัฒนาความหุนตัวของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว ก่อนนำไปใช้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวมีคะแนนความหุนตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานในระยะติดตามผลในด้านการเสริมสร้างกำลังใจและการจัดการกับปัญหาน้อย ดังนั้นควรมีการศึกษาข้อมูล ทฤษฎี และเทคนิคเพิ่มเติม เพื่อจะได้พัฒนาเครื่องมือให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 หากสามารถให้คำปรึกษาแบบกลุ่มได้ ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อความหุนตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าทำงานของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว

2.3 ควรมีการศึกษามูลของการให้คำปรึกษารายบุคคลกับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวประเภทอื่นร่วมด้วย เช่น ผู้พิการที่ได้รับการตัดแขน ตัดขา

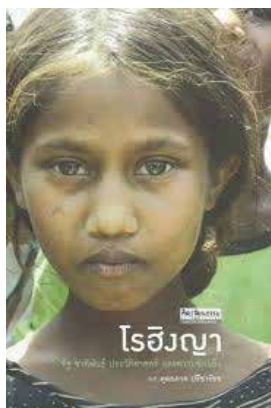
เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2552). *คู่มือการให้การปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังสุขภาพจิต*. สืบค้น เมื่อ 13 กันยายน 2556, จาก <http://mhtech.dmh.moph.go.th/techno/263/263.pdf>
- จิรวัดน์ ภูเจริญ. (2554). *การใช้ชีวิตคู่กับผู้ป่วยการทางการแพทย์เคลื่อนไหว*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ฉัตรระพี ชิมทิม. (2555). ผลของการให้คำปรึกษารายบุคคลตามแนวทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อความคิดเชิงบวกและภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยโรคซึมเศร้า. *วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*: ปีที่ 20, ฉบับที่ 4.
- นิศาธรัตน์ มัธยัสถ์ถาวร. (2546). *ผลของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์กับการควบคุมตนเองที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสพติดของวัยรุ่น*. วิทยานิพนธ์ วท.ม.(สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา): มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มูลนิธิคนพิการไทย. (2552). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540*. ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการไทย. กรุงเทพฯ: มูลนิธิคนพิการไทย.
- ดวงมณี จงรักษ์. (2549). *ทฤษฎีการให้คำปรึกษาและจิตบำบัดเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ ส.ส.ท.
- ต้นติมา ตัวโยธา. (2553). *การศึกษาและพัฒนาความหยุนตัวของคู่มือและผู้ช่วยจิตเวชโดยการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล*. วิทยานิพนธ์ กศ.ด.(จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปรีชา วิหคโต. (2545). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม*. ในประมวลสาระชุด วิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษา หน่วยที่ 9-15. หน้า 1-61. พิมพ์ครั้งที่ 1 นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พะยอม บางศิริ. (2552). ผลการให้คำปรึกษารายบุคคลที่มีต่อความเชื่อในพลังความสามารถแห่งตนของผู้พิการในหน่วยการอุปการะเสริมและเทียม, *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*: ปีที่ 3, ฉบับที่ 1, หน้า 80-84.
- อัจฉรา สุขารมณ์ (2559). การฟื้นฟูพลังใจในภาวะวิกฤต. *วารสารสันติศึกษาปริทัศน์ มจร*: ปีที่ 4, ฉบับที่ 1, หน้า 209-220.
- Alschuler, K. N., Kratz, A. L., & Ehde, D. M.(2016). Resilience and vulnerability in individuals with chronic pain and physical disability. *Rehabilitation Psychology*, 61(1), 7-18.
- Kuber-Ross, E., & Kesster, D. (2007). *On grief and grieving*, Scribner Book Company, New york.
- Roland, Catherine B. (2006). On Human Resilience: Our Role as Counselors. *Adultspan Journal*,1(2).
- Sharf, Richard S. (2000). *Theory of Psychotherapy & Counseling: Concepts and Cases*. United States of America: Wadsworth Inc.
- Siebert. (2001-2013). *Resiliency Principles*. Retrieved November 14, 2013, from <http://www.survivorguidelines.org/articles/sieb11.html>.

Steinhardt, Mary; &Dolbier, Christyn. (2008). Evaluation of a Resilience Intervention to Enhance Coping Strategies and Protective Factors and Decrease Symptommatology. *Journal of American College Health*. 56(4): 445-452.

วารสารศึกษาศาสตร์

ปริทัศน์หนังสือ เรื่อง โรฮิงญา รัฐชาติพันธุ์ ประวัติศาสตร์ และความขัดแย้ง

ศศ.ดุลยภาค ปรีชารัชช. 2558. โรฮิงญา รัฐชาติพันธุ์ ประวัติศาสตร์ และ
ความขัดแย้ง. กรุงเทพฯ: มติชน, 2558. 134 หน้า

สุวิชัย โกศัยยะวัฒน์*

หนังสือเล่มนี้เขียนโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดุลยภาค ปรีชารัชช
เป็นอาจารย์ผู้สอนสาขาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ แบ่งออกเป็น 5 บท ประกอบด้วย ปฐมบท
รัฐยะไข่ แผ่นดินและผู้คนโรฮิงญา ข้อถกเถียงว่าด้วยถิ่นฐานและต้นราก

โรฮิงญา พลวัตและความขัดความแย้ง ปัจฉิมบทภายในเล่ม เป็นการรวบรวมและเรียบเรียงเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ
ชาวโรฮิงญา ว่า เป็นใคร มาจากไหน มีพื้นฐานความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์อย่างไร ทำไมจึงเป็นชนวน
ปัญหาสำคัญที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งทางเชื้อชาติ ศาสนา และสิทธิมนุษยชนที่ยังถกเถียงและหาทางแก้ไข
ไม่บรรลุในขณะนี้ได้อย่างครอบคลุม

ผู้เขียนได้พรรณนาถึงสภาพทางภูมิศาสตร์ที่ตั้ง ดินแดน ชื่อเมือง ชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ที่เกี่ยวข้องกับ
ชาวโรฮิงญา ประวัติความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ของพม่า บังคลาเทศ และอินเดีย อันเป็นที่มาหรือจุดกำเนิด
รากฐานของชนเผ่าชาวโรฮิงญา ความขัดแย้งตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันโดยแบ่งออกเป็นยุคโบราณ ยุคอาณานิคม
และยุคหลังอาณานิคมด้วยภาษาที่กระชับ รัดกุม อ่านเข้าใจง่าย และเห็นภาพความเคลื่อนไหวของชาวโรฮิงญา แต่ละ
ช่วงเวลาได้อย่างต่อเนื่องในรูปเล่มที่ไม่หนาแน่น แต่เพียบพร้อมไปด้วยสาระที่แน่นหนักในเวลาอันรวดเร็ว น่าติดตาม
ยิ่งลำดับการเขียนและเรียบเรียงเนื้อหา ผู้เขียนได้เสนอประเด็นความขัดแย้งของชาวโรฮิงญาออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่
ความขัดแย้งทางศาสนา ชาติพันธุ์ วัฒนธรรม ความขัดแย้งทางการเมืองการปกครอง และความขัดแย้งระหว่าง
ประเทศ โดยใช้การประยุกต์แนวคิดทฤษฎีแบบสหศาสตร์ เพื่อวางกรอบวิเคราะห์เป็นแนวทางทำความเข้าใจเนื้อหา
อย่างเป็นระบบสามารถทำความเข้าใจปัญหาโรฮิงญาได้ในระดับสากล มีการใช้เอกสารอ้างอิงทั้งเอกสารทางราชการ
ตำรา หนังสือ หนังสือพิมพ์ บทความในภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาพม่า ประกอบการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง
ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรสิทธิมนุษยชน ในการเรียบเรียงข้อมูลสนับสนุน แนวคิดทฤษฎีอย่างมีแบบแผน
ในเชิงสหวิทยาการที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา มานุษยวิทยา
ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ กฎหมาย และศาสนาผ่านข้อมูลพื้นฐานทางประชากรศาสตร์ วัฒนธรรม และชาติพันธุ์
ได้อย่างกลมกลืนสอดรับกัน

รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ภายในเล่มหนังสือขนาดกะทัดรัดยังประกอบด้วยรูปภาพของชาวโรฮิงญาในหลายหลายวิถีชีวิต สภาพบ้านเมืองภูมิประเทศของรัฐยะไข่ สหภาพเมียนมาร์ แผนที่รัฐยะไข่ บุคคลสำคัญและเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับชาวโรฮิงญาที่เป็นหลักฐานสำคัญแสดงให้เห็นปัญหาต่างๆ ของชาวโรฮิงญาได้อย่างชัดเจน

ในปัจจุบันปัญหาโรฮิงญายังคงเป็นปัญหาที่รบกวนการแก้ไข แต่ในความเป็นจริงยังมีคนอีกจำนวนไม่น้อยที่ยังไม่รู้จักชาวโรฮิงญา อีกทั้งเรื่องราวต่างๆ ยังกระจัดกระจายไม่สามารถศึกษาได้อย่างต่อเนื่องในเวลาอันจำกัด หนังสือเล่มนี้จะช่วยให้ผู้อ่านได้ทราบเรื่องและได้ภาพของชาวโรฮิงญาอยู่ในที่เดียวกัน เมื่อได้ศึกษาอย่างละเอียดทั้งในด้านศาสนา ชาติพันธุ์ การเมืองการปกครอง ประวัติศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และปัญหาด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อให้เข้าใจปัญหา ความขัดแย้ง ภาพลักษณ์ และโลกทัศน์ที่เกี่ยวกับเรื่องโรฮิงญาได้อย่างเข้าใจ โดยไม่ต้องใช้เวลามากในการหาข้อมูลที่อยู่หลากหลายแหล่ง จึงเหมาะสำหรับนักเรียน นิสิต นักศึกษา ครูอาจารย์ นักวิชาการ ผู้สนใจ และผู้ทำงานเกี่ยวกับชนต่างวัฒนธรรมได้ศึกษาโดยตรง

แบบเสนอบทความ
เพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

เรียน บรรณาธิการวารสารศึกษาศาสตร์

ข้าพเจ้า (นาย/ นาง/ นางสาว)

ชื่อ-นามสกุล (ภาษาอังกฤษ)

ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี) ตำแหน่งบริหาร (ถ้ามี)

สถานที่ทำงาน

โทรศัพท์มือถือ..... E-mail

ที่อยู่ (ในการส่งเอกสาร)

มีความประสงค์ขอส่ง

☐ บทความวิชาการ

☐ บทความวิจัย

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย)

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ)

เพื่อใช้ในการ () สำเร็จการศึกษา () ขอตำแหน่งทางวิชาการ () อื่นๆ

ค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์

☐ สำหรับนิสิตและบุคลากรของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา (กรณีนี้สิดให้แนบสำเนาบัตรนิสิต)

จำนวน 2,500 บาท ต่อหนึ่งบทความ

☐ สำหรับบุคคลภายนอกคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

จำนวน 3,500 บาท ต่อหนึ่งบทความ

ข้าพเจ้าขอรับรองข้อเขียนที่เสนอตีพิมพ์ในวารสารศึกษาศาสตร์ ดังนี้

1. ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในแหล่งตีพิมพ์ใดๆ มาก่อนทั้งสิ้น
2. ไม่อยู่ระหว่างการนำเสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารหรือแหล่งเผยแพร่อื่นใดพร้อมกัน ไม่ว่าในประเทศหรือต่างประเทศ

3. ข้อความ/ รูปภาพ/ ข้อมูล ทั้งหมดที่ปรากฏ รับรองว่าเป็นผลงานของข้าพเจ้า หากมีการอ้างอิงผลงานผู้อื่น ข้าพเจ้าได้มีการดำเนินการตามระเบียบกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร และจรรยาบรรณทางวิชาการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว

4. กรณีเป็นงานวิจัย ข้าพเจ้าได้มีระบบและกลไกการคำนึงถึงจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์และสัตว์ทดลองครบถ้วนตามจรรยาบรรณการวิจัยโดยสมบูรณ์แล้ว

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความทั้งหมดข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

ลงนาม เจ้าของผลงาน

(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

ใบรับรอง บทความวิชาการ / บทความวิจัย

ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

ข้าพเจ้า (ชื่อ-สกุล ภาษาไทย)

(ชื่อ-สกุล ภาษาอังกฤษ)

ตำแหน่งวิชาการ สังกัด.....

อาจารย์ที่ปรึกษาของ (นาย/ นาง/ นางสาว) นามสกุล

เป็นนิสิตระดับ ☐ ปริญญาเอก สาขา.....

☐ ปริญญาโท สาขา.....

คณะ มหาวิทยาลัย

ได้อ่านและพิจารณาแล้วเห็นว่า

☐ บทความวิชาการ เรื่อง

.....

ของ (นาย/ นาง/ นางสาว)

☐ บทความวิจัย เรื่อง

.....

ของ (นาย/ นาง/ นางสาว)

สมควรนำเสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

โดย ☐ ใส่ชื่อข้าพเจ้าในบทความ ฐานะเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

☐ ไม่อนุญาตให้ใส่ชื่อข้าพเจ้าในบทความ

.....

(.....)

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....//

ใบสมัครสมาชิกรวารสารศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

<http://www.edu.buu.ac.th/journal/>

อัตราค่าสมาชิก 1,000 บาท/ ปี (ได้รับจำนวน 3 ฉบับ)

☐ ประเภทบุคคล กรุณากรอกข้อมูลสมาชิก (ตัวบรรจง)

ชื่อ-สกุล (นาย/นาง/นางสาว).....

(ที่อยู่ / ที่ทำงาน).....

เลขที่ หมู่ที่..... ซอย..... ถนน..... ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์มือถือ.....

E-mail.....

โดยเริ่มรับ ฉบับปีที่..... ถึงฉบับปีที่.....

พร้อมนี้ ได้ส่ง ☐ เงินสด..... บาท ☐ ตัวแลกเงิน/ธนาคาติ เลขที่..... จำนวน.....

☐ ประเภทหน่วยงาน

ชื่อหน่วยงาน..... ชื่อผู้ติดต่อ.....

เลขที่..... หมู่ที่..... ซอย..... ถนน..... ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์.....

โดยออกใบเสร็จในนาม (โปรดระบุ).....

และจัดส่งวารสารตาม ☐ ที่อยู่หน่วยงาน ☐ อื่นๆ (ระบุ).....

โดยเริ่มรับ ฉบับปีที่..... ถึงฉบับปีที่..... พ.ศ.

วารสารศึกษาศาสตร์ออกปีละ 3 ฉบับ เดือนเมษายน/ เดือนสิงหาคม/ เดือนธันวาคม

พร้อมนี้ ได้ส่ง ☐ เงินสด.....บาท ☐ ตัวแลกเงิน/ธนาคาติ เลขที่.....จำนวน.....บาท

ลงชื่อ (ผู้สมัคร)

...../...../.....

การชำระค่าสมาชิก

() ตัวแลกเงิน/ธนาคาติ การส่งจ่าย ในนาม บรรณาธิการวารสารศึกษาศาสตร์ ปทพ. ม.บูรพา 20131

() เงินสด (กรณีสมัครด้วยตนเอง) สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ชั้น 2 อาคาร 60 พระรามหาราชนิ 1

ส่งใบสมัครมาที่: กองบรรณาธิการวารสารศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

169 ถ.ลพทาดบางแสน ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

โทร. 038-102084 โทรสาร 038-391043 E-mail: edubuu_journal@hotmail.com

สำหรับเจ้าหน้าที่การเงิน

ใบเสร็จรับเงิน เล่มที่..... เลขที่

เป็นเงิน บาท วันที่รับค่าสมัคร.....

ลงชื่อ.....

คำแนะนำในการส่งบทความเพื่อลงตีพิมพ์ในวารสารศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา

วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นวารสารด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ที่เผยแพร่บทความวิชาการ และบทความวิจัยที่เกี่ยวกับครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ของบุคลากร คณาจารย์ นิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และหน่วยงานภายนอก และเพื่อให้การตีพิมพ์บทความวิจัยและบทความวิชาการมีความถูกต้องและได้มาตรฐานสากล จึงได้กำหนดเกณฑ์ และคำแนะนำในการส่งบทความวิจัยและบทความวิชาการ เพื่อตีพิมพ์ในวารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ดังนี้

หลักเกณฑ์โดยทั่วไป

1. บทความที่เสนอต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ หรืออยู่ในระหว่างการเสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสาร รายงานหรือสิ่งพิมพ์อื่นใดมาก่อน
2. เป็นบทความด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ ครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์/ จิตวิทยา สหวิทยาการ ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สังคมวิทยา
3. เป็นบทความวิจัย (research article) บทความวิชาการ (journal article) ปรีทัศน์หนังสือ (book review)
4. เป็นบทความภาษาไทยหรือบทความภาษาอังกฤษ
5. ต้องระบุชื่อบทความ ชื่อ-นามสกุลจริงของผู้เขียนบทความ เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไปรษณีย์ อิเลคทรอนิกส์ (E-mail) พร้อมวุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และสถานที่ทำงานของผู้เขียนอย่างชัดเจน
6. หากเป็นงานแปลหรือเรียบเรียงจากภาษาต่างประเทศ ต้องมีหลักฐานการอนุญาตให้ตีพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าของลิขสิทธิ์
7. เนื้อหา บทความ หรือข้อคิดเห็นที่พิมพ์ในวารสารเป็นความคิดเห็นของผู้เขียนเท่านั้น กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย
8. บทความที่ส่งมาจะได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารศึกษาศาสตร์ เมื่อได้รับการพิจารณาถ้อยแถลงจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องกับบทความก่อน อย่างน้อยสองท่าน
9. บทความที่ไม่ผ่านการพิจารณาให้ตีพิมพ์ กองบรรณาธิการจะแจ้งให้ผู้เขียนทราบ แต่จะไม่ส่งต้นฉบับคืนผู้เขียน
10. ผู้ที่ส่งบทความต้องชำระค่าธรรมเนียมในการส่งบทความ 2,500 บาทต่อ 1 บทความ พร้อมกับการส่งต้นฉบับบทความ ซึ่งจะไม่มีการคืนเงินไม่ว่าบทความจะได้รับการตีพิมพ์หรือไม่ ยกเว้นนิสิต คณาจารย์ บุคลากรของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

หลักเกณฑ์สำหรับบทความของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

1. บทความวิจัยจะต้องมีความถูกต้อง ชัดเจน โดยผ่านการพิจารณาของอาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ที่ปรึกษาต้องลงนามในใบรับรองบทความ
2. บทความในบทความวิจัยมีใช้การนำเอาบทความย่อในรายงานการวิจัยทั้งหมดมาใส่ในบทความวิจัย
3. กองบรรณาธิการจะออกหนังสือตอบรับการตีพิมพ์ในเมื่อบทความผ่านการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ (peer review) แล้วและผู้ส่งบทความปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วเท่านั้น หากมีความจำเป็นเร่งด่วนโปรดส่งลงตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่นแทน
4. เพื่อเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความสนใจในวารสารศึกษาศาสตร์ ใคร่ขอความกรุณาสมัครเป็นสมาชิกวารสารศึกษาศาสตร์ อย่างน้อย 1 ปี
5. เพื่อแสดงให้เห็นว่าวารสารศึกษาศาสตร์มีนโยบายสนับสนุนการศึกษาในการเป็นแหล่งเผยแพร่บทความวิจัย จึงขอความร่วมมือในการใช้ประโยชน์วารสารศึกษาศาสตร์ในการอ้างอิงบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารศึกษาศาสตร์ อย่างน้อย 2 อ้างอิง
6. ระยะเวลาในการดำเนินการพิจารณาถ้อยแถลงบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารศึกษาศาสตร์ ใช้เวลาประมาณ 2 เดือน

คำแนะนำการเขียนและส่งต้นฉบับ

การเตรียมต้นฉบับ

1. ต้นฉบับจะเขียนเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษก็ได้ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียน ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. ต้นฉบับจะต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เขียนให้สั้นที่สุดไม่เกิน 15 บรรทัดหรือ 350 คำ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ รูปแบบการวิจัย สถานที่ทำวิจัย กลุ่มตัวอย่าง ขนาดตัวอย่าง ช่วงเวลาที่ทำวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ตัวชี้วัดที่สำคัญ ผลการวิจัยและสรุปผลการวิจัย
3. ต้นฉบับต้องพิมพ์บนกระดาษขาว มีความยาวไม่เกิน 15 หน้ากระดาษ A4 รวมตารางรูปภาพและเอกสารอ้างอิง จัดรูปแบบ 1 คอลัมน์ พร้อมคำสำคัญ (Keywords) อยู่ใต้บทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 3-5 คำ
4. บทความภาษาไทย ใช้ตัวอักษรแบบ “Th Sarabun” ชื่อบทความใช้ตัวอักษรขนาด 20 ตัวหนา บทคัดย่อและเนื้อความต่างๆ ใช้ตัวอักษรขนาด 16 ตัวปกติ ชื่อผู้เขียน E-mail ใช้ตัวอักษรขนาด 16 ตัวหนา ชื่อหัวข้อและหัวข้อย่อยใช้ตัวอักษรขนาด 18 ตัวหนา

บทความภาษาอังกฤษ ใช้ตัวอักษรแบบ “Times New Roman” ชื่อบทความใช้ตัวอักษรขนาด 14 ตัวหนา ชื่อผู้เขียน บทคัดย่อและเนื้อความต่างๆ ใช้ตัวอักษรขนาด 11 ตัวปกติ ชื่อหัวข้อและหัวข้อย่อยใช้ตัวอักษรขนาด 12 ตัวหนา

5. เนื้อหาของบทความประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้

บทความวิจัย: - ประกอบด้วย บทนำหรือความสำคัญของปัญหาการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตการวิจัย สมมติฐาน (ถ้ามี) การทบทวนวรรณกรรมและแนวคิด วิธีดำเนินการวิจัย (ระเบียบวิธีการเก็บข้อมูล ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปร เครื่องมือ การดำเนินการวิจัย หรือการทดลอง วิเคราะห์และ

ข้อมูล) ผลการวิจัยโดยอาจมีรูปภาพ ตารางและแผนภูมิประกอบเท่าที่จำเป็น สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะสำหรับปฏิบัติ และข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป) เอกสารอ้างอิง ต้องอ้างอิงในระบบ APA เท่านั้น

บทความที่สรุปมาจากวิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ ให้ใส่ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา พร้อมตำแหน่งทางวิชาการ และสังกัด หลังชื่อผู้นิพนธ์

บทความวิชาการและบทความอื่นๆ: ประกอบด้วย บทนำ เนื้อหา บทสรุป และ เอกสารอ้างอิง

ปริทัศน์หนังสือ: ประกอบด้วยการวิเคราะห์วิจารณ์หนังสือ หรือตำราวิชาการเล่มใดเล่มหนึ่งอย่างเป็นวิชาการ บทวิจารณ์ควรประกอบด้วยองค์ประกอบหรือโครงสร้างของหนังสือ เนื้อหาของหนังสือในภาพรวม และเนื้อหาของแต่ละส่วนโดยย่อ ข้อดี ข้อด้อย และ/หรือ ประโยชน์ของหนังสือนั้น

6. ถ้ามีรูปภาพประกอบ กราฟ หรือตาราง ควรเป็นภาพถ่ายขาว – ดำ ที่ชัดเจน คมชัดต้องระบุลำดับและหัวข้อ

7. ส่งต้นฉบับ 3 ชุด พร้อม CD ข้อมูลต้นฉบับในรูปแบบไฟล์ Word โดยชุดแรกใส่ ชื่อผู้เขียน E-mail และการอ้างอิงชื่อผู้เขียน ต้นฉบับอีก 2 ชุดปกปิดชื่อผู้เขียน และข้อมูลของผู้เขียนเพื่อส่งผู้ทรงคุณวุฒิ

การเขียนเอกสารอ้างอิง ระบบ APA (6th Edition) มีหลักเกณฑ์ดังนี้

บทความภาษาอังกฤษ

1. ให้ใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งในการเขียนบทความ (I หรือ We)
2. ให้เขียนประโยคในรูปแบบประโยคกรตุวาก (Active Voice) มากกว่าประโยคกรรมวาก (Passive Voice)
3. ให้ใช้ภาษาที่มีความเฉพาะเจาะจงและละเอียดอ่อนของการอ้างอิงบุคคล

การอ้างอิงเอกสาร

ให้การอ้างอิงตามระบบสากล โดยการอ้างอิงจะแยกเป็น

1. การอ้างอิงในเนื้อหา (In-text citations)

1.1. ภาษาไทย

ให้ใช้การอ้างอิงแบบนาม-ปี (the author-date method of in-text citation) โดยระบุ ชื่อ-สกุล ผู้แต่งไว้ในเนื้อหาตามด้วยปีที่พิมพ์ และตามด้วยเลขหน้าของเอกสารที่อ้างถึงต่อท้ายข้อความที่ต้องการอ้าง เช่น (สุจิตต์วงศ์เทศ, 2548: 78) แต่ถ้าชื่อผู้แต่งที่อ้างถึงเป็นส่วนหนึ่งของบทความให้วงเล็บเฉพาะปีที่พิมพ์ ต่อจากชื่อผู้เขียนได้เลย เช่น สุจิตต์ (2548)

รูปแบบ ชื่อ - นามสกุล, ปีพิมพ์ : หน้าที่ปรากฏข้อความ

1.2. ภาษาอังกฤษ

การอ้างอิงผู้แต่งหนึ่งคนหรือหลายคน

1.2.1 การอ้างอิงผลงานของผู้แต่งสองคน ให้ใช้ชื่อสกุลของผู้แต่ง คั่นระหว่างด้วยเครื่องหมาย & แล้วตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น

(Peterson & Smith, 2015)

1.2.2 การอ้างอิงผลงานของผู้แต่งสามถึงห้าคน ให้ใช้ชื่อสกุลของผู้แต่งทั้งหมด คั่นระหว่างด้วยเครื่องหมาย & ก่อนผู้แต่งคนสุดท้าย แล้วตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น

(Peterson, Smith, & Clare, 2015) หากเป็นการอ้างอิงผลงานเดิมในครั้งที่สอง ให้ใช้ชื่อสกุลของผู้แต่งคนแรก และคำว่า et al. แล้วตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น

(Peterson et al., 2015) คำว่า et al. เพียงจุดหลังคำว่า al. เท่านั้น

1.2.3 การอ้างอิงผลงานของผู้แต่งหกคนขึ้นไป ให้ใช้ชื่อสกุลของผู้แต่งคนแรก และคำว่า et al. แล้วตามด้วยปีที่พิมพ์ ทั้งในการอ้างครั้งที่หนึ่งหรือครั้งต่อๆ มา เช่น

(Peterson et al., 2015)

1.2.4 การอ้างอิงผลงานหลายชิ้น ให้เรียงตามตัวอักษรของชื่อสกุลผู้แต่ง คั่นระหว่างด้วยเครื่องหมาย; เช่น (Johnson, 2015; Peterson, 2010; Ortega, 2014)

1.2.5 การอ้างอิงโดยใช้คำพูดโดยตรงของผลงาน (direct quote) ให้ใส่เลขหน้า เช่น

(Peterson, 2015, p. 30)

2. การอ้างอิงท้ายเรื่อง

ให้มีการอ้างอิงโดยการรวบรวมเอกสารทั้งหมดที่ใช้อ้างอิงในการเขียนผลงาน จัดเรียงรายการตามลำดับอักษรชื่อผู้แต่ง ภายใต้หัวข้อ “เอกสารอ้างอิง” สำหรับผลงานภาษาไทย หรือ “Reference” สำหรับผลงานภาษาอังกฤษ และให้ใช้การอ้างอิงตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA 6th Edition) ดังตัวอย่าง

วารสารและนิตยสาร

ชื่อผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร. ปีที่(ฉบับที่), เลขหน้า.

ตัวอย่าง

มนตรี แยมกสิกร. (2551). เณฑ์ประสิทธิภาพในงานวิจัยและพัฒนาสื่อการสอน: ความแตกต่าง 90/90 Standard และ E1/E2. วารสารศึกษาศาสตร์. 19(1), 1-16.

Rinke, C. R. (2011). Career trajectories of urban teachers: A continuum of perspectives, participation, and plans shaping retention in the educational system. *Urban Education*, 46(4), 639-662.

Gu, Q., & Li, Q. (2013). Sustaining resilience in times of change: Stories from Chinese teachers. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 41(3), 288-303.

หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ. (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

มนตรี แยมกสิกร. (2549). การวิจัยและทฤษฎีเทคโนโลยีการศึกษา ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา

Norman, D. A. (2002). *The design of everyday things*. New York, NY: Basic books.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่เผยแพร่สารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต). ชื่อเรื่อง/ชื่อบทความ. สืบค้นเมื่อ..... จาก [http://www](http://www.....)

ตัวอย่าง

อำนาจ สุขเวทย์. (2542, 3 พฤษภาคม). “เพื่อคิดประกันชีวิต: ตัวแทนประกันมีบทบาทสำคัญอย่างไร, 25-28. ฐานเศรษฐกิจ. 19(377), 25-28 สืบค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2542 จาก <http://www.thainews.th.com>

Wollman, N. (1999). *Influencing attitudes and behaviors for social change*. Retrieved from <http://www.radpsynet.org/docs/wollman-attitude.html>.

รายงานการประชุมหรือสัมมนาทางวิชาการ

ชื่อผู้แต่ง. ปีที่พิมพ์. ชื่อเรื่อง. ชื่อเอกสารรวมเรื่องรายงานการประชุม, วัน เดือน ปี สถานที่จัด. เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์

ตัวอย่าง

กรมวิชาการ. 2538. การประชุมปฏิบัติการรณรงค์เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน, 25-29 พฤศจิกายน 2528 ณ วิทยาลัยครูมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ._

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1991). A motivational approach to self: Integration in personality. In R. Dienstbier (Ed.), *Nebraska Symposium on Motivation: Vol.38. Perspectives on Motivation* (pp.237-288). Lincoln: University of Nebraska Press.

วิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ชื่อผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. ระดับปริญญาของวิทยานิพนธ์, สถาบันการศึกษา. เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

ชัยยศ ขาวระนอง (2544). สภาพการใช้ ปัญหา และความต้องการการใช้อินเทอร์เน็ตของอาจารย์ และนักศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

ดร.ณนภนา ชัยฤทธิ์. (2550). ผลการเรียนรู้จากบทเรียนมัลติมีเดียบนระบบเครือข่ายที่พัฒนาตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการศึกษาในห้องเรียน ของนิสิตปริญญาตรี สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.

Darling, C. W. (1976). *Giver of due regard: The poetry of Richard Wilbur*. Unpublished doctoral dissertation, University of Conecticut, USA.

สถานที่ติดต่อ

งานวารสาร สำนักงานคณบดี
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
169 ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131
โทรศัพท์ 038-102084 แฟกซ์ 038-391043
E-mail edubuu_journal@hotmail.com
www.edu.buu.ac.th/journal/
ธนาณัติสั่งจ่าย ปทพ. มหาวิทยาลัยบูรพา 20131

วิธีการส่งบทความ

ทาง <http://www.tci-thaijo.org/index.php/edubuu>

ผู้ที่มีความประสงค์จะส่งบทความผ่านทาง Web จะต้องลงทะเบียน
การใช้งานผ่านทางเว็บไซต์ก่อน จากนั้นสามารถส่ง
บทความและติดตามความเคลื่อนไหวของบทความผ่านทางเว็บไซต์ได้

รายชื่อกรรมการกลั่นกรอง (Peer reviewers)

รองศาสตราจารย์ ชารี มณีศรี
รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ทับศรี
รองศาสตราจารย์ ดร.สมหมาย แจ่มกระจ่าง
รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์
รองศาสตราจารย์ ดร.อรุณี หรดาล
รองศาสตราจารย์ ดร.นิรันดร์ จุลทรัพย์
รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์
รองศาสตราจารย์วรรณา บัวเกิด
รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สร้อยรุ่งเรืองชัย
รองศาสตราจารย์ ดร.นิธิพัฒน์ เมฆขจร
รองศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์
รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก
รองศาสตราจารย์ ดร.กษกร ธิปัตติ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เก็จกนก เอื้อวงศ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรากร ทรัพย์วิระปกรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริพร อนุศาสนนันท์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดลดาว ปุณณนันท
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจศรา ประเสริฐสิน
ดร.บุญลือ ทองอยู่
ดร.ผดุงชาติ สุวรรณวงศ์
ดร.พรหมสวัสดิ์ ทัพย์คงคา
ดร.สมศักดิ์ ลีลา
ดร.คงรัฐ นวลแปง
ดร.พรรณวลัย เกวะระ

ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยบูรพา
ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยบูรพา
ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยบูรพา
ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยบูรพา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาวิทยาลัยบูรพา
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
มหาวิทยาลัยบูรพา
มหาวิทยาลัยบูรพา
มหาวิทยาลัยบูรพา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ข้าราชการบำนาญ กระทรวงศึกษาธิการ
อดีตผู้อำนวยการ SEAMEO
อดีตเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยบูรพา
มหาวิทยาลัยบูรพา
มหาวิทยาลัยบูรพา

Academic Issues

- Thai Education 4.0 and the Development of Eastern Economic Corridor
- Chanta Education: Innovation in Active Learning Environment Design Through Play to Happiness of Thai Child 4.0 Era

Research in Education

- The Effectiveness of the Writing Instructional Model Based on Blended and Self-Directed Learning on Promoting Student's Writing Ability and Self-Directed Learning
- An Inquiry into International Students' Motivation to study at Burapha University, Thailand
- School Principal's Participative Management and School Personnel's Team Work in Nakhon Si Thammarat Provincial Office of the Non-formal and Informal Education
- Development of an Online-Based Professional Experience Supervisory System on Teaching Theories for Technical Supervisors in Undergraduate Technical Education
- The Development of a Training Course on Lanna Folk Toys for Primary School Students
- The Nature of Science and Philosophy of Science as perceived by Science Teachers and Mathayomsuksa 6 students with different Science Teacher majors and Sexes at the Extra-large Sized school
- Reading Comprehension Ability of Prathomsusa 5 Students Learning by Graphic Organizers and Cooperative Learning in Thai Subject Group
- The Development of Management Indicators for Meditation Centers with Rising-Falling Method in Thai Society
- Validation of Causal Model Cultural Intelligence among Foreign Students
- Constructing Item Specification for an Achievement Test in Mathematics Learning Strands for Grade 1 Students
- Educational Management Evaluation and Follow-up of Bachelor of Science in Industrial Education Program in Agricultural Education (Revised Version 2011), Industrial Education and Technology, KMITL
- The Evaluation of Master of Education Program in Teaching English as a Global Language
- Effect of Individual Counseling Program on Resilience of Prepare before Getting Back to Work with Physical Disabilities

Book Review

- Rohingya State Ethnic History and Conflict